Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2025/4948

2025 10 13

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI IR AUDITO RŪMAMS

2024 finansinių metų Europos plėtros fondo metinės ataskaitos

(C/2025/4948)

TURINYS

Puslapis

ATASKAITŲ PATVIRTINIMAS 2

EPF IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMAS IR APSKAITA 3

EUROPOS KOMISIJOS VALDOMOS LĖŠOS 7

EPF FINANSINĖS ATASKAITOS 9

EPF KONSOLIDUOTŲ ES PATIKOS FONDŲ FINANSINĖS ATASKAITOS 51

2024 M. ES PATIKOS FONDO „BÊKOU“ FINANSINĖS ATASKAITOS 52

2024 M. ES PATIKOS FONDO AFRIKAI FINANSINĖS ATASKAITOS 59

EPF IR ES PATIKOS FONDŲ KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS 66

EPF FINANSINIO VYKDYMO ATASKAITA 71

ATASKAITŲ PATVIRTINIMAS

Europos plėtros fondo 2024 m. metinės ataskaitos parengtos vadovaujantis 11-ojo Europos plėtros fondo finansinio reglamento X antraštine dalimi ir finansinių ataskaitų pastabose nustatytais apskaitos principais, taisyklėmis ir metodais.

Patvirtinu savo atsakomybę už Europos plėtros fondo metinių ataskaitų parengimą ir pateikimą vadovaujantis 11-ojo Europos plėtros fondo finansinio reglamento 18 straipsniu.

Iš leidimus suteikiančio pareigūno ir EIB gavau visą informaciją, kurios patikimumą jie patvirtino ir kuri būtina norint parengti ataskaitas, kuriose parodyti Europos plėtros fondų turtas, įsipareigojimai ir biudžeto vykdymas.

Remdamasi šia informacija ir tokiomis patikromis, kurios, mano manymu, būtinos ataskaitoms pasirašyti, tvirtinu, kad esu pagrįstai įsitikinusi, jog ataskaitose visais reikšmingais aspektais parodyta tikra ir teisinga Europos plėtros fondo finansinė būklė.

Beatriz SANZ REDRADO
Apskaitos pareigūnė
2025 m. birželio 24 d.

EPF IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMAS IR APSKAITA

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Europos Sąjunga (toliau – ES) palaiko bendradarbiavimu grindžiamus santykius su daugeliu besivystančių šalių. Šiais santykiais visų pirma siekiama skatinti ekonominį, socialinį ir aplinkos vystymąsi, didžiausią dėmesį skiriant ilgalaikiam skurdo mažinimui ir naikinimui, šalims gavėjoms teikiant paramą vystymuisi ir techninę pagalbą. Tuo tikslu ES drauge su šalimis partnerėmis rengia bendradarbiavimo strategijas ir mobilizuoja finansinius išteklius šioms strategijoms įgyvendinti. Šie vystomajam bendradarbiavimui skirti ES ištekliai gaunami iš trijų šaltinių:

— iš ES biudžeto,

— Europos plėtros fondo (EPF) ir

— Europos investicijų banko (EIB).

EPF nefinansuojamas iš ES biudžeto. Jį vidaus susitarimu įsteigė valstybių narių atstovai Taryboje, o valdo specialus komitetas. Europos Komisija (toliau – Komisija) yra atsakinga už operacijų, atliekamų su EPF ištekliais, finansinį vykdymą. EIB valdo investicinę priemonę.

EPF yra sudarytas iš atskirų EPF, kurių kiekvienas sudaromas maždaug penkerių metų laikotarpiui ir jam taikomas atskiras finansinis reglamentas. Pagal jį reikalaujama parengti kiekvieno EPF finansines ataskaitas. Be to, šios finansinės ataskaitos pateikiamos suvestine forma, kad būtų parodyta bendra išteklių, už kuriuos atsakinga Komisija, finansinė padėtis.

Iki 2021 m., kai buvo pasiektas 11-ojo EPF galutinis etapas, nes laikino galiojimo sąlyga įsigaliojo 2020 m. gruodžio 31 d., EPF buvo pagrindinė pagalbos priemonė, skirta vystomajam bendradarbiavimui Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (toliau – AKR) valstybėse bei Užjūrio šalyse ir teritorijose (toliau – UŠT). Tačiau nuo 2021 m. ES bendradarbiavimas su AKR valstybėmis ir UŠT finansuojamas ES biudžeto lėšomis.

Remiantis AKR ir ES partnerystės susitarimu buvo sukurta investicinė priemonė, valdoma EIB ir skirta privačiojo sektoriaus vystymuisi AKR valstybėse remti, daugiausia (tačiau ne vien tik) finansuojant privačiąsias investicijas. Investicinė priemonė sukurta kaip atnaujinamas fondas, t. y. grąžinamos paskolos gali būti vėl investuojamos į kitas operacijas, taigi priemonė yra atsinaujinanti ir finansiškai nepriklausoma. Kadangi investicinės priemonės Komisija nevaldo, ji nekonsoliduota pirmojoje metinių ataskaitų dalyje – EPF finansinėse ataskaitose ir susijusioje finansinio vykdymo ataskaitoje. Investicinės priemonės finansinės ataskaitos, kurias rengia EIB, į EPF metines ataskaitas įtraukiamos kaip atskira dalis (II dalis), siekiant parodyti visą EPF paramą vystymuisi.

2. KAIP FINANSUOJAMAS EPF?

2013 m. gruodžio 2 d. Taryba priėmė Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 ([1]), kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa. Taip pat buvo nuspręsta, kad geografinis bendradarbiavimas su AKR valstybėmis nebus įtrauktas į ES biudžetą, bet bus toliau finansuojamas pagal esamą tarpvyriausybinį EPF.

Kitaip nei ES biudžetas, EPF yra fondas, veikiantis daugiamečiu pagrindu. Kiekvienam EPF nustatomas bendras fondas vystomajam bendradarbiavimui vykdyti paprastai penkerių metų laikotarpiu. Kadangi ištekliai skiriami daugiamečiu pagrindu, skirtos lėšos gali būti naudojamos per EPF laikotarpį. Tai, kad biudžetai yra sudaromi ne vieniems metams, o kelerių metų laikotarpiui, pabrėžiama biudžeto vykdymo ataskaitose, kuriose EPF biudžeto įvykdymas vertinamas atsižvelgiant į visas fondo lėšas.

([1]) 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (OL L 347, 2013 12 20, p. 884, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1311/oj).

EPF ištekliai yra ES valstybių narių *ad hoc* įnašai. Maždaug kas penkerius metus valstybių narių atstovai tarpvyriausybiniu lygmeniu susitinka, kad nuspręstų dėl bendros sumos, kuri bus skiriama fondui, ir dėl jo vykdymo priežiūros.

Komisija valdo EPF laikydamasi ES vystomojo bendradarbiavimo politikos. Kadangi savo vystymosi ir pagalbos politiką valstybės narės vykdo lygiagrečiai su ES lygmens politika, jos turi koordinuoti savo politiką su ES politika, kad būtų užtikrinta, jog jos papildytų viena kitą.

Be pirmiau minėtų įnašų, valstybės narės taip pat gali sudaryti bendro finansavimo susitarimus arba mokėti savanoriškus finansinius įnašus EPF.

3. **EPF VEIKLA PO 2020 M. GRUODŽIO 31 D.**

Šiuo metu Komisija siekia užbaigti veiklą 9-ojo EPF (kuris veikė 2000–2007 m.), į kurį buvo perkelti likę iš 8-ojo EPF (kuris veikė 1995–2000 m.) pervesti likučiai pagal 9-ajam EPF taikomo finansinio reglamento ([2]) 3 dalies nuostatas. Vis dar vykdomos aštuonios sutartys, kurios finansuojamos 9-ojo EPF lėšomis ir bus užbaigtos per nustatytą laikotarpį, taip prisidedant prie veiklos ir projektų, susijusių su 9-uoju EPF, užbaigimo. Visiškas 9-ojo EPF užbaigimas galimas tik nustojus galioti visoms sutartims ir užbaigus jų vertinimus bei auditus.

10-ojo EPF (kuris veikė 2008–2013 m.) užbaigimas vykdomas sėkmingai – baigta vykdyti 97,35 % jo sutarčių. Tačiau likusių sutarčių veiklos ir finansavimo užbaigimas šiek tiek užtruks. Finansavimo užbaigimui reikia pradėti ir užbaigti visus būtinus vertinimus, auditus ir susigrąžinimus.

Pasiektas 11-ojo EPF (kuris veikė 2014–2020 m.) galutinis etapas, nes laikino galiojimo sąlyga įsigaliojo 2020 m. gruodžio 31 d. Šia sąlyga nustatoma įsipareigojimų galutinė data, o tai reiškia, kad nuo 2021 m. nebegalima priimti jokių kitų finansavimo sprendimų pagal 11-ąjį EPF. Tačiau jau pradėti 11-ojo EPF lėšomis finansuojami projektai bus įgyvendinami iki jų galutinio užbaigimo.

Pagal dabartinę 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą ES bendradarbiavimas su AKR valstybėmis įtrauktas į Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę „Globali Europa“. Analogiškai bendradarbiavimas su UŠT dabar įtrauktas į Užjūrio asociacijos sprendimą. Tai reiškia, kad nors iki 2021 m. EPF programos buvo finansuojamos savanoriškais ES valstybių narių įnašais, nuo 2021 m. vystymosi programos bus finansuojamos iš ES biudžeto. Tai taip pat reiškia, kad vystymosi programų finansavimui reikia Europos Parlamento leidimo ir kad operacijos turi atitikti ES finansinius reglamentus taip pat, kaip ir kitos ES finansuojamos programos.

4. **ATSKAITOMYBĖ METŲ PABAIGOJE**

4.1. **METINĖS ATASKAITOS**

Pagal EPF finansinio reglamento 18 straipsnio 3 dalį EPF finansinės ataskaitos rengiamos remiantis kaupiamosios apskaitos taisyklėmis, kurios grindžiamos tarptautiniais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS). Siekiant nustatyti vienodas apskaitos, vertinimo ir ataskaitų pateikimo taisykles ir taip suderinti finansinių ataskaitų parengimo procesą, visos ES institucijos ir įstaigos taiko Komisijos apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles. Šios ES apskaitos taisyklės taip pat taikomos EPF, atsižvelgiant į specifinį jo veiklos pobūdį.

([2]) OL L 83, 2003 4 1, p. 27.

EPF metinių ataskaitų rengimas pavestas Komisijos apskaitos pareigūnui, kuris yra EPF apskaitos pareigūnas ir užtikrina, kad EPF metinėse ataskaitose būtų parodyta tikra ir teisinga EPF finansinė būklė.

Metinės ataskaitos pateikiamos tokia seka:

I dalis. Komisijos valdomos lėšos

i) EPF finansinės ataskaitos ir aiškinamosios pastabos

ii) EPF konsoliduotų ES patikos fondų finansinės ataskaitos

iii) EPF ir ES patikos fondų konsoliduotosios finansinės ataskaitos

iv) EPF finansinio vykdymo ataskaita

II dalis. Metinė vykdymo ataskaita. EIB valdomos lėšos

i) Investicinės priemonės finansinės ataskaitos

Dalis „EPF konsoliduotų ES patikos fondų finansinės ataskaitos“ apima abiejų prie EPF įkurtų patikos fondų – ES patikos fondo „Bêkou“ (žr. skirsnį „ES patikos fondo „Bêkou“ finansinės ataskaitos“) ir ES patikos fondo Afrikai (žr. skirsnį „ES patikos fondo Afrikai finansinės ataskaitos“) – finansines ataskaitas. Už dvejų patikos fondų atskirų finansinių ataskaitų parengimą atsakingas Komisijos apskaitos pareigūnas; jų išorės auditą atlieka privatus auditorius. Į šias metines ataskaitas įtraukti patikos fondų skaičiai yra preliminarūs.

EPF metines ataskaitas Komisija turi patvirtinti ne vėliau kaip iki po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos einančių metų liepos 31 d. ir pateikti jas Europos Parlamentui ir Tarybai, kad jie patvirtintų biudžeto įvykdymą.

5. AUDITAS IR BIUDŽETO ĮVYKDYMO PATVIRTINIMAS

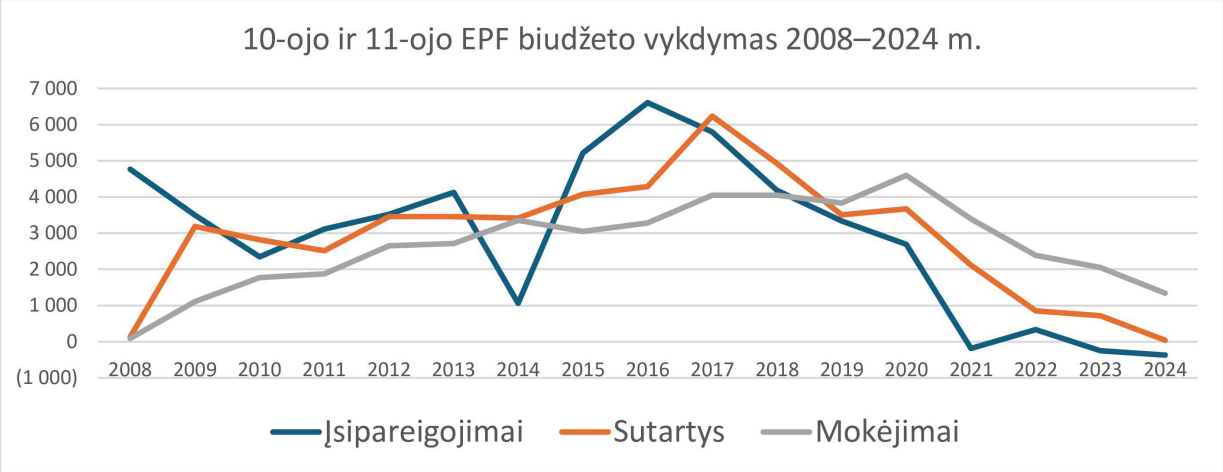
5.1. AUDITAS

EPF metines ataskaitas audituoja jo išorės auditorius – Europos Audito Rūmai (toliau – Audito Rūmai), kurie parengia metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.

5.2. BIUDŽETO ĮVYKDYMO PATVIRTINIMAS

Biudžeto įvykdymo patvirtinimas – atitinkamų finansinių metų EPF išteklių finansinio įvykdymo galutinė kontrolė. Atlikus auditą ir baigus rengti metines ataskaitas, Taryba turi pateikti rekomendacijas, o Europos Parlamentas tada turi nuspręsti, ar patvirtinti atitinkamų finansinių metų Komisijos EPF išteklių finansinį įvykdymą. Šis sprendimas grindžiamas ataskaitų peržiūra, Audito Rūmų metine ataskaita (į kurią įtrauktas oficialus patikinimo pareiškimas) ir Komisijos atsakymais į biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos klausimus ir prašymus pateikti papildomos informacijos.

FINANSINIO VYKDYMO 2024 M. SVARBIAUSI ASPEKTAI

* Grynoji suma, tik 10-asis ir 11-asis EPF.

Biudžeto vykdymas

2024 m. pagal 10-ąjį ir 11-ąjį EPF buvo prisiimta 42 mln. EUR vertės atskirų grynųjų įsipareigojimų. 2024 m. pagal 10-ąjį ir 11-ąjį EPF taip pat buvo atlikta 1 345 mln. EUR vertės grynųjų mokėjimų. Bendra 2024 m. EPF bendrųjų mokėjimų suma sudarė 1 405,45 mln. EUR, t. y. 99,68 % tikslinės 1 410 mln. EUR sumos, apie kurią pranešta valstybėms narėms.

2022 m. Taryba vieningai nusprendė pakartotinai panaudoti 600 mln. EUR 10-ojo ir 11-ojo EPF lėšų siekiant finansuoti veiksmus, kuriais sprendžiami klausimai, susiję su aprūpinimo maistu saugumo krize ir ekonominiu sukrėtimu AKR šalyse Rusijai pradėjus agresijos karą prieš Ukrainą. Komisija įsipareigojo skirti šiuos 600 mln. EUR 2022 m. ir iki 2024 m. išmokėjo 392 mln. EUR.

Veiklos poveikis finansinėse ataskaitose

Finansinėse ataskaitose pirmiau minėtos veiklos poveikis yra akivaizdžiausias šiose srityse:

— išankstinio finansavimo (žr. 2.2 pastabą): 287 mln. EUR sumažėjimas daugiausia dėl EPF veiklos nutraukimo ir dėl to sumažėjusio naujų sutarčių skaičiaus. 2024 m. naujų sutarčių suma sudarė 300 mln. EUR, palyginti su 860 mln. EUR 2023 m.,

— pinigų ir pinigų ekvivalentų (žr. 2.5 pastabą): 190 mln. EUR sumažėjimas pirmiausia siejamas su mažesniais paramos teikėjų įnašais; jie sumažėjo nuo 1 800 mln. EUR 2023 m. iki 1 200 mln. EUR 2024 m.,

— sukauptų sąnaudų (žr. 2.8 pastabą): 210 mln. EUR sumažėjimas siejamas su tuo, kad metų pabaigoje buvo mažiau vykdomų sutarčių, pagal kurias metų pabaigoje nebuvo patvirtinta jokių prašymų padengti išlaidas, ir

— pagalbos priemonių (žr. 3.4 pastabą): bendras 944 mln. EUR sumažėjimas daugiausia dėl sumažėjusių išlaidų pagal 11-ąjį EPF (nuo 1 906 mln. EUR 2023 m. iki 1 145 mln. EUR 2024 m.). Ši tendencija sutampa su nuo 2021 m. pasirašytų naujų sutarčių mažėjančia apimtimi.

EUROPOS KOMISIJOS VALDOMOS LĖŠOS

TURINYS

Puslapis

EPF FINANSINĖS ATASKAITOS 9
EPF BALANSAS 10
EPF FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA 11
EPF PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA 11
EPF GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA 13
EPF BALANSAS 13
EPF FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA 15
EPF GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA 16
EPF FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS 19
EPF KONSOLIDUOTŲ ES PATIKOS FONDŲ FINANSINĖS ATASKAITOS 51
2024 M. ES PATIKOS FONDO "BÊKOU" FINANSINĖS ATASKAITOS 52
BALANSAS 56
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA 57
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA 58
2024 M. ES PATIKOS FONDO AFRIKAI FINANSINĖS ATASKAITOS 59
BALANSAS 64
FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA 65
PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA 65
EPF IR ES PATIKOS FONDŲ KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS72 66
KONSOLIDUOTASIS BALANSAS 67
KONSOLIDUOTOJI FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA 68
KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA 68
KONSOLIDUOTOJI GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA 70
EPF FINANSINIO VYKDYMO ATASKAITA 71

EPF FINANSINĖS ATASKAITOS ([3])

([3]) Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

EPF BALANSAS

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
ILGALAIKIS TURTAS			
Finansinis turtas	2.1	*128*	*87*
Išankstinis finansavimas	2.2	*500*	*574*
Patikos fondų įnašai	2.3	*188*	*216*
iš prekybos gautinos sumos.	2.4	*5*	*5*
		821	**883**
TRUMPALAIKIS TURTAS			
Finansinis turtas	2.1	*5*	*3*
Išankstinis finansavimas	2.2	*742*	*954*
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos	2.4	*37*	*24*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.5	*411*	*601*
		1 194	**1 583**
IŠ VISO TURTO		**2 016**	**2 466**
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Finansiniai įsipareigojimai	2.6	*(1)*	*(5)*
		(1)	**(5)**
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI			
Atidėjiniai	2.6	(2)	(0)
Mokėtinos sumos	2.7	*(256)*	*(391)*
Sukauptos sąnaudos	2.8	*(774)*	*(984)*
		(1 032)	**(1 375)**
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ		**(1 032)**	**(1 380)**
GRYNASIS TURTAS		**983**	**1 086**
FONDAI IR REZERVAI			
Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF	2.9	*55 704*	*54 566*
Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas	2.9	*2 252*	*2 252*
Iš ankstesnių metų perkeltas ekonominis rezultatas		*(55 733)*	*(53 484)*
Ekonominis metų rezultatas		*(1 240)*	*(2 249)*
GRYNASIS TURTAS		**983**	**1 086**

EPF FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

mln. EUR

	Pastaba	2024	2023
PAJAMOS			
Pajamos iš neprekybinių operacijų			
Susigrąžinimo veikla	3.1	*41*	*14*
		41	**14**
Pajamos iš prekybos operacijų			
Finansinės pajamos	3.2	*19*	*9*
Kitos pajamos	3.2	*71*	*43*
		90	**52**
Iš viso pajamų		**131**	**65**
IŠLAIDOS			
Patirtos kitų subjektų	3.3	*(4)*	*(3)*
Pagalbos priemonės	3.4	*(1 237)*	*(2 181)*
Bendro finansavimo išlaidos	3.5	*(17)*	*(8)*
Finansinės išlaidos	3.6	*(3)*	*(7)*
Kitos išlaidos	3.7	*(110)*	*(116)*
Iš viso išlaidų		**(1 371)**	**(2 315)**
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS		**(1 240)**	**(2 249)**

EPF PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	Pastaba	2024	2023
Ekonominis metų rezultatas		*(1 240)*	*(2 249)*
Pagrindinė veikla			
Kapitalo padidėjimas – įnašai (grynąja verte)		*1 138*	*1 630*
Patikos fondų įnašų (padidėjimas) / sumažėjimas		*28*	*37*
Išankstinio finansavimo (padidėjimas) / sumažėjimas		*287*	*356*
Iš prekybos gautinų ir neprekybinių susigrąžintinų sumų (padidėjimas) / sumažėjimas		*(12)*	*4*
Atidėjinių padidėjimas / (sumažėjimas)		*0*	*2*
Finansinių įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)		*(2)*	*(3)*
Mokėtinų sumų padidėjimas / (sumažėjimas)		*(136)*	*(35)*
Sukauptų sąnaudų ir būsimųjų laikotarpių pajamų padidėjimas / (sumažėjimas)		*(210)*	*(148)*

(mln. EUR)

	Pastaba	2024	2023
Investicinė veikla			
Tikrąja verte vertinamo neišvestinio finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (padidėjimas) / sumažėjimas		*(42)*	*(20)*
GRYNIEJI PINIGŲ SRAUTAI		**(190)**	**(426)**
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas / (sumažėjimas)		*(190)*	*(426)*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	2.5	*601*	*1 027*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	2.5	*411*	*601*

EPF GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	Fondo kapitalas – aktyvūs EPF (A)	Nepareikalautosios lėšos – aktyvūs EPF (B)	Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF (C) = (A) – (B)	Sukaupti rezervai (D)	Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas (E)	Iš viso grynojo turto (C) + (D) + (E)
LIKUTIS 2022 12 31	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Kapitalo padidėjimas – įnašai	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	—	—	*1 630*
8-ojo EPF užbaigimas	*(12 164)*		*(12 164)*	*12 164*		—
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*(2 249)*	—	*(2 249)*
LIKUTIS 2023 12 31	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 732)**	**2 252**	**1 086**
Kapitalo padidėjimas – įnašai	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*	—	—	*1 138*
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*(1 240)*	—	*(1 240)*
LIKUTIS 2024 12 31	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**

EPF BALANSAS

(mln. EUR)

		2024 12 31				2023 12 31			
	Pastaba	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
ILGALAIKIS TURTAS									
Finansinis turtas	2.1	—	*14*	*114*	*128*	—	*14*	*73*	*87*
Išankstinis finansavimas	2.2	—	*418*	*82*	*500*	—	*447*	*127*	*574*
Patikos fondų įnašai	2.3	*31*	*9*	*148*	*188*	*31*	*9*	*176*	*216*
iš prekybos gautinos sumos		—	—	*5*	*5*	—	—	*5*	*5*
		31	**441**	**349**	**821**	**31**	**470**	**381**	**883**
TRUMPALAIKIS TURTAS									
Finansinis turtas	2.1	—	—	*5*	*5*	—	—	*3*	*3*
Išankstinis finansavimas	2.2	*6*	*81*	*655*	*742*	*5*	*113*	*835*	*954*

(mln. EUR)

		2024 12 31				2023 12 31			
	Pastaba	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos	2.4	—	*21*	*16*	*37*	—	*10*	*14*	*24*
EPF jungiamosios sąskaitos		*(207)*	*227*	*(20)*	—	*(200)*	*426*	*(226)*	—
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.5	—	—	*411*	*411*	—	—	*601*	*601*
		(201)	**329**	**1 067**	**1 194**	**(195)**	**549**	**1 229**	**1 583**
IŠ VISO TURTO		**(170)**	**770**	**1 415**	**2 016**	**(163)**	**1 020**	**1 610**	**2 466**
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI									
Finansiniai įsipareigojimai	2.6	—	—	*(1)*	*(1)*	—	—	*(5)*	*(5)*
		—	—	**(1)**	**(1)**	—	—	**(5)**	**(5)**
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI					—				
Atidėjiniai	2.6	—	—	*(2)*	*(2)*	—	—	*(0)*	*(0)*
Mokėtinos sumos	2.7	—	*(25)*	*(230)*	*(256)*	—	*(63)*	*(328)*	*(391)*
Sukauptos sąnaudos	2.8	—	*(71)*	*(703)*	*(774)*	—	*(129)*	*(855)*	*(984)*
		—	**(96)**	**(935)**	**(1 032)**	—	**(192)**	**(1 183)**	**(1 375)**
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ		—	**(96)**	**(936)**	**(1 032)**	—	**(192)**	**(1 188)**	**(1 380)**
					—				
GRYNASIS TURTAS		**(170)**	**674**	**479**	**983**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**
Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF	2.9	*10 435*	*20 819*	*24 449*	*55 704*	*10 442*	*20 834*	*23 290*	*54 566*
Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas	2.9	*2 252*	—	—	*2 252*	*2 252*	—	—	*2 252*

(mln. EUR)

		2024 12 31				2023 12 31			
	Pastaba	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
Pareikalautojo fondo kapitalo pervedimai tarp aktyvių EPF	2.9	*(510)*	*(187)*	*696*	—	*(509)*	*(120)*	*628*	—
Iš ankstesnių metų perkeltas ekonominis rezultatas		*(12 348)*	*(19 887)*	*(23 497)*	*(55 733)*	*(12 350)*	*(19 607)*	*(21 527)*	*(53 484)*
Ekonominis metų rezultatas		—	*(72)*	*(1 169)*	*(1 240)*	*1*	*(280)*	*(1 970)*	*(2 249)*
GRYNASIS TURTAS		**(170)**	**674**	**479**	**983**	**(163)**	**827**	**422**	**1 086**

EPF FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

(mln. EUR)

	Pastaba	2024				2023			
		9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
PAJAMOS									
Pajamos iš neprekybinių operacijų									
Susigrąžinimo veikla	3.1	*1*	*28*	*12*	*41*	—	*2*	*12*	*14*
		1	**28**	**12**	**41**	—	**2**	**12**	**14**
Pajamos iš prekybos operacijų									
Finansinės pajamos	3.2	—	*1*	*18*	*19*	—	*(1)*	*10*	*9*
Kitos pajamos	3.2	*2*	*4*	*65*	*71*	*2*	*4*	*37*	*43*
		2	**5**	**83**	**90**	**2**	**4**	**46**	**52**
Iš viso pajamų		**3**	**33**	**95**	**131**	**2**	**5**	**58**	**65**

(mln. EUR)

	Pastaba	2024				2023			
		9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
IŠLAIDOS									
Patirtos kitų subjektų	3.3	—	—	*(4)*	*(4)*	—	—	*(3)*	*(3)*
Pagalbos priemonės	3.4	*(2)*	*(90)*	*(1 145)*	*(1 237)*	*1*	*(276)*	*(1 906)*	*(2 181)*
Bendro finansavimo išlaidos	3.5	—	*(12)*	*(5)*	*(17)*	—	—	*(8)*	*(8)*
Finansinės išlaidos	3.6	—	*5*	*(9)*	*(3)*	*1*	*(2)*	*(6)*	*(7)*
Kitos išlaidos	3.7	*(2)*	*(7)*	*(101)*	*(110)*	*(3)*	*(8)*	*(106)*	*(116)*
Iš viso išlaidų		**(3)**	**(104)**	**(1 264)**	**(1 371)**	**(1)**	**(286)**	**(2 028)**	**(2 315)**
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS		—	**(72)**	**(1 169)**	**(1 240)**	**1**	**(280)**	**(1 970)**	**(2 249)**

EPF GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

9-asis EPF	Fondo kapitalas – aktyvūs EPF (A)	Nepareikalautosios lėšos – aktyvūs EPF (B)	Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF (C) = (A) – (B)	Sukaupti rezervai (D)	Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas (E)	Pareikalautojo fondo kapitalo pervedimai tarp aktyvių EPF (F)	Iš viso grynojo turto (C) + (D) + (E) + (F)
LIKUTIS 2022 12 31	**10 464**	**15**	**10 450**	**(14 416)**	**1 625**	**2 010**	**(331)**
Perkėlimas į 10-ąjį EPF ir iš jo	—	*(15)*	*15*	—	—	—	*15*
Perkėlimas į 10-ąjį ir 11-ąjį EPF ir iš jų	—	—	—	—	—	*(4)*	*(4)*
Kompensacijos valstybėms narėms	*(22)*	—	*(22)*	—	—	—	*(22)*
8-ojo EPF užbaigimas	—	—	—	*2 066*	*627*	*(2 514)*	*179*
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*1*	—	—	*1*
LIKUTIS 2023 12 31	**10 442**	—	**10 442**	**(12 348)**	**2 252**	**(509)**	**(163)**
Kapitalo padidėjimas – įnašai	—	—	—	—	—	—	—
Perkėlimas į 10-ąjį ir 11-ąjį EPF ir iš jų	—	—	—	—	—	*(1)*	*(1)*
Kompensacijos valstybėms narėms	*(6)*	—	*(6)*	—	—	—	*(6)*

(mln. EUR)

9-asis EPF	Fondo kapitalas – aktyvūs EPF (A)	Nepareikalautosios lėšos – aktyvūs EPF (B)	Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF (C) = (A) – (B)	Sukaupti rezervai (D)	Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas (E)	Pareikalautojo fondo kapitalo pervedimai tarp aktyvių EPF (F)	Iš viso grynojo turto (C) + (D) + (E) + (F)
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—		—	—	
LIKUTIS 2024 12 31	**10 435**	**1**	**10 435**	**(12 348)**	**2 252**	**(510)**	**(170)**

(mln. EUR)

10-asis EPF	Fondo kapitalas – aktyvūs EPF (A)	Nepareikalautosios lėšos – aktyvūs EPF (B)	Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF (C) = (A) – (B)	Sukaupti rezervai (D)	Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas (E)	Pareikalautojo fondo kapitalo pervedimai tarp aktyvių EPF (F)	Iš viso grynojo turto (C) + (D) + (E) + (F)
LIKUTIS 2022 12 31	**20 960**	—	**20 960**	**(19 606)**	—	**(38)**	**1 315**
Perkėlimas į 8-ąjį ir 9-ąjį EPF ir iš jų	—	—	—	—	—	*6*	*6*
Perkėlimas į 11-ąjį EPF ir iš jo	—	—	—	—	—	*(87)*	*(87)*
Kompensacijos valstybėms narėms	*(126)*	—	*(126)*	—	—	—	*(126)*
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*(280)*	—	—	*(280)*
LIKUTIS 2023 12 31	**20 834**	—	**20 834**	**(19 886)**	—	**(120)**	**827**
Perkėlimas į 8-ąjį ir 9-ąjį EPF ir iš jų	—	—	—		—	*1*	*1*
Perkėlimas į 11-ąjį EPF ir iš jo	—	—	—		—	*(68)*	*(68)*
Kompensacijos valstybėms narėms	*(15)*	—	*(15)*		—	—	*(15)*
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*(72)*	—	—	*(72)*
LIKUTIS 2024 12 31	**20 819**	—	**20 819**	**(19 959)**	—	**(187)**	**674**

(mln. EUR)

11-asis EPF	Fondo kapitalas – aktyvūs EPF (A)	Nepareikalautosios lėšos – aktyvūs EPF (B)	Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF (C) = (A) – (B)	Sukaupti rezervai (D)	Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas (E)	Pareikalautojo fondo kapitalo pervedimai tarp aktyvių EPF (F)	Iš viso grynojo turto (C) + (D) + (E) + (F)
LIKUTIS 2022 12 31	**29 367**	**7 840**	**21 527**	**(21 528)**	—	**541**	**541**
Kapitalo padidėjimas – įnašai	—	*(1 800)*	*1 800*	—	—	*87*	*1 887*
Kompensacijos valstybėms narėms	*(36)*	—	*(36)*	—	—	—	*(36)*
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*(1 970)*	—	—	*(1 970)*
LIKUTIS 2023 12 31	**29 331**	**6 040**	**23 290**	**(23 498)**	—	**628**	**422**
Kapitalo padidėjimas – įnašai	—	*(1 200)*	*1 200*	—	—	*68*	*1 268*
Kompensacijos valstybėms narėms	*(41)*	—	*(41)*	—	—	—	*(41)*
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*(1 169)*	—	—	*(1 169)*
LIKUTIS 2024 12 31	**29 290**	**4 840**	**24 449**	**(24 667)**	—	**696**	**479**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

EPF FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS ([4])

([4]) Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

1. SVARBIAUSI APSKAITOS POLITIKOS PRINCIPAI

1.1. APSKAITOS PRINCIPAI

Finansinių ataskaitų tikslas – pateikti plačiam naudotojų ratui naudingos informacijos apie suinteresuotųjų subjektų finansinę būklę, veiklos rezultatus ir pinigų srautus.

Bendri aspektai (arba apskaitos principai), kurių reikia laikytis rengiant finansines ataskaitas, išdėstyti ES apskaitos taisyklėje Nr. 1 „Finansinės ataskaitos“ ir yra tokie patys, kaip ir aprašytieji TVSAS 1, t. y. teisingo pateikimo, kaupiamojo principo, veiklos tęstinumo, pateikimo nuoseklumo, reikšmingumo, sumavimo, atskaitymo ir lyginamosios informacijos. Finansinės atskaitomybės kokybinės savybės yra svarbumas, sąžiningas pateikimas (patikimumas), suprantamumas, savalaikiškumas, palyginamumas ir patikrinamumas.

1.2. ATASKAITŲ RENGIMO PAGRINDAS

1.2.1. *Ataskaitinis laikotarpis*

Finansinės ataskaitos teikiamos kasmet. Finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir gruodžio 31 d.

1.2.2. *Valiuta ir perskaičiavimo pagrindas*

ES funkcinė valiuta yra euro, todėl metinių ataskaitų duomenys nurodomi eurais. Sandoriai užsienio valiuta yra perskaičiuojami eurais taikant sandorio atlikimo dieną galiojantį valiutos keitimo kursą. Į finansinės veiklos ataskaitą įtraukiamas valiutos keitimo pelnas ir nuostoliai, patirti vykdant sandorius užsienio valiuta ir perskaičiuojant užsienio valiuta išreikštą piniginį turtą ir įsipareigojimus, taikant metų pabaigoje galiojantį valiutos keitimo kursą. Nekilnojamajam turtui, įrangai ir įrenginiams bei nematerialiajam turtui, kurie išlaiko savo vertę eurais tokiu kursu, kuris galiojo jų įsigijimo dieną, taikomi skirtingi perskaičiavimo metodai.

Piniginio turto ir įsipareigojimų užsienio valiuta likučiai metų pabaigoje perskaičiuojami į eurus toliau pateikiamu gruodžio 31 d. galiojančiu Europos Centrinio Banko (ECB) valiutos kursu.

Euro kursas

Valiuta	2024 12 31	2023 12 31		Valiuta	2024 12 31	2023 12 31
BGN	**1,9558**	1,9558		**PLN**	**4,275**	4,3395
CZK	**25,185**	24,724		**RON**	**4,9743**	4,9756
DKK	**7,4578**	7,4529		**SEK**	**11,459**	11,096
GBP	**0,82918**	0,86905		**CHF**	**0,9412**	0,926
NOK	**11,795**	11,2405		**JPY**	**163,06**	156,33
HUF	**411,35**	382,8		**USD**	**1,0389**	1,105

1.2.3. *Įverčių taikymas*

Pagal TVSAS ir bendruosius apskaitos principus finansinėse ataskaitose nurodomos sumos būtinai turi būti pagrįstos įverčiais ir vadovybės prielaidomis, pagrįstais patikimiausia turima informacija. Reikšmingi įverčiai turi apimti bent jau šiuos elementus: išmokų darbuotojams įsipareigojimų sumas, su gautinomis sumomis susijusią finansinę riziką ir finansinių priemonių aiškinamuosiuose raštuose nurodomas sumas, amortizuota savikaina vertinamo finansinio turto ir finansinių garantijų sutarčių įsipareigojimų atidėjinius, sukauptas pajamas ir sąnaudas, atidėjinius, nematerialiojo turto ir nekilnojamojo turto, įrangos bei įrenginių vertės sumažėjimo laipsnį, atsargų grynąją galimo realizavimo vertę, neapibrėžtąjį turtą ir įsipareigojimus. Faktiniai rezultatai gali skirtis nuo šių įverčių.

Pagrįsti įverčiai yra esminė finansinių atskaitų rengimo dalis ir netrukdo jų patikimumui. Įvertį gali tekti peržiūrėti iš naujo, jeigu pasikeičia aplinkybės, kuriomis buvo grindžiamas toks įvertis, ar jeigu atsiranda naujos informacijos arba daugiau patirties. Įverčio peržiūrėjimas dėl paties jo pobūdžio nėra siejamas su ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais ir nėra klaidos taisymas. Apskaitos įverčio pokyčio poveikis pripažįstamas nurodant perteklių ar deficitą tais laikotarpiais, kai jis tapo žinomas.

1.2.4. *Naujų ir peržiūrėtų Europos Sąjungos apskaitos taisyklių taikymas*

Naujos Europos Sąjungos apskaitos taisyklės, kurios taikomos metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2024 m. sausio 1 d. arba vėliau

Nėra priimtų naujų Europos Sąjungos apskaitos taisyklių, kurios būtų taikomos metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2024 m. sausio 1 d. arba vėliau.

Naujos priimtos, bet 2024 m. gruodžio 31 d. dar neįsigaliojusios Europos Sąjungos apskaitos taisyklės

2024 m. nebuvo priimta jokių naujų ES apskaitos taisyklių.

1.3. **BALANSAS**

1.3.1. *Finansinis turtas*

Klasifikavimas pirminio pripažinimo metu

Finansinių priemonių klasifikavimas nustatomas pirminio pripažinimo metu. Remiantis valdymo modeliu ir turto sutartinių pinigų srautų charakteristikomis, finansinį turtą galima suskirstyti į tris kategorijas: amortizuota savikaina vertinamą finansinį turtą, tikrąja verte vertinamą finansinį turtą kaip grynąjį turtą / nuosavą kapitalą ir tikrąja verte vertinamą finansinį turtą kaip perteklių arba deficitą.

i) *Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas*

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas yra neišvestinis finansinis turtas, atitinkantis dvi sąlygas: 1) subjektas jį laiko siekdamas surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus; 2) nustatytomis dienomis generuojami sutartiniai pinigų srautai, kurie yra tik pagrindinės sumos ir palūkanų už negrąžintą pagrindinės sumos dalį mokėjimai.

Šiai kategorijai priskiriami:

— pinigai ir pinigų ekvivalentai,

— paskolos (įskaitant terminuotuosius indėlius, kurių pradinis terminas ilgesnis nei trys mėnesiai),

— iš prekybos gautinos sumos.

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas priskiriamas trumpalaikiam turtui, išskyrus turtą, kurio terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos.

ii) *Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas*

Šis neišvestinis finansinis turtas turi sutartinius pinigų srautus, kuriuos sudaro tik pagrindinė suma ir palūkanos už negrąžintą pagrindinės sumos dalį. Be to, pagal valdymo modelį finansinis turtas laikomas tiek siekiant surinkti sutartinius pinigų srautus, tiek parduoti finansinį turtą.

Šios kategorijos turtas yra priskiriamas trumpalaikiam turtui, jeigu jį tikimasi realizuoti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

2024 m. gruodžio 31 d. subjektas tokio turto neturi.

iii) *Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas*

Subjektas išvestines finansines priemones ir investicijas į nuosavybės vertybinius popierius priskiria tikrąja verte vertinamam finansiniam turtui kaip pertekliui arba deficitui, nes sutartiniai pinigų srautai nėra tik pagrindinė suma ir palūkanos už pagrindinę sumą.

Be to, subjektas turimus skolos vertybinius popierius priskiria tikrąja verte vertinamam finansiniam turtui kaip pertekliui arba deficitui, nes skolos vertybinių popierių portfeliai valdomi ir vertinami pagal portfelio tikrąją vertę.

Šios kategorijos turtas yra priskiriamas trumpalaikiam turtui, jeigu jį tikimasi realizuoti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito pirkimas pripažįstamas prekybos dieną, t. y. tą dieną, kai subjektas įsipareigoja pirkti turtą. Pinigų ekvivalentai ir paskolos pripažįstami tada, kai pinigai deponuojami finansų įstaigoje arba avansu pervedami skolininkams.

Finansinis turtas iš pradžių vertinamas tikrąja verte. Sandorių, susijusių su visu finansiniu turtu, kuris neapskaitomas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, išlaidos pridedamos prie tikrosios vertės pirminio pripažinimo metu. Sandorių, susijusių su finansiniu turtu, kuris apskaitomas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, išlaidos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Finansinio turto tikroji vertė pirminio pripažinimo metu paprastai yra sandorio kaina, išskyrus atvejus, kai sandoris sudaromas ne rinkos sąlygomis, t. y. be atlygio arba už nominalų atlygį viešosios politikos tikslais. Tokiu atveju finansinės priemonės tikrosios vertės ir sandorio kainos skirtumas yra neprekybinis komponentas, kuris finansinės veiklos rezultatų ataskaitoje pripažįstamas sąnaudomis. Šiuo atveju finansinio turto tikroji vertė nustatoma pagal dabartinius tiesiogiai lygiavertės priemonės rinkos sandorius. Jei aktyviosios rinkos nėra, tikroji vertė nustatoma taikant vertinimo metodą, kuriam naudojami turimi duomenys iš stebimų rinkų.

Vėlesnis vertinimas

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas vėliau vertinamas amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą.

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas vėliau vertinamas tikrąja verte. Pelnas ir nuostoliai, atsiradę dėl tikrosios vertės pokyčių (įskaitant atsiradusius dėl valiutos keitimo ir uždirbtų palūkanų), įtraukiami į finansinės veiklos ataskaitą jų atsiradimo laikotarpiu.

Tikrosios vertės nustatymas atliekant vėlesnį vertinimą

Aktyviosiose rinkose kotiruojamų investicijų tikroji vertė yra pagrįsta tuo metu siūlomomis kainomis. Jeigu finansinis turtas neturi aktyviosios rinkos (taip pat į biržų sąrašus neįtrauktų vertybinių popierių ir ne biržos išvestinių finansinių priemonių atveju), ES tikrąją vertę nustato taikydama vertinimo metodus. Jie apima pastarojo meto sandorių įprastomis rinkos sąlygomis naudojimą, sąsajas su kitomis iš esmės tokiomis pačiomis priemonėmis, diskontuotų pinigų srautų analizę, pasirinkimo sandorių kainų nustatymo modelius ir kitus vertinimo metodus, kuriuos paprastai naudoja rinkos dalyviai.

Investicijos į rizikos kapitalo fondus, kurios neturi kotiruojamos rinkos kainos aktyviojoje rinkoje, vertinamos priskirtina grynąja turto verte, kuri yra laikoma lygiaverte jų tikrajai vertei.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

ES pripažįsta ir įvertina tikėtinus kredito nuostolius dėl finansinio turto, kuris vertinamas amortizuota savikaina ir tikrąja verte kaip grynasis turtas / nuosavas kapitalas, vertės sumažėjimo.

Tikėtini kredito nuostoliai yra sutartinių pinigų srautų ir pinigų srautų, kuriuos ES tikisi gauti, skirtumo dabartinė vertė. Apskaičiuojant tikėtinus kredito nuostolius atsižvelgiama į pagrįstą ir patvirtinamą informaciją, kuri yra prieinama be nepagrįstų sąnaudų ar pastangų ataskaitinę datą.

Turto, vertinamo amortizuota savikaina, balansinė vertė mažinama vertės sumažėjimo nuostolio suma, kuri pripažįstama finansinės veiklos rezultatų ataskaitoje. Jei vėlesniu laikotarpiu vertės sumažėjimo nuostolių suma sumažėja, anksčiau pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis yra atstatomas finansinės veiklos rezultatų ataskaitoje.

a) *Gautinos sumos*

Subjektas įvertina vertės sumažėjimo nuostolį viso laikotarpio tikėtinų kredito nuostolių suma, naudodamas praktinius metodus (pvz., atidėjinių matricą).

b) *Pinigai ir pinigų ekvivalentai*

Subjektas pinigus ir pinigų ekvivalentus laiko einamosiose banko sąskaitose ir terminuotuose indėliuose iki 3 mėnesių. Pinigai laikomi bankuose, turinčiuose labai aukštus kredito reitingus, todėl jų įsipareigojimų nevykdymo tikimybė yra labai maža. Atsižvelgiant į trumpą trukmę ir mažą įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę, tikėtini kredito nuostoliai dėl pinigų ir pinigų ekvivalentų yra nereikšmingi. Todėl pinigų ekvivalentų vertės sumažėjimas nepripažįstamas.

c) *Paskolos*

Tikėtini kredito nuostoliai vertinami taikant trijų etapų modelį, kai atsižvelgiama tikėtino kredito nuostolio tikimybės svertinį vidurkį per finansinio turto gyvavimo laikotarpį ir kredito rizikos raidą nuo finansinio turto atsiradimo. Paskolų atveju pradžia yra neatšaukiamo įsipareigojimo suteikti paskolą data.

Jeigu nuo paskolos suteikimo kredito rizika reikšmingai nepadidėjo (1 etapas), vertės sumažėjimo nuostolis yra tikėtinas kredito nuostolis dėl galimų įsipareigojimų nevykdymo įvykių per ateinančius 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo datos (12 mėnesių tikėtinas kredito nuostolis). Jeigu nuo paskolos sudarymo kredito rizika reikšmingai padidėjo (2 etapas) arba yra objektyvių kredito vertės sumažėjimo įrodymų (3 etapas), vertės sumažėjimo nuostolis yra lygus tikėtinam kredito nuostoliui dėl galimų įsipareigojimų nevykdymo įvykių per visą finansinio turto gyvavimo laikotarpį (tikėtinas kredito nuostolis per visą gyvavimo laikotarpį).

Pripažinimo panaikinimas

Finansinių priemonių pripažinimas panaikinamas, kai teisių į pinigų srautus iš investicijų galiojimas baigiasi arba subjektas perleidžia iš esmės visą su nuosavybe susijusią riziką ir atlygį kitai šaliai. Finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito pardavimas pripažįstamas prekybos dieną.

1.3.2. *Išankstinio finansavimo sumos*

Išankstinis finansavimas – tai mokėjimas, kuriuo gavėjui suteikiamas pinigų avansas, t. y. pradinės lėšos. Šios lėšos gali būti padalytos į kelis mokėjimus per konkrečioje sutartyje, sprendime, susitarime arba pagrindiniame teisės akte nustatytą laikotarpį. Pradinės lėšos arba avansas per susitarime nustatytą laikotarpį yra naudojami tuo tikslu, kuriuo buvo išmokėti, arba grąžinami. Jeigu gavėjai nepatiria finansuoti tinkamų išlaidų, jie privalo išankstinį finansavimą grąžinti subjektui. Taigi, suma pripažįstama kaip turtas, kadangi subjektas išlaiko išankstinio finansavimo kontrolę ir turi teisę susigrąžinti reikalavimų neatitinkančią dalį.

Išankstinis finansavimas pirmą kartą pripažįstamas balanse, kai pinigai pervedami gavėjui. Jis vertinamas sumokėto atlygio suma. Vėlesniais laikotarpiais išankstinis finansavimas vertinamas iš pradžių balanse pripažinta suma, atėmus per laikotarpį patirtas finansuoti tinkamas išlaidas (kai reikia, įskaitant apskaičiuotąsias sumas).

1.3.3. *Gautinos ir susigrąžintinos sumos*

Pagal ES apskaitos taisykles reikalaujama prekybos ir neprekybines operacijas parodyti atskirai. Siekiant atskirti šias dvi kategorijas, terminas „gautina suma“ taikomas tik prekybos operacijoms, o neprekybinėms operacijoms, t. y. kai ES gauna vertę iš kito subjekto, mainais tiesiogiai nesuteikdama maždaug vienodos vertės, vartojamas terminas „susigrąžintinos sumos“ (pvz., iš valstybių narių susigrąžintinos sumos, susijusios su nuosavais ištekliais).

Iš prekybos operacijų gautinos sumos atitinka finansinių priemonių apibrėžtį. Subjektas jas priskyrė finansiniam turtui, vertinamam amortizuota savikaina, ir atitinkamai jas įvertino.

Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos apskaitomos tikrąja verte įsigijimo datą, atėmus vertės sumažėjimą. Vertė sumažinama tada, kai yra objektyvių įrodymų, kad subjektas negalės surinkti visų pradinio dydžio gautinų sumų. Vertės sumažinimo suma lygi turto balansinės vertės ir atsiperkamosios vertės skirtumui. Vertės sumažinimo suma pripažįstama finansinės veiklos ataskaitoje.

1.3.4. *Pinigai ir pinigų ekvivalentai*

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas ir apima pinigus kasoje, bankuose laikomus indėlius iki pareikalavimo arba trumpalaikius indėlius ir kitas trumpalaikes itin likvidžias investicijas, kurių pradinis terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

1.3.5. *Mokėtinos sumos*

Mokėtinos sumos apima sumas, susijusias ir su prekybos operacijomis, kaip antai prekių ir paslaugų pirkimu, ir su neprekybinėmis operacijomis, pvz., su dotacijų arba kitokio ES finansavimo gavėjų prašymais padengti išlaidas arba gautu išankstiniu finansavimu (žr. 1.4.1 pastabą).

Kai gavėjams skiriamos dotacijos ar kitoks finansavimas, prašymai padengti išlaidas įrašomi kaip mokėtinos sumos, lygios prašomai sumai, tuo metu, kai gaunamas prašymas padengti išlaidas. Atlikus patikrinimą ir pripažinus finansuoti tinkamas išlaidas, mokėtinos sumos vertinamos patvirtintos ir reikalavimus atitinkančios sumos dydžiu.

Mokėtinos sumos, susijusios su prekių ir paslaugų pirkimu, pripažįstamos gavus pradinės sumos sąskaitą faktūrą. Susijusios išlaidos įtraukiamos į apskaitą, kai prekės yra pristatytos arba paslaugos suteiktos ir kai subjektas jas priima.

1.3.6. *Finansiniai įsipareigojimai*

Finansiniai įsipareigojimai skirstomi į finansinius įsipareigojimus, apskaitomus amortizuota savikaina, finansinius įsipareigojimus, vertinamus tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas ir finansinių garantijų sutarčių įsipareigojimus.

Amortizuota savikaina vertinami finansiniai įsipareigojimai iš pradžių pripažįstami tikrąja verte, įskaitant patirtas sandorio sąnaudas, o vėliau yra apskaitomi amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą. Jų pripažinimas finansinės būklės ataskaitoje panaikinamas tada ir tik tada, kai įsipareigojimas įvykdomas, jo atsisakoma, jis panaikinamas arba pasibaigia jo galiojimo laikotarpis.

Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas apima išvestines finansines priemones, kai tikroji vertė yra neigiama. Jeigu pagal garantijos sutartį reikalaujama, kad subjektas atliktų mokėjimus reaguodamas į finansinių priemonių kainų arba užsienio valiutos kurso pokyčius, garantijos sutartis yra išvestinė finansinė priemonė. Jų apskaita yra tokia pati kaip ir tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito.

Subjektas pripažįsta finansinės garantijos sutarties įsipareigojimą, kai sudaro sutartį, pagal kurią jis turi atlikti nurodytus mokėjimus, kad atlygintų garantijos turėtojo nuostolius, patirtus dėl to, kad nurodytas skolininkas laiku neatlieka mokėjimo pagal pradines arba pakeistas skolos priemonės sąlygas. Finansinių garantijų sutartys iš pradžių pripažįstamos tikrąja verte.

Vėlesnis vertinimas priklauso nuo kredito rizikos, susijusios su finansine garantija, pokyčių. Jei kredito rizika reikšmingai nepadidėja (1 etapas), finansinių garantijų įsipareigojimai vertinami didesniąja iš šių sumų: 12 mėnesių tikėtinų kredito nuostolių suma ir pirminio pripažinimo suma, atėmus, jei reikia, sukauptą amortizaciją. Jei kredito rizika reikšmingai padidėja (2 etapas), finansinių garantijų įsipareigojimai vertinami didesniąja iš šių sumų: tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostolių suma ir pirminio pripažinimo suma, atėmus, jei reikia, sukauptą amortizaciją.

Finansiniai įsipareigojimai klasifikuojami kaip ilgalaikiai įsipareigojimai, išskyrus sumas, kurių išpirkimo terminas trumpesnis kaip 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos. Finansinių garantijų sutartys priskiriamos trumpalaikiams įsipareigojimams, išskyrus atvejus, kai subjektas turi besąlyginę teisę atidėti įsipareigojimo įvykdymą ne trumpesniam kaip dvylikos mėnesių laikotarpiui po finansinių ataskaitų sudarymo datos.

1.3.7. *Sukauptos ir būsimojo laikotarpio pajamos bei sąnaudos*

Operacijos ir įvykiai finansinėse ataskaitose pripažįstami tuo laikotarpiu, su kuriuo jie susiję. Metų pabaigoje, jeigu paslauga buvo suteikta arba subjektas pristatė prekes, arba yra sudarytas sutartimi įformintas susitarimas (pavyzdžiui, yra nuoroda į sutartį), bet sąskaita faktūra dar neišrašyta, finansinėse atskaitose bus pripažintos sukauptos pajamos. Be to, metų pabaigoje, jeigu sąskaita faktūra išrašyta, o paslaugos dar nesuteiktos arba prekės dar nepristatytos, pajamos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

Sąnaudos taip pat apskaitomos tuo laikotarpiu, su kuriuo jos susijusios. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sukauptos sąnaudos pripažįstamos remiantis įvertinta to laikotarpio pervedimo įsipareigojimo suma. Sukauptos sąnaudos apskaičiuojamos laikantis apskaitos pareigūno parengtų išsamių veiklos ir praktinių gairių. Jomis siekiama užtikrinti, kad finansinėse ataskaitose būtų tiksliai nurodyti ekonominiai ir kiti reiškiniai, kuriuos jos turi atspindėti. Analogiškai, kai mokėjimas už dar nesuteiktas paslaugas arba dar nepristatytas prekes atliekamas avansu, išlaidos bus atidėtos ir pripažintos kitą ataskaitinį laikotarpį.

1.4. **FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA**

1.4.1. *Pajamos*

Pajamos apima subjekto gautas ir gautinas bendrosios ekonominės naudos įplaukas ar naudojimo galimybes, kurios lemia grynojo turto padidėjimą (kai šis padidėjimas atsiranda ne dėl savininkų įnašų).

Atsižvelgiant į susijusių operacijų pobūdį, finansinės veiklos ataskaitoje išskiriamos pajamos:

Pajamos iš neprekybinių operacijų

Pajamos iš neprekybinių operacijų yra mokesčiai ir pervedimai, kadangi perdavėjas pateikia išteklius subjektui gavėjui, o subjektas gavėjas tiesiogiai mainais nepateikia maždaug tokios pat vertės išteklių. Pervedimai – tai kitos nei mokesčiai, su neprekybinėmis operacijomis susijusios ateityje gautinos ekonominės naudos įplaukos arba naudojimo galimybės. ES subjektų atveju pervedimus daugiausia sudaro iš Komisijos gautos lėšos (pvz., subalansavimo subsidija tradicinėms agentūroms, veiklos subsidija pagal susitarimus dėl įnašo).

Subjektas pervestą turtą pripažįsta tada, kai dėl praeities įvykio (pervedimo) jis kontroliuoja išteklius ir tikisi iš jų gauti būsimos ekonominės naudos arba naudojimo galimybių, ir kai galima patikimai nustatyti tikrąją vertę. Iš neprekybinės operacijos gaunami ištekliai, pripažinti kaip turtas (pvz., pinigai), taip pat pripažįstami kaip pajamos, išskyrus atvejus, kai subjektas turi dabartinį įsipareigojimą to pervedimo atžvilgiu, t. y. jam taikoma sąlyga, kuri turi būti įvykdyta, kad pajamas būtų galima pripažinti. Kol sąlyga neįvykdoma, pajamos atidedamos ir pripažįstamos kaip įsipareigojimas.

Pajamos iš prekybos operacijų

Prekių ir paslaugų pardavimo pajamos pripažįstamos, kai didžioji su prekių nuosavybe susijusios rizikos ir naudos dalis perduodama pirkėjui. Su paslaugų teikimu susijusio sandorio pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į sandorio baigtumo laipsnį finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

a) *Palūkanų pajamos ir sąnaudos*

Finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų, apskaitomų amortizuota savikaina, palūkanų pajamos ir sąnaudos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje, taikant faktinių palūkanų metodą. Šis metodas taikomas finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo amortizuotai savikainai apskaičiuoti ir palūkanų pajamoms arba palūkanų sąnaudoms per atitinkamą laikotarpį paskirstyti.

b) *Pajamos iš dividendų*

Pajamos iš dividendų ir panašių paskirstomųjų išmokų pripažįstamos tada, kai nustatoma teisė gauti mokėjimą.

c) *Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito pajamos ir sąnaudos*

Tai yra šio finansinio turto tikrosios vertės prieaugis (pajamos) ir tikrosios vertės nuostoliai (sąnaudos), įskaitant prieaugį ar nuostolius, atsiradusius dėl užsienio valiutos keitimo. Palūkanas uždirbančio finansinio turto atveju tai taip pat apima palūkanas.

d) *Pajamos iš finansinių garantijų sutarčių*

Pajamos iš finansinių garantijų sutarčių (garantijos įmoka) pripažįstamos visą tą laiką, kurį subjektas yra pasirengęs kompensuoti finansinių garantijų sutarties turėtojui galimus kredito nuostolius.

1.4.2. *Išlaidos*

Išlaidos yra ekonominės naudos arba naudojimo galimybių sumažėjimas ataskaitiniu laikotarpiu dėl turto netekimo ar panaudojimo arba prisiimtų įsipareigojimų, dėl kurių sumažėja grynasis turtas. Išlaidos apima tiek prekybos, tiek neprekybinių operacijų sąnaudas.

Prekybos operacijų išlaidos, patiriamos perkant prekes ir paslaugas, pripažįstamos, kai prekės pristatomos ir subjektas jas priima. Jos vertinamos pradine sąskaitoje faktūroje nurodyta suma. Be to, paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną sąnaudos, susijusios su per laikotarpį suteikta paslauga, už kurią sąskaita faktūra dar negauta arba nepriimta, pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje.

Neprekybinių operacijų išlaidos yra susijusios su pervedimais gavėjams ir gali būti trijų rūšių: teisės į gautinas sumas, pervedimai pagal susitarimą ir savanoriškos dotacijos, įnašai ir dovanojamos lėšos. Pervedimai pripažįstami sąnaudomis tą laikotarpį, kurį įvyko įvykiai, dėl kurių buvo atliktas pervedimas, jeigu tik pervedimo pobūdis yra leidžiamas pagal reglamentą arba yra pasirašytas susitarimas, pagal kurį leidžiama atlikti pervedimą; gavėjas atitiko visus tinkamumo kriterijus; galima pagrįstai apskaičiuoti sumą.

Kai gaunamas bet koks pripažinimo kriterijus atitinkantis mokėjimo prašymas arba prašymas padengti išlaidas, jie pripažįstami sąnaudomis, lygiomis reikalavimus atitinkančiai sumai. Finansuoti tinkamos sąnaudos, kurios turi būti kompensuotos gavėjams, tačiau apie kurias dar nėra pranešta, metų pabaigoje yra įvertinamos ir įrašomos kaip sukauptos sąnaudos.

1.5. **NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS IR NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI**

1.5.1. *Neapibrėžtasis turtas*

Neapibrėžtasis turtas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tiktai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau subjekto nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimųjų įvykių. Neapibrėžtasis turtas parodomas, kai tikimasi gauti ekonominės naudos arba turėti naudojimo galimybių.

1.5.2. *Neapibrėžtieji įsipareigojimai*

Neapibrėžtasis įsipareigojimas – arba galimas įsipareigojimas, kurio buvimas bus patvirtintas tiktai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau subjekto nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių, arba dabartinis įsipareigojimas, kai nėra tikėtina, kad įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą arba naudojimo galimybių teikiantys ištekliai.

Retais atvejais neapibrėžtasis įsipareigojimas taip pat atsiranda, kai esamas įsipareigojimas egzistuoja, tačiau jo negalima pakankamai patikimai įvertinti.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai sąskaitose nepripažįstami. Jie atskleidžiami, nebent ekonominę naudą teikiančių išteklių išmokų arba naudojimo galimybių tikimybė yra maža.

1.6. **FONDO KAPITALAS**

EPF valstybės narės teikia įnašus į fondą EPF programoms įgyvendinti, kaip nustatyta kiekvieno EPF vidaus susitarime. Remiantis taikytinu teisiniu pagrindu, reikalavimai įmokėti lėšas, t. y. prašymai dėl finansavimo konkrečiais N metais, priimami Tarybos sprendimu N – 1 metais, o gautinos lėšos aiškiai priskiriamos konkretiems būsimiems laikotarpiams.

Įnašai atitinka savininkų įnašo kriterijus (Europos Sąjungos apskaitos taisyklė Nr. 1), todėl jie EPF finansinėse ataskaitose laikomi fondo kapitalu. Fondo kapitalą sudaro bendra įnašų, gautinų iš EPF valstybių narių, suma. Kadangi nepareikalautasis fondo kapitalas yra atvirai atskaitomas iš viso fondo kapitalo (žr. Grynojo turto pokyčių ataskaitą), balanse pripažįstamas tik pareikalautasis fondo kapitalas.

Kadangi sutarti įnašai priskiriami konkretiems ataskaitiniams laikotarpiams, EPF teisiniai reikalavimai EPF valstybėms narėms atsiranda tik šiais laikotarpiais, todėl visos iš anksto gautos sumos pripažįstamos kaip būsimųjų laikotarpių kapitalo įnašai mokėtinų sumų eilutėje, o ne kaip pareikalautasis kapitalas.

1.7. **BENDRAS FINANSAVIMAS**

Gauti bendro finansavimo įnašai atitinka sąlyginių pajamų iš neprekybinių operacijų kriterijus ir yra parodyti kaip valstybėms narėms, ne valstybėms narėms ir kitiems subjektams mokėtinos sumos. EPF turi panaudoti įnašus paslaugoms trečiosioms šalims teikti, o jei to nedaro – turi grąžinti turtą (gautus įnašus). Likusią mokėtiną bendro finansavimo susitarimų sumą sudaro gauti bendro finansavimo įnašai, atėmus su projektu susijusias patirtas išlaidas. Grynajam turtui tai nedaro jokio poveikio.

Su bendro finansavimo projektais susijusios sąnaudos pripažįstamos tuomet, kai patiriamos. Atitinkama įnašų suma pripažįstama kaip veiklos pajamos ir ekonominiam metų rezultatui tai nedaro jokio poveikio.

2. **BALANSO PASTABOS**

TURTAS

2.1. **FINANSINIS TURTAS**

Finansinis turtas – bet kuris turtas, kuris yra:

a) pinigai;

b) kito subjekto nuosavybės priemonė;

c) sutartinė teisė: gauti pinigus ar kitą finansinį turtą iš kito subjekto; pasikeisti finansiniu turtu ar finansiniais įsipareigojimais su kitu subjektu tokiomis sąlygomis, kurios yra potencialiai palankios šiam subjektui, arba

d) sutartis, pagal kurią bus arba gali būti atsiskaitoma paties subjekto nuosavybės priemonėmis.

Finansinis turtas skirstomas į šias kategorijas: amortizuota savikaina vertinamą finansinį turtą, tikrąja verte vertinamą finansinį turtą kaip perteklių arba deficitą ir tikrąja verte vertinamą finansinį turtą kaip grynąjį turtą / nuosavą kapitalą. Dėl finansinių priemonių klasifikavimo nusprendžiama pirminio pripažinimo metu ir jis peržiūrimas kiekvieną paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

EPF finansinį turtą sudaro tokio dydžio tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas ir paskolos:

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikės		
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas	*112*	*70*
Paskolos	*16*	*16*
	128	**87**
Trumpalaikės		
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas	*—*	*3*
Paskolos	*5*	*—*
	5	**3**
Iš viso	**132**	**89**

112 mln. EUR tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito suma yra susijusi su investicijomis į nuosavą kapitalą šiose srityse:

— atsinaujinančiųjų tvarių energijos išteklių per „Climate Investor One“, „ElectriFI“ ir Pasaulinį energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondą (GEEREF),

— įtraukiojo smulkiųjų ūkininkų ir kaimo vietovių MVĮ finansavimo skatinimo per ABC fondą,

— finansinės įtraukties Ugandoje per „aBi Finance“ ir

— darbo vietų kūrimo ir tvaraus augimo Afrikoje per iniciatyvą „Boost Africa“.

16 mln. EUR ilgalaikės paskolos ir 5 mln. EUR trumpalaikės paskolos skirtos dviem pagrindinėms sritims: tvaraus žemės ūkio per „AgriFI“ ir elektros energijos prieinamumo ir gamybos iš tvariųjų energijos šaltinių per investicinę priemonę „ElectriFI“.

2.2. **IŠANKSTINIS FINANSAVIMAS**

Pagal daugumą sutarčių numatoma, kad išankstiniai mokėjimai atliekami iki darbų pradžios, tiekiamų prekių pristatymo arba paslaugų suteikimo. Kartais sutartyse pateiktame mokėjimų tvarkaraštyje numatoma mokėjimus atlikti atsižvelgiant į pažangos ataskaitas. Išankstinis finansavimas paprastai atliekamas šalies arba teritorijos, kurioje vykdomas projektas, valiuta.

Pagal išankstinio finansavimo galimo panaudojimo laiką nustatoma, ar išankstinis finansavimas bus parodomas kaip trumpalaikis, ar kaip ilgalaikis. Panaudojimo laikas nustatytas su projektu susijusiame susitarime. Visos sumos, panaudotinos per dvylika mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo dienos, parodomos kaip trumpalaikis išankstinis finansavimas. Kadangi dauguma EPF projektų yra ilgalaikiai, jiems skiriamais išankstiniais mokėjimais turėtų būti galima naudotis ilgiau nei vienus metus. Todėl šios išankstinio finansavimo sumos parodomos kaip ilgalaikis turtas.

(mln. EUR)

	Pastaba	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikis išankstinis finansavimas	2.2.1	—	*418*	*82*	*500*	*574*
Trumpalaikis išankstinis finansavimas	2.2.2	*6*	*81*	*655*	*742*	*954*
Iš viso		**6**	**499**	**737**	**1 242**	**1 529**

Bendro išankstinio finansavimo sumažėjimą 287 mln. EUR 2024 m. gruodžio 31 d. galima iš esmės paaiškinti išankstinio finansavimo, išmokėto gavėjams pagal 11-ąjį EPF, sumažėjimu nuo 963 mln. EUR 2023 m. iki 737 mln. EUR 2024 m. Tai atitinka EPF gyvavimo ciklą ir taip pat yra susiję su vykdomų sutarčių skaičiaus pokyčiais. 11-ojo EPF terminas baigėsi, nes 2020 m. įsigaliojo laikino galiojimo sąlyga. Nuo 2021 m. sausio 1 d. pagal 11-ąjį EPF nebuvo galima pasirašyti naujų finansavimo sutarčių, tačiau vis dar buvo galima pasirašyti konkrečias sutartis dėl esamų susitarimų. Dėl to pasirašytų naujų sutarčių suma pamažu mažėjo nuo 2 118 mln. EUR 2021 m. iki 853 mln. EUR 2022 m. ir 860 mln. EUR 2023 m., o 2024 m. dar labiau sumažėjo iki 300 mln. eurų.

Išankstinis finansavimas iš 10-ojo EPF sumažėjo nuo 560 mln. EUR 2023 m. iki 499 mln. EUR 2024 m. ir tai atitinka įprastą tendenciją bei EPF gyvavimo ciklą.

393 mln. EUR ilgalaikio išankstinio finansavimo suma (2023 m. – 427 mln. EUR) yra susijusi su atviru išankstiniu finansavimu pagal dvi ES ir Afrikos infrastruktūros patikos fondo (AITF) sutartis. Šio patikos fondo tikslas – teikti finansinę paramą skiriant dotacijas infrastruktūros projektams kartu su ilgalaikiu finansavimu, kurį teikia projektų finansuotojai. Tokių dotacijų lėšų suteikimas skatina dalyvaujančias finansų įstaigas teikti ilgalaikį finansavimą. Tuo metu, kai buvo pasirašomos sutartys, buvo laikoma, kad susitarimas tinkamai apima patikos fondo veiksmus (šablono finansinėms priemonėms dar nebuvo ir reglamente šios rūšies priemonė nebuvo paminėta). Todėl pagal šiuos susitarimus atlikti mokėjimai buvo užregistruoti kaip išankstinis finansavimas, o ne kaip finansinės priemonės komponentas. Dėl ilgalaikio patikos fondo vykdomų operacijų pobūdžio metinė ankstesnio AITF išankstinio finansavimo tarpuskaita yra labai ribota ir išdėstoma per kelerius metus. Todėl, siekiant geriau atspindėti projekto sąlygas, 393 mln. EUR atviras išankstinis finansavimas buvo perklasifikuotas į ilgalaikį, o 34 mln. EUR atitinka metų pabaigoje sukauptas išlaidas.

2.2.1. *Ilgalaikis išankstinis finansavimas pagal valdymo būdus*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Tiesioginis valdymas		
Vykdo:		
Komisija	—	*15*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
ES vykdomosios įstaigos	*1*	*2*
ES delegacijos	*2*	*7*
	3	**24**
Netiesioginis valdymas		
Vykdo:		
EIB ir EIF	*402*	*436*
Tarptautinės organizacijos	*65*	*74*
Privatinės teisės įstaigos, teikiančios viešąsias paslaugas	*7*	*16*
Viešosios teisės įstaigos	*13*	*17*
Trečiosios šalys	*10*	*7*
	497	**550**
Iš viso	**500**	**574**

2.2.2. *Trumpalaikis išankstinis finansavimas*

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Išankstinis finansavimas (bendra suma)	*8*	*518*	*3 237*	*3 763*	*4 906*
Patvirtinta atliekant atskyrimą	*(2)*	*(438)*	*(2 582)*	*(3 022)*	*(3 952)*
Iš viso	**6**	**81**	**655**	**742**	**954**

2.2.3. *Trumpalaikis išankstinis finansavimas pagal valdymo būdus*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Tiesioginis valdymas		
Vykdo:		
Komisija	*37*	*55*
ES vykdomosios įstaigos	*2*	*3*
ES delegacijos	*47*	*82*
	86	**140**
Netiesioginis valdymas		
Vykdo:		
EIB ir EIF	*62*	*87*
Tarptautinės organizacijos	*388*	*431*
Privatinės teisės įstaigos, teikiančios viešąsias paslaugas	*71*	*78*

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Viešosios teisės įstaigos	*77*	*98*
Trečiosios šalys	*56*	*119*
ES įstaigos ir viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės įstaigos	*1*	*1*
	655	**814**
Iš viso	**742**	**954**

2.2.4. *Gautos išankstinio finansavimo garantijos*

Garantijos yra skirtos išankstiniam finansavimui užtikrinti ir jų atsisakoma, kai sumokama paskutinė pagal projektą reikalaujama suma.

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Išankstinio finansavimo garantijos	*19*	*32*

19 mln. EUR sudaro garantijos, kuriomis siekiama užtikrinti išankstinį finansavimą, išmokamą pagal tiesioginį valdymą, o garantijos gavėjas yra EPF (žr. 4.1 pastabą). Tačiau didžioji dalis išankstinio finansavimo išmokama pagal netiesioginį valdymą, kai garantijos gavėjas yra ne EPF, o perkančioji organizacija. 2024 m. bendra tokių garantijų vertė sudarė 415 mln. EUR.

2.3. **PATIKOS FONDO ĮNAŠAI**

Šioje kategorijoje nurodyta suma, sumokėta kaip įnašai į ES patikos fondą Afrikai ir ES patikos fondą „Bêkou“. Įnašai neapima išlaidų, kurias patyrė patikos fondai ir kurios priskirtinos EPF.

Patikos fondo įnašus EPF naudoja laikydamasis tiesioginio valdymo principo.

(mln. EUR)

	Grynasis įnašas 2023 12 31	2024 m. sumokėti įnašai	Patikos fondų grynųjų išlaidų priskyrimas 2024 m.	Grynasis įnašas 2024 12 31
Afrika	*186*	*90*	*(111)*	*165*
„Bêkou“	*30*		*(7)*	*23*
Iš viso	**216**	**90**	**(118)**	**188**

Sumokėtų įmokų sumažėjimą nuo 274 mln. EUR 2023 m. iki 90 mln. EUR 2024 m. lemia patikos fondų išlaidų sumažėjimas dėl abiejų patikos fondų veiklos nutraukimo. 2021 m. pabaigoje ES patikos fondas Afrikai ir ES patikos fondas „Bêkou“ pasiekė aukščiausią veiklos tašką, nes baigėsi sutarčių galiojimas. Vėliau prasidėjęs patikos fondų veiklos nutraukimas lėmė sumažėjusį vykdomų sutarčių skaičių, taigi ir mažesnes išlaidas.

2.4. **IŠ PREKYBOS GAUTINOS SUMOS IR NEPREKYBINĖS SUSIGRĄŽINTINOS SUMOS**

Prekybos operacijos – tai operacijos, kuriomis subjektas gauna turtą ar paslaugas arba panaikina įsipareigojimus ir mainais tiesiogiai suteikia kitai šaliai maždaug vienodą vertę (visų pirma prekių, paslaugų ar turto naudojimo pavidalu). Neprekybinės operacijos – tai operacijos, kuriomis subjektas gauna vertę iš kito subjekto, tiesiogiai neperleisdamas maždaug vienodos vertės mainais, arba suteikia vertę kitam subjektui tiesiogiai negaudamas maždaug vienodos vertės mainais.

2.4.1. *Ilgalaikės iš prekybos gautinos sumos*

2024 m. gruodžio 31 d. EPF turėjo 5 mln. EUR ilgalaikių neprekybinių susigrąžintinų sumų, kurias daugiausia sudarė atidėtieji mokesčiai, atsiradę dėl kelių finansinių priemonių.

2.4.2. *Trumpalaikės neprekybinės susigrąžintinos sumos ir iš prekybos gautinos sumos*

(mln. EUR)

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos	2.4.2.1	*24*	*13*
Iš prekybos operacijų gautinos sumos	2.4.2.2	*12*	*12*
Iš viso		**37**	**24**

2.4.2.1. Iš neprekybinių operacijų susigrąžintinos sumos

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Klientai	*2*	*40*	*9*	*52*	*55*
Viešosios įstaigos	*4*	*13*	*2*	*19*	*19*
Trečiosios valstybės	—	*13*	*3*	*16*	*6*
Vertės sumažinimas	*(6)*	*(49)*	*(7)*	*(63)*	*(68)*
Iš viso	—	**17**	**6**	**24**	**13**

2.4.2.2. Iš prekybos operacijų gautinos sumos

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Sukauptos pajamos	—	—	*2*	*2*	*1*
EPF jungiamosios sąskaitos	*(207)*	*227*	*(20)*	—	—
Kita	—	*4*	*7*	*11*	*11*
Iš viso	**(207)**	**231**	**(11)**	**12**	**12**

Siekiant padidinti veiksmingumą, 11-ajam EPF skiriamas visiems EPF bendras iždas; taip galima vykdyti operacijas tarp skirtingų EPF, kurios išlyginamos įvairius EPF balansus siejančiose EPF jungiamosiose sąskaitose.

Kategorijoje „kita“ daugiausia nurodomos iš finansinių priemonių gautinos sumos. Iš 11 mln. EUR kitų gautinų sumų 4 mln. EUR suma yra iš Pasaulinio energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančios energijos fondo gautina suma, o 7 mln. EUR – iš „Climate Investor One“ gautina suma.

2.5. **PINIGAI IR PINIGŲ EKVIVALENTAI** ([5])

Pinigai ir pinigų ekvivalentai yra finansinės priemonės amortizuota savikaina, jie apima pinigus kasoje, bankuose laikomus indėlius iki pareikalavimo arba trumpalaikius indėlius (pavyzdžiui, einamąsias sąskaitas ir taupomąsias sąskaitas) ir kitas trumpalaikes itin likvidžias investicijas, kurių pradinis terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

mln. EUR

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Specialiosios sąskaitos					
Centriniai bankai	—	—	*285*	*285*	*341*
	—	—	**285**	**285**	**341**
Einamosios sąskaitos					
Komerciniai bankai	—	—	*49*	*49*	*193*
Pinigai, priklausantys finansinėms priemonėms	—	—	*77*	*77*	*67*
	—	—	**126**	**126**	**260**
Iš viso	—	—	**411**	**411**	**601**

Pinigų ir pinigų ekvivalentų sumažėjimą 190 mln. EUR daugiausia lėmė sumažėjusios centriniuose ir komerciniuose bankuose laikomos pinigų atsargos. Šis sumažėjimas daugiausia susijęs su tuo, kad mokėjimai išlaidoms padengti ir avansai viršijo per metus gautus įnašus. Visų pirma, pareikalautasis kapitalas sumažėjo nuo 1 800 mln. EUR 2023 m. iki 1 200 mln. EUR 2024 m. Be to, valstybėms narėms buvo grąžinta 7,8 mln. EUR suma iš 9-ojo EPF už pirmąją 2024 m. įnašo dalį, o JK paprašė, kad jos 2023 m. antrosios ir trečiosios dalių įnašai, sudarantys 41 mln. EUR, būtų kompensuoti iš jų likusios dalies 10-ajame ir 11-ajame EPF (žr. 2.9.1 pastabą).

Kaip ankstesniais metais, siekiant apriboti sandorio šalies riziką, centrinių bankų sąskaitose laikoma daugiau grynųjų pinigų nei komerciniuose bankuose (žr. 5.1 pastabą).

ĮSIPAREIGOJIMAI

2.6. **FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI**

Finansinis įsipareigojimas – bet kuris įsipareigojimas, kuris yra:

a) sutartinė pareiga: perleisti pinigus ar kitą finansinį turtą kitam subjektui; pasikeisti finansiniu turtu ar finansiniais įsipareigojimais su kitu subjektu tokiomis sąlygomis, kurios yra potencialiai nepalankios šiam subjektui, arba

b) sutartis, pagal kurią bus arba gali būti atsiskaitoma paties subjekto nuosavybės priemonėmis.

Finansiniai įsipareigojimai skirstomi į šias kategorijas: finansinius įsipareigojimus, vertinamus tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas, kitus finansinius įsipareigojimus, apskaitomus amortizuota savikaina arba finansinių garantijų sutarčių įsipareigojimus.

mln. EUR

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikiai			
Finansiniai atidėjiniai	*2.6.1*	—	*3*
Finansinių garantijų įsipareigojimas	*2.6.2*	*1*	*1*

([5]) Remiantis 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 53 straipsnio nuostatomis, iždo lėšos nurodomos 11-ojo EPF balanse. Įvairių banko sąskaitų pobūdis nurodytas 5 skyriuje „Finansinės rizikos valdymas“.

mln. EUR

	Pastaba	2024 12 31	2023 12 31
Kiti finansiniai įsipareigojimai	*2.6.3*	—	*1*
Bendro finansavimo mokėtinos sumos		—	*1*
Iš viso		**1**	**5**

2.6.1. *Atidėjiniai*

Šie atidėjiniai atitinka apskaičiuotus nuostolius, kurie bus patirti dėl paskolų, suteiktų pagal įvairias finansines priemones.

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai	—	—	—	—	*3*
Trumpalaikiai finansiniai atidėjiniai	—	—	*2*	*2*	—
Iš viso	—	—	**2**	**2**	**3**

2 mln. EUR suma yra apskaičiuotas nuostolis, susijęs su paskolomis, suteiktomis pagal šias finansines priemones: „ElectriFI CW“ ir „ElectriFI CW II“, „AgriFI“ (Tanzanija) ir „AgriFI“ (AKR regionas).

2.6.2. *Finansinių garantijų įsipareigojimas*

Šie atidėjiniai atitinka apskaičiuotus nuostolius, kurie bus patirti dėl garantijų, išduotų pagal įvairias finansines priemones, kai įgaliotieji subjektai turi teisę teikti garantijas savo vardu, bet EPF sąskaita ir rizika. Su garantijomis susijusi EPF finansinė rizika yra apribota ir palaipsniui yra kaupiamas finansinis turtas, kad būtų galima padengti būsimus reikalavimus mokėti pagal garantijas.

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Finansinių garantijų įsipareigojimas	—	—	*1*	*1*	*1*

1 mln. EUR suma yra apskaičiuotas nuostolis, susijęs su 9 mln. EUR garantija, suteikta pagal finansinę priemonę „Euritz“ (žr. 4.2.1 pastabą).

2.6.3. *Kiti finansiniai įsipareigojimai*

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Tikrąja verte vertinami finansiniai įsipareigojimai kaip perteklius arba deficitas	—	—	—	—	*1*

2024 m. gruodžio 31 d. visos su finansinėmis priemonėmis susijusios mokėtinos sumos sudarė tik 25 tūkst. EUR. Visa ši suma susijusi su ABC fondo mokėtinomis sumomis.

2.7. **MOKĖTINOS SUMOS**

Mokėtinos sumos yra įsipareigojimai sumokėti už gautas prekes ar suteiktas paslaugas, už kurias – kitaip nei sukauptų sąnaudų atveju – jau išrašytos sąskaitos ar tiesiogiai susitarta su tiekėju. Mokėtinos sumos gali būti susijusios ir su prekybos operacijomis (kaip antai prekių ir paslaugų pirkimu), ir su neprekybinėmis operacijomis (pvz., dotacijų, išankstinio finansavimo ar kitokio ES finansavimo gavėjų prašymais padengti išlaidas).

(mln. EUR)

	Pastaba	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Trumpalaikės mokėtinos sumos	2.7.1	—	*21*	*130*	*150*	*260*
Įvairios mokėtinos sumos	2.7.2	—	*5*	*100*	*105*	*132*
Iš viso		—	**25**	**230**	**256**	**391**

2.7.1. *Trumpalaikės mokėtinos sumos*

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Tiekėjai	—	*14*	*41*	*56*	*98*
Trečiosios valstybės	—	—	*29*	*29*	*32*
Viešosios įstaigos	—	*6*	*59*	*66*	*129*
Iš viso	—	**21**	**130**	**150**	**260**

Mokėtinos sumos didele dalimi apima EPF gautas išlaidų ataskaitas, susijusias su gavėjams skiriamomis dotacijomis. Jos įrašomos tuo metu, kai gaunama išlaidų ataskaita, ir įrašoma visa išlaidų ataskaitoje nurodyta suma. Atlikus tinkamumo patikrą gavėjams išmokamos tik reikalavimus atitinkančios sumos. Metų pabaigoje analizuojamos neapmokėtos išlaidų deklaracijos ir su tomis išlaidų deklaracijomis susijusios numatomos reikalavimus atitinkančios sumos pripažįstamos finansinės veiklos ataskaitoje. Apskaičiuotos reikalavimų neatitinkančios sumos nurodomos kaip kitos trumpalaikės mokėtinos sumos.

Mokėtinų sumų sumažėjimą lėmė mažesnis gautų sąskaitų faktūrų, kurios metų pabaigoje dar buvo neapmokėtos, skaičius.

2.7.2. *Įvairios mokėtinos sumos*

(mln. EUR)

	Pastaba	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Bendro finansavimo mokėtinos sumos	2.7.2.1	—	*5*	*23*	*28*	*41*
Būsimųjų laikotarpių kapitalo įnašai	2.7.2.2	—	—	*64*	*64*	*88*
Kitos įvairios mokėtinos sumos		—	*(1)*	*13*	*12*	*3*
Iš viso		—	**5**	**100**	**105**	**132**

2.7.2.1. Bendro finansavimo mokėtinos sumos

Bendro finansavimo mokėtinos sumos yra pagal bendro finansavimo susitarimus EPF gautos lėšos. EPF turi naudoti šiuos įnašus sutartoms paslaugoms teikti trečiosioms šalims, o nepanaudotas lėšas grąžinti įnašų mokėtojams. Nuo bendro finansavimo sumų panaudojimo laiko priklauso, ar jos parodomos kaip trumpalaikės, ar kaip ilgalaikės.

Metų pabaigoje įvertinama kiekviena bendro finansavimo mokėtina suma, o visos sumos, kurios greičiausiai nebus panaudotos per ateinančius 12 mėnesių, laikomos ilgalaikėmis.

(mln. EUR)

	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Trumpalaikės bendro finansavimo mokėtinos sumos	—	—	*5*	*23*	*28*	*41*

2.7.2.2. Būsimųjų laikotarpių kapitalo įnašai

6,3 mln. EUR būsimųjų laikotarpių kapitalo įnašų suma yra susijusi su kompensacija valstybėms narėms ir Jungtinei Karalystei iš 9-ojo EPF projektų lėšų, kurių įsipareigojimai buvo panaikinti, arba kurios nebuvo nepanaudotos (žr. 2.9.1 pastabą). Valstybės narės susitarė, kad lėšų grąžinimas turi būti kompensuojamas įnašais iš 11-ojo EPF per pirmąjį kvietimą mokėti įnašus 2025 m.

Be grąžintinos sumos, 58 mln. EUR suma yra Jungtinės Karalystės, Portugalijos, Vengrijos, Lietuvos, Kipro ir Estijos iš anksto sumokėta 2025 m. pirmoji įmoka. Iš šios sumos vien 51 mln. EUR skyrė Jungtinė Karalystė, o 15 mln. EUR buvo išskaičiuoti iš likusios Jungtinės Karalystės nepanaudotų 10-ojo ir 11-ojo EPF lėšų dalies. Pagal Susitarimo dėl išstojimo 152 straipsnį Jungtinė Karalystė išlieka EPF šalimi iki 11-ojo EPF ir visų ankstesnių veiklos neužbaigusių EPF veiklos užbaigimo ir šiuo atžvilgiu prisiima tokius pačius įsipareigojimus kaip ir valstybės narės (žr. 2.9.1 pastabą).

2.8. SUKAUPTOS SĄNAUDOS

Sukauptos sumos yra įsipareigojimai sumokėti už gautas prekes ar suteiktas paslaugas, už kurias – kitaip nei mokėtinų sumų atveju – jau išrašytos sąskaitos ar tiesiogiai susitarta su tiekėju. Sukauptos sumos apskaičiuojamos remiantis metų pabaigoje esama biudžetinių įsipareigojimų suma. Numatomų sukauptų sąnaudų dalis, susijusi su išmokėtu išankstiniu finansavimu, įrašyta kaip išankstinio finansavimo sumų sumažinimas.

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Sukauptos sąnaudos	—	*71*	*703*	*774*	*983*
Kitos sukauptos sumos ir būsimojo laikotarpio pajamos	—	—	—	—	*1*
Iš viso	—	**71**	**703**	**774**	**984**

Sukauptos sąnaudos apima numatomas veiklos sąnaudas pagal vykdomas arba įvykdytas sutartis be patvirtintų prašymų padengti išlaidas, kai finansuoti tinkamos lėšų gavėjų patirtos išlaidos buvo apskaičiuotos remiantis išsamiausia finansinių ataskaitų rengimo metu turėta informacija. Pažymima, kad į informaciją apie didelio masto kasdienę veiklą, pvz., sutarčių pratęsimus, pasirašytus po ataskaitinės datos, nėra sistemingai atsižvelgiama ir galimo šios veiklos poveikio sukauptoms sąnaudoms negalima patikimai įvertinti. Numatomų sukauptų sąnaudų dalis, susijusi su išmokėtu išankstiniu finansavimu, įrašyta kaip išankstinio finansavimo sumų sumažinimas (žr. 2.2 pastabą).

Sukauptų sąnaudų sumažėjimą 210 mln. EUR galima paaiškinti tuo, kad sumažėjo sutarčių, kurių sąnaudos turėjo būti apskaičiuotos ir sukauptos, skaičius. Šis sumažėjimas atitinka EPF gyvavimo ciklą ir pagal šiuos EPF vykdomų sutarčių skaičių.

GRYNASIS TURTAS

2.9. FONDO KAPITALAS

EPF valstybės narės teikia įnašus į fondą EPF programoms įgyvendinti, kaip nustatyta kiekvieno EPF vidaus susitarime. Remiantis taikytinu teisiniu pagrindu, reikalavimai įmokėti lėšas, t. y. prašymai dėl finansavimo konkrečiais N metais, priimami Tarybos sprendimu N – 1 metais, o gautinos lėšos aiškiai priskiriamos konkretiems būsimiems laikotarpiams.

Įnašai atitinka savininkų įnašo kriterijus (Europos Sąjungos apskaitos taisyklė Nr. 1), todėl jie EPF finansinėse ataskaitose laikomi fondo kapitalu. Fondo kapitalą sudaro bendra įnašų, gautinų iš EPF valstybių narių, suma. Kadangi nepareikalautasis fondo kapitalas yra atskaitomas iš viso fondo kapitalo (žr. Grynojo turto pokyčių ataskaitą), balanse pripažįstamas tik pareikalautasis fondo kapitalas.

Kadangi sutarti įnašai priskiriami konkretiems ataskaitiniams laikotarpiams, EPF teisiniai reikalavimai EPF valstybėms narėms atsiranda tik šiais laikotarpiais, todėl visos iš anksto gautos sumos pripažįstamos kaip būsimųjų laikotarpių kapitalo įnašai mokėtinų sumų eilutėje, o ne kaip pareikalautasis kapitalas.

2.9.1. *Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF*

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
Fondo kapitalas	*10 442*	*20 834*	*29 331*	*60 607*
Nepareikalautasis fondo kapitalas	—	—	*(6 040)*	*(6 040)*
Pareikalautasis fondo kapitalas 2023 12 31	**10 442**	**20 834**	**23 290**	**54 566**
Fondo kapitalas	*10 435*	*20 819*	*29 290*	*60 544*
Nepareikalautasis fondo kapitalas	—	—	*(4 840)*	*(4 840)*
Pareikalautasis fondo kapitalas 2024 12 31	**10 435**	**20 819**	**24 449**	**55 704**

Nepareikalautosios lėšos – sumos, kurių iš valstybių narių dar nepareikalauta sumokėti. Pareikalautasis fondo kapitalas – įnašai, kuriuos EPF pareikalavo sumokėti ir kuriuos valstybės narės pervedė į iždo sąskaitas (žr 2.9.2 pastabą).

Tarybos sprendimu (ES) 2024/2906 ([6]) vidaus susitarimuose dėl 8-ojo ir 9-ojo EPF nustatyti valstybių narių įnašai buvo atitinkamai sumažinti 6,3 mln. EUR nepanaudotų 9-ojo EPF lėšų suma. Grąžinamosios išmokos, susidariusios dėl šio sumažinimo, buvo kompensuotos pateikus papildomus prašymus skirti lėšų pagal 11-ąjį EPF. Iš tiesų grąžinamosios išmokos bus panaudotos pirmajai 2025 m. įmokai (žr. 2.7.2 pastabą).

Nors Jungtinė Karalystė išlieka EPF šalimi iki visų programų užbaigimo, remiantis Susitarimo dėl išstojimo 153 straipsniu, jos 9-ojo ir 10-ojo EPF lėšų, kurios nebuvo skirtos arba kurių įsipareigojimai panaikinti, dalis negali būti pakartotinai panaudota. 2024 m. JK paprašė, kad antroji ir trečioji įmokos už metus būtų kompensuojamos panaudojant likusią 10-ojo ir 11-ojo EPF rezervo dalį. Be to, dar 15 mln. EUR buvo grąžinti JK už jos pirmąją 2025 m. įmoką (žr. 2.7.2.1 pastabą). Todėl 10-ojo ir 11-ojo EPF kapitalas buvo sumažintas atitinkamai 15 mln. EUR ir 41 mln. EUR.

2.9.2. *Pareikalautasis ir nepareikalautasis fondo kapitalas pagal valstybes nares ir Jungtinę Karalystę*

(mln. EUR)

Įnašai į 11-ąjį EPF	%	Nepareikalautasis fondo kapitalas 2023 12 31	2024 m. pareikalautasis fondo kapitalas	Nepareikalautasis fondo kapitalas 2024 12 31
Austrija	*2,40*	*145*	*(29)*	*116*
Belgija	*3,25*	*196*	*(39)*	*157*
Bulgarija	*0,22*	*13*	*(3)*	*11*
Kroatija	*0,23*	*14*	*(3)*	*11*
Kipras	*0,11*	*7*	*(1)*	*5*
Čekija	*0,80*	*48*	*(10)*	*39*

([6]) 2024 m. lapkričio 14 d. Tarybos sprendimas (ES) 2024/2906 dėl šalių finansinių įnašų, mokėtinų Europos plėtros fondui finansuoti, kuriuo nustatoma 2026 m. viršutinė riba, metinė 2025 m. suma, pirmosios 2025 m. įnašo dalies suma ir pateikiama preliminari neprivaloma tikėtinų metinių 2027 m. ir 2028 m. įnašų sumų prognozė (OL L, 2024/2906, 2024 11 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2906/oj).

(mln. EUR)

Įnašai į 11-ąjį EPF	%	Nepareikalautasis fondo kapitalas 2023 12 31	2024 m. pareikalautasis fondo kapitalas	Nepareikalautasis fondo kapitalas 2024 12 31
Danija	*1,98*	*120*	*(24)*	*96*
Estija	*0,09*	*5*	*(1)*	*4*
Suomija	*1,51*	*91*	*(18)*	*73*
Prancūzija	*17,81*	*1 076*	*(214)*	*862*
Vokietija	*20,58*	*1 243*	*(247)*	*996*
Graikija	*1,51*	*91*	*(18)*	*73*
Vengrija	*0,61*	*37*	*(7)*	*30*
Airija	*0,94*	*57*	*(11)*	*46*
Italija	*12,53*	*757*	*(150)*	*606*
Latvija	*0,12*	*7*	*(1)*	*6*
Lietuva	*0,18*	*11*	*(2)*	*9*
Liuksemburgas	*0,26*	*15*	*(3)*	*12*
Malta	*0,04*	*2*	*(0)*	*2*
Nyderlandai	*4,78*	*289*	*(57)*	*231*
Lenkija	*2,01*	*121*	*(24)*	*97*
Portugalija	*1,20*	*72*	*(14)*	*58*
Rumunija	*0,72*	*43*	*(9)*	*35*
Slovakija	*0,38*	*23*	*(5)*	*18*
Slovėnija	*0,22*	*14*	*(3)*	*11*
Ispanija	*7,93*	*479*	*(95)*	*384*
Švedija	*2,94*	*178*	*(35)*	*142*
Jungtinė Karalystė	*14,68*	*887*	*(176)*	*710*
Iš viso	**100,00**	**6 040**	**(1 200)**	**4 840**

Kadangi 9-ojo ir 10-ojo EPF kapitalas buvo pareikalautas ir visas gautas ankstesniais metais, 2024 m. buvo pareikalauta 1 200 mln. EUR suma, susijusi tik su 11-uoju EPF. Pareikalautasis kapitalas sumažėjo nuo 1 800 mln. EUR 2023 m. iki 1 200 mln. EUR 2024 m.

2.9.3. *Pareikalautojo fondo kapitalo pervedimai tarp aktyvių EPF*

(mln. EUR)

	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
Likutis 2022 12 31	**(2 513)**	**2 010**	**(38)**	**541**	–
Sumų pervedimas iš ankstesnių EPF į 8-ojo EPF veiklos rezervą	*2 762*	*(2 762)*	—	—	—
Sumų pervedimas iš ankstesnių EPF į 10-ojo EPF veiklos rezervą	*427*	*(432)*	*6*	—	—
Sumų pervedimas iš ankstesnių EPF į 11-ojo EPF veiklos rezervą	*(676)*	*676*	*(87)*	*87*	—
Likutis 2023 12 31	—	**(509)**	**(120)**	**628**	—

(mln. EUR)

	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Iš viso
Sumų pervedimas iš ankstesnių EPF į 10-ojo EPF veiklos rezervą	—	*(1)*	*1*	—	—
Sumų pervedimas iš ankstesnių EPF į 11-ojo EPF veiklos rezervą	—	—	*(68)*	*68*	—
Likutis 2024 12 31	—	**(510)**	**(187)**	**696**	—

Į šią kategoriją įtraukti tarp aktyvių EPF pervesti ištekliai.

Įsigaliojus Kotonu susitarimui, visos ankstesniuose aktyviuose EPF nepanaudotos lėšos pervedamos į naujausią įsigaliojusį EPF po įsipareigojimų panaikinimo. Iš kitų EPF pervestais ištekliais padidinami gaunančiojo fondo asignavimai ir sumažinami fondo, kuriam lėšos buvo skirtos iš pradžių, asignavimai. Į 10-ojo ir 11-ojo EPF veiklos rezervą pervestos lėšos gali būti naudojamos tik laikantis vidaus susitarimuose nustatytų specialių sąlygų.

3. FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITOS PASTABOS

PAJAMOS

(mln. EUR)

	Pastaba	2024	2023
Pajamos iš neprekybinių operacijų	3.1	*41*	*14*
Pajamos iš prekybos operacijų	3.2	*90*	*52*
Iš viso		**131**	**65**

3.1. PAJAMOS IŠ NEPREKYBINIŲ OPERACIJŲ

Pajamos iš neprekybinių operacijų susijusios su operacijomis, kai perdavėjas pateikia išteklius subjektui gavėjui, o subjektas gavėjas tiesiogiai mainais nepateikia maždaug vienodos vertės išteklių. Šią kategoriją daugiausia sudaro per metus iš Komisijos gautos sumos ir veiklos išlaidų susigrąžinimas.

(mln. EUR)

	Pastaba	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024	2023
Išlaidų susigrąžinimas		*1*	*16*	*7*	*24*	*6*
Bendro finansavimo pajamos	3.1.1	—	*12*	*5*	*17*	*8*
Iš viso		**1**	**28**	**12**	**41**	**14**

Pajamas iš neprekybinių operacijų galima suskirstyti pagal valdymo metodą:

(mln. EUR)

	2024	2023
Tiesioginis valdymas		
Vykdo:		
Komisija	*1*	—

(mln. EUR)

	2024	2023
Vykdomosios įstaigos	*2*	—
ES delegacijos	*4*	*5*
	7	**5**
Netiesioginis valdymas		
Vykdo:		
Trečiosios šalys	*31*	*6*
Viešosios teisės įstaigos	—	—
Tarptautinės organizacijos	*3*	*3*
Privatinės teisės įstaigos, teikiančios viešąsias paslaugas	—	—
	34	**9**
Iš viso	**41**	**14**

3.1.1. *Bendro finansavimo pajamos*

Gauti bendro finansavimo įnašai atitinka sąlyginių pajamų iš neprekybinių operacijų kriterijus ir neturėtų turėti poveikio finansinės veiklos ataskaitai. Įnašai nurodomi prie įsipareigojimų (žr. 2.7.2 ir 2.7.2.1 pastabas), kol neįvykdomos su skirtomis lėšomis susijusios sąlygos, t. y. nepatiriama finansuoti tinkamų išlaidų (žr. 3.5 pastabą). Tuomet atitinkama suma finansinės veiklos ataskaitoje pripažįstama bendro finansavimo pajamomis iš neprekybinių operacijų. Todėl ekonominiam metų rezultatui tai nedaro jokio poveikio.

3.2. **PAJAMOS IŠ PREKYBOS OPERACIJŲ**

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024	2023
Finansinės pajamos	—	*1*	*18*	*19*	*9*
Kitos pajamos	*2*	*4*	*65*	*71*	*43*
Iš viso	**2**	**5**	**83**	**90**	**52**

19 mln. EUR finansinių pajamų kategorijoje daugiausia sudaro sukauptos palūkanos už neapmokėtus vykdomuosius raštus sumoms susigrąžinti, išankstinio finansavimo palūkanos, palūkanos už centriniuose ir komerciniuose bankuose laikomus likučius ir pajamos iš finansinių priemonių.

Kitos pajamos yra daugiausia susijusios su užsienio valiutos keitimo pelnu. Atitinkami užsienio valiutos keitimo nuostoliai įrašomi kaip kitos išlaidos (žr. 3.7 pastabą).

IŠLAIDOS

3.3. **KITŲ SUBJEKTŲ PATIRTOS IŠLAIDOS**

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024	2023
Techninės pagalbos išlaidos	—	—	*4*	*4*	*3*

4 mln. EUR sumą sudaro techninės pagalbos išlaidos, patirtos dėl kelių finansinių priemonių.

3.4. **PAGALBOS PRIEMONĖS**

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024	2023
Programuojama pagalba	*2*	*(13)*	*641*	*630*	*841*
Makroekonominė parama	—	—	—	—	*7*
Sektorių politika	—	—	—	—	*(1)*
AKR vidaus projektai	—	*89*	*408*	*497*	*779*
Neatidėliotina pagalba	—	*12*	*(25)*	*(13)*	*230*
Institucinė parama	—	*2*	*3*	*4*	*12*
Eksporto grąžinamosios išmokos	—	—	—	—	*2*
Įnašai į patikos fondus	—	—	*118*	*118*	*311*
Iš viso	**2**	**90**	**1 145**	**1 237**	**2 181**

EPF veiklos išlaidos apima įvairias pagalbos priemones ir gali būti įvairių rūšių, priklausomai nuo to, kaip pinigai išmokami ir valdomi.

2024 m. veiklos išlaidos sumažėjo 944 mln. EUR, visų pirma dėl gerokai sumažėjusių išlaidų pagal 11-ąjį EPF, kurios sumenko nuo 1 906 mln. EUR 2023 m. iki 1 145 mln. EUR 2024 m. Šis sumažėjimas buvo stebimas visose programose ir atitinka EPF gyvavimo ciklą.

Analogiškai 9-ojo ir 10-ojo EPF išlaidų pokyčiai atitinka EPF gyvavimo ciklą ir laipsnišką sutarčių užbaigimą. Daug sutarčių buvo įvykdytos ir užbaigtos pagal šiuos EPF 2024 m., todėl patirta mažiau išlaidų.

Neigiama 10-ojo ir 11-ojo EPF suma, susijusi su programuojamomis ir neatidėliotinos pagalbos programomis, susidarė dėl to, kad buvo panaikintos 2023 m. sukauptos sumos, kurios buvo didesnės nei 2024 m. patirtos faktinės išlaidos. Visų pirma 11-ojo EPF neigiamos sumos yra susijusios su sutartimi su Pasaulio banku, kuri iš pradžių turėjo baigtis 2023 m. gruodžio mėn., o 2024 m. buvo pratęsta iki 2025 m. gruodžio mėn. Komisija prie šio patikos fondo prisideda naudodama tiek patikos fondo Afrikai, tiek EPF lėšas. Išankstiniam finansavimui taikant suvartojimo pirmenybės principą, 2024 m. patirtos išlaidos buvo priskirtos patikos fondui Afrikai, o EPF lėšas numatoma panaudoti 2025 m.

Be to, programuojamos pagalbos, neatidėliotinos pagalbos ir AKR vidaus projektų išlaidoms 175 mln. EUR poveikį turėjo 2023 m. sukauptų sumų, susijusių su keturiais projektais, įskaitant sutartį su Pasaulio banku, panaikinimas. Remiantis iš įgyvendinimo partnerių gauta atnaujinta įgyvendinimo informacija, kuri tiksliau atspindi faktinę projektų pažangą, 2024 m. su šiomis sutartimis susijusių sukauptų sumų užregistruota nebuvo.

3.5. **BENDRO FINANSAVIMO IŠLAIDOS**

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024	2023
Bendras finansavimas	—	*12*	*5*	*17*	*8*

Šioje išlaidų kategorijoje nurodytos su bendro finansavimo projektais susijusios 2024 m. patirtos išlaidos. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad patirtos išlaidos apima apskaičiuotąsias sumas, susijusias su ataskaitinių laikotarpių atskyrimu (ir atitinkamai su praėjusiais metais susijusių apskaičiuotųjų sumų atkūrimu).

Pagal bendro finansavimo apskaitos taisykles patirtos sąnaudos EPF metų rezultatui poveikio neturėjo, nes jos buvo pripažintos tiek bendro finansavimo išlaidomis, tiek bendro finansavimo pajamomis (taip pat žr. 3.1.1 pastaba).

Pagalbos priemonės ir bendro finansavimo išlaidos pagal valdymo metodą

(mln. EUR)

	2024	2023
Tiesioginis valdymas		
Vykdo:		
Komisija	*17*	*50*
ES vykdomosios įstaigos	*3*	*16*
Patikos fondai	*118*	*290*
ES delegacijos	*148*	*235*
	286	**591**
Netiesioginis valdymas		
Vykdo:		
EIB ir EIF	*84*	*(45)*
Tarptautinės organizacijos	*287*	*994*
Privatinės teisės įstaigos, teikiančios viešąsias paslaugas	*156*	*201*
Viešosios teisės įstaigos	*126*	*147*
Trečiosios šalys	*314*	*297*
ES įstaigos su viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės įstaigomis	—	*3*
	967	**1 597**
Iš viso	**1 254**	**2 189**

3.6. **FINANSINĖS IŠLAIDOS**

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024	2023
Grynieji paskolų ir gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostoliai	—	*(5)*	*4*	*(1)*	*2*
Nuostoliai dėl tikrąja verte vertinamo finansinio turto ar įsipareigojimų kaip pertekliaus arba deficito	—	—	*3*	*3*	*3*
Mokesčio subsidija	—	—	*2*	*2*	*1*
Iš viso	—	**(5)**	**9**	**3**	**7**

Paskolų ir gautinų sumų grynieji vertės sumažėjimo nuostoliai apima finansinių priemonių vertės sumažėjimo nuostolius ir apskaičiuotas neatgautinų sumų išlaidas, atsirandančias dėl senstančių vykdomųjų raštų sumoms išieškoti (virš 2 metų), bankrotų ir įsipareigojimų atidėjimo.

Tikrąja verte vertinamo finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito 3 mln. EUR dydžio finansines išlaidas daugiausia lėmė valiutų kursų skirtumai, palūkanos ir kelių finansinių priemonių tikrosios vertės pokyčiai.

Kategorijos „Mokesčių subsidija“ 2 mln. EUR suma yra susijusi su išlaidomis, patirtomis pagal finansinę priemonę „Kulima“.

3.7. KITOS IŠLAIDOS

Šiai kategorijai priskiriamos administracinio pobūdžio išlaidos, pavyzdžiui, išorinės ne IT paslaugos, veiklos nuomos išlaidos, ryšiai ir leidiniai, mokymo išlaidos ir pan.

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024	2023
Administracinės ir IT išlaidos	—	*1*	*42*	*43*	*51*
Rizikos ir sąnaudų atidėjiniai	—	—	—	—	*1*
Realizuoti nuostoliai, susiję su pirkėjų įsiskolinimu	*1*	*2*	—	*4*	—
Valiutos keitimo nuostoliai	*1*	*4*	*59*	*63*	*62*
Finansinių priemonių nuostoliai dėl užsienio valiutos keitimo	—	—	*1*	*1*	*1*
Iš viso	**2**	**7**	**101**	**110**	**116**

Į kategoriją „Administracinės ir IT išlaidos“ įtrauktos sumos, pagrįstos EPF vidaus susitarimu, skirtos Komisijai tiek būstinės, tiek delegacijų patiriamoms administracinėms išlaidoms, susijusioms su EPF programų valdymu, padengti.

4. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS BEI ĮSIPAREIGOJIMAI IR KITA REIKŠMINGA INFORMACIJA

4.1. NEAPIBRĖŽTASIS TURTAS

Neapibrėžtasis turtas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tiktai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau subjekto nevisiškai kontroliuojamų neapibrėžtų būsimųjų įvykių.

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Išankstinio finansavimo garantijos	—	—	*19*	*19*	*32*
Iš viso	—	—	**19**	**19**	**32**

Išankstinio finansavimo garantijų tam tikrais atvejais reikalaujama iš kitų nei valstybės narės gavėjų, kai jiems išmoka avansus (išankstinį finansavimą).

2024 m. išankstinio finansavimo garantijų suma buvo 19 mln. EUR, palyginti su 32 mln. EUR 2023 m. Tai atitinka EPF veiklos nutraukimą ir laipsnišką sutarčių užbaigimą.

Netiesioginiu būdu valdomų sutarčių atveju garantijos priklauso kitai nei EPF perkančiajai organizacijai, todėl EPF jų neatskleidžia.

4.2. NEAPIBRĖŽTIEJI ĮSIPAREIGOJIMAI

Neapibrėžtieji įsipareigojimai – dėl praeities įvykių galintys atsirasti įsipareigojimai, kurių buvimas bus patvirtintas tiktai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau nevisiškai subjekto kontroliuojamų neapibrėžtų būsimų įvykių, arba esami įsipareigojimai, atsiradę dėl praeities įvykių, kai išteklių panaudojimas nėra tikėtinas arba jų suma negali būti patikimai įvertinta.

4.2.1. *Suteiktos garantijos*

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Suteiktos garantijos	—	—	*26*	*26*	*28*

Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodomas EPF pozicijos, susijusios su galimais būsimais mokėjimais, susietais su EIB grupei arba kitoms finansų įstaigoms suteiktomis garantijomis, dydis. Sumos pateikiamos atėmus toms programoms pripažintus finansinius atidėjinius arba finansinius įsipareigojimus.

26 mln. EUR suma susijusi su garantijomis pagal šias finansines priemones: 9 mln. EUR pagal finansinę priemonę EURITZ, 10 mln. EUR pagal KULIMA fondą ir dar 7 mln. EUR pagal žemės ūkio vertės grandinės priemonę ZAMBIA.

4.2.2. *Neapibrėžtieji įsipareigojimai, susiję su teismo bylomis*

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Nagrinėjamos teismo bylos	—	—	*7*	*7*	*7*

2024 m. pabaigoje buvo tik dvi neišnagrinėtos bylos, kurių bendra vertė – 7 mln. EUR.

4.3. **KITA SVARBI INFORMACIJA**

4.3.1. *Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti įsipareigojimai*

Toliau nurodyta suma yra neįvykdytas biudžetinis įsipareigojimas (pranc. *Reste à Liquider*), atėmus susijusias sumas, kurios finansinės veiklos ataskaitoje buvo įtrauktos į išlaidas. Neįvykdytas biudžetinis įsipareigojimas yra suma, kurią sudaro nepanaudotų įsipareigojimų, pagal kuriuos dar neatlikti mokėjimai ir (arba) dar nepanaikinti įsipareigojimai. Tai įprasta daugiamečių programų pasekmė.

(mln. EUR)

	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	2024 12 31	2023 12 31
Į apskaitą dar neįtraukti neįvykdyti įsipareigojimai	*15*	*166*	*2 520*	*2 701*	*3 449*

RAL sumažėjimą iš esmės lėmė dar neįvykdytų biudžetinių įsipareigojimų sumažėjimas, kuris 2024 m. pabaigoje siekė 3 812 mln. EUR (2023 m. – 5 116 mln. EUR). Tai atitinka EPF gyvavimo ciklą ir taip pat yra susiję su vykdomų sutarčių skaičiaus pokyčiais (žr. 2.2 pastabą).

5. **FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS**

Toliau pateikiama informacija apie EPF finansinės rizikos valdymą yra susijusi su iždo operacijomis, kurias EPF vardu atlieka Komisija, kad panaudotų fondo išteklius.

5.1. **RIZIKOS VALDYMO POLITIKA IR APSIDRAUDIMO VEIKSMAI**

Iždo operacijų valdymo taisyklės ir principai nustatyti 11-ojo EPF finansiniame reglamente ir vidaus susitarime.

Remiantis pirmiau nurodytu reglamentu, taikomi šie pagrindiniai principai:

a) EPF įnašus valstybės narės moka į specialiąsias sąskaitas, kurios yra atidarytos kiekvienos valstybės narės centriniame banke arba jos paskirtoje finansų įstaigoje. Įnašų sumos lieka tose specialiosiose sąskaitose iki tol, kol turės būti atlikti EPF mokėjimai;

b) EPF įnašus valstybės narės moka eurais, o EPF mokėjimai atliekami eurais ir kitomis valiutomis;

c) EPF vardu Komisijos atidarytos banko sąskaitos negali būti pereikvotos.

Be specialiųjų sąskaitų, Komisija EPF vardu yra atidariusi kitas banko sąskaitas finansų įstaigose (centriniuose ir komerciniuose bankuose), kad galėtų atlikti mokėjimus ir gauti kitokias įplaukas nei valstybių narių įnašai į biudžetą.

Iždo ir mokėjimo operacijos yra itin automatizuotos ir atliekamos naudojantis šiuolaikinėmis informacinėmis sistemomis. Siekiant garantuoti sistemos saugumą ir užtikrinti pareigų atskyrimą pagal Finansinį reglamentą, taikomos specialios procedūros, Komisijos vidaus kontrolės standartai ir audito principai.

Siekiant riboti veiklos ir finansinę riziką bei užtikrinti tinkamą kontrolės lygį, raštišku gairių ir procedūrų rinkiniu reguliuojamas iždo ir mokėjimo operacijų valdymas. Šios gairės ir procedūros apima įvairius operacijų aspektus, ir reguliariai tikrinama, kaip jų laikomasi.

5.2. **VALIUTOS RIZIKA**

Metų pabaigoje EPF tenkanti valiutos rizika – grynoji pozicija

(mln. EUR)

	2024 12 31				2023 12 31			
	USD	EUR	Kita	Iš viso	USD	EUR	Kita	Iš viso
Finansinis turtas								
Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas	*10*	4	*7*	*21*	*7*	*7*	3	*17*
Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas	42	61	9	*112*	16	49	8	*73*
Gautinos sumos	*6*	*5*	—	*11*	*7*	*4*	—	*11*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*11*	*400*	—	*411*	*6*	*595*	—	*601*
	69	**470**	**16**	**555**	**36**	**655**	**11**	**704**
Finansiniai įsipareigojimai								
Finansiniai atidėjiniai ir garantijos įsipareigojimas	—	*3*	—	*3*	—	*2*	*2*	*4*
	—	**3**	—	**3**	—	**2**	**2**	**4**
Iš viso	**69**	**473**	**16**	**558**	**36**	**657**	**13**	**706**

Visi įnašai laikomi eurais, o kitos valiutos perkamos tik tada, kai jų prireikia mokėjimams atlikti. Dėl to EPF iždo operacijoms valiutos rizika nekyla.

5.3. **PALŪKANŲ NORMOS RIZIKA**

EPF pinigų neskolina, todėl nepatiria palūkanų normos rizikos.

Palūkanos kaupiamos už įvairiose banko sąskaitose laikomas fondo lėšas. Todėl Komisija EPF vardu nustatė priemones, kuriomis užtikrinama, kad uždirbamos palūkanos reguliariai atspindėtų rinkos palūkanų normas bei galimą jų svyravimą.

EPF įnašus valstybės narės moka į specialiąsias sąskaitas, kurios yra atidarytos kiekvienos valstybės narės centriniame banke arba jos paskirtoje finansų įstaigoje. Siekiant sumažinti neigiamo atlyginimo riziką, kuri egzistavo prieš porą metų, taikomos grynųjų pinigų valdymo procedūros, kuriomis siekiama sumažinti atitinkamose sąskaitose laikomus likučius. Be to, remiantis Tarybos reglamentu (ES) 2016/888 ([7]), bet kokį neigiamą atlyginimą už tas sąskaitas dengia susijusi valstybė narė.

Už vienos nakties indėlius komercinių bankų sąskaitose atlyginama kiekvieną dieną. Likučių tokiose sąskaitose atlyginimas paremtas kintamomis rinkos palūkanų normomis, kurioms taikoma sutartinė marža (teigiama arba neigiama). Daugumos sąskaitų palūkanų skaičiavimas susietas su rinkos orientacine palūkanų norma ir patikslinamas, kad būtų atsižvelgiama į bet kokius šios normos svyravimus. Todėl EPF negresia jokia rizika, kad už jo lėšas bus galėtų būti atlyginta mažesnėmis nei rinkos normomis.

5.4. **KREDITO RIZIKA (SANDORIO ŠALIES RIZIKA)**

Didžiausia kredito rizikos pozicija

Pateiktos finansinio turto sumos yra grynosios balansinės vertės ir atspindi EPF patiriamą kredito riziką ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Finansinis turtas		
Paskolos	*21*	*16*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*411*	*601*
Iš prekybos gautinos sumos (*)	*11*	*11*
Suteiktos garantijos		
Finansinių garantijų sutartys	*12*	*14*
Iš viso 2024 12 31	**454**	**642**

(*) Neįskaitant būsimojo laikotarpio išlaidų

Finansinės priemonės. Paskolos. Kredito kokybė

(mln. EUR)

2024 12 31					
	1 etapas	2 etapas	3 etapas	Nusipirkto arba suteikto dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turto paskolos	Iš viso
Kredito reitingas					
Aukščiausio ir aukšto lygio	—	—	—	—	—
Aukštesnio vidutinio lygio	—	—	—	—	—
Žemesnio vidutinio lygio	—	—	—	—	—
Neinvesticinis reitingas ir įsipareigojimų nevykdymo reitingas	*16*	*6*	*3*	—	*25*
Bendroji balansinė vertė	**16**	**6**	**3**	—	**25**

([7]) 2016 m. birželio 6 d. Tarybos reglamentas (ES) 2016/888, kuriuo iš dalies keičiamos Reglamento (ES) 2015/323 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento nuostatos, susijusios su įnašų dalių mokėjimu (OL L 149, 2016 6 7, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/888/oj).

(mln. EUR)

2024 12 31					
	1 etapas	2 etapas	3 etapas	Nusipirkto arba suteikto dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turto paskolos	Iš viso
Atėmus atidėjinius nuostoliams	*3*	*1*	—	—	4
Grynoji balansinė vertė	**13**	**5**	**3**	—	**21**

Pinigai ir pinigų ekvivalentai. Kredito kokybė

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Kredito reitingas		
Aukščiausio ir aukšto lygio	*314*	*514*
Aukštesnio vidutinio lygio	*91*	*77*
Žemesnio vidutinio lygio	*6*	*11*
Neinvesticinis reitingas ir įsipareigojimų nevykdymo reitingas	—	—
Bendroji balansinė vertė	**411**	**601**
Atėmus atidėjinius nuostoliams	—	—
Grynoji balansinė vertė	**411**	**601**

Gautinos sumos. Kredito kokybė

(mln. EUR)

2024 12 31						
	Terminas nesuėjęs	Pradelstos 0–30 dienų	Pradelstos 31–90 dienų	Pradelstos 91 diena – 1 metai	Pradelstos > 1 metai	Iš viso
Bendroji balansinė vertė	11	—	—	—	—	*11*
Atėmus atidėjinius nuostoliams	—	—	—	—	—	—
Grynoji balansinė vertė	**11**	—	—	—	—	*11*

Tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas. Kredito kokybė

2024 m. į šias finansines ataskaitas įtrauktas tikrąja verte vertinamas finansinis turtas kaip perteklius arba deficitas yra susijęs su investicijomis į nuosavą kapitalą, kurioms netaikoma kredito rizika (žr. 2.1 pastabą).

5.5. **LIKVIDUMO RIZIKA**

Finansinių įsipareigojimų terminų analizė pagal likusius sutartinius terminus

Finansiniai įsipareigojimai ir mokėtinos sumos šioje kategorijoje nurodyti balansine verte.

(mln. EUR)

	< kaip 1 metai	1–5 metai	> 5 metai	Iš viso
Finansiniai įsipareigojimai 2024 12 31	*256*	—	—	*256*
Finansiniai įsipareigojimai 2023 12 31	*391*	*2*	—	*393*

EPF taikomais biudžeto principais užtikrinama, kad biudžeto laikotarpiui skirtų bendrų pinigų išteklių visada užtektų mokėjimams atlikti. Iš tiesų bendra valstybių narių įnašų suma atitinka bendrą atitinkamo biudžeto laikotarpio mokėjimo asignavimų sumą.

Vis dėlto valstybės narės įnašus EPF moka tris kartus per metus, o mokėjimams būdingas sezoniškumas.

Siekiant užtikrinti, kad iždo išteklių visada užtektų mokėjimams, kurie turi būti atlikti konkretų mėnesį, padengti, Komisijos iždo tarnyba ir atitinkami mokėjimus atliekantys departamentai reguliariai keičiasi informacija apie iždo būklę.

Be to, kas paminėta pirmiau, vykdant EPF iždo operacijas automatizuotomis pinigų valdymo priemonėmis užtikrinama, kad kiekvienos EPF banko sąskaitos likvidumas kasdien būtų pakankamas.

6. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ TEIKIAMA INFORMACIJA

Susijusios EPF šalys yra ES patikos fondas „Bêkou“, Afrikos ir ES patikos fondai ir Europos Komisija. Šių subjektų tarpusavio sandoriai yra įprasta EPF operacijų dalis ir todėl pagal ES apskaitos taisykles šiems sandoriams nekeliami jokie specialūs informacijos atskleidimo reikalavimai.

EPF neturi jokios atskiros vadovybės, nes jį valdo Komisija. ES aukščiausiojo rango vadovų, be kita ko, ir Komisijos, teisės į gautinas sumas paskelbtos Europos Sąjungos konsoliduotųjų metinių ataskaitų 7.2 antraštinėje dalyje „Aukščiausiojo rango vadovų teisės į gautinas sumas“.

7. ĮVYKIAI PO PASKUTINĖS ATASKAITINIO LAIKOTARPIO DIENOS

Šių ataskaitų pasirašymo dieną EPF apskaitos pareigūnas nebuvo pastebėjęs jokių reikšmingų įvykių, ir jam nebuvo pranešta apie jokius reikšmingus įvykius, kurie turėtų būti atskirai parodyti šiame skirsnyje. Metinės ataskaitos ir susijusios pastabos buvo parengtos remiantis naujausiais turimais duomenimis – tą patvirtina pirmiau pateikta informacija.

8. EKONOMINIO REZULTATO IR BIUDŽETO REZULTATO SUDERINIMAS

Ekonominis metų rezultatas apskaičiuotas pagal kaupiamosios apskaitos principus. Tačiau biudžeto rezultatas grindžiamas pinigų apskaitos taisyklėmis. Kadangi ekonominis rezultatas ir biudžeto rezultatas yra tų pačių susijusių veiklos operacijų rezultatai, naudinga kontrolės priemonė – užtikrinti, kad jie būtų suderinami. Toliau pateikiamoje lentelėje šis suderinimas parodomas pabrėžiant pagrindines derinamas sumas, išskaidytas į pajamų ir išlaidų punktus. Lentelės pastabose pateikiama papildoma informacija apie svarbiausių derinamų punktų pobūdį.

(mln. EUR)

	2024	2023
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS	**(1 240)**	**(2 249)**
Pajamos		
Teisės į gautinas sumas, neturinčios poveikio biudžeto rezultatui	*(25)*	*(11)*
Einamaisiais metais nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios dar nesurinktos	*(4)*	*(2)*
Ankstesniais metais nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios surinktos einamaisiais metais	*18*	*12*
Grynasis išankstinio finansavimo poveikis	*38*	*36*
Sukauptos pajamos (grynosios)	*(98)*	*(54)*
Išlaidos		
Dar neapmokėtos einamųjų metų išlaidos	*65*	*(55)*
Einamaisiais metais sumokėtos ankstesnių metų išlaidos	*(176)*	*(349)*
Grynasis išankstinio finansavimo poveikis	*1 147*	*556*
Sukauptos išlaidos (grynosios)	*(1 071)*	*59*
METINIS BIUDŽETO REZULTATAS	**(1 345)**	**(2 056)**

8.1. DERINAMI PUNKTAI. PAJAMOS

Finansinių metų biudžeto pajamos yra pajamos, gautos surinkus gautinas sumas pagal per metus nustatytas teises, ir sumos, gautos pagal teises, nustatytas ankstesniais metais.

Teisės į gautinas sumas, neturinčios poveikio biudžeto rezultatui, įtraukiamos į ekonominį rezultatą, tačiau biudžeto prasme jų negalima laikyti pajamomis, nes sumokėta suma pervedama į rezervus ir jos nebegalima vėl panaudoti be Tarybos sprendimo.

Einamaisiais metais nustatytos teisės į gautinas sumas, kurios dar nesurinktos, suderinimo tikslais turi būti išskaitomos iš ekonominio rezultato, nes jos nesudaro biudžeto pajamų dalies. Tačiau **einamaisiais metais surinktos sumos pagal ankstesniais metais nustatytas teises į gautinas sumas** suderinimo tikslais turi būti pridėtos prie ekonominio rezultato.

Grynasis išankstinio finansavimo poveikis – išankstinio finansavimo ir iš gavėjų susigrąžintų sumų tarpuskaita. Šios piniginės įplaukos yra biudžeto pajamos, tačiau jos neturi poveikio ekonominiam rezultatui, todėl jas reikia pridėti suderinimo tikslais.

Grynąsias sukauptas pajamas daugiausia sudaro sukauptos sumos, nustatytos metų pabaigos ataskaitinių laikotarpių atskyrimo tikslais. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamųjų metų sukauptas pajamas, atėmus atkurtas sukauptas ankstesnių metų pajamas.

8.2. DERINAMI PUNKTAI. IŠLAIDOS

Dar neapmokėtos einamųjų metų išlaidos suderinimo tikslais turi būti pridedamos, nes jos įtrauktos į ekonominį rezultatą, bet nepriskiriamos biudžeto išlaidoms. Tačiau **einamaisiais metais apmokėtos ankstesnių metų išlaidos** suderinimo tikslais turi būti išskaitomos iš ekonominio rezultato, nes jos yra einamųjų metų biudžeto išlaidų dalis, bet neturi poveikio ekonominiam rezultatui, arba dėl jų sumažėja išlaidos, jeigu atliekamos pataisos.

Panaikintų mokėjimų piniginės įplaukos nedaro poveikio ekonominiam rezultatui, tačiau daro poveikį biudžeto rezultatui.

Grynasis išankstinio finansavimo poveikis yra naujų išankstinio finansavimo sumų, išmokėtų einamaisiais metais (pripažintų kaip metų biudžeto išlaidos), ir išankstinio finansavimo sumų, išmokėtų einamaisiais metais arba ankstesniais metais priėmus finansuoti tinkamas išlaidas, padengimo derinys. Pastarosios sumos yra išlaidos kaupimo, bet ne biudžeto sąskaitų požiūriu, nes pradinio išankstinio finansavimo mokėjimas jau buvo laikomas biudžeto išlaidomis, kai tas mokėjimas buvo atliekamas.

Grynąsias sukauptas sąnaudas daugiausia sudaro sukauptos sumos metų pabaigos ataskaitinių laikotarpių atskyrimo tikslais, t. y. finansuoti tinkamos išlaidos, kurias patyrė EPF lėšų gavėjai, bet apie kurias Komisijai dar nepranešta. Atsižvelgiama tik į grynąjį poveikį, t. y. einamųjų metų sukauptas sąnaudas, atėmus atkurtas sukauptas ankstesnių metų sąnaudas.

EPF KONSOLIDUOTŲ ES PATIKOS FONDŲ FINANSINĖS ATASKAITOS

2024 M. ES PATIKOS FONDO „BÊKOU“ FINANSINĖS ATASKAITOS ([8])

([8]) Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki tūkstančių eurų (tūkst. EUR) kai kurių lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

BENDROJI INFORMACIJA

Sąjungos patikos fondų bendroji informacija

Įsteigimas

Remiantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (ES FR) ([9]) 238 ir 239 straipsniais ir 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento (EPF FR) ([10]) 35 straipsniu, Europos Komisijai leidžiama įsteigti Sąjungos patikos fondus išorės veiksmams finansuoti (toliau – ES patikos fondai). Sąjungos patikos fondai įsteigiami pagal susitarimus su kitais paramos teikėjais siekiant vykdyti veiksmus ekstremaliųjų situacijų atveju ir veiksmus po ekstremaliųjų situacijų, kurių reikia norint reaguoti į krizę, arba teminius veiksmus.

Sąjungos patikos fondus priimdama sprendimą steigia Europos Komisija, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Taryba arba gavusi jų pritarimą. Šis sprendimas apima steigiamąjį susitarimą su kitais paramos teikėjais.

Sąjungos patikos fondai steigiami ir jų veikla vykdoma, tik kai tenkinamos šios sąlygos:

— Sąjungos intervencija turi pridėtinę vertę: Sąjungos patikos fondų tikslų, visų pirma dėl jų masto ar galimo poveikio, geriau siekti Sąjungos, o ne nacionaliniu lygmeniu, ir kai esamų finansinių priemonių naudojimo nepakaktų Sąjungos politikos tikslams pasiekti,

— Sąjungos patikos fondų veikla užtikrinamas aiškus Sąjungos politinis matomumas ir valdymo privalumai, taip pat užtikrinama geresnė Sąjungos vykdoma rizikos kontrolė bei geresnis Sąjungos ir kitų paramos teikėjų įnašų išmokėjimas,

— Sąjungos patikos fondai nesidubliuoja su kitais esamais finansavimo kanalais ar panašiomis priemonėmis neteikdami papildomos naudos,

— Sąjungos patikos fondų tikslai atitinka Sąjungos priemonės ar biudžeto punkto, kurių lėšomis jie finansuojami, tikslus.

Dabartiniai ES patikos fondai

Iki šiol Komisija įsteigė keturis ES patikos fondus:

— ES patikos fondas „BÊKOU“, kurio tikslas – visais atžvilgiais padėti Centrinės Afrikos Respublikai išeiti iš krizės ir remti jos atstatymo veiklą. Įsteigtas 2014 m. liepos 15 d.,

— ES patikos fondas „MADAD“ – Europos Sąjungos regioninis patikos fondas, sukurtas reaguojant į krizę Sirijoje. Įsteigtas 2014 m. gruodžio 15 d.,

— ES patikos fondas „AFRICA“ – Europos Sąjungos skubiosios pagalbos patikos fondas stabilumui didinti ir pagrindinėms neteisėtos migracijos ir asmenų persikėlimo Afrikoje priežastims šalinti. Įsteigtas 2015 m. lapkričio 12 d.,

— ES patikos fondas „COLOMBIA“ skirtas padėti įgyvendinti taikos susitarimą ankstyvajame atkūrimo etape ir stabilizuoti padėtį po konflikto. Įsteigtas 2016 m. gruodžio 12 d.

Misija

ES patikos fondas „Bêkou“ įsteigtas siekiant remti Centrinės Afrikos Respublikos (CAR) stabilizavimą ir rekonstrukciją. Kaip nustatyta jo steigiamajame susitarime, jo pagrindinis tikslas – „teikti nuoseklią tikslinę pagalbą, skirtą pažeidžiamų grupių atsparumui didinti, ir teikti paramą bet kuriems veiklos aspektams, padedantiems įveikti krizę Centrinės Afrikos Respublikoje ir ją atkurti, koordinuoti veiksmus trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu ir padėti kaimyninėms šalims pašalinti krizės pasekmes“.

([9]) 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([10]) 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamentas (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento, panaikinantis Reglamentą (ES) 2015/323 (OL L 307, 2018 12 3, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1877/oj).

Pagrindinė veikla

Sąjungos patikos fondas sutelkia įvairių paramos teikėjų išteklius programoms finansuoti remiantis sutartais tikslais. Nuo ES patikos fondo „Bêkou“ įsteigimo 2014 m. liepos mėn. šis fondas priėmė 22 programų ir jo parama pasiekė daugiau kaip 2,5 mln. paramos gavėjų. Programos skirtos padėti Centrinės Afrikos Respublikai (CAR) ir jos gyventojams po 2013 m. krizės. Konkrečiau, ES patikos fondas „Bêkou“ siekia užtikrinti galimybę naudotis pagrindinėmis paslaugomis (daugiausia sveikatos, vandens ir sanitarijos), remti ekonomikos atsigavimą ir darbo vietų kūrimą, skatinti socialinę sanglaudą ir susitaikymą.

Valdymas

ES patikos fondo „Bêkou“ valdymą užtikrina Europos Komisija: ji taip pat atlieka fondo dviejų valdymo organų – patikos fondo valdybos ir einamosios veiklos komiteto – sekretoriato funkcijas. ES patikos fondo „Bêkou“ valdybą ir Veiklos komitetą sudaro paramos teikėjų, Komisijos, Europos Parlamento atstovai, Centrinės Afrikos Respublikos valdžios institucijų atstovas ir stebėtojai. Valdybos sudarymo taisyklės ir jos vidaus taisyklės nustatomos Sąjungos patikos fondo steigiamajame susitarime.

Pagrindinė valdybos užduotis – nustatyti ir peržiūrėti bendrą patikos fondo strategiją. Einamosios veiklos valdyba yra atsakinga už fondo finansuojamų veiksmų atranką ir prižiūri jų įgyvendinimą. Ji taip pat tvirtina metines ataskaitas ir metines patikos fondo finansuojamos veiklos ataskaitas.

Finansavimo šaltiniai

ES patikos fondas „Bêkou“ finansuojamas paramos teikėjų įnašais.

Metinės ataskaitos

Ataskaitų rengimo pagrindas

Metinių ataskaitų parengimo teisinis pagrindas ir terminai nustatyti Susitarime, kuriuo įsteigiamas Europos Sąjungos patikos fondas Centrinės Afrikos Respublikai (ES patikos fondas „Bêkou“), ir jo vidaus taisyklėse (toliau – steigiamasis susitarimas). Pagal šį steigiamąjį susitarimą metinės ataskaitos rengiamos pagal Komisijos apskaitos pareigūno priimtas taisykles (ES apskaitos taisyklės), kurios grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS).

Apskaitos pareigūnas

Komisijos apskaitos pareigūnas veikia kaip Sąjungos patikos fondo apskaitos pareigūnas. Apskaitos pareigūnas atsakingas už visiems Sąjungos patikos fondams bendrų apskaitos procedūrų ir sąskaitų plano nustatymą. Komisijos vidaus auditorius, OLAF ir Audito Rūmai turi tokius pačius įgaliojimus Sąjungos patikos fondo atžvilgiu, kaip ir kitų veiksmų, kuriuos vykdo Komisija, atžvilgiu. Sąjungos patikos fondus taip pat kasmet tikrina nepriklausomas išorės auditorius.

Metinių ataskaitų sudėtis

Metinės ataskaitos apima laikotarpį nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d., jas sudaro finansinės ataskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitos. Nors finansinės ataskaitos ir papildomi aiškinamieji raštai rengiami kaupimo principu, biudžeto vykdymo ataskaitos visų pirma grindžiamos grynųjų pinigų judėjimu.

Procesas nuo preliminariųjų ataskaitų iki biudžeto įvykdymo patvirtinimo

Atliekamas nepriklausomas metinių ataskaitų išorės auditas. Apskaitos pareigūno parengtos preliminariosios metinės ataskaitos iki kitų metų vasario 15 d. perduodamos Veiklos komitetui, kuris jas vėliau perduoda audito įmonei, kurią subjektas atrinko konkurso tvarka. Po audito, apskaitos pareigūnas parengia galutines metines ataskaitas ir pateikia jas Veiklos komitetui tvirtinti (8.3.4 straipsnio c punktas).

ES patikos fondo „Bêkou“ metinės ataskaitos konsoliduojamos Europos plėtros fondo metinėse ataskaitose.

Pagrindinės veiklos kryptys

Pagrindiniai metų laimėjimai

2014 m. liepos mėn. ES įsteigė pirmąjį patikos fondą, pavadintą „Bêkou“ (tai reiškia viltį sango kalba), kad padėtų Centrinės Afrikos Respublikai (CAR) ir jos gyventojams po 2013 m. krizės. ES patikos fondo „Bêkou“ tikslas – užtikrinti galimybę naudotis pagrindinėmis paslaugomis (daugiausia sveikatos, vandens ir sanitarijos), remti kaimo plėtrą ir ekonomikos atsigavimą, taip pat skatinti susitaikymą. Nuo ES patikos fondo „Bêkou“ įsteigimo šis fondas finansavo 22 programas, apimančias 119 projektų, ir jo parama pasiekė daugiau kaip pusę šalies gyventojų.

Centrinės Afrikos Respublika tebėra nestabili valstybė visais atžvilgiais, ypač valdymo ir vietos išteklių (žmogiškųjų, techninių, finansinių ir pan.), reikalingų vystymosi uždaviniams spręsti, prieinamumo atžvilgiu.

Saugumo padėtis gerėja, o smurtas tarp ginkluotųjų pajėgų mažėja. Vis dėlto destabilizacija kaimyninėse šalyse didina nestabilumą šalyje, nes į Centrinės Afrikos Respubliką plūsta pabėgėliai iš Sudano. Spalio mėn. Čadas ir Centrinės Afrikos Respublika sudarė susitarimą kartu saugoti savo bendras sienas. Maždaug 20 % CAR gyventojų vis dar yra perkeltieji asmenys, todėl humanitarinės pagalbos poreikis tebėra didelis.

Ekonominei padėčiai būdingas drastiškas valdžios sektoriaus pajamų sumažėjimas esant silpnam ekonomikos augimui. Tačiau dialogas su Tarptautiniu valiutos fondu (TVF) vis dėlto tęsiamas.

2025 m. politiniame gyvenime vyks savivaldos ir prezidento rinkimai, kurie ne kartą buvo atidėti.

„Bêkou“ veiklos valdymas buvo perkeltas į delegaciją CAR, tačiau finansiniai ir sutarčių klausimai vis dėlto tebėra sprendžiami Briuselyje.

Pagrindiniai laimėjimai konkrečiose prioritetinėse srityse

Toliau pristatomi pagrindiniai 2024 m. laimėjimai atspindi pagrindinius konkrečius patikos fondo tikslus / intervencijos sritis.

Paslaugų prieinamumo srityje patikos fondas „Bêkou“ toliau teikė paramą sveikatos ir vandens, sanitarijos ir higienos sektoriuose. 2024 m. geresne prieiga prie vandens, higienos ir sanitarijos paslaugų pasinaudojo dar 107 842 žmonių (EHA – 1.1 rodiklis), taigi bendras paramos gavėjų skaičius nuo Fondo veiklos pradžios sudaro 1 177 587. Tai buvo 5 % daugiau nei pradinis tikslas.

Žmonių, kuriems per metus buvo suteiktos medicininės konsultacijos ir sveikatos priežiūros intervencijos (1.2 rodiklis), buvo nedaug (53 264), nes buvo užbaigti projektai, susiję su trečiąja sveikatos programa. Tačiau iš viso paramos gavėjų buvo 9 132 811 vietoje planuotų 7 915 873, o tai yra 15 % daugiau nei prognozuota. Šiais metais baigėsi abiejų paskutiniųjų sveikatos projektų (RESULDE ALIMA ir GENRE III IRC) veikla.

2023–2024 m. raštingumo veiklos paramos gavėjų skaičius gerokai padidėjo (+35 %) nuo 17 105 iki 23 054, t. y. viršijo pradinį tikslą.

Socialinės sanglaudos srityje dauguma su ES patikos fondo „Bêkou“ parama įgyvendintų veiksmų buvo skirti moterų įgalėjimui ir kovai su smurtu dėl lyties, taip pat žiniasklaidos stiprinimui šalyje.

2024 m. 15 741 mergaitė ar moteris pasinaudojo socialinio ir ekonominio įgalėjimo veikla, taigi paramos gavėjų skaičius pasiekė 173 109 ir gerokai viršijo pradinį tikslą (+380 %). Šiais metais „Bêkou“ paramą gavo 2 494 smurtą dėl lyties patyrusios moterys (2.2 rodiklis), todėl bendras skaičius pasiekė 16 769 (planuota – 133 943). Tai reiškia, kad įvykdymas tesiekia 13 %.

Pagal *„2.4 veiklos sritį (pilietinės taikos kūrimas po konfliktų ir (arba) konfliktų prevencija)“* paramą gavo 36 870 asmenų daugiau, iš viso 418 581 (+172 %) nuo fondo įkūrimo.

Paramos ekonomikos ir gamybos sektorių atsigavimui srityje ES patikos fondas „Bêkou“ teikė pagalbą tiek gamybiniam, tiek natūriniam žemės ūkiui, remdamas žemės ūkio grupes ir smulkiuosius ūkininkus, skatindamas darbo vietų kūrimą (darbo jėgai imlus darbas, profesinis mokymas, pajamas kuriančios veiklos plėtojimas) ir sudarydamas palankesnes sąlygas mažosioms įmonėms ir asmenims gauti finansines paslaugas.

Šiais metais šio tikslo rodikliai buvo nedideli, nes dauguma projektų yra baigti. Vis dėlto 2 % (1 471) padaugėjo asmenų, gavusių paramą, kad galėtų imtis pajamas generuojančios veiklos. Per metus profesinio mokymo veikloje dalyvavo 6 263 žmonės (3.6 rodiklis), t. y. 6 % daugiau nei praėjusiais metais. Mokymuose pagal „Enabel“ įgyvendinamą projektą DEVRUR II dalyvavo 6 220 asmenys.

Pagal kaimo plėtros projektą PAPEUR (ITC) toliau buvo teikiama parama 2022 m. įsteigtiems 35 kooperatyvams.

Biudžetas ir biudžeto vykdymas

2024 m. pabaigoje įnašai į ES patikos fondą „Bêkou“ sudarė daugiau kaip 310 mln. EUR, kaip ir praėjusiais 2023 m., taip pat gauta 2 mln. EUR kitų pajamų iš uždirbtų palūkanų. 2021 m. gruodžio 31 d. patikos fondas baigė prisiimti įsipareigojimus ir sudaryti sutartis dėl visų gautų įnašų, išskyrus lėšas, skirtas stebėsenai, vertinimui, auditui ir komunikacijai, dėl kurių dar galima sudaryti sutartis po šios datos.

2024 m. rangovams išmokėta daugiau nei 7 mln. EUR; nuo ES patikos fondo „Bêkou“ sukūrimo iš viso išmokėta daugiau kaip 290 mln. EUR.

2024 m. buvo vykdoma 11 sutarčių, kurių bendras biudžetas siekė apie 81 mln. EUR. Iš jų 8 buvo veiklos projektai ir 1 – techninės pagalbos projektas.

Veiklos poveikis finansinėse ataskaitose

Finansinėse ataskaitose pirmiau minėtos veiklos poveikis yra akivaizdžiausias šiose srityse:

— išankstinio finansavimo: sumažėjo 1 126 tūkst. EUR dėl patikos fondo veiklos nutraukimo ir dėl to sumažėjusio naujų sutarčių skaičiaus: 2024 m. buvo pasirašyta tik penkios su audito, vertinimo ir komunikacijos veikla susijusios sutartys, kurių suma siekė 167 tūkst. EUR,

— finansinių įsipareigojimų: jie sumažėjo 6 893 tūkst. EUR daugiausia dėl per metus negautų įnašų grynaisiais pinigais,

— veiklos išlaidų: jos sumažėjo 17 968 tūkst. EUR dėl vykdomo patikos fondo veiklos nutraukimo ir dėl to sumažėjusio vykdomų sutarčių skaičiaus ir dėl to sumažėjusių išlaidų.

BALANSAS

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
ILGALAIKIS TURTAS		
Išankstinis finansavimas	—	—
	—	—
TRUMPALAIKIS TURTAS		
Išankstinis finansavimas	*2 619*	*3 745*
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos	*2 267*	*3 462*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*23 465*	*28 420*
	28 350	**35 627**
IŠ VISO TURTO	**28 350**	**35 627**

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
Finansiniai įsipareigojimai	*(24 108)*	*(31 001)*
	(24 108)	**(31 001)**
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
Mokėtinos sumos	*(2 536)*	—
Sukauptos sąnaudos	*(1 707)*	*(4 626)*
	(4 243)	**(4 626)**
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ	**(28 350)**	**(35 627)**
GRYNASIS TURTAS	—	—

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

(tūkst. EUR)

	2024	2023
PAJAMOS		
Pajamos iš neprekybinių operacijų		
Pajamos iš paramos teikėjų	*6 894*	*24 550*
Išlaidų susigrąžinimas	*183*	*717*
	7 076	**25 268**
Pajamos iš prekybos operacijų		
Finansinės pajamos	*884*	*636*
	884	**636**
Iš viso pajamų	**7 961**	**25 904**
IŠLAIDOS		
Veiklos išlaidos	*(6 310)*	*(24 278)*
Finansinės išlaidos	*(166)*	—
Kitos išlaidos	*(1 485)*	*(1 626)*
Iš viso išlaidų	**(7 961)**	**(25 904)**
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS	—	—

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

(tūkst. EUR)

	2024	2023
Ekonominis metų rezultatas	—	—
Išankstinio finansavimo (padidėjimas) / sumažėjimas	*1 126*	*7 420*
Iš prekybos gautinų ir neprekybinių susigrąžintinų sumų (padidėjimas) / sumažėjimas	*1 196*	*132*
Finansinių įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(6 894)*	*18 450*
Mokėtinų sumų padidėjimas / (sumažėjimas)	*2 536*	*(4 563)*
Sukauptų sąnaudų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(2 919)*	*2 665*
GRYNIEJI PINIGŲ SRAUTAI	**(4 955)**	**24 104**
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas / (sumažėjimas)	*(4 955)*	*24 104*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	*28 420*	*4 316*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	*23 465*	*28 420*

2024 M. ES PATIKOS FONDO AFRIKAI FINANSINĖS ATASKAITOS ([11])

([11]) Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki tūkstančių eurų (tūkst. EUR) kai kurių lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

ES PATIKOS FONDO AFRIKAI AIŠKINAMOJI INFORMACIJA

Sąjungos patikos fondų bendroji informacija

Įsteigimas

Remiantis Sąjungos bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento (ES FR) ([12]) 238 ir 239 straipsniais ir 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento (EPF FR) ([13]) 35 straipsniu, Europos Komisijai leidžiama įsteigti Sąjungos patikos fondus išorės veiksmams finansuoti (toliau – ES patikos fondai). Sąjungos patikos fondai įsteigiami pagal susitarimus su kitais paramos teikėjais siekiant vykdyti veiksmus ekstremaliųjų situacijų atveju ir veiksmus po ekstremaliųjų situacijų, kurių reikia norint reaguoti į krizę, arba teminius veiksmus.

Sąjungos patikos fondus priimdama sprendimą steigia Europos Komisija, pasikonsultavusi su Europos Parlamentu ir Taryba arba gavusi jų pritarimą. Šis sprendimas apima steigiamąjį susitarimą su kitais paramos teikėjais.

Sąjungos patikos fondai steigiami ir jų veikla vykdoma, tik kai tenkinamos šios sąlygos:

— Sąjungos intervencija turi pridėtinę vertę: Sąjungos patikos fondų tikslų, visų pirma dėl jų masto ar galimo poveikio, geriau siekti Sąjungos, o ne nacionaliniu lygmeniu, ir kai esamų finansinių priemonių naudojimo nepakaktų Sąjungos politikos tikslams pasiekti,

— Sąjungos patikos fondų veikla užtikrinamas aiškus Sąjungos politinis matomumas ir valdymo privalumai, taip pat užtikrinama geresnė Sąjungos vykdoma rizikos kontrolė bei geresnis Sąjungos ir kitų paramos teikėjų įnašų išmokėjimas,

— Sąjungos patikos fondai nesidubliuoja su kitais esamais finansavimo kanalais ar panašiomis priemonėmis neteikdami papildomos naudos,

— Sąjungos patikos fondų tikslai atitinka Sąjungos priemonės ar biudžeto punkto, kurių lėšomis jie finansuojami, tikslus.

Dabartiniai ES patikos fondai

Iki šiol Komisija įsteigė keturis ES patikos fondus:

— ES patikos fondas „BĒKOU“, kurio tikslas – visais atžvilgiais padėti Centrinės Afrikos Respublikai išeiti iš krizės ir remti jos atstatymo veiklą. Įsteigtas 2014 m. liepos 15 d.,

— ES patikos fondas „MADAD“ – Europos Sąjungos regioninis patikos fondas, sukurtas reaguojant į krizę Sirijoje. Įsteigtas 2014 m. gruodžio 15 d.,

— ES patikos fondas „AFRICA“ – Europos Sąjungos skubiosios pagalbos patikos fondas stabilumui didinti ir pagrindinėms neteisėtos migracijos ir asmenų persikėlimo Afrikoje priežastims šalinti. Įsteigtas 2015 m. lapkričio 12 d.,

— ES patikos fondas „COLOMBIA“ skirtas padėti įgyvendinti taikos susitarimą ankstyvajame atkūrimo etape ir stabilizuoti padėtį po konflikto. Įsteigtas 2016 m. gruodžio 12 d.

Misija

Pagrindinis ES patikos fondo Afrikai tikslas – remti visus stabilumo aspektus ir prisidėti prie geresnio migracijos valdymo, taip pat prie pagrindinių destabilizavimo, prievartinio perkėlimo ir nelegalios migracijos priežasčių šalinimo, visų pirma propaguojant atsparumą, ekonomines ir lygias galimybes, saugumą bei vystymąsi ir sprendžiant žmogaus teisių pažeidimų klausimus.

([12]) Reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509.
([13]) Reglamentas (ES) 2018/1877.

Pagrindinė veikla

Sąjungos patikos fondas sutelkia įvairių paramos teikėjų išteklius veiksmui finansuoti remiantis sutartais tikslais. ES patikos fondas Afrikai veikia trijose pagrindinėse geografinėse teritorijose: Sahelio regione ir Čado ežero regione, Somalio pusiasalyje ir Šiaurės Afrikoje. Patikos fondo projektais atskirais atvejais gali pasinaudoti ir reikalavimus atitinkančių šalių kaimyninės šalys. Patikos fondas įsteigtas ribotam laikotarpiui, jo paskirtis – trumpalaikiu ir vidutinės trukmės laikotarpiu reaguoti į regionuose kylančias problemas.

Valdymas

ES patikos fondo Afrikai valdymą užtikrina Europos Komisija: ji taip pat atlieka fondo dviejų valdymo organų – patikos fondo valdybos ir einamosios veiklos komiteto – sekretoriato funkcijas. ES patikos fondo Afrikai valdybą ir Veiklos komitetą sudaro paramos teikėjų bei Komisijos atstovai, taip pat įnašų nemokančių ES valstybių narių, reikalavimus atitinkančių šalių institucijų ir regioninių organizacijų atstovai stebėtojų teisėmis. Valdybos sudarymo taisyklės ir jos vidaus taisyklės nustatomos Sąjungos patikos fondo steigiamajame susitarime.

Pagrindinė valdybos užduotis – nustatyti ir peržiūrėti bendrą patikos fondo strategiją. Einamosios veiklos valdyba yra atsakinga už fondo finansuojamų veiksmų atranką ir prižiūri jų įgyvendinimą. Ji taip pat tvirtina metines ataskaitas ir metines patikos fondo finansuojamos veiklos ataskaitas.

Finansavimo šaltiniai

ES patikos fondas Afrikai finansuojamas paramos teikėjų įnašais.

Ataskaitų rengimo pagrindas

Metinių ataskaitų parengimo teisinis pagrindas ir terminai nustatyti Susitarime, kuriuo įsteigiamas Europos Sąjungos skubiosios pagalbos patikos fondas stabilumui didinti ir pagrindinėms neteisėtos migracijos ir asmenų persikėlimo Afrikoje priežastims šalinti (toliau – steigiamasis susitarimas). Pagal šį steigiamąjį susitarimą metinės ataskaitos rengiamos pagal Komisijos apskaitos pareigūno priimtas taisykles (ES apskaitos taisyklės), kurios grindžiamos tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais (TVSAS).

Apskaitos pareigūnas

Remiantis steigiamuoju susitarimu, Komisijos apskaitos pareigūnas veikia kaip patikos fondo apskaitos pareigūnas.

Metinių ataskaitų sudėtis

Metinės ataskaitos apima laikotarpį nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d., jas sudaro finansinės ataskaitos ir biudžeto vykdymo ataskaitos. Nors finansinės ataskaitos ir papildomi aiškinamieji raštai rengiami kaupimo principu, biudžeto vykdymo ataskaitos visų pirma grindžiamos grynųjų pinigų judėjimu.

Procesas nuo preliminariųjų ataskaitų iki biudžeto įvykdymo patvirtinimo

Atliekamas nepriklausomas metinių ataskaitų išorės auditas. Apskaitos pareigūno parengtos preliminariosios metinės ataskaitos iki kitų metų vasario 15 d. perduodamos Veiklos komitetui, kuris jas vėliau perduoda audito įmonei, kurią subjektas atrinko konkurso tvarka. Po audito, apskaitos pareigūnas parengia galutines metines ataskaitas ir pateikia jas Veiklos komitetui tvirtinti.

ES patikos fondo Afrikai metinės ataskaitos konsoliduojamos Europos plėtros fondo metinėse finansinėse ataskaitose.

Pagrindinės veiklos kryptys

Pagrindiniai metų laimėjimai

Atsižvelgiant į tai, kad 2021 m. gruodžio 31 d. baigėsi sutarčių galiojimas, nuo 2022 m. sausio mėn. ES patikos fondo Afrikai lėšomis jokie nauji finansiniai įsipareigojimai ar papildomos išmokos iš biudžeto nebuvo finansuojami. Sutartys gali būti sudaromos tik dėl finansinių įsipareigojimų, susijusių su administracine veikla, pavyzdžiui, auditu, vertinimu, stebėsena ir komunikacijos veikla. Numatoma, kad ES patikos fondo Afrikai programos bus įgyvendinamos iki 2025 m. pabaigos.

2024 m. ES patikos fondas Afrikai dar kartą įrodė, kad yra greita ir veiksminga įgyvendinimo priemonė, palengvinanti politinį dialogą su Afrikos šalimis partnerėmis, taikanti novatoriškus metodus ir duodanti apčiuopiamų rezultatų visuose trijuose regionuose (Sahelio ir Čado ežero, Afrikos Kyšulio ir Šiaurės Afrikos).

2024 m. rugsėjo mėn. Europos Audito Rūmai paskelbė specialiąją audito ataskaitą dėl ES patikos fondo Afrikai ([14]). Audito Rūmai pripažino, kad ES patikos fondas Afrikai parengė naujus metodus, kaip rinkti informaciją apie pagrindines nestabilumo, neteisėtos migracijos ir gyventojų persikėlimo priežastis, kaip nustatyti riziką žmogaus teisėms nestabilioje aplinkoje ir teikti ataskaitas dėl bendros savo veiksmų pažangos. Jie taip pat pripažino, kad ES patikos fondas prisidėjo prie to, kad migracija išliktų svarbiu vystymosi ir politinės darbotvarkės klausimu, o įgyvendinant ES patikos fondo projektus pasiekta daug planuotų išdirbių ir iš dalies įgyvendinti projektų tikslai.

2024 m. Somalio pusiasalio regionas išlieka itin nestabilus, jame yra daugybė problemų, susijusių su labai dideliu klimato kaitos poveikiu, socioekonominėmis ir politinėmis kliūtimis, besitęsiančiais konfliktais ir grėsmėmis saugumui. Be tebesitęsiančio konflikto Sudane, nemažėja vidaus nesutarimai kai kuriose Etiopijos dalyse ir nestabilumas Somalyje, o Raudonosios jūros krizės padariniai didina infliaciją ir nesaugumą visame regione. 2024 m. spalio mėn. duomenimis, Sudanas susiduria su didžiausia pasaulyje perkėlimo šalies viduje krize – net 14 mln. gyventojų buvo priversti palikti namus ir ieškoti prieglobsčio šalyje arba už jos ribų. Ši masinė priverstinė migracija daro didelį poveikį kaimyninėms šalims. Vis dėlto galima išskirti keletą teigiamų pokyčių: pavyzdžiui, 2024 m. vasario mėn. Somalis įstojo į Rytų Afrikos bendriją, TVF pritarė finansinei paramai Etiopijos ekonomikos reformų programai, o Kenija ėmėsi lyderystės prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo srityje.

Šiomis sudėtingomis aplinkybėmis ES patikos fondas pranešė apie didelę pažangą skatinant ekonomines ir užimtumo galimybes Somalio pusiasalyje. Iki 2024 m. birželio mėn. iš viso sukurta arba paremta 152 000 darbo vietų, įskaitant 2 471 darbo vietą per pirmąjį 2024 m. pusmetį. Be to, sukurta arba paremta 24 091 labai maža, mažoji ir vidutinė įmonė, iš jų 314 įsteigta 2024 m. Be to, ES patikos fondo programos padėjo maždaug 750 000 asmenų sukurti pajamas generuojančią veiklą. Šios pastangos buvo itin sėkmingos teikiant paramą pabėgėliams – sukurtos / paremtos darbo vietos 12 349 pabėgėliams, o 85 593 asmenys gavo paramą pajamas generuojančiai veiklai vykdyti.

Be to, įgyvendinant ES patikos fondo finansuojamus projektus, namų ūkiams jau suteikta 11 mln. su sveikata susijusių paslaugų, iš kurių 99 % sudarė medicininis gydymas. Pagerintos 3,67 mln. gyventojų galimybės naudotis sveikatos priežiūros įstaigų paslaugomis, iš jų per pirmąjį 2024 m. pusmetį šia galimybe pasinaudojo maždaug 59 000 gyventojų. Pažymėtina, kad nuo pat ES patikos fondo veiklos pradžios buvo pasiektas didžiausias pusmetinis WASH (vandens, sanitarijos ir higienos) veiklos rezultatas – pastatyti arba atnaujinti 1 303 įrenginiai. Be to, 3 mln. žmonių gavo paramą mitybos srityje, iš jų 54 250 per pirmąjį 2024 m. pusmetį.

ES patikos fondas padarė didelę pažangą gerinant migracijos valdymą – per pirmąjį 2024 m. pusmetį suteikė svarbią pagalbą ir apsaugą 3 256 migrantams ir perkeltiesiems asmenims, o iki šiol iš viso paremta beveik 195 000 asmenų. Be to, pirmąjį 2024 m. pusmetį ES patikos fondas taip pat atliko svarbų vaidmenį remiant stabilizavimo ir taikos kūrimo iniciatyvas – iš viso 30 162 asmenys dalyvavo konfliktų prevencijos ir žmogaus teisių skatinimo veikloje, ypatingą dėmesį skiriant Pietų Sudanui. Taigi bendras dalyvių skaičius pasiekė 1,37 mln., o tai prisidėjo prie taikos ir politinio stabilumo stiprinimo visame regione.

([14]) Specialioji ataskaita 17/2024, https://www.eca.europa.eu/lt/publications/sr-2024-17.

2024 m. visame Sahelio ir Čado ežero (SČE) regione ir toliau didėjo politinis nestabilumas, grėsmės saugumui, socioekonominės problemos, stiprėjo konfliktai, dėl kurių vis daugiau žmonių susiduria su maisto stygiumi ir priverstine migracija. Be to, Vakarų Afrikoje dar labiau padidėjo politinis susiskaldymas, nes Burkina Fasas, Malis ir Nigeris paskelbė apie pasitraukimą iš Vakarų Afrikos valstybių ekonominės bendrijos (ECOWAS).

Pirmąjį 2024 m. pusmetį konfliktai Vakarų Afrikoje suintensyvėjo, ypač vidurio Sahelio šalyse ir Nigerijoje. Ši eskalacija buvo pagrindinė priverstinės migracijos priežastis, dėl kurios 12-oje ES patikos fondo SČE šalių nukentėjo 10,1 mln. gyventojų (įskaitant pabėgėlius ir šalies viduje perkeltus asmenis).

Infliacija ir valiutos kurso kritimas ir toliau darė poveikį didelei gyventojų daliai, visų pirma pažeidžiamiausiems gyventojams. 2024 m. kovo–gegužės mėn. 38 mln. gyventojų visoje Vakarų Afrikoje susidūrė su ūmiu maisto stygiumi, o 2024 m. nederlingu laikotarpiu šis skaičius turėjo išaugti iki 52 mln. Vis dėlto tokiomis sudėtingomis aplinkybėmis, nepaisant laipsniško ES patikos fondo veiklos nutraukimo, taigi ir drastiško vykdomų projektų sumažėjimo, pirmąjį 2024 m. pusmetį ir toliau buvo pranešama apie reikšmingus rezultatus. Pavyzdžiui, per pirmąjį 2024 m. pusmetį 56 549 asmenys gavo paramą pajamas generuojančiai veiklai plėtoti (iki šiol paramą yra gavę 831 945 asmenys), o techninio ir profesinio mokymo ir (arba) įgūdžių ugdymo paramą gavo 2 686 asmenys (iš viso 240 470 asmenų).

Be to, reikšmingų laimėjimų pasiekta ir vykdant taikos kūrimo veiklą, kurioje dalyvavo 561 874 asmenys (iš viso – 7,1 mln.), o 387 asmenys dalyvavo mokymuose migracijos valdymo ir apsaugos klausimais (iš viso – 20 953).

Ne mažiau svarbu ir tai, kad per tą patį laikotarpį pagal ES patikos fondo finansuojamas programas 136 313 asmenų buvo suteikta su aprūpinimu maistu susijusi pagalba (iš viso 3,6 mln.), o 125 910 asmenų gavo paramą mitybos srityje (iš viso 2,8 mln.).

2024 m. Šiaurės Afrikos regione tebebuvo sudėtingų geopolitinių, socioekonominių ir aplinkosaugos problemų, kurios toliau formavo migracijos modelius. Nelegalios migracijos į Europą spaudimas išliko dėl geopolitinio nestabilumo, įskaitant tebesitęsiančius konfliktus, susijusius su Izraeliu, Libanu ir Sudanu, Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padarinių ir ekonominio nuosmukio. Šiaurės Afrikos šalys tebėra svarbios migrantų kilmės, tranzito ir paskirties šalys, o kai kuriose iš jų taip pat gyvena daug pabėgėlių.

Šiais metais Šiaurės Afrikos šalyse vis dar buvo įgyvendinama 31 sutartis, kurių biudžetas sudarė 301 mln. EUR (arba 33 % visų ES patikos fondo įsipareigojimų regione). Nuo 2023 m. birželio mėn. iki 2024 m. gegužės mėn. šios intervencinės priemonės padėjo pasiekti apčiuopiamų rezultatų Šiaurės Afrikoje. Nepaisant sudėtingos aplinkos, mūsų ES patikos fondo partneriai pranešė, kad pagerino 526 126 asmenų galimybes gauti pagrindines socialines paslaugas, suteikė 95 863 pagrindines socialines paslaugas ir 3 653 grįžtantiems migrantams suteikė pagalbą po grįžimo. Be to, buvo tęsiamos informuotumo didinimo pastangos – 150 433 potencialūs migrantai gavo informacijos per informavimo kampanijas, o 16 085 paramos gavėjai dalyvavo konfliktų prevencijos ir žmogaus teisių apsaugos veikloje. ES patikos fondo paramos užimtumui ir verslumui srityje Šiaurės Afrikos regione sukurtos 2 073 naujos darbo vietos, paremtos 577 MVĮ, 3 893 asmenys dalyvavo teisėtos migracijos ir judumo programose, o 8 944 asmenys dalyvavo profesinio mokymo veikloje.

Biudžetas ir biudžeto vykdymas

2024 m. nė viename iš trijų ES patikos fondo Afrikai regionų nebuvo jokių naujų programų ar papildomų išmokų iš biudžeto, nes 2021 m. gruodžio 31 d. baigėsi sutarčių galiojimas. Nuo ES patikos fondo Afrikai veiklos pradžios veiklos ir administracinėms išlaidoms įsipareigota skirti suma iš viso sudaro 5 060,13 mln. EUR. Nuo ES patikos fondo Afrikai veiklos pradžios patvirtintų veiksmų programų suma siekia 1 810 mln. EUR Somalio pusiasalio regionui, 2 217,8 mln. EUR Sahelio ir Čado ežero regionui ir 907,3 mln. EUR Šiaurės Afrikos regionui.

2024 m. sudarytos 23 naujos sutartys, kurių vertė – 1,8 mln. EUR, atsižvelgiant į grynąją įsipareigotą sumą ir panaikintų įsipareigojimų nebuvimą. Šios sutartys buvo susijusios tik su administracine veikla (auditu, vertinimu, komunikacija ir stebėsena), nes nuo 2021 m. gruodžio 31 d. veiksmų programų ar veiklos finansuoti nebegalima.

2024 m. mokėjimai veiksmams siekė 162,96 mln. EUR, t. y. 169,44 mln. EUR mažiau nei 2023 m. (332,4 mln. EUR), nes baigėsi kelių projektų įgyvendinimo laikotarpis.

Veiklos poveikis finansinėse ataskaitose

Finansinėse ataskaitose pirmiau minėtos veiklos poveikis yra akivaizdžiausias šiose srityse:

— išankstinio finansavimo: jos sumažėjo 64 731 tūkst. EUR dėl patikos fondo veiklos nutraukimo ir dėl to sumažėjusio naujų sutarčių skaičiaus; 2024 m. buvo pasirašytos tik 23 sutartys, susijusios su administracine veikla, kurių vertė siekia 1,8 mln. EUR,

— finansinių įsipareigojimų: jie sumažėjo 13 216 tūkst. EUR daugiausia dėl to, kad per metus surinkti įnašai buvo mažesni nei paramos teikėjų grynosios išlaidos, ir

— veiklos išlaidų: jos sumažėjo 225 425 tūkst. EUR dėl patikos fondo veiklos nutraukimo ir dėl to sumažėjusio vykdomų sutarčių skaičiaus ir dėl to sumažėjusių išlaidų.

BALANSAS

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
ILGALAIKIS TURTAS		
Finansinis turtas	*3 950*	*3 949*
Išankstinis finansavimas	—	*18 254*
	3 950	**22 204**
TRUMPALAIKIS TURTAS		
Išankstinis finansavimas	*131 889*	*178 366*
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos	*24 314*	*22 396*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*187 539*	*177 553*
	343 742	**378 315**
IŠ VISO TURTO	**347 691**	**400 519**
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
Finansiniai įsipareigojimai	*(251 339)*	*(264 555)*
	(251 339)	**(264 555)**
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
Mokėtinos sumos	*(13 774)*	*(14 261)*
Sukauptos sąnaudos	*(82 578)*	*(121 704)*
	(96 352)	**(135 965)**
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ	**(347 691)**	**(400 519)**
GRYNASIS TURTAS	—	—

FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

(tūkst. EUR)

	2024	2023
PAJAMOS		
Pajamos iš neprekybinių operacijų		
Pajamos iš paramos teikėjų	*169 603*	*408 274*
Išlaidų susigrąžinimas	*245*	*179*
	169 848	**408 453**
Pajamos iš prekybos operacijų		
Finansinės pajamos	*6 690*	*4 865*
Kitos pajamos iš prekybos operacijų	*13 551*	*13 446*
	20 240	**18 311**
Iš viso pajamų	**190 089**	**426 764**
IŠLAIDOS		
Veiklos išlaidos	*(161 869)*	*(387 294)*
Finansinės išlaidos	*(28)*	*(434)*
Kitos išlaidos	*(28 191)*	*(39 036)*
Iš viso išlaidų	**(190 089)**	**(426 764)**
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS	—	—

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

(tūkst. EUR)

	2024	2023
Ekonominis metų rezultatas	—	—
Pagrindinė veikla		
Išankstinio finansavimo (padidėjimas) / sumažėjimas	*64 732*	*122 362*
Iš prekybos gautinų ir neprekybinių susigrąžintinų sumų (padidėjimas) / sumažėjimas	*(1 917)*	*13 517*
Finansinių įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(13 216)*	*(70 236)*
Mokėtinų sumų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(486)*	*(16 715)*
Sukauptų sąnaudų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(39 126)*	*(26 956)*
Investicinė veikla		
Tikrąja verte vertinamo neišvestinio finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (padidėjimas) / sumažėjimas	—	*(2 007)*
GRYNIEJI PINIGŲ SRAUTAI	**9 986**	**19 966**
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas / (sumažėjimas)	*9 986*	*19 966*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	*177 553*	*157 587*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	*187 539*	*177 553*

EPF IR ES PATIKOS FONDŲ KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATASKAITOS ([15])

([15]) Reikėtų atkreipti dėmesį, kad skaičius suapvalinant iki milijonų eurų kai kurių lentelėse pateikiamų finansinių duomenų suma gali būti netiksli.

KONSOLIDUOTASIS BALANSAS

(mln. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
ILGALAIKIS TURTAS		
Finansinis turtas	*131*	*91*
Išankstinis finansavimas	*500*	*592*
iš prekybos gautinos sumos.	*5*	*5*
	637	**689**
TRUMPALAIKIS TURTAS		
Finansinis turtas	*5*	*3*
Išankstinis finansavimas	*876*	*1 137*
Iš prekybos gautinos sumos ir neprekybinės susigrąžintinos sumos	*63*	*50*
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	*622*	*807*
	1 566	**1 997**
IŠ VISO TURTO	**2 203**	**2 686**
ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
Finansiniai įsipareigojimai	*(88)*	*(85)*
	(88)	**(85)**
TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
Atidėjiniai	*(2)*	—
Mokėtinos sumos	*(272)*	*(406)*
Sukauptos sąnaudos ir būsimojo laikotarpio pajamos	*(858)*	*(1 110)*
	(1 132)	**(1 516)**
IŠ VISO ĮSIPAREIGOJIMŲ	**(1 220)**	**(1 600)**
GRYNASIS TURTAS	**983**	**1 086**
FONDAI IR REZERVAI		
Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF	*55 704*	*54 566*
Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas	*2 252*	*2 252*
Iš ankstesnių metų perkeltas ekonominis rezultatas	*(55 733)*	*(53 484)*
Ekonominis metų rezultatas	*(1 240)*	*(2 249)*
GRYNASIS TURTAS	**983**	**1 086**

KONSOLIDUOTOJI FINANSINĖS VEIKLOS ATASKAITA

(mln. EUR)

	2024	2023
PAJAMOS		
Pajamos iš neprekybinių operacijų		
Susigrąžinimo veikla	*42*	*15*
Pajamos iš patikos fondų paramos teikėjų	*59*	*122*
	100	**136**
Pajamos iš prekybos operacijų		
Finansinės pajamos	*26*	*14*
Kitos pajamos	*85*	*56*
	111	**70**
Iš viso pajamų	**211**	**207**
IŠLAIDOS		
Pagalbos priemonės	*(1 119)*	*(1 870)*
Kitų subjektų patirtos išlaidos	*(4)*	*(3)*
Patikos fondų patirtos išlaidos	*(168)*	*(412)*
Bendro finansavimo išlaidos	*(17)*	*(8)*
Finansinės išlaidos	*(3)*	*(7)*
Kitos išlaidos	*(140)*	*(157)*
Iš viso išlaidų	**(1 451)**	**(2 456)**
EKONOMINIS METŲ REZULTATAS	**(1 240)**	**(2 249)**

KONSOLIDUOTOJI PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	2024	2023
Ekonominis metų rezultatas	*(1 240)*	*(2 249)*
Pagrindinė veikla		
Kapitalo padidėjimas – įnašai	*1 138*	*1 630*
Išankstinio finansavimo (padidėjimas) / sumažėjimas	*352*	*486*
Iš prekybos gautinų ir neprekybinių susigrąžintinų sumų (padidėjimas) / sumažėjimas	*(13)*	*18*
Atidėjinių padidėjimas / (sumažėjimas)	*2*	*2*
Finansinių įsipareigojimų padidėjimas / (sumažėjimas)	*3*	*(18)*
Mokėtinų sumų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(134)*	*(56)*
Sukauptų sąnaudų ir būsimųjų laikotarpių pajamų padidėjimas / (sumažėjimas)	*(252)*	*(172)*
Investicinė veikla		
Tikrąja verte vertinamo neišvestinio finansinio turto kaip pertekliaus arba deficito (padidėjimas) / sumažėjimas	*(42)*	*(22)*
GRYNIEJI PINIGŲ SRAUTAI	**(185)**	**(382)**

(mln. EUR)

	2024	2023
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas / (sumažėjimas)	(185)	(382)
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pradžioje	807	1 189
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	622	807

KONSOLIDUOTOJI GRYNOJO TURTO POKYČIŲ ATASKAITA

(mln. EUR)

	Fondo kapitalas – aktyvūs EPF (A)	Nepareikalautosios lėšos – aktyvūs EPF (B)	Pareikalautasis fondo kapitalas – aktyvūs EPF (C) = (A) – (B)	Sukaupti rezervai (D)	Iš veiklą užbaigusių EPF perkeltas pareikalautasis fondo kapitalas (E)	Iš viso grynojo turto (C) + (D) + (E)
LIKUTIS 2022 12 31	**72 955**	**7 855**	**65 100**	**(65 647)**	**2 252**	**1 705**
Kapitalo padidėjimas – įnašai	*(185)*	*(1 815)*	*1 630*	—	—	*1 630*
8-ojo EPF užbaigimas	*(12 164)*	—	*(12 164)*	*12 164*	—	—
Ekonominis metų rezultatas	—	—	—	*(2 249)*	—	*(2 249)*
LIKUTIS 2023 12 31	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 733)**	**2 252**	**1 086**
Kapitalo padidėjimas – įnašai	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*			*1 138*
Ekonominis metų rezultatas			—	*(1 240)*		*(1 240)*
LIKUTIS 2024 12 31	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

EPF FINANSINIO VYKDYMO ATASKAITA

TURINYS

Puslapis

1. PAGRINDINIAI FAKTAI 73
   1.1. ANKSTESNI EPF 73
   1.2. 10-ASIS IR 11-ASIS EPF 74
2. FINANSINIS VYKDYMAS 75
   2.1. FINANSINĖS VEIKLOS REZULTATAS 75
   2.2. IŠTEKLIAI 81
   2.3. VEIKLOS IŠLAIDOS IR SPECIALIOSIOS PROGRAMOS 81
3. ŽODYNĖLIS 92

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

EPF pradėjo veiklą 1959 m. ir yra pagrindinė ES pagalbos priemonė, skirta vystomajam bendradarbiavimui Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno (AKR) valstybėse bei užjūrio šalyse ir teritorijose (UŠT). Pagrindinis šio susitarimo tikslas – mažinti ir ilgainiui visai panaikinti skurdą.

EPF vidaus susitarimu įsteigė valstybių narių atstovai, o valdo specialus komitetas. EPF ištekliai yra *ad hoc* įnašai iš ES valstybių narių, kurios sprendžia dėl bendros sumos, kuri bus skiriama fondui (per penkerius metus). Be šių įnašų, valstybės narės taip pat gali sudaryti bendro finansavimo susitarimus arba mokėti savanoriškus finansinius įnašus EPF. Europos Komisija yra atsakinga už operacijų, atliekamų su EPF ištekliais, finansinį vykdymą. EIB valdo investicinę priemonę.

EPF yra fondas, veikiantis daugiamečiu pagrindu. Kiekvienas EPF sudaromas maždaug penkerių metų laikotarpiui, jam taikomas atskiras finansinis reglamentas. Vidaus susitarimas, kuriuo įsteigiamas paskutinis EPF, 11-asis EPF (2014–2020 m.), įsigaliojo 2015 m. kovo 1 d. Nuo 2021 m. bendradarbiavimas su AKR šalimis yra įtrauktas į Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonę (KVTBP). Tačiau jau vykdomi projektai, finansuojami iš EPF, bus toliau įgyvendinami pagal atitinkamą EPF teisinį pagrindą.

Ši ataskaita parengta pagal 11-ojo EPF finansinio reglamento ([16]) 39 straipsnį. Joje pateikiama informacija apie EPF pajamas ir išlaidų operacijas, daugiausia dėmesio skiriant svarbiems įvykiams, turėjusiems didelį poveikį 2024 m. finansiniam vykdymui.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal ankstesnius EPF ([17]) nevykdomos jokios operacijos, šioje ataskaitoje pateikiami tik 10-ojo ir 11-ojo EPF duomenys.

1.1. ANKSTESNI EPF

6-asis ir 7-asis EPF

6-ojo EPF veikla užbaigta 2006 m., o 7-ojo EPF – 2008 m.

Pagal 9-ojo EPF vidaus susitarimo 1 straipsnio 2 dalies b punktą, ankstesnių EPF likučiai ir panaikinti įsipareigojimai perkelti į 9-ąjį EPF.

8-asis ir 9-asis EPF

2021 m. finansiniu ir veiklos požiūriu užbaigtas 8-asis EPF, kurio bendra išlaidų suma sudarė 10 374 mln. EUR. Apie aštuntojo EPF užbaigimą Komisija valstybėms narėms pranešė komunikate, kuris Tarybai buvo pateiktas 2021 m. spalio mėn.

Visa aštuntojo EPF veikla jau yra baigta ir atlikti visi patikrinimai ir kontrolė. Visos sutartys ir finansiniai sprendimai EPF sąskaitose taip pat yra įvykdyti. Visi vykdomieji raštai sumoms susigrąžinti, kurie po veiklos nutraukimo vis dar galiojo, buvo įvykdyti arba jų atsisakyta, išskyrus keturis vykdomuosius raštus sumoms susigrąžinti, kuriuos stebi Komisijos Teisės tarnyba. Vadovaujantis Komisijos sprendimu C(2003) 19044, šie vykdomieji raštai dėl sumų susigrąžinimo buvo perduoti devintajam EPF.

Devintojo EPF užbaigimas vyksta sėkmingai. Dar nebaigta vykdyti 8 sutarčių, iš kurių 6 yra susijusios su veiksmais Pietų Sudane (Tarybos sprendimas 2011/315/ES ([18])). Sprendimai dėl šių veiksmų buvo priimti po 9-ojo EPF laikino galiojimo sąlygos ir jie bus užbaigti per nustatytą laikotarpį, taip prisidedant prie veiklos ir projektų, susijusių su 9-uoju EPF, užbaigimo. Visiškas 9-ojo EPF užbaigimas galimas tik nustojus galioti visoms sutartims ir užbaigus jų vertinimus bei auditus.

([16]) Tarybos reglamentas (ES) 2018/1877.
([17]) Išskyrus operacijas Pietų Sudane.
([18]) 2011 m. gegužės 23 d. Tarybos sprendimas 2011/315/ES dėl lėšų, nepanaudotų vykdant devintojo ir ankstesnių Europos plėtros fondų projektus, skyrimo vystomajam bendradarbiavimui Pietų Sudane (OL L 142, 2011 5 28, p. 61, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/315/oj).

Nuo 2015 m. iki 2024 m. Komisija atliko šešis 8-ojo ir 9-ojo EPF kreditų grąžinimus, kurių bendra suma siekė 1 918,9 mln. EUR ([19]). 6,3 mln. EUR likutis grąžintas 2025 m. sausio mėn. ([20]) sumokant pirmąją valstybių narių 2025 m. įnašų į EPF dalį.

1.2. **10-ASIS IR 11-ASIS EPF**

2000 m. birželio 23 d. Kotonu Europos bendrijos valstybės narės ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybės pasirašė AKR ir EB partnerystės susitarimą (taip pat vadinamą Kotonu susitarimu). Jis įsigaliojo 2003 m. balandžio 1 d. (juo įsteigiamas 9-asis EPF). Kotonu susitarimas buvo iš dalies pakeistas du kartus, pirmą kartą – 2005 m. birželio 25 d. Liuksemburge pasirašytu susitarimu (kuriuo įsteigiamas 10-asis EPF), o antrą kartą – 2010 m. birželio 22 d. Uagadugu pasirašytu susitarimu (kuriuo įsteigiamas 11-asis EPF).

2001 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimas 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų (UŠT) ir Europos bendrijos asociacijos (Užjūrio asociacijos sprendimas) ([21]) įsigaliojo 2001 m. gruodžio 2 d. Šis sprendimas iš dalies pakeistas 2007 m. kovo 19 d. (Tarybos sprendimas 2007/249/EB ([22])).

2013 m. rugpjūčio mėn. Europos bendrijos valstybių narių vyriausybių atstovų priimtas Vidaus susitarimas dėl Bendrijos pagalbos finansavimo pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą remiantis peržiūrėtu Kotonu susitarimu įsigaliojo 2015 m. kovo mėn.

Pagal Kotonu susitarimą (antrajam laikotarpiui, 2008–2013 m.) 10-ajam EPF numatytas bendras biudžetas buvo 22 682 mln. EUR. Iš šios sumos:

— 21 966 mln. EUR buvo skirta AKR šalims,

— 286 mln. EUR buvo skirta UŠT ir

— 430 mln. EUR buvo skirta Komisijai kaip paramos išlaidos EPF programavimui ir veiklos vykdymui.

AKR šalims skirta suma išskaidyta taip:

— 17 766 mln. EUR skiriama nacionalinėms ir regioninėms orientacinėms programoms,

— 2 700 mln. EUR – AKR vidaus ir tarpregioniniam bendradarbiavimui ir

— 1 500 mln. EUR – investicinėms priemonėms.

Visų pirma didesnė biudžeto dalis buvo skirta regioninėms programoms, tokiu būdu pabrėžiant regioninės ekonominės integracijos, kaip nacionalinio ir vietos vystymosi pagrindo, svarbą. 10-ojo EPF naujovė buvo vadinamųjų skatinamųjų lėšų kiekvienai šaliai sukūrimas.

Remiantis Kotonu susitarimu, trečiasis Bendrijos pagalbos AKR šalims ir UŠT laikotarpis (2014–2020 m.) finansuojamas iš 11-ojo EPF, kurio lėšos sudaro 30 506 mln. EUR, iš jų:

— 29 089 mln. EUR buvo skirta AKR šalims remiantis vidaus susitarimo 1 straipsnio 2 dalies a punktu ir 2 straipsnio d punktu, iš jų 27 955 mln. EUR valdė Europos Komisija,

— 364,5 mln. EUR buvo skirta UŠT šalims remiantis vidaus susitarimo 1 straipsnio 2 dalies a punktu ir 3 straipsnio 1 dalimi, iš jų 359,5 mln. EUR valdė Europos Komisija,

— 1 052,5 mln. EUR buvo skirta Komisijai padengti išlaidoms, susidarančioms dėl 11-ojo EPF išteklių programavimo ir įgyvendinimo, remiantis vidaus susitarimo 1 straipsnio 2 dalies a punktu.

([19]) 1 402,57 mln. pagal pereinamojo laikotarpio priemonę (Tarybos sprendimas (ES) 2015/0246), 200 mln. EUR (Tarybos sprendimas (ES) 2017/1206), 223 mln. EUR (Tarybos sprendimas (ES) 2020/1708), 43 mln. EUR (Tarybos sprendimas (ES) 2021/1941) ir 42,5 mln. EUR (Tarybos sprendimas (ES) 2022/2242), 7,8 mln. EUR (Tarybos sprendimas (ES) 2023/2586).

([20]) Sprendimas (ES) 2024/2906.

([21]) OL L 314, 2001 11 30, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2001/822(1)/oj.

([22]) 2007 m. kovo 19 d. Tarybos sprendimas 2007/249/EB, iš dalies keičiantis Sprendimą 2001/822/EB dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos bendrijos asociacijos (OL L 109, 2007 4 26, p. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2007/249/oj).

2. FINANSINIS VYKDYMAS

2.1. FINANSINĖS VEIKLOS REZULTATAS

10-OJO EPF ASIGNAVIMŲ POKYČIAI

10-asis EPF

ASIGNAVIMŲ POKYČIAI 2024 M. GRUODŽIO 31 D.

ASIGNAVIMŲ ANALIZĖ PAGAL PRIEMONES

(mln. EUR)

	PRIEMONĖ	PRADINIS ASIGNAVIMAS	SUKAUPTŲ IŠTEKLIŲ PADIDĖJIMAS / SUMAŽĖJIMAS 2023 M. GRUODŽIO 31 D.	IŠTEKLIŲ PADIDĖJIMAS ARBA SUMAŽĖJIMAS 2024 M.	Pastabos	DABARTINIS ASIGNAVIMŲ LYGIS
	Bendras finansavimas	***0***	***202***			***202***
	Įprasti VN įnašai	***21 326***	***(621)***	***(89)***		***20 616***
AKR	**TARPINĖ SUMA, AKR**	**21 326**	**(419)**	**(89)**		**20 818**
	Įprasti VN įnašai	***0***	***239***	***(3)***		***236***
UŠT	**TARPINĖ SUMA. UŠT**	**0**	**239**	**(3)**		**236**
	IŠ VISO, 10-asis EPF	**21 326**	**(180)**	**(92)**		**21 054**

11-OJO EPF ASIGNAVIMŲ POKYČIAI

11-asis EPF

ASIGNAVIMŲ POKYČIAI 2024 M. GRUODŽIO 31 D.

ASIGNAVIMŲ ANALIZĖ PAGAL PRIEMONES

(mln. EUR)

	PRIEMONĖ	PRADINIS ASIGNAVIMAS	SUKAUPTŲ IŠTEKLIŲ PADIDĖJIMAS / SUMAŽĖJIMAS 2023 M. GRUODŽIO 31 D.	IŠTEKLIŲ PADIDĖJIMAS ARBA SUMAŽĖJIMAS 2024 M.	Pastabos	DABARTINIS ASIGNAVIMŲ LYGIS
	Bendras finansavimas	***0***	***89***	***2***		***91***
AKR	***EK vidaus susitarimai dėl paslaugų lygio***	***0***	***1***			***1***
	Įprasti VN įnašai	***30 060***	***(896)***	***41***		***29 205***
	TARPINĖ SUMA. AKR	**30 060**	**(805)**			**29 297**
	Bendras finansavimas	***0***	***0***			***0***
UŠT	***EK vidaus susitarimai dėl paslaugų lygio***	***0***	***0***			***0***
	Įprasti VN įnašai	***0***	***351***	***3***		***354***
	TARPINĖ SUMA. UŠT	**0**	**351**			**354**
	IŠ VISO, 11-asis EPF	30 060	(455)	45		29 651

10-OJO EPF ĮSIPAREIGOJIMŲ, ASIGNUOTŲJŲ LĖŠŲ IR MOKĖJIMŲ POKYČIAI

EPF SUVESTINĖS ATASKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D.

PAGALBOS GRUPĖ

AKR + UŠT – 10-asis EPF

(mln. EUR)

		ASIGNAVIMAI	SPRENDIMAI			ASIGNUOTOSIOS LĖŠOS			MOKĖJIMAI		
			SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKR	**Įprasti VN įnašai**										
	Asignavimai										
	A paketas. Nacionaliniai asignavimai	12 280	12 268	(20)	100 %	12 255	(9)	100 %	12 201	2	100 %
	TARPINĖ SUMA. A PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**12 280**	**12 268**	**(20)**	**100 %**	**12 255**	**(9)**	**100 %**	**12 201**	**2**	**100 %**
	TARPINĖ SUMA. B PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**1 960**	**1 960**	**(2)**	**100 %**	**1 960**	**(1)**	**100 %**	**1 960**	**(1)**	**100 %**
	TARPINĖ SUMA. APSIRŪPINIMO MAISTU SAUGUMAS	**343**	**482**	**(2)**	**141 %**	**483**	**1**	**100 %**	**355**	**49**	**74 %**
	TARPINĖ SUMA. ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ	**526**	**526**	0	**100 %**	**526**	0	**100 %**	**522**		**99 %**
	TARPINĖ SUMA. AKR VIDAUS ASIGNAVIMAI	**3 582**	**3 579**	**(17)**	**100 %**	**3 561**	**(12)**	**99 %**	**3 491**	**108**	**98 %**
	TARPINĖ SUMA. REGIONINIAI ASIGNAVIMAI	**1 924**	**1 763**	**(29)**	**92 %**	**1 755**	**(12)**	**100 %**	**1 695**	**3**	**97 %**
	Bendras finansavimas										
	Asignavimai										
	TARPINĖ SUMA. A PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**185**	**175**	**(0)**	**95 %**	**175**	**0**	**100 %**	**175**	**2**	**100 %**

(mln. EUR)

		ASIGNAVIMAI	SPRENDIMAI			ASIGNUOTOSIOS LĖŠOS			MOKĖJIMAI		
			SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
	TARPINĖ SUMA. ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ	**5**	**5**	0	**110 %**	**5**	0	**100 %**	**5**		**100 %**
	TARPINĖ SUMA. AKR VIDAUS ASIGNAVIMAI	**12**	**11**		**91 %**	**11**		**100 %**	**11**		**100 %**
	Nemobilizuojamas rezervas										
	Rezervai										
	TARPINĖ SUMA. 8 / 9-OJO EPF NEMOBILIZUOJAMAS REZERVAS	**1**									
UŠT	**Įprasti VN įnašai**										
	Asignavimai										
	A paketas. Nacionaliniai asignavimai	182	182	(3)	100 %	180	(2)	98 %	172	0	96 %
	TARPINĖ SUMA. A PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**182**	**182**	**(3)**	**100 %**	**180**	**(2)**	**98 %**	**172**	**0**	**96 %**
	TARPINĖ SUMA. B PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**14**	**14**		**100 %**	**14**		**100 %**	**14**		**100 %**
	TARPINĖ SUMA. ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ	**5**	**5**		**100 %**	**5**		**100 %**	**5**		**100 %**
	TARPINĖ SUMA. REGIONINIAI ASIGNAVIMAI	**34**	**34**	0	**100 %**	**34**	0	**99 %**	**34**		**100 %**
	IŠ VISO: AKR + UŠT (ĮSK. REZERVUS) (A + B)	**21 054**	**21 005**	**(73)**	**100 %**	**20 964**	**(35)**	**100 %**	**20 640**	**163**	**98 %**

11-OJO EPF ĮSIPAREIGOJIMŲ, ASIGNUOTŲJŲ LĖŠŲ IR MOKĖJIMŲ POKYČIAI

EPF SUVESTINĖS ATASKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D.

PAGALBOS GRUPĖ

AKR + UŠT – 11-asis EPF

(mln. EUR)

		ASIGNAVIMAI	SPRENDIMAI			ASIGNUOTOSIOS LĖŠOS			MOKĖJIMAI		
			SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
AKR	**Įprasti VN įnašai**										
	Asignavimai										
	TARPINĖ SUMA. A PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**15 218**	**15 132**	**(197)**	**99 %**	**14 803**	**80**	**98 %**	**12 828**	**704**	**87 %**
	TARPINĖ SUMA. B PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**1 056**	**1 056**	**(4)**	**100 %**	**1 052**	**(1)**	**100 %**	**1 023**	**15**	**97 %**
	TARPINĖ SUMA. PEREINAMOJO LAIKOTARPIO PRIEMONĖ	**0**									
	TARPINĖ SUMA. APSIRŪPINIMO MAISTU SAUGUMAS	**112**	**112**	0	**100 %**	**112**	0	**100 %**	**42**	**2**	**38 %**
	TARPINĖ SUMA. ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ	**1 075**	**1 064**	**(2)**	**99 %**	**1 060**	**(2)**	**100 %**	**968**	**10**	**91 %**
	TARPINĖ SUMA. AKR VIDAUS ASIGNAVIMAI	**3 961**	**3 859**	**(35)**	**97 %**	**3 934**	**8**	**102 %**	**3 515**	**175**	**89 %**
	TARPINĖ SUMA. REGIONINIAI ASIGNAVIMAI	**7 213**	**7 168**	**(59)**	**99 %**	**7 082**	**(8)**	**99 %**	**6 220**	**256**	**88 %**

(mln. EUR)

	ASIGNAVIMAI	SPRENDIMAI			ASIGNUOTOSIOS LĖŠOS			MOKĖJIMAI		
		SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
Bendras finansavimas										
Asignavimai										
TARPINĖ SUMA. A PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**46**	**45**	**(0)**	**99 %**	**45**	**(0)**	**100 %**	**43**	**4**	**97 %**
TARPINĖ SUMA. ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ	**4**	**4**		**100 %**	**4**	0	**100 %**	**4**		**100 %**
TARPINĖ SUMA. AKR VIDAUS ASIGNAVIMAI	**33**	**33**	**(0)**	**100 %**	**33**	0	**100 %**	**29**	**1**	**89 %**
TARPINĖ SUMA. REGIONINIAI ASIGNAVIMAI	**10**	**6**		**60 %**	**6**	0	**100 %**	**6**		**100 %**
Nemobilizuojamas rezervas										
Rezervai										
TARPINĖ SUMA. 10-ojo EPF NEMOBILIZUOJAMAS REZERVAS	**193**									
TARPINĖ SUMA. 11-ojo EPF NEMOBILIZUOJAMAS REZERVAS	**376**									
EK vidaus susitarimai dėl paslaugų lygio										
Rezervai										
TARPINĖ SUMA. A PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**1**	**1**		**52 %**	**1**		**100 %**	**1**		**100 %**

(mln. EUR)

		ASIGNAVIMAI	SPRENDIMAI			ASIGNUOTOSIOS LĖŠOS			MOKĖJIMAI		
			SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%
		(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
	Įprasti VN įnašai										
	Asignavimai										
	TARPINĖ SUMA. A PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**211**	**211**	**(0)**	**100 %**	**194**	0	**92 %**	**193**	**0**	**100 %**
	TARPINĖ SUMA. B PAKETAS. NACIONALINIAI ASIGNAVIMAI	**12**	**12**	**(0)**	**99 %**	**12**	**(0)**	**100 %**	**12**		**100 %**
	TARPINĖ SUMA. ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ	7	7	0	**100 %**	**6**	**(0)**	**95 %**	**6**	**0**	**98 %**
UŠT	**TARPINĖ SUMA. REGIONINIAI ASIGNAVIMAI**	**102**	**102**	0	**100 %**	**102**	**(0)**	**99 %**	**84**	**15**	**83 %**
	Nemobilizuojamas rezervas										
	Rezervai										
	TARPINĖ SUMA. 10-ojo EPF NEMOBILIZUOJAMAS REZERVAS	**19**									
	TARPINĖ SUMA. 11-ojo EPF NEMOBILIZUOJAMAS REZERVAS	**3**									
	IŠ VISO: AKR + UŠT (ĮSK. REZERVUS) (A + B)	**29 651**	**28 809**	**(297)**	**97 %**	**28 444**	**77**	**99 %**	**24 973**	**1 182**	**88 %**

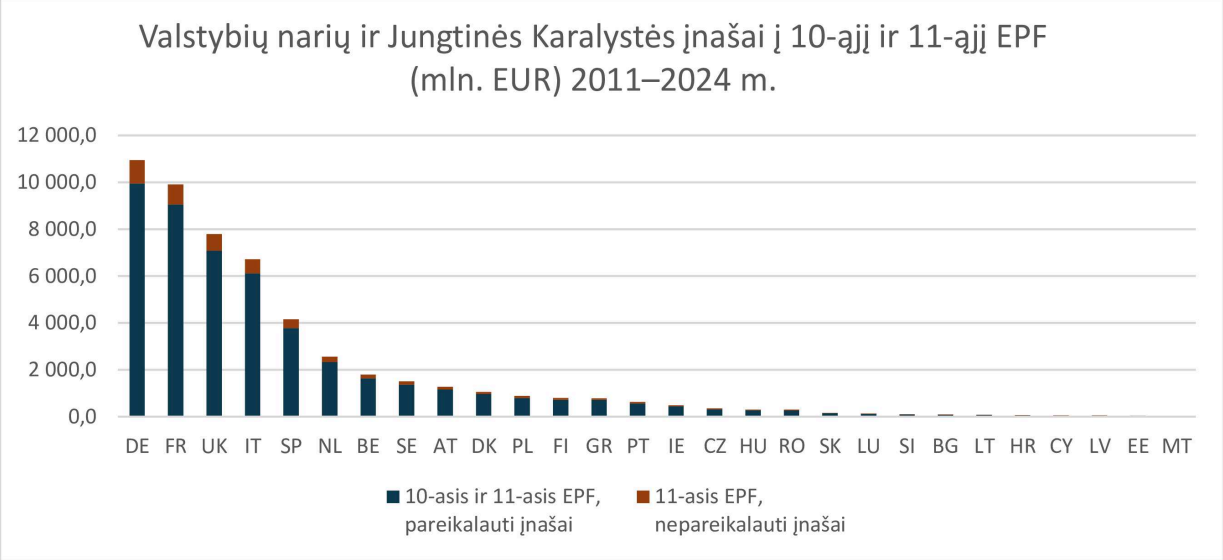
ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

2.2. **IŠTEKLIAI**

Pajamų pobūdis

Pagrindiniai EPF ištekliai yra valstybių narių įnašai. Tris kartus per metus Europos Komisija ir EIB pareikalauja valstybių narių sumokėti įnašą į EPF. Kiekvienais metais pareikalautų įnašų suma atitinka per metus padengtiną mokėjimų sumą.

Valstybių narių įnašų apžvalga

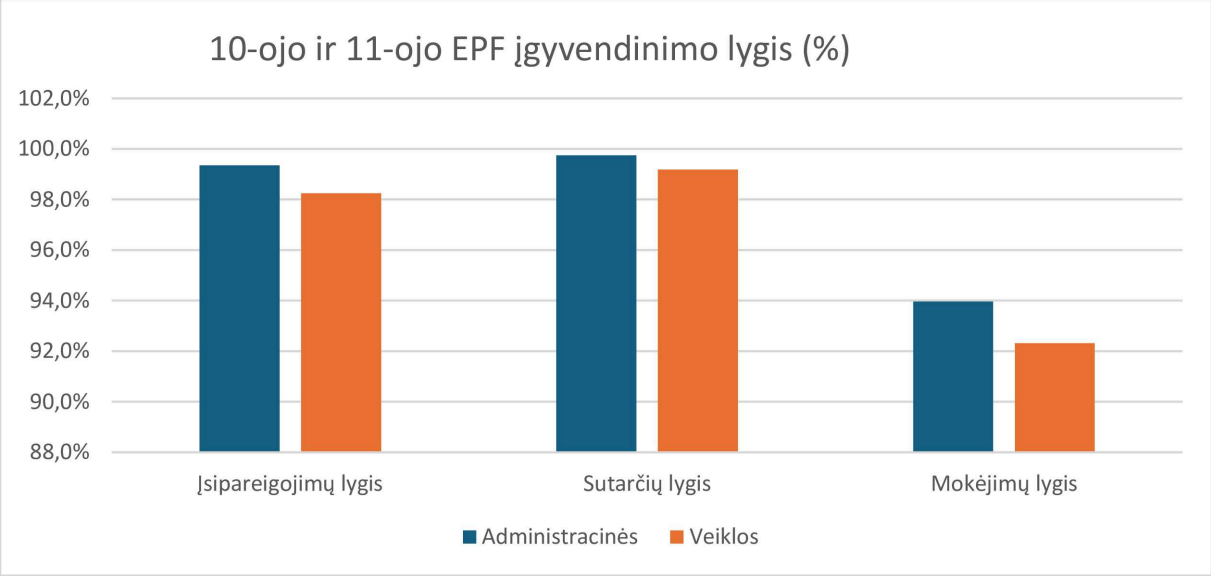
2.3. **VEIKLOS IŠLAIDOS IR SPECIALIOSIOS PROGRAMOS**

Išlaidų pobūdis

Pagal daugiametę finansinę programą Komisijai kaip paramos išlaidas galima skirti 3 % sumą, o 97 % suma skiriama EPF projektų įgyvendinimui. Sumos nustatomos kiekviename vidaus susitarime ir gali būti padidintos savanoriškais įnašais ir pajamomis, gautomis iš operacijų.

Įsipareigotų, sutartyse numatytų ir išmokėtų sumų pasiskirstymas pagal išlaidų pobūdį

	PRAKTINIS ĮGYVENDINIMAS. ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ (10-asis ir 11-asis EPF)									
	ASIGNA-VIMAI	SPRENDIMAI			ASIGNUOTOSIOS LĖŠOS			MOKĖJIMAI		
		SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%	SUVEST.	PER METUS	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
ĮGYVENDINIMO IŠLAIDOS IR PAJAMOS IŠ PALŪKANŲ. 10-asis ir 11-asis EPF	**1 621**	**1 610**	**(2)**	**99,3 %**	**1 606**	(2)	**99,8 %**	**1 509**	**10**	**94,0 %**
PRAKTINIS ĮGYVENDINIMAS (A+B) 10-asis ir 11-asis EPF	**50 705**	**49 815**	**(370)**	**98,2 %**	**49 409**	42	**99,2 %**	**45 612**	**1 345**	**92,3 %**

10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimo lygis (%)
102,0%
100,0%
98,0%
96,0%
94,0%
92,0%
90,0%
88,0%
Įsipareigojimų lygis
Sutarčių lygis
Mokėjimų lygis
Administracinės
Veiklos

Įsipareigotos, sutartyse numatytos ir išmokėtos sumos pasiskirstymas pagal regioną ir šalį

EPF SUJUNGTOS SĄSKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D. PAGAL VALSTYBES, ASIGN. %								
10-asis ir 11-asis EPF		IŠ VISO. 10-asis ir 11-asis EPF (mln. EUR)						
Sumavimas 2024 m.		Asignavimai	Sprendimai	Asign. %	Asignuotosios lėšos	Asign. %	Mokėjimai	Asign. %
AKR	**Bendra / administracinis paketas / palūkanos**	**1 627**	1 612	99 %	1 613	99 %	1 506	93 %
	Rezervas / Nepaskirstyta pagal šalis	**3 123**	2 553	82 %	2 553	82 %	2 553	82 %
	Visos AKR valstybės	**4 751**	**4 165**	**88 %**	**4 166**	**88 %**	**4 059**	**85 %**
	Angola	**346**	346	100 %	344	99 %	321	93 %
	Beninas	**734**	732	100 %	731	99 %	692	94 %
	Botsvana	**126**	126	100 %	126	100 %	126	99 %
	Burkina Fasas	**1 296**	1 296	100 %	1 294	100 %	1 262	97 %
	Burundis	**566**	566	100 %	562	99 %	546	96 %
	Kamerūnas	**520**	520	100 %	519	100 %	489	94 %
	Žaliasis Kyšulys	**144**	144	100 %	144	100 %	144	100 %
	Komorai	**77**	77	100 %	76	98 %	73	95 %
	Kongas (Brazavilis)	**163**	163	100 %	160	98 %	144	88 %
	Kongo Demokratinė Respublika	**1 402**	1 400	100 %	1 376	98 %	1 274	91 %
	Dramblio Kaulo Krantas	**702**	702	100 %	701	100 %	681	97 %
	Džibutis	**175**	175	100 %	173	99 %	164	94 %
	Eritrėja	**215**	215	100 %	215	100 %	165	77 %
	Etiopija	**1 598**	1 596	100 %	1 592	100 %	1 415	89 %
	Gabonas	**33**	33	100 %	33	99 %	31	93 %
	Gambija	**302**	302	100 %	301	100 %	285	94 %
	Gana	**785**	785	100 %	782	100 %	737	94 %
	Bisau Gvinėja	**186**	184	99 %	182	98 %	177	95 %

EPF SUJUNGTOS SĄSKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D. PAGAL VALSTYBES, ASIGN. %								
10-asis ir 11-asis EPF		IŠ VISO. 10-asis ir 11-asis EPF (mln. EUR)						
Sumavimas 2024 m.		Asignavimai	Sprendimai	Asign. %	Asignuotosios lėšos	Asign. %	Mokėjimai	Asign. %
	Gvinėja (Konakris)	**500**	500	100 %	494	99 %	441	88 %
	Mauricijus	**82**	82	100 %	82	100 %	82	100 %
	Kenija	**859**	853	99 %	850	99 %	777	90 %
	Lesotas	**249**	248	99 %	247	99 %	205	82 %
	Liberija	**486**	485	100 %	474	97 %	451	93 %
	Madagaskaras	**782**	779	100 %	752	96 %	631	81 %
	Malavis	**1 018**	1 018	100 %	1 009	99 %	912	90 %
	Malis	**1 395**	1 393	100 %	1 387	99 %	1 246	89 %
	Mauritanija	**343**	343	100 %	341	99 %	332	97 %
	Mozambikas	**1 451**	1 440	99 %	1 410	97 %	1 188	82 %
	Namibija	**187**	187	100 %	181	97 %	173	93 %
	Nigeris	**1 262**	1 262	100 %	1 258	100 %	1 250	99 %
	Nigerija	**1 098**	1 088	99 %	1 086	99 %	1 037	95 %
	Uganda	**982**	930	95 %	923	94 %	845	86 %
	Centrinės Afrikos Respublika	**610**	609	100 %	609	100 %	592	97 %
	Ruanda	**833**	831	100 %	831	100 %	823	99 %
	San Tomė ir Prinsipė	**55**	55	99 %	53	96 %	51	91 %
	Senegalas	**663**	663	100 %	659	99 %	632	95 %
	Seišeliai	**22**	22	100 %	22	100 %	22	100 %
	Siera Leonė	**655**	655	100 %	646	99 %	617	94 %
	Somalis	**898**	896	100 %	894	100 %	891	99 %
	Sudanas	**298**	298	100 %	298	100 %	298	100 %

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

OL C, 2025 10 13

EPF SUJUNGTOS SĄSKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D. PAGAL VALSTYBES, ASIGN. %								
10-asis ir 11-asis EPF		IŠ VISO. 10-asis ir 11-asis EPF (mln. EUR)						
Sumavimas 2024 m.		Asignavimai	Sprendimai	Asign. %	Asignuotosios lėšos	Asign. %	Mokėjimai	Asign. %
	Pietų Sudanas	**91**	91	100 %	91	100 %	91	100 %
	Esvatinis (Svazilandas)	**123**	123	100 %	121	99 %	111	91 %
	Tanzanija	**1 171**	1 171	100 %	1 162	99 %	1 094	93 %
	Čadas	**935**	935	100 %	913	98 %	818	87 %
	Togas	**376**	374	99 %	372	99 %	361	96 %
	Zambija	**827**	826	100 %	804	97 %	709	86 %
	Zimbabvė	**462**	461	100 %	459	99 %	457	99 %
	*** Iš viso Afrikos šalims**	**28 086**	27 981	100 %	27 739	99 %	25 863	92 %
	Antigva ir Barbuda	**15**	15	100 %	15	100 %	15	98 %
	Barbadosas	**22**	22	100 %	22	100 %	21	95 %
	Belizas	**42**	42	100 %	41	96 %	36	85 %
	Dominika	**41**	40	99 %	40	99 %	40	99 %
	Grenada	**21**	20	99 %	20	98 %	20	98 %
	Gajana	**79**	79	100 %	78	99 %	77	97 %
	Haitis	**997**	997	100 %	910	91 %	793	80 %
	Jamaika	**235**	235	100 %	233	99 %	226	96 %
	Dominikos Respublika	**281**	281	100 %	279	99 %	279	99 %
	Sent Lusija	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Sent Kitsas ir Nevis	**6**	6	100 %	6	99 %	6	99 %
	Sent Vinsentas ir Grenadinai	**26**	26	99 %	26	98 %	22	83 %
	Surinamas	**27**	27	100 %	27	99 %	26	96 %

EPF SUJUNGTOS SĄSKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D. PAGAL VALSTYBES, ASIGN. %								
10-asis ir 11-asis EPF		IŠ VISO. 10-asis ir 11-asis EPF (mln. EUR)						
Sumavimas 2024 m.		Asignavimai	Sprendimai	Asign. %	Asignuotosios lėšos	Asign. %	Mokėjimai	Asign. %
	Trinidadas ir Tobagas	**28**	28	100 %	28	99 %	27	94 %
	*** Iš viso Karibų šalims**	**1 853**	1 852	100 %	1 758	95 %	1 619	87 %
	Fidžis	**48**	48	100 %	48	100 %	48	100 %
	Kuko Salos	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Saliamono Salos	**68**	66	97 %	66	96 %	62	91 %
	Kiribatis	**42**	42	100 %	41	99 %	39	93 %
	Maršalo Salos	**17**	17	100 %	17	100 %	17	100 %
	Mikronezija	**23**	23	100 %	22	97 %	18	78 %
	Nauru	**4**	4	100 %	4	100 %	4	100 %
	Niujė	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Palau	**5**	4	70 %	4	70 %	4	70 %
	Papua Naujoji Gvinėja	**239**	239	100 %	233	97 %	215	90 %
	Vakarų Samoa	**67**	67	100 %	67	100 %	66	100 %
	Rytų Timoras	**167**	167	100 %	166	99 %	159	95 %
	Tonga	**28**	28	100 %	28	100 %	28	100 %
	Tuvalu	**13**	13	100 %	13	100 %	13	100 %
	Vanuatu	**55**	55	100 %	54	99 %	52	94 %
	*** Iš viso Ramiojo vandenyno šalims**	**783**	780	100 %	771	98 %	733	94 %
	AKR vidaus asignavimai	**8 025**	7 916	99 %	7 970	99 %	7 305	91 %
	Portugališkai kalbančios Afrikos valstybės	**60**	59	98 %	59	98 %	58	96 %
	Pietų Afrikos regionas FED 10	**129**	129	100 %	129	100 %	127	98 %
	Centrinės Afrikos regionas	**552**	547	99 %	543	98 %	438	79 %

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

OL C, 2025 10 13

EPF SUJUNGTOS SĄSKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D. PAGAL VALSTYBES, ASIGN. %								
10-asis ir 11-asis EPF		IŠ VISO. 10-asis ir 11-asis EPF (mln. EUR)						
Sumavimas 2024 m.		Asignavimai	Sprendimai	Asign. %	Asignuotosios lėšos	Asign. %	Mokėjimai	Asign. %
	Rytų ir Pietų Afrikos regionas	**3 059**	3 020	99 %	2 970	97 %	2 522	82 %
	Vakarų Afrikos regionas	**1 936**	1 922	99 %	1 911	99 %	1 688	87 %
	Karibų jūros regionas	**536**	533	99 %	526	98 %	421	79 %
	Ramiojo vandenyno regionas	**322**	318	99 %	298	93 %	244	76 %
	*** Iš viso regioniniam AKR bendradarbiavimui**	**14 619**	14 445	99 %	14 406	99 %	12 803	88 %
	AKR	**50 091,33**	**49 222,97**	**98 %**	**48 839,57**	**98 %**	**45 076,97**	**90 %**
UŠT	**Rezervas / nepaskirstyta pagal šalį / teritoriją**	**33**	12	35 %	11	34 %	11	34 %
	Visos UŠT valstybės	**33**	12	35 %	11	34 %	11	34 %
	Angilija	**27**	27	100 %	27	100 %	27	100 %
	Folklando Salos	**10**	10	100 %	10	100 %	10	100 %
	Pitkerno Salos	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Terkso ir Kaikoso Salos	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Didžiosios Britanijos Mergelių Salos	**2**	2	93 %	2	93 %	2	93 %
	Montseratas	**33**	33	100 %	33	100 %	33	100 %
	Šventosios Elenos sala	**38**	38	100 %	38	100 %	38	100 %
	*** Iš viso Britanijos UŠT**	**146**	146	100 %	146	100 %	146	100 %
	Nyderlandų Antilai	**38**	38	100 %	20	54 %	20	54 %
	Olandijos Antilai – Boneras	**4**	4	100 %	4	98 %	4	97 %
	Olandijos Antilai – Saba	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %

EPF SUJUNGTOS SĄSKAITOS 2024 M. GRUODŽIO 31 D. PAGAL VALSTYBES, ASIGN. %								
10-asis ir 11-asis EPF		IŠ VISO. 10-asis ir 11-asis EPF (mln. EUR)						
Sumavimas 2024 m.		Asignavimai	Sprendimai	Asign. %	Asignuotosios lėšos	Asign. %	Mokėjimai	Asign. %
	Olandijos Antilai – Sint Eustatijus	**2**	2	100 %	2	100 %	2	100 %
	Aruba	**21**	21	100 %	21	99 %	21	98 %
	Sint Martenas	**14**	14	100 %	13	95 %	5	38 %
	*** Iš viso Nyderlandų UŠT**	**83**	83	100 %	64	78 %	56	68 %
	Volisas ir Futūna	**39**	39	100 %	37	95 %	29	76 %
	Majotas	**29**	29	100 %	29	100 %	29	100 %
	Naujoji Kaledonija	**50**	50	100 %	50	100 %	50	100 %
	Prancūzijos Polinezija	**50**	50	100 %	49	99 %	49	99 %
	Sen Pjeras ir Mikelonas	**47**	47	100 %	47	100 %	47	100 %
	*** Iš viso Prancūzijos UŠT**	**214**	214	100 %	212	99 %	204	95 %
	regionas	**137**	137	100 %	136	99 %	118	86 %
	*** Iš viso regioniniam UŠT bendradarbiavimui**	**137**	137	100 %	136	99 %	118	86 %
	UŠT	**613,65**	**591,78**	**96 %**	**569,20**	**93 %**	**535,44**	**87 %**
IŠ VISO: AKR + UŠT		**50 704,99**	**49 814,76**	**98 %**	**49 408,77**	**97 %**	**45 612,40**	**90 %**

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

OL C, 2025 10 13

Įsipareigotų, sutartyse numatytų ir išmokėtų sumų pasiskirstymas pagal 11-ojo EPF išlaidų sritis

11-ojo EPF įsipareigotų, sutartyse numatytų ir išmokėtų sumų pasiskirstymas pagal išlaidų sritis (DAC sektorių kodai) ([23])

(mln. EUR)

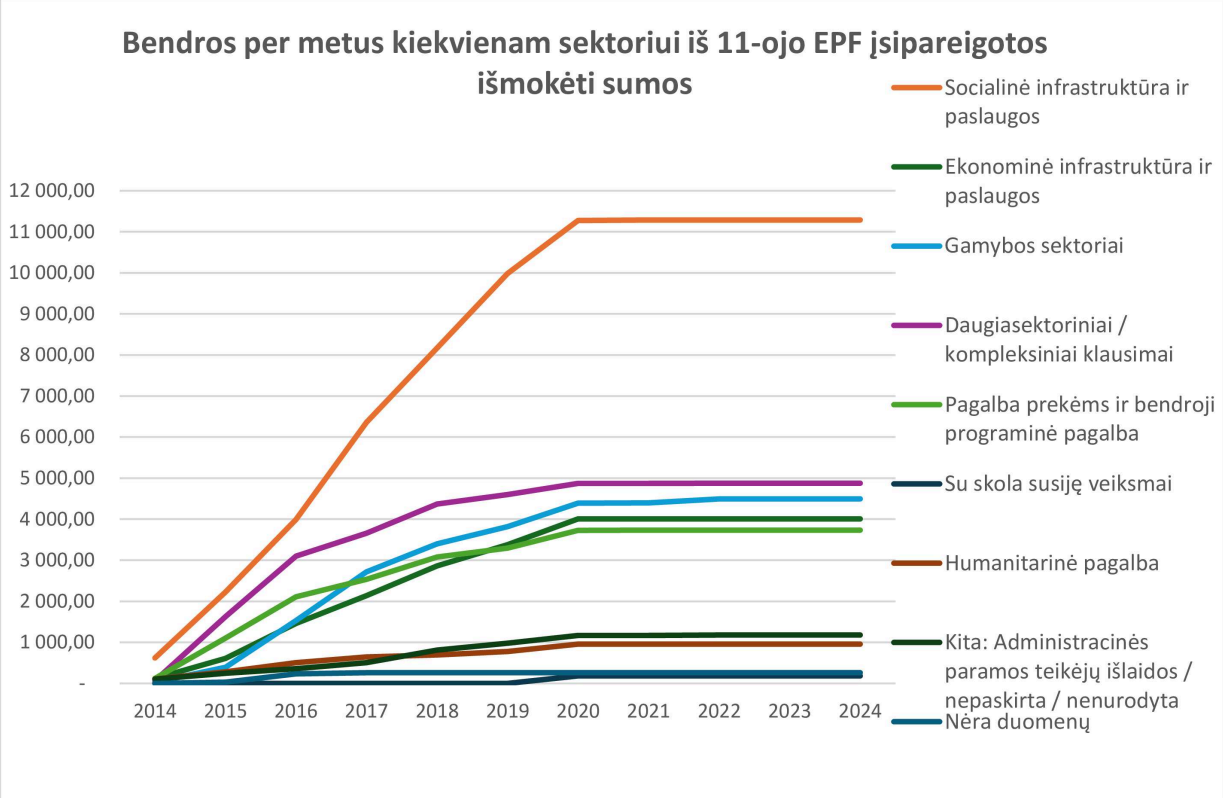
Sektorius	Įsipareigota	Sutartyse numatyta	Išmokėta
Socialinė infrastruktūra ir paslaugos			
110 – Švietimas	1 192,46	1 174,05	1 034,15
120 – Sveikata	2 131,40	2 524,02	2 338,24
130 – Demografinė politika / programos ir reprodukcinė sveikata	352,44	50,31	43,25
140 – Vanduo ir sanitarija	788,50	858,32	599,10
150 – Vyriausybė ir pilietinė visuomenė	5 826,37	6 058,19	5 677,22
160 – Kita socialinė infrastruktūra ir paslaugos	996,71	1 401,86	1 628,50
Socialinė infrastruktūra ir paslaugos, IŠ VISO	11 287,88	12 066,75	11 320,47
Ekonominė infrastruktūra ir paslaugos			
210 – Transportas ir sandėliavimas	1 425,48	2 088,15	1 213,63
220 – Ryšio priemonės	140,96	147,40	131,58
230 – Energetika	2 015,13	2 031,37	1 375,46
240 – Bankininkystės ir finansinės paslaugos	82,03	131,71	95,57
250 – Verslo ir kitos paslaugos	343,43	329,24	259,09
Ekonominė infrastruktūra ir paslaugos, IŠ VISO	4 007,01	4 727,87	3 075,33
Gamybos sektoriai			
310 – Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	3 344,16	3 154,32	2 516,00
320 – Pramonė, mineraliniai ištekliai ir kasyba, statyba	641,58	529,15	347,51
330 – Prekyba ir turizmas	507,49	437,30	313,25
Gamybos sektoriai, IŠ VISO	4 493,23	4 120,77	3 176,77
Daugiasektoriniai / kompleksiniai klausimai			
410 – Bendroji aplinkos apsauga	989,82	849,41	717,86
430 – Kiti daugiasektoriniai klausimai	3 886,22	2 625,43	1 872,80
Daugiasektoriniai / kompleksiniai klausimai, IŠ VISO	4 876,04	3 474,84	2 590,66
Pagalba prekėmis ir bendroji programinė pagalba			
510 – Bendroji parama biudžetui	3 116,32	3 178,92	2 506,33
520 – Vystomoji pagalba maisto srityje	617,50	390,55	364,26
Pagalba prekėmis ir bendroji programinė pagalba, IŠ VISO	3 733,82	3 569,47	2 870,59

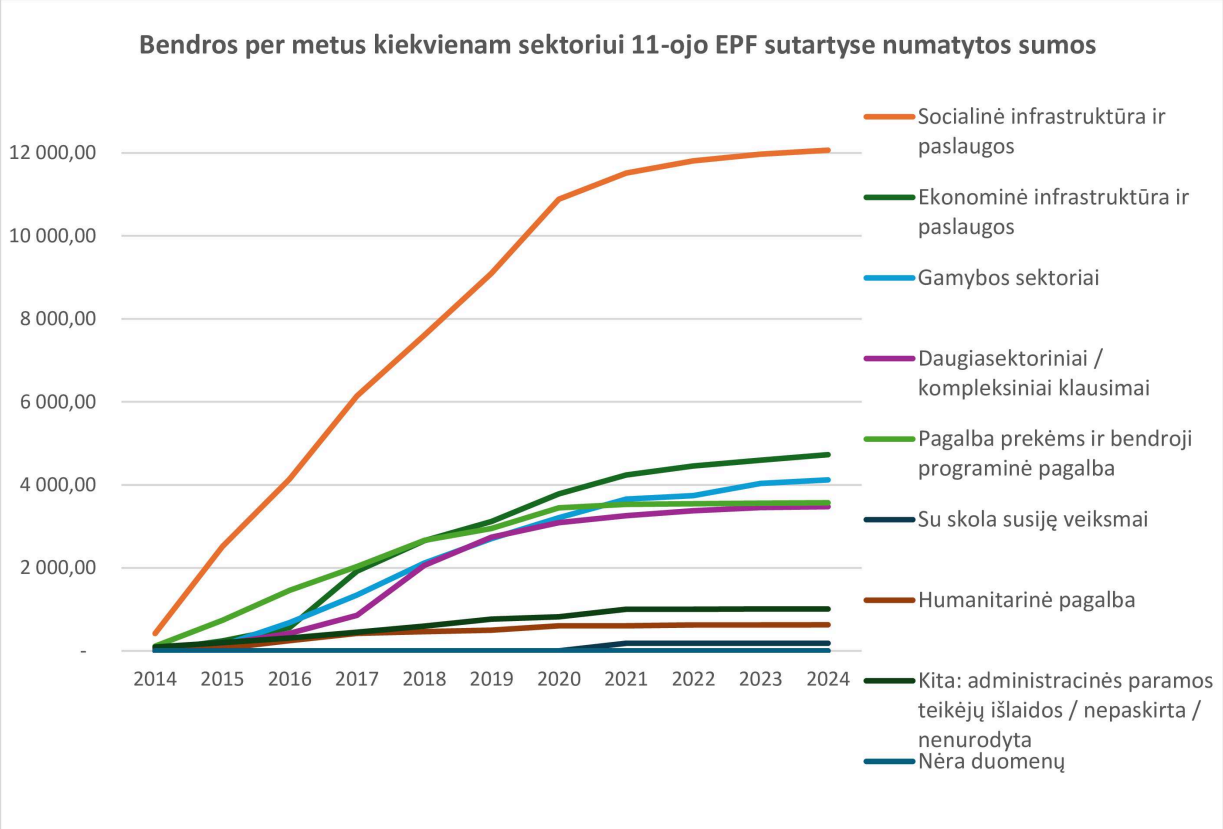
([23]) Bendros sumos (t. y. išskyrus panaikintus įsipareigojimus ir vykdomuosius raštus sumoms susigrąžinti).

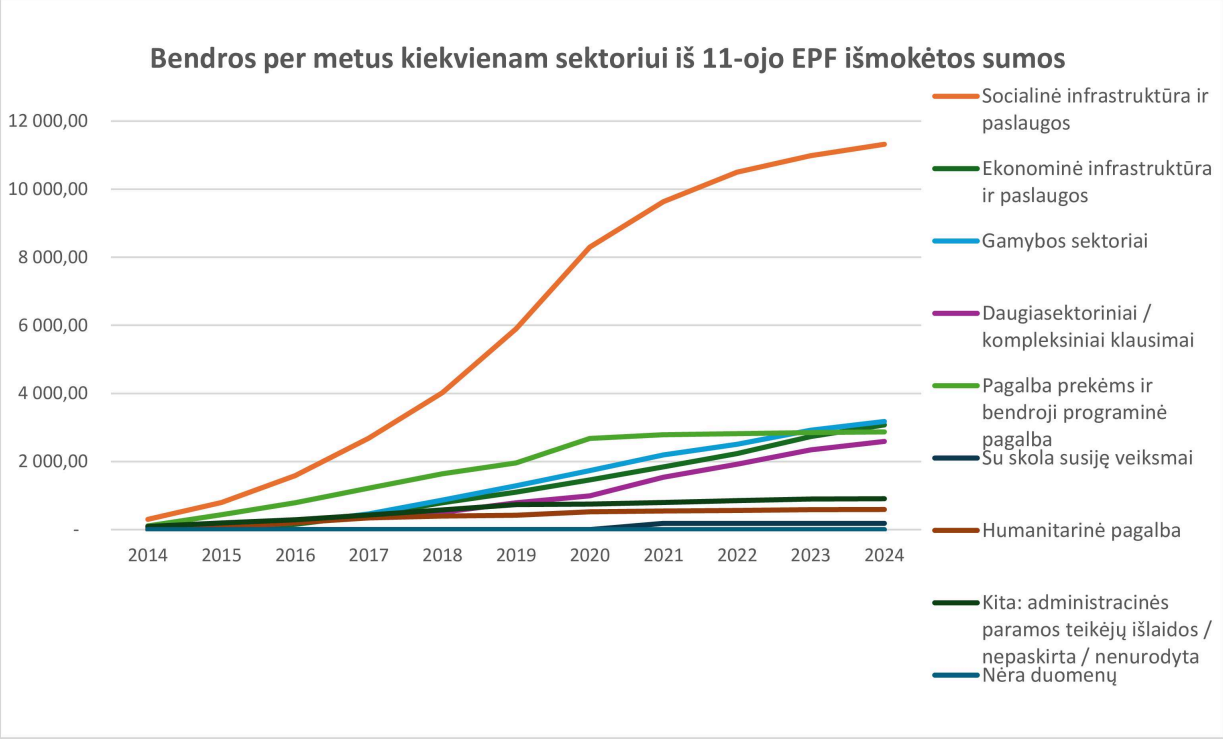
(mln. EUR)

Sektorius	Įsipareigota	Sutartyse numatyta	Išmokėta
Su skola susiję veiksmai			
600 – Su skola susiję veiksmai	183,00	183,00	183,00
Su skola susiję veiksmai, IŠ VISO	183,00	183,00	183,00
Humanitarinė pagalba			
720 – Reagavimas į ekstremaliąsias situacijas	746,19	452,54	448,40
730 – Rekonstrukcijos ir reabilitacijos pagalba	137,83	65,05	42,30
740 – Pasirengimas nelaimėms	72,79	110,06	100,54
Humanitarinė pagalba, IŠ VISO	956,81	627,65	591,24
Administracinės paramos teikėjų išlaidos / nepaskirta / nenurodyta			
910 – Administracinės paramos teikėjų išlaidos	995,52	948,30	858,64
998 – Nepaskirta / nenurodyta	183,74	59,87	48,56
Nėra duomenų	260,50	1,57	1,15
Administracinės paramos teikėjų išlaidos / nepaskirta / nenurodyta, IŠ VISO	1 439,76	1 009,75	908,35
11-OJO EPF BENDRA SUMA	**30 977,55**	**29 780,11**	**24 716,42**

Sukauptų įsipareigotų, sutartyse numatytų ir išmokėtų sumų pagal 11-ojo EPF išlaidų sritis pokyčiai

Bendros per metus kiekvienam sektoriui 11-ojo EPF sutartyse numatytos sumos
12 000,00
10 000,00
8 000,00
6 000,00
4 000,00
2 000,00
-
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Socialinė infrastruktūra ir paslaugos
Ekonominė infrastruktūra ir paslaugos
Gamybos sektoriai
Daugiasektoriniai / kompleksiniai klausimai
Pagalba prekėms ir bendroji programinė pagalba
Su skola susiję veiksmai
Humanitarinė pagalba
Kita: administracinės paramos teikėjų išlaidos / nepaskirta / nenurodyta
Nėra duomenų

Bendros per metus kiekvienam sektoriui iš 11-ojo EPF išmokėtos sumos
12 000,00
10 000,00
8 000,00
6 000,00
4 000,00
2 000,00
-
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
Socialinė infrastruktūra ir paslaugos
Ekonominė infrastruktūra ir paslaugos
Gamybos sektoriai
Daugiasektoriniai / kompleksiniai klausimai
Pagalba prekėms ir bendroji programinė pagalba
Su skola susiję veiksmai
Humanitarinė pagalba
Kita: administracinės paramos teikėjų išlaidos / nepaskirta / nenurodyta
Nėra duomenų

3. ŽODYNĖLIS

Administraciniai asignavimai

Administraciniai asignavimai apima institucijų ir subjektų einamąsias išlaidas (darbuotojų, pastatų, biuro įrangos).

Asignavimai

Biudžeto finansavimas.

Biudžete prognozuojami tiek įsipareigojimai (teisiniai įsipareigojimai teikti finansavimą), tiek mokėjimai (mokėjimai gavėjams tiek pinigais, tiek banko pavedimu). Asignavimai įsipareigojimams ir mokėjimams dažnai skiriasi (diferencijuotieji asignavimai), nes lėšas daugiametėms programoms ir projektams paprastai įsipareigojama skirti tais metais, kai priimamas sprendimas, bet jos išmokamos per tuos metus, per kuriuos programos ir projektai įgyvendinami.

Asignavimų panaikinimas

Asignavimai, nepanaudoti iki finansinių metų, į kuriuos jie buvo įrašyti, pabaigos, panaikinami.

Asignavimų perkėlimas į kitus metus

Metinio periodiškumo principo taikymo išimtis, pagal kurią asignavimai, kurie negalėjo būti panaudoti konkrečiais biudžetiniais metais, griežtomis sąlygomis išimties tvarka gali būti perkelti, kad juos būtų galima panaudoti kitais metais.

Asignuotosios pajamos

Gautos pajamos, skirtos konkretiems išlaidų punktams finansuoti.

Biudžetinis įsipareigojimas

Operacija, kuria atsakingas leidimus suteikiantis pareigūnas atideda biudžeto asignavimus, būtinus vėlesniems mokėjimams padengti, kad būtų įvykdyti teisiniai įsipareigojimai.

Biudžeto punktas / Biudžeto eilutė / Biudžeto pozicija

Pajamos ir išlaidos biudžete parodytos pagal privalomą nomenklatūrą, kuri atspindi kiekvieno punkto pobūdį ir tikslą, nustatytus biudžeto valdymo institucijos. Atskiros antraštės (antraštinė dalis, skyrius, straipsnis arba punktas) sudaro formalų nomenklatūros aprašą.

Biudžeto rezultatas

Gautų pajamų ir išmokėtų sumų, įskaitant patikslinimus dėl perkėlimų, panaikinimų ir valiutos kurso skirtumų, skirtumas.

Agentūrų atveju gauta suma turės būti grąžinta finansavimo institucijai.

Biudžeto vykdymas

Biudžeto panaudojimas vykdant išlaidų ir pajamų operacijas.

Diferencijuotieji asignavimai

Diferencijuotieji asignavimai naudojami daugiametėms operacijoms finansuoti; einamaisiais finansiniais metais jie apima visas teisinių įsipareigojimų, prisiimtų dėl veiksmų, kurių įgyvendinimas trunka daugiau kaip vienus finansinius metus, išlaidas.

Dotacijos

Tiesioginiai finansiniai įnašai iš biudžeto trečiosioms šalims paramos gavėjoms, vykdančioms veiklą, kuria prisidedama prie Sąjungos politikos.

Ekonominis rezultatas

Išlaidų ir pajamų poveikis balansui, pagrįstas kaupiamosios apskaitos taisyklėmis.

Įsipareigojimų asignavimai

Įsipareigojimų asignavimai apima bendrą teisinių įsipareigojimų (sutarčių, susitarimų ar sprendimų dėl dotacijų), kurie galėtų būti pasirašyti einamaisiais finansiniais metais, vertę.

Įsipareigojimų panaikinimas

Veiksmas, kuriuo atsakingas leidimus suteikiantis pareigūnas visiškai arba iš dalies anuliuoja pagal biudžetinį įsipareigojimą anksčiau rezervuotus asignavimus.

Išlaidos

Terminas, vartojamas biudžeto išlaidoms iš visų rūšių finansavimo šaltinių apibūdinti.

Mokėjimų asignavimai

Mokėjimų asignavimai apima einamaisiais metais privalomas padengti išlaidas pagal teisinius įsipareigojimus, prisiimtus einamaisiais ir (arba) ankstesniais metais.

Nebegaliojantys asignavimai

Nepanaudoti asignavimai, kurie finansinių metų pabaigoje turi būti panaikinami. Nebegaliojimas reiškia viso leidimo (asignavimo) patirti išlaidas ir (arba) prisiimti įsipareigojimus arba jo dalies panaikinimas.

Tik bendrųjų įmonių nepanaudoti asignavimai gali būti įrašyti į kitų ne daugiau kaip trejų finansinių metų pajamų ir išlaidų sąmatą (vadinamoji „N + 3“ taisyklė), kaip nurodyta jų finansinėse taisyklėse. Todėl nebegaliojantys BĮ asignavimai galėtų būti vėl panaudoti iki „N + 3“ finansinių metų.

Nediferencijuotieji asignavimai

Asignavimai, skirti metiniams poreikiams tenkinti, todėl turi būti panaudoti tais biudžetiniais metais. Kitais metais galima išmokėti tik tas sumas, kurioms taikomas automatinis perkėlimas. Nediferencijuotieji asignavimai, kurie nebuvo panaudoti, iki metų pabaigos, panaikinami (išskyrus išimtinius atvejus, kai Komisijos sprendimu suteikiamas leidimas neautomatiniam perkėlimui). Nediferencijuotieji asignavimai taikomi administracinėms išlaidoms, o įsipareigojimų asignavimai yra lygūs mokėjimų asignavimams.

Neįvykdyti įsipareigojimai

Neįvykdyti įsipareigojimai (arba RAL, *pranc. reste à liquider*) apibrėžiami kaip įsipareigota skirti, bet dar nesumokėta asignavimų suma. Jie tiesiogiai susiję su daugiamečių programų egzistavimu ir įsipareigojimų ir mokėjimų asignavimų atsiskyrimu.

Patvirtintas biudžetas

Biudžeto projektas tampa patvirtintu biudžetu, kai jį patvirtina biudžeto valdymo institucija.

Perkėlimai (iš vienos biudžeto eilutės į kitą)

Perkėlimai reiškia asignavimų perkėlimą iš vienos biudžeto eilutės į kitą per finansinius metus, todėl jie yra laikomi biudžeto konkretumo principo išimtimi.

Perteklius

Teigiamas pajamų ir išlaidų skirtumas, kuris turi būti grąžintas finansavimo institucijai. Plg. Biudžeto rezultatas.

RAL (*Reste à liquider*)

Konkrečiu momentu dar likusi nesumokėta biudžetinio įsipareigojimo suma. Plg. Neįvykdyti įsipareigojimai.

Taisomasis biudžetas

Sprendimas, priimtas per biudžetinius metus iš dalies pakeisti (padidinti, sumažinti, perkelti) tų metų patvirtinto biudžeto aspektus.

Teisės į gautinas sumas

Teisė susigrąžinti pajamas iš skolininko, pripažįstama išduodant vykdomąjį raštą sumoms susigrąžinti.

Teisinis įsipareigojimas

Aktas, kuriuo leidimus suteikiantis pareigūnas prisiima įsipareigojimą trečiosioms šalims, dėl kurio atsiranda Sąjungos biudžeto išlaidos.

Įprastos teisinių įsipareigojimų formos yra sutartys viešojo pirkimo atveju, dotacijos susitarimai ir sprendimai dėl dotacijų.

Teisinis pagrindas / pagrindinis teisės aktas

Teisėkūros institucijos (paprastai Tarybos ir Europos Parlamento) priimtas teisės aktas, kuriame nurodomas Sąjungos išlaidų programos tikslas, asignavimų paskirtis, intervencijos taisyklės, galiojimo pabaigos data ir atitinkamos finansinės taisyklės, naudojamas kaip išlaidų programos įgyvendinimo teisinis pagrindas.

Valiutos kurso skirtumas

Skirtumas, susidarantis dėl valiutos keitimo kursų, taikomų sandoriams su euro zonai nepriklausančiomis šalimis, arba dėl turto ir įsipareigojimų perkainojimo užsienio valiuta ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Veiklos asignavimai

Iš veiklos asignavimų finansuojamos įvairios politikos sritys, daugiausia dotacijų arba viešųjų pirkimų forma.

METINĖ VYKDYMO ATASKAITA. EUROPOS INVESTICIJŲ BANKO VALDOMOS LĖŠOS

EUROPOS INVESTICIJŲ BANKAS

DIREKTORIŲ VALDYBA

INVESTICINĖS PRIEMONĖS

FINANSINĖS ATASKAITOS

2024 M. GRUODŽIO 31 D.

(1) Nepriklausomo auditoriaus ataskaita
(2) Finansinės būklės ataskaita
(3) Pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaita
(4) Įnašų mokėtojų išteklių pokyčių ataskaita
(5) Pinigų srautų ataskaita
(6) Finansinių ataskaitų pastabos

FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

2024 m. GRUODŽIO 31 D.

(tūkst. EUR)

	Pastabos	2024 12 31	2023 12 31
TURTAS			
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	5	1 638 604	1 376 824
Iš įnašų mokėtojų gautinos sumos	9 / 16	7 482	85 321
Iždo finansinis turtas	10	—	—
Išvestinės finansinės priemonės	6	783	55 765
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	7	1 498 048	1 683 312
Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	8	834 621	820 713
Kitas turtas	11	—	616
Iš viso turto		**3 979 538**	**4 022 551**
ĮSIPAREIGOJIMAI IR ĮNAŠŲ MOKĖTOJŲ IŠTEKLIAI			
ĮSIPAREIGOJIMAI			
Išvestinės finansinės priemonės	6	39 210	—
Būsimojo laikotarpio pajamos	12	47 725	48 515
Atidėjiniai kreditavimo įsipareigojimams	13	18 320	19 038
Trečiosioms šalims mokėtinos sumos	14	566 083	427 828
Kiti įsipareigojimai	15	3 289	3 338
Iš viso įsipareigojimų		**674 627**	**498 719**
Įnašų mokėtojų ištekliai	16 / 17	**3 304 911**	**3 523 832**
Iš viso įsipareigojimų ir įnašų mokėtojų išteklių		**3 979 538**	**4 022 551**

PELNO ARBA NUOSTOLIŲ IR KITŲ BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITA

2024 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGĘ METAI

(tūkst. EUR)

	Pastabos	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Palūkanos ir panašios pajamos (*)	19	156 601	148 336
Palūkanos ir panašios išlaidos	19	– 1 805	—
Grynosios palūkanos ir panašios pajamos		**154 796**	**148 336**
Mokesčių ir komisinių pajamos	20	20	25
Mokesčių ir komisinių išlaidos	20	– 212	– 62
Grynosios mokesčių ir komisinių pajamos		**– 192**	**– 37**

(tūkst. EUR)

	Pastabos	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pokytis	6	– 94 192	– 20 087
Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynasis rezultatas	21	– 34 096	– 8 457
Paskolų ir išankstinių mokėjimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, grynasis rezultatas	7	– 5 436	– 8 932
Grynasis užsienio valiutos keitimo rezultatas	22	81 907	– 67 885
Grynasis finansinių operacijų rezultatas		**– 51 817**	**– 105 361**
Paskolų ir išankstinių mokėjimų vertės sumažėjimo pokytis, atėmus atkūrimą	7,2	12 145	9 055
Atidėjinių kreditavimo įsipareigojimams pokytis, atėmus atkūrimą	13	718	– 2 470
Bendrosios administracinės išlaidos	23	– 24 794	– 29 655
Metų pelnas		**90 856**	**19 868**
Visos bendrosios pajamos per metus		**90 856**	**19 868**

(*) 2024 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais metais palūkanos ir panašios pajamos sudarė 144,3 mln. EUR (2023 m. – 118,5 mln. EUR), apskaičiuotus pagal turtą amortizuota savikaina, taikant faktinių palūkanų metodą.

ĮNAŠŲ MOKĖTOJŲ IŠTEKLIŲ POKYČIŲ ATASKAITA

2024 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGĘ METAI

(tūkst. EUR)

	Pastabos	Pareikalautasis įnašas	Sumokėti įnašai	Nepaskirstytasis pelnas	Iš viso
2024 m. sausio 1 d.		**3 721 695**	**– 587 913**	**390 050**	**3 523 832**
Per metus pareikalauti valstybių narių įnašai	16	—	—	—	—
Per metus sumokėti valstybių narių įnašai	17	—	– 309 777	—	**– 309 777**
2024 m. pelnas		—	—	90 856	**90 856**
Įnašų mokėtojų išteklių pokyčiai		—	**– 309 777**	**90 856**	**– 218 921**
2024 m. gruodžio 31 d.		**3 721 695**	**– 897 690**	**480 906**	**3 304 911**

(tūkst. EUR)

	Pastabos	Pareikalautasis įnašas	Sumokėti įnašai	Nepaskirstytasis pelnas	Iš viso
		Pareikalautasis įnašas	Sumokėti įnašai	Nepaskirstytasis pelnas	Iš viso
2023 m. sausio 1 d.		**3 701 695**	**—**	**370 182**	**4 071 877**
Per metus pareikalauti valstybių narių įnašai		20 000	—	—	**20 000**
Per metus sumokėti valstybių narių įnašai		—	– 587 913	—	**– 587 913**
2023 m. pelnas		—	—	19 868	**19 868**
Įnašų mokėtojų išteklių pokyčiai		**20 000**	**– 587 913**	**19 868**	**– 548 045**
2023 m. gruodžio 31 d.		**3 721 695**	**– 587 913**	**390 050**	**3 523 832**

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

2024 M. GRUODŽIO 31 D. PASIBAIGĘ METAI

(tūkst. EUR)

	Pastabos	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
PAGRINDINĖ VEIKLA			
Metų pelnas		**90 856**	**19 868**
Padaryti patikslinimai:			
Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynasis rezultatas		52 265	15 142
Paskolų ir išankstinių mokėjimų vertės sumažėjimo pokytis, atėmus atkūrimą	7,2	– 12 145	– 9 055
Paskolų ir išankstinių mokėjimų, vertinamų tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, grynasis rezultatas	7	5 436	8 932
Paskolų ir išankstinių mokėjimų sukauptų palūkanų ir amortizuotos savikainos pokytis		– 2 229	708
Atidėjinių kreditavimo įsipareigojimams grynasis pokytis, atėmus atkūrimą		– 718	2 455
Išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pokyčiai		94 192	20 087
Iždo finansinio turto sukauptų palūkanų ir amortizuotos savikainos pokytis	10	—	– 248
Būsimojo laikotarpio pajamų pokytis		– 790	– 3 902
Valiutos kurso pokyčio poveikis paskoloms		– 78 744	86 765
Valiutos kurso pokyčio poveikis akcijoms ir kitiems kintamo pelningumo vertybiniams popieriams	8	– 23 199	30 026
Valiutos kurso pokyčio poveikis turimiems gryniesiems pinigams		– 5 282	– 8 031
Pagrindinės veiklos pelnas / (nuostoliai) iki pagrindinės veiklos turto ir įsipareigojimų pokyčių		**119 642**	**162 747**
Išmokėtos paskolos	7	– 101 394	– 207 237
Grąžintos paskolos	7	371 568	288 155

(tūkst. EUR)

	Pastabos	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Sukauptų palūkanų už grynuosius pinigus ir pinigų ekvivalentus pokytis	5	– 646	4 039
Išdo finansinio turto įsigijimas	10	—	– 348 523
Išdo finansinio turto išpirkimo terminai	10	—	421 278
Akcijos ir kiti išmokėti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	8	– 69 392	– 101 100
Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynosios pajamos		39 581	39 246
Kito turto sumažėjimas		616	334
Kitų įsipareigojimų padidėjimas		– 49	919
Europos investicijų bankui mokėtinų sumų (sumažėjimas) / padidėjimas		– 985	33 951
Pagrindinės veiklos grynieji pinigų srautai		**358 941**	**293 809**
FINANSAVIMO VEIKLA			
Iš valstybių narių gauti įnašai		—	79 710
Iš valstybių narių gautos sumos, susijusios su palūkanų subsidijomis ir technine pagalba		286 800	220 290
Valstybių narių vardu sumokėtos sumos, susijusios su palūkanų subsidijomis ir technine pagalba		– 68 256	– 77 050
Įnašai, sumokėti valstybių narių vardu	17	– 309 777	– 587 913
Finansavimo veiklos grynieji pinigų srautai		**– 91 233**	**– 364 963**
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas		**267 708**	**– 71 154**
Pinigų srautų suvestinė ataskaita			
Pinigai ir pinigų ekvivalentai finansinių metų pradžioje		**1 371 404**	**1 450 589**
Grynieji pinigų srautai			
Pagrindinė veikla		358 941	293 809
Finansinė veikla		– 91 233	– 364 963
Valiutos kurso pokyčių poveikis pinigams ir pinigų ekvivalentams		– 5 282	– 8 031
Pinigai ir pinigų ekvivalentai finansinių metų pabaigoje		**1 633 830**	**1 371 404**
Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro:			
Grynieji pinigai kasoje	5	212 466	146 494
Terminuotieji indėliai (neskaitant sukauptų palūkanų)	5	304 538	625 403
Komerciniai vekseliai	5	1 116 826	599 507
		1 633 830	**1 371 404**

2024 m. gruodžio 31 d. finansinių ataskaitų pastabos

1. **Bendroji informacija**

Investicinė priemonė (toliau – Priemonė arba IP) buvo sukurta pagal Kotonu susitarimą dėl bendradarbiavimo ir paramos plėtrai (toliau – susitarimas), dėl kurio 2000 m. birželio 23 d. susiderėjo Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno grupės (AKR) valstybės ir Europos Sąjunga bei jos valstybės narės ir kuris buvo peržiūrėtas 2005 m. birželio 25 d. ir 2010 m. birželio 22 d. 2023 m. lapkričio 15 d. pasirašytas ir 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo Samoa susitarimas, kuris pakeitė Kotonu susitarimą ir tapo nauju Europos Sąjungos ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos (AKRVO) bendradarbiavimo pagrindu (2023 m. liepos 20 d. Tarybos sprendimas (ES) 2023/2861 ([24]) ir 2023 m. gruodžio 28 d. Tarybos sprendimas (ES) 2023/2862). Jis pakeičia Kotonu susitarimą, kuriuo nuo 2000 m. buvo reglamentuojami ES ir AKR valstybių santykiai. Šiuo pereinamuoju laikotarpiu užtikrinamas partnerystės tęstinumas, kartu sprendžiant šiuolaikines pasaulines problemas.

Priemonė nėra atskiras juridinis subjektas ir Europos investicijų bankas (toliau – EIB arba Bankas) administruoja įnašus valstybių narių (paramos teikėjų) vardu pagal susitarimo sąlygas ir veikia kaip Priemonės administratorius.

Priemonė yra neterminuota. Vidaus susitarimas dėl 11-ojo EPF tebegalioja (atsižvelgiant į jo 14 straipsnio 3 dalį) tiek, kiek reikia visoms pagal AKR ir ES partnerystės susitarimą, Užjūrio asociacijos sprendimą ir daugiametę finansinę programą finansuojamoms operacijoms visiškai atlikti.

Pagal susitarimą numatyta, kad finansavimas teikiamas iš ES valstybių narių biudžetų. ES valstybės narės moka įnašus, kurie skiriami finansuoti IP ir palūkanų subsidijoms finansuoti skirtoms dotacijoms, kaip numatyta pagal daugiametes finansines programas (2000–2007 m. laikotarpį apimantį Pirmąjį finansinį protokolą, vadinamą 9-uoju Europos plėtros fondu (EPF), 2008–2013 m. laikotarpį apimantį Antrąjį finansinį protokolą, vadinamą 10-uoju EPF, ir 2014–2020 m. laikotarpį apimantį Trečiąjį finansinį protokolą, vadinamą 11-uoju EPF). EIB pavesta valdyti:

i) Priemonę, 3 685,5 mln. EUR vertės rizikos apyvartinį fondą, skirtą privačiojo sektoriaus investicijoms AKR valstybėse skatinti, iš jų 48,5 mln. EUR skirti Užjūrio šalims ir teritorijoms (toliau – UŠT šalys);

ii) palūkanų subsidijoms finansuoti skirtas dotacijas, kurių vertė ne didesnė kaip 1 220,85 mln. EUR AKR valstybėms ir ne didesnė kaip 8,5 mln. EUR UŠT šalims. Iki 15 % šių subsidijų gali būti panaudota su projektais susijusiai techninei pagalbai finansuoti.

2020 m. gruodžio 23 d. Taryba nusprendė pratęsti investicinės priemonės įsipareigojimų laikotarpį bent šešiems mėnesiams. Po šio pratęsimo Bankas pagal savo įgaliojimą patvirtino operacijas iki 2021 m. birželio 30 d. (2020 m. gruodžio 23 d. Tarybos sprendimas (ES) 2020/2233 dėl grįžtamųjų lėšų, gaunamų iš AKR investicinės priemonės operacijų įgyvendinant 9-ąjį, 10-ąjį ir 11-ąjį Europos plėtros fondus, skyrimo ([25])).

([24]) 2023 m. liepos 20 d. Tarybos sprendimas (ES) 2023/2861 dėl Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių organizacijos narių partnerystės susitarimo pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo (OL L, 2023/2861, 2023 12 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2861/oj).

([25]) OL L 437, 2020 12 28, p. 188, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2233/oj.

ES ir AKR šalys susitarė iš dalies pakeisti sprendimą dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, kad AKR ir ES partnerystės susitarimo nuostatų taikymas būtų pratęstas iki 2023 m. gruodžio 31 d. arba iki naujojo susitarimo įsigaliojimo ar laikino naujojo susitarimo taikymo Sąjungoje ir AKR valstybėse, atsižvelgiant į tai, kuri data ankstesnė (AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimas Nr. 2/2019 priimti pereinamojo laikotarpio priemones pagal AKR ir ES partnerystės susitarimo 95 straipsnio 4 dalį, kuris vėliau iš dalies pakeistas 2021 m. lapkričio 26 d. AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimu Nr. 3/2021 ([26]), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/970 ([27]) ir 2023 m. spalio 25 d. AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimas Nr. 2/2023 ([28])).

2021 m. birželio 14 d. įsigaliojęs KVTBP „Globalios Europos“ reglamentas (2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947 ([29])) yra pagrindinis ES paramos teikimo už ES ribų 2021–2027 m. teisinis pagrindas ir reglamentuoja naujus Banko institucinius įgaliojimus, susijusius su operacijomis už Europos Sąjungos ribų, įskaitant AKR regioną. Tai apima dabartinio nebiudžetinio EPF įtraukimą į ES biudžetą. KVTBP reglamentas yra teisinis pagrindas, kuriuo remdamasi Komisija galės ateityje suteikti ES įgaliojimus EIB vykdyti veiklą už ES ribų. Jame taip pat bus nustatyta išorės investicijų sistema, kad Sąjunga galėtų bendradarbiauti su institucijomis partnerėmis teikdama dotacijas arba garantijas iš ES biudžeto.

Ateityje grįžtamosios lėšos iš IP bus naudojamos pagal KVTBP sistemą, derinant specialią AKR privačiojo sektoriaus liniją pagal Europos darnaus vystymosi fondą (EDVF+) ir patikos fondą. 2023 m. vasario 15 d. buvo pasirašytas EIB ir Europos Komisijos perdavimo susitarimas (toliau – perdavimo susitarimas). Šio susitarimo tikslas – perduoti lėšas, gautas iš grįžtamųjų lėšų pagal Priemonę, kai jos tampa prieinamos, pagal Tarybos sprendimą (ES) 2020/2233 (grįžtamosios lėšos iš AKR IP) ir Tarybos sprendimą (ES) 2021/1764 ([30]) (grįžtamosios lėšos iš UŠT IP, o kartu su grįžtamosiomis lėšomis iš AKR IP – grįžtamosios lėšos). Daugiau informacijos rasite 2.4.6 ir 17 pastabose.

Šios finansinės ataskaitos apima laikotarpį nuo 2024 m. sausio 1 d. iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Valdymo komiteto siūlymu 2025 m. kovo 21 d. EIB direktorių valdyba priėmė finansines ataskaitas ir leido jas pateikti Valdytojų tarybai tvirtinti iki 2025 m. balandžio 25 d.

2. **Svarbiausi apskaitos politikos principai**

2.1. ***Ataskaitų rengimo pagrindas – atitikties patvirtinimas***

Finansinės ataskaitos parengtos remiantis veiklos tęstinumo principu, pagal kurį daroma prielaida, kad taikant Priemonę bus galima padengti visas pagal bet kokias operacijas artimiausioje ateityje mokėtinas sumas, vadovaujantis Tarptautinių apskaitos standartų valdybos (TASV) paskelbtais ir Europos Sąjungos priimtais tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais (toliau – TFAS apskaitos standartai). 2024 m. gruodžio 31 d. finansinės ataskaitos apima finansinės būklės ataskaitą, pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitą, įnašų mokėtojų išteklių pokyčių ataskaitą, pinigų srautų ataskaitą ir aiškinamąjį raštą.

([26]) 2021 m. lapkričio 26 d. AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimas Nr. 3/2021, kuriuo iš dalies keičiamas AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimas Nr. 3/2019 priimti pereinamojo laikotarpio priemones pagal AKR ir ES partnerystės susitarimo 95 straipsnio 4 dalį [2021/2175] (OL L 441, 2021 12 9, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/2175/oj).

([27]) 2022 m. birželio 16 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/970 dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi AKR ir ES ambasadorių komitete, dėl AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimo Nr. 3/2019 priimti pereinamojo laikotarpio priemones pagal AKR ir ES partnerystės susitarimo 95 straipsnio 4 dalį pakeitimo (OL L 166, 2022 6 22, p. 145, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/970/oj).

([28]) 2023 m. spalio 25 d. AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimas Nr. 2/2023 iš dalies pakeisti AKR ir ES ambasadorių komiteto sprendimą Nr. 3/2019 priimti pereinamojo laikotarpio priemones pagal AKR ir ES partnerystės susitarimo 95 straipsnio 4 dalį [2023/2453] (OL L, 2023/2453, 2023 10 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2453/oj).

([29]) 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 (OL L 209, 2021 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

([30]) 2021 m. spalio 5 d. Tarybos sprendimas (ES) 2021/1764 dėl užjūrio šalių bei teritorijų ir Europos Sąjungos asociacijos, įskaitant Europos Sąjungos ir Grenlandijos bei Danijos Karalystės santykius (Sprendimas dėl užjūrio asociacijos, įskaitant Grenlandiją) (OL L 355, 2021 10 7, p. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

2.2. ***Svarbūs apskaitos sprendimai, prielaidos ir įverčiai***

Rengiant finansines ataskaitas reikia apskaičiuoti įverčius ir padaryti prielaidas, darančius poveikį pateiktoms pajamoms, sąnaudoms, turtui, įsipareigojimams ir neapibrėžtojo turto bei įsipareigojimų atskleidimui. Rengiant įverčius būtina naudotis turima informacija ir remtis sveika nuovoka. Faktiniai rezultatai ateityje gali skirtis nuo tokių įverčių, o skirtumai gali būti reikšmingi finansinėms ataskaitoms. Įverčiai ir pagrindinės prielaidos nuolat peržiūrimi. Įverčių pataisos pripažįstamos perspektyviai.

Sprendimai ir įverčiai daugiausia taikomi toliau nurodytose srityse.

— **Finansinių priemonių tikroji vertė**

Jei į balansą įtrauktų finansinių priemonių tikrosios vertės aktyviose rinkose negalima nustatyti, ji nustatoma taikant įvairius vertinimo metodus, įskaitant matematinius modelius. Šių modelių duomenys, jei įmanoma, gaunami iš stebimų rinkų, tačiau, jei tai neįmanoma, nustatant tikrąsias vertes reikia priimti tam tikrą sprendimą. Vertinimai skirstomi į įvairius tikrosios vertės hierarchijoje remiantis duomenimis, naudojamais taikant vertinimo metodus, kaip aprašyta ir atskleista 2.4.2 ir 4 pastabose.

— **Nuostoliai dėl paskolų ir išankstinių mokėjimų vertės sumažėjimo**

Tikėtiniems kredito nuostoliams apskaičiuoti reikia, kad vadovybė taikytų svarbius sprendimus, visų pirma įvertintų reikšmingą kredito rizikos padidėjimą nuo pirminio pripažinimo, įtrauktų į ateitį orientuotą informaciją ir toliau apskaičiuotų būsimų pinigų srautų ir užtikrinimo priemonių verčių sumą ir laiką, kai nustatomi vertės sumažėjimo nuostoliai. Šiuos įverčius lemia įvairūs veiksniai, dėl kurių gali labai keistis galimų pripažintinų kredito nuostolių laikas ir suma (2.4.2 pastaba). Atitinkamos prielaidos dėl bendro netikrumo ir neramumų, kurie prasidėjo 2023 m. ir tęsėsi 2024 m., poveikio vertės sumažėjimui išsamiai aprašytos 2.4.2.2 pastaboje ir 3.2.3.7 pastaboje.

— **Investicijų į nekotiruojamus nuosavybės vertybinius popierius vertinimas**

Investicijų į nekotiruojamus nuosavybės vertybinius popierius vertinimas paprastai grindžiamas vienu iš šių veiksnių:

— naujausiomis rinkos operacijomis tarp lygiaverčių šalių,

— kitos priemonės, kuri iš esmės yra tokia pati, dabartine tikrąja verte,

— tikėtinais pinigų srautais, diskontuotais dabartinėmis normomis, taikomomis panašių terminų ir panašios rizikos priemonėms,

— patikslintos grynosios vertės metodu arba

— kitais vertinimo modeliais.

Norint nustatyti investicijų į nekotiruojamus nuosavybės vertybinius popierius pinigų srautus ir diskonto veiksnius, reikia atlikti reikšmingą įvertinimą. Taikant Priemonę periodiškai tikrinami vertinimo metodai bei jų galiojimas, taikant stebimų dabartinių rinkų operacijų ta pačia priemone kainą arba kainą, kuri grindžiama kitais turimais stebimais rinkos duomenimis.

— **Subjektų, kuriuose Priemonė turi dalių, konsolidavimas**

EIB priėmė sprendimus, kad subjektai, kuriuose jis turi dalių, nebūtų kontroliuojami Priemonės. Taip yra dėl to, kad visuose tokiuose subjektuose arba bendrasis partneris, arba fondo valdytojas ar valdyba yra vieninteliai atsakingi už partnerystės reikalų ir veiklos valdymą ir kontrolę ir yra įgalioti atlikti visus reikiamus veiksmus, kad pasiektų partnerystės tikslą ir įvykdytų uždavinius, laikydamiesi investavimo ir politikos gairių.

2.3. ***Apskaitos standartų pakeitimai***

Išskyrus toliau nurodytus pokyčius, pagal Priemonę visiems šiose finansinėse ataskaitose pateiktiems laikotarpiais buvo nuosekliai taikoma 2.4 pastaboje nustatyta politika. Taikant Priemonę priimti toliau nurodomi nauji standartai ir standartų pataisos.

Priemonei taikomi nauji ir pataisyti standartai

Nuo 2024 m. sausio 1 d. Priemonės finansinėms ataskaitoms taikomos toliau nurodytos esamų standartų pataisos:

— 7-ojo TAS „Pinigų srautų ataskaita“ ir 7-ojo TFAS „Finansinės priemonės“ pataisos „Tiekėjų finansavimo susitarimai“,

— 1-ojo TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“ pataisos: Įsipareigojimų klasifikavimas į trumpalaikius arba ilgalaikius ir sąlyginiai ilgalaikiai įsipareigojimai.

Pirmiau išvardytų pataisų taikymas neturėjo reikšmingo poveikio Priemonės finansinėms ataskaitoms.

Priemonei dar netaikomi nauji standartai, pataisos ir aiškinimai

2024 m. gruodžio 31 d. buvo paskelbtos esamų standartų pataisos, kurios nebuvo privalomos metiniams ataskaitiniams laikotarpiams, pasibaigusiems 2024 m. gruodžio 31 d.:

Esamų pataisos, kuriuos patvirtino ES ir kurie galioja metiniams laikotarpiams, prasidedantiems 2025 m. sausio 1 d. arba vėliau:

— 21-ojo TAS „Užsienio valiutos kurso pasikeitimo įtaka“ pataisos – valiutos nekeičiamumas.

Nauji standartai ir esamų standartų, kurių ES dar nepatvirtino, pataisos:

— finansinių priemonių klasifikavimo ir vertinimo pataisos (9-ojo TFAS ir 7-ojo TFAS pataisos),

— metiniai patobulinimai, 11 tomas,

— 18-asis TFAS „Pateikimas ir atskleidimas finansinėse ataskaitose“,

— 19-asis TFAS „Viešai neatskaitingos patronuojamosios įmonės. Atskleidimas“,

— 10-ojo TFAS „Konsoliduotosios finansinės ataskaitos“ ir 28-ojo TAS „Investicijos į asocijuotąsias įmones ir bendrąsias įmones“ pataisos „Investuotojo ir jo asocijuotosios arba bendros įmonės turto tarpusavio pardavimas arba įnašas“.

Finansinių ataskaitų patvirtinimo dieną nė vienas iš pirmiau išvardytų standartų ar esamų standartų pataisų nebuvo pradėti anksčiau taikyti Priemonei, taip pat nebuvo paskelbta jokių aiškinimų, kurie būtų taikomi ir į kuriuos reikėtų atsižvelgti kurią nors iš Priemonės ataskaitinių datų. Vadovybė tikisi, kad visi atitinkami paskelbti standartai bus taikomi pirmam laikotarpiui, prasidėsiančiam jų įsigaliojimo dieną arba vėliau, ir kad jie neturės reikšmingo poveikio Priemonės finansinėms ataskaitoms.

2.4. ***Pagrindinių apskaitos principų santrauka***

Finansinės būklės ataskaitoje turtas ir įsipareigojimai pateikiami likvidumo mažėjimo tvarka ir jame neišskiriami trumpalaikiai ir ilgalaikiai įsipareigojimai.

2.4.1. Užsienio valiutos perskaičiavimas

Priemonės finansinės ataskaitos pateikiamos eurais (EUR), kurie yra ir funkcinė valiuta. Jeigu nenurodyta kitaip, eurais pateikiama finansinė informacija yra suapvalinta iki artimiausio tūkstančio.

Operacijos užsienio valiuta yra perskaičiuojamos taikant operacijos atlikimo dieną galiojantį valiutos keitimo kursą.

Piniginis turtas ir įsipareigojimai kita nei euras valiuta perskaičiuojami į eurus pagal finansinės būklės ataskaitos sudarymo dieną galiojantį valiutos keitimo kursą. Tokio perskaičiavimo pelnas arba nuostoliai įtraukiami į pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitą.

Nepiniginiai straipsniai, kurie vertinami įsigijimo savikaina užsienio valiuta, perskaičiuojami taikant pirminių operacijų atlikimo dieną galiojusį valiutos keitimo kursą. Nepiniginiai straipsniai, kurie vertinami tikrąja verte užsienio valiuta, perskaičiuojami taikant tikrosios vertės nustatymo dieną galiojusį valiutos keitimo kursą.

Valiutos keitimo skirtumai, susidarę atsiskaitant už operacijas kitu nei operacijos dieną galiojusiu valiutos keitimo kursu, ir nerealizuotas užsienio valiutos keitimo kurso skirtumas, susidaręs dėl užsienio valiutos piniginio turto ir įsipareigojimų, už kuriuos neatsiskaityta, įtraukiami į pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitą.

2.4.2. Finansinis turtas, išskyrus išvestines priemones

Neišvestinės finansinės priemonės pirmą kartą pripažįstamos atsiskaitymo dieną.

Klasifikavimas ir vertinimas

Finansinis turtas

Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas klasifikuojamas kaip finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina arba tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, o finansinis įsipareigojimas – kaip finansinis įsipareigojimas, vertinamas amortizuota savikaina arba tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

Pagal 9-ąjį TFAS klasifikavimas pradedamas nustatant, ar finansinis turtas laikomas skolos ar nuosavo kapitalo priemone. 9-ajame TFAS pateikiamos nuorodos į 32-ojo TAS „Finansinės priemonės. Pateikimas“ apibrėžtis.

Skolos priemonės – priemonės, kurios sandorio šalies požiūriu atitinka finansinio įsipareigojimo apibrėžtį, paskolos ir skolos vertybiniai popieriai, įskaitant struktūrizuotų ūkio subjektų, valdžios sektoriaus ar bendrovių išleistas obligacijas, vekselius ar sertifikatus.

Skolos priemonė klasifikuojama amortizuota savikaina, jeigu ji atitinka abi toliau nurodomas sąlygas ir nėra nurodyta tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais:

— turtas laikomas pagal verslo modelį, kurio tikslas – laikyti turtą siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus, ir

— dėl finansinio turto sutarties sąlygų nustatytomis datomis gali atsirasti pinigų srautų, kurie yra tik pagrindinės sumos ir pagrindinės nepadengtosios sumos palūkanų mokėjimai (toliau – SPPI kriterijai).

Pirmiau nurodyti reikalavimai turėtų būti taikomi visam finansiniam turtui, net jei jis apima įterptąją išvestinę finansinę priemonę.

Nuosavybės priemonės yra priemonės, kurios atitinka nuosavybės apibrėžtį emitento požiūriu; t. y. priemonės, kuriose nėra sutartinių įsipareigojimų mokėti ir kurios įrodo likutinę emitento grynojo turto dalį. Nuosavybės priemonės vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

Investicijų į nuosavą kapitalą, kurios nėra skirtos parduoti, pirminio pripažinimo metu pagal Priemonę gali būti neatšaukiamai nuspręsta pateikti vėlesnius kitų bendrųjų pajamų pokyčius. Ši galimybė pasirenkama vertinant konkrečią investiciją.

Visas kitas finansinis turtas klasifikuojamas vertinant tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

Verslo modelio vertinimas

Verslo modelio vertinimas EIB, kaip Priemonės valdytojas, įvertina verslo modelio, pagal kurį skolos priemonė laikoma portfelio lygmeniu, tikslą, nes tai geriausiai atspindi tai, kaip valdoma įmonė ir informacija teikiama vadovybei. Ta informaciją apima:

— portfelio politiką bei tikslus ir tos politikos praktinį veikimą. Visų pirma, ar vadovybės strategijoje dėmesys sutelkiamas į tai, kad būtų gaunamos sutartinės pajamos iš palūkanų, išlaikomas tam tikras palūkanų normos profilis, finansinio turto trukmė atitiktų įsipareigojimų, kuriais finansuojamas tas turtas, trukmę arba parduodant turtą būtų realizuojami pinigų srautai,

— būdą, kaip įvertinami portfelio veiklos rezultatai ir apie juos pranešama Priemonės vadovybei,

— riziką, kuri turi įtakos verslo modelio veikimui (ir pagal tą verslo modelį laikomam finansiniam turtui), ir kaip ta rizika valdoma ir

— ankstesnių laikotarpių pardavimų dažnumą, apimtį ir laiką, tokio pardavimo priežastis ir jos lūkesčius, susijusius su būsima pardavimo veikla.

Tačiau informacija apie pardavimo veiklą vertinama ne atskirai, o bendrai vertinant, kaip yra pasiektas paskelbtas Priemonės finansinio turto valdymo tikslas ir kaip panaudojami pinigų srautai.

Poveikio finansavimo priemonių paketo tiesioginių skolinimo operacijų verslo modelis aprašytas ir atskleistas 25 pastaboje.

Tik pinigų srautų, kurie yra tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimo (SPPI) kriterijai

Šiame vertinime terminas „pagrindinis“ apibrėžiamas kaip skolos priemonės tikroji vertė pirminio pripažinimo metu. Terminas „palūkanos“ apibrėžiamas kaip atlygis už pinigų laiko vertę ir už kredito riziką, susijusią su per tam tikrą laikotarpį nepadengta pagrindine suma, ir už kitą pagrindinę skolinimo riziką ir išlaidas (pvz., likvidumo riziką ir administracines išlaidas), taip pat kaip pelno marža.

Vertinant, ar sutartyje numatyti pinigų srautai yra tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai, atsižvelgiama į Priemonės sutarties sąlygas. Tai apima vertinimą, ar į finansinį turtą įtraukta sutarties sąlyga, dėl kurios galėtų pakisti sutartyje numatytų pinigų srautų laikas ar suma taip, kad jis neatitiktų šios sąlygos.

Pripažinimo panaikinimas

Priemonei taikyti finansinio turto pripažinimas nutraukiamas, kai nustoja galioti sutartyje numatytos teisės į finansinio turto pinigų srautus arba teisės gauti sutartyje numatytus pinigų srautus yra perduodamos atliekant operaciją, per kurią taikant Priemonę perduodama iš esmės visa su finansinio turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda, arba iš esmės išlaikoma visa su nuosavybe susijusi rizika ir nauda, bet neišlaikoma finansinio turto kontrolė.

Kai panaikinamas finansinio turto arba finansinio įsipareigojimo pripažinimas (2.4.4 pastaba), skirtumas tarp turto arba įsipareigojimo balansinės vertės (arba balansinės vertės, priskiriamos turto ar įsipareigojimo, kurio pripažinimas panaikintas, daliai) ir i) gauto ar sumokėto atlygio ir ii) bet kokio sukaupto pelno ar nuostolių, pripažintų kitomis bendrosiomis pajamomis, sumos yra pripažįstamas pelno arba nuostolių ataskaitoje, išskyrus sukauptą pelną arba nuostolius, pripažintus kitomis bendrosiomis pajamomis iš investicijų į nuosavą kapitalą, vertinamų tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami kitomis bendrosiomis pajamomis, kurios pervedamos į rezervo fondą, o ne perleidžiamu pelnu arba nuostoliais.

Vykdant IBOR reformą, Priemonės vertinimas, ar amortizuota savikaina vertinamos finansinės priemonės pokytis yra esminis, atliekamas pritaikius IBOR reformos 2 etape nustatytą praktinę priemonę. Pagal TASV paskelbtas pataisas Priemonė nenutraukia finansinės priemonės, kurios sutartiniai pinigų srautai keičiasi kaip tiesioginė reformos pasekmė, pripažinimo, o pokytis yra ekonomiškai lygiavertis ankstesniam sutartinių pinigų srautų nustatymo pagrindui (t. y. pagrindui prieš pat pokytį).

Perklasifikavimas

Finansinis turtas nėra perklasifikuojamas po jo pirminio pripažinimo, išskyrus laikotarpį, kai Priemonė pakeičia finansinio turto verslo valdymo modelį.

Pakeitimas

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas laikomas pakeistu, kai jo sutartyje numatyti pinigų srautai persvarstomi arba kitaip pakeičiami. Dėl persvarstymo arba pakeitimo gali būti panaikintas senosios finansinės priemonės pripažinimas ir pripažinta nauja finansinė priemonė, bet gali ir nebūti.

Esminis sutartyje numatytas finansinio turto, vertinamo amortizuota savikaina, pinigų srautų pakeitimas, dėl kurio panaikinamas finansinio turto pripažinimas, reiškia, kad naujas finansinis turtas pripažįstamas tikrąja verte, o pakeitimo poveikis pelnui arba nuostoliams įrašomas konsoliduotoje pelno (nuostolių) ataskaitoje kaip finansinių operacijų rezultatas.

Sutarties pakeitimas laikomas esminiu, jei diskontuota pinigų srautų dabartinė vertė pagal peržiūrėtas sąlygas (diskontuota taikant pradinę faktinių palūkanų normą) bent 10 % skiriasi nuo pradinio finansinio turto likusių pinigų srautų diskontuotos dabartinės vertės. Taip pat atsižvelgiama į kokybinius veiksnius, pavyzdžiui, valiutos, kuria denominuotas finansinis turtas, pokytį ir perskaičiavimo požymius.

Vykdant IBOR reformą, Priemonės vertinimas, ar amortizuota savikaina vertinamos finansinės priemonės pokytis yra esminis, atliekamas pritaikius IBOR reformos 2 etape nustatytą praktinę priemonę. Priemonė atnaujina faktinę palūkanų normą, nekeisdama finansinės priemonės balansinės vertės, jei finansinės priemonės, vertinamos amortizuota savikaina, sutartinių pinigų srautų nustatymo pagrindas keičiasi kaip tiesioginė reformos pasekmė ir jei pokytis yra ekonomiškai lygiavertis ankstesniam pagrindui (t. y. pagrindui prieš pat pokytį).

Finansinių priemonių tikrosios vertės nustatymas

Tikroji vertė yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių pagrindinėje, o jos nesant – palankiausioje rinkoje, prie kurios Priemonė tuo metu turi prieigą.

Kai taikoma, Priemonės vardu EIB apskaičiuoja priemonės tikrąją vertę, remdamasis tos priemonės aktyviojoje rinkoje kotiruojama kaina. Rinka laikoma aktyviąja rinka, jei sandoriai dėl turto arba įsipareigojimo sudaromi gana dažnai ir jų apimtis yra gana didelė, kad būtų galima nuolat gauti informacijos apie kainų nustatymą.

Jei į finansinės būklės ataskaitą įtraukto finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų tikrosios vertės aktyviosiose rinkose negalima nustatyti, ji nustatoma taikant įvairius vertinimo metodus, įskaitant matematinius modelius. Šių modelių duomenys, jei įmanoma, gaunami iš stebimų rinkų, tačiau, jei tai neįmanoma, nustatant tikrąsias vertes reikia priimti tam tikrą sprendimą. Pasirinktas vertinimo metodas apima visus veiksnius, į kuriuos atsižvelgtų rinkos dalyviai nustatydami sandorio kainą.

Šie vertinimo metodai gali apimti grynosios dabartinės vertės ir diskontuotų pinigų srautų modelius, palyginimą su panašiomis priemonėmis, kurių stebimos rinkos kainos jau egzistuoja, Black-Scholes ir polinominius pasirinkimo sandorių kainų nustatymo modelius ir kitus vertinimo modelius. Vertinimo metodams naudojamos prielaidos ir duomenys apima nerizikingas palūkanų normas ir palūkanų normų lyginamuosius indeksus, kredito maržas, naudojamas apskaičiuojant diskonto normas, obligacijų ir akcijų kainas, užsienio valiutos keitimo kursus, akcijų ir akcijų indeksų kainas ir tikėtinus kainų svyravimus ir koreliacijas.

Vertinimo metodų tikslas – nustatyti tikrąją vertę, kuri yra kaina, už kurią vertinimo dieną būtų parduotas turtas arba perleistas įsipareigojimas pagal tvarkingą sandorį tarp rinkos dalyvių.

Bankas naudoja plačiai pripažintus vertinimo modelius įprastų ir nesudėtingų finansinių priemonių, tokių kaip palūkanų normos ir valiutos apsikeitimo sandoriai, tikrajai vertei nustatyti; šie modeliai remiasi tik stebimais rinkos duomenimis ir nereikalauja ypatingo ekspertų vertinimo ir skaičiavimų. Stebimas kainas ir modelių duomenis paprastai galima gauti oficialiojo sąrašo skolos ir nuosavybės vertybinių popierių, biržinių išvestinių finansinių priemonių ir paprastų ne biržos išvestinių finansinių priemonių, tokių kaip palūkanų normų apsikeitimo sandoriai, rinkose. Stebimų rinkos kainų ir modelių duomenų prieinamumas sumažina ekspertų vertinimo ir skaičiavimų poreikį, taip pat sumažina netikrumą, susijusį su tikrosios vertės nustatymu. Stebimų rinkos kainų ir duomenų prieinamumas skiriasi: priklauso nuo produktų ir rinkų, ir yra linkęs kisti dėl konkrečių įvykių ir bendrų finansų rinkų sąlygų.

Sudėtingesnėms priemonėms Bankas naudoja savo paties vertinimo modelius, sukurtus pagal pripažintus vertinimo modelius. Kai kurių arba visų svarbių duomenų, naudojamų šiuose modeliuose, gali nebūti rinkoje; jie yra išvesti iš rinkos kainų arba normų arba apskaičiuoti remiantis prielaidomis. Priemonių, susijusių su svarbiais rinkoje negaunamais duomenimis, pavyzdžiai apima tam tikras paskolas ir garantijas, kurių aktyvioji rinka neegzistuoja. Vertinimo modeliai, kuriems naudojami svarbūs rinkoje negaunami duomenys, reikalauja aukštesnio lygio vadovybės vertinimo ir skaičiavimų nustatant tikrąją vertę. Vadovybės vertinimo ir skaičiavimų paprastai reikia renkantis tinkamą vertinimo modelį, kuris bus naudojamas, nustatant vertinamos finansinės priemonės tikėtinus būsimuosius pinigų srautus, nustatant sandorio šalių įsipareigojimų nevykdymo ir išankstinių mokėjimų tikimybę ir pasirenkant tinkamas diskonto normas.

Priemonė apskaičiuoja tikrąją vertę, naudodamasi tokia tikrosios vertės hierarchija, atspindinčia apskaičiavimams naudotų duomenų svarbą:

— 1 lygis – duomenys, kurie yra identiškų priemonių netikslintos kotiruojamos rinkos kainos aktyviosiose rinkose, prie kurių Priemonė turi prieigą.

— 2 lygis – kiti nei kotiruojamos kainos 1 lygio duomenys, kurie stebimi tiesiogiai (t. y. kaip kainos) arba netiesiogiai (t. y. gauti iš kainų). Šiai kategorijai priklauso priemonės, vertinamos naudojantis panašių priemonių kotiruojamomis rinkos kainomis aktyviosiose rinkose, identiškų arba panašių priemonių kotiruojamomis rinkos kainomis rinkose, kurios laikomos ne tokiomis aktyviomis, arba taikant kitus vertinimo metodus, kai visi reikšmingi duomenys yra tiesiogiai arba netiesiogiai nustatomi iš rinkos duomenų.

— 3 lygis – duomenys, kurie nėra stebimi. Šiai kategorijai priklauso visos priemonės, kurių vertinimo metodas remiasi duomenimis, nepagrįstais stebimais duomenimis, o rinkoje negaunami duomenys turi didelį poveikį priemonės vertinimui. Šiai kategorijai priklauso priemonės, kurios vertinamos remiantis panašių priemonių kotiruojamomis kainomis, kai siekiant atspindėti priemonių skirtumus reikia atlikti svarbius patikslinimus arba daryti prielaidas, remiantis rinkoje negaunamais duomenimis.

Pagal Priemonę perkėlimai tarp tikrosios vertės hierarchijos lygių pripažįstami ataskaitinio laikotarpio, per kurį įvyko pokytis, pabaigoje.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

9-asis TFAS grindžiamas į ateitį orientuotu tikėtinų kredito nuostolių modeliu. EIB nustatė numatomų kredito nuostolių apskaičiavimo sistemą, kuri priklauso nuo makroekonomikos būklės. Tai apima laiko momento (PIT) kredito rizikos parametrų (įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė ir nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo) nustatymą remiantis sisteminiu veiksniu (kredito ciklu), kurį lemia makroekonomika ir kuris prognozuojamas makroekonominėse prognozėse arba scenarijuose. Galutinis tikėtinas kredito nuostolis yra atitinkamo makroekonominio scenarijaus tikėtino kredito nuostolio tikimybės svertinis vidurkis. Šis į ateitį orientuotas vertės sumažėjimo modelis taikomas finansiniam turtui, kuris vertinamas amortizuota savikaina, finansinių garantijų sutartims, taip pat nebalansiniams įsipareigojimams.

Vadovaujantis 9-uoju TFAS, atidėjiniai nuostoliams vertinami remiantis vienu iš toliau nurodytų pagrindų:

— tikėtinais kredito nuostoliais 12-os mėnesių laikotarpiu. Tai tikėtini kredito nuostoliai, kurių dėl galimų įsipareigojimų neįvykdymo įvykių gali atsirasti per 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo dienos, ir

— tikėtinais kredito nuostoliais visu finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu. Tai tikėtini kredito nuostoliai, kurių dėl visų galimų įsipareigojimų neįvykdymo įvykių gali atsirasti per visą tikėtiną finansinės priemonės galiojimo laikotarpį.

9-ajame TFAS nustatytas trijų etapų vertės sumažėjimo modelis, pagrįstas kredito kokybės pokyčiais nuo pirminio pripažinimo. Finansinės priemonės klasifikuojamos 1 etape, išskyrus tas priemones, kurių kredito rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai padidėjo. Tai apima tiek kiekybinę, tiek kokybinę informaciją ir analizę, pagrįstą Banko ekspertinėmis žiniomis, įskaitant į ateitį orientuotą informaciją.

Nusipirktas arba suteiktas dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turtas yra finansinis turtas, kuris nuo pirminio pripažinimo momento priskiriamas 3 etapui. Nusipirkto arba suteikto dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės finansinio turto atveju sukaupti tikėtinų galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai nuo pradinio pripažinimo yra pripažįstami pelno arba nuostolių ataskaitoje.

Banko atliktas etapų vertinimas pagal 9-ąjį TFAS pagrįstas nuosekliu metodu, kurį taikant naudojama informacija apie sandorio šalį arba priemonę ir kuris atitinka ankstyvojo perspėjimo signalų, neveiksnių pozicijų ir restruktūrizavimo vidaus gaires ir procedūras.

EIB mano, kad dabartinis į ateitį orientuotas tikėtino kredito nuostolio modelis yra pakankamai patikimas, kad būtų atsižvelgta į ekstremalius ekonominius įvykius, kurie tiesiogiai numatyti makroekonominėse prognozėse ir įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės sąlygų struktūrose.

Jei kredito rizika reikšmingai padidėjo, finansinė priemonė perkeliama į 2 etapą, tačiau dar nelaikoma, kad jos vertė sumažėjo dėl kredito rizikos. Jei finansinės priemonės vertė sumažėjo dėl kredito rizikos, finansinė priemonė perkeliama į 3 etapą.

Siekdamas nustatyti 3 etapo rizikos poziciją, Bankas nustato, ar yra objektyvių su neveiksnia pozicija susijusių įrodymų. Laikoma, kad su finansiniu turtu susiję įsipareigojimai nevykdomi, kai mažai tikėtina, kad skolininkas įvykdys visus su Priemone susijusius savo kreditinius įsipareigojimus, Priemonei neturint atgręžtinio reikalavimo teisės, arba kai skolininkas pradelsia bet kokio reikšmingo kreditinio įsipareigojimo Priemonei vykdymą daugiau kaip 90 dienų.

Šiuo atveju laikoma, kad finansinis turtas nuvertėjo, kai nustatoma, jog yra tikėtina, kad Priemonė negalės surinkti visų sumų, kurios turi būti sumokėtos pagal pradines sutarties sąlygas, arba lygiavertę vertę. Atskiros kredito pozicijos vertinamos pagal skolininko savybes, bendrą finansinę padėtį, išteklius ir ankstesnius mokėjimus, paramos iš bet kokių finansiškai atsakingų garantų perspektyvas ir, kai taikoma, bet kokio įkaito realizavimo vertę.

Visi su vertės sumažėjimu susiję reikalavimai peržiūrimi ir analizuojami bent kas pusmetį. Bet kokie vėlesni tikėtinų būsimų pinigų srautų sumų ir laiko pokyčiai, palyginti su ankstesnėmis sąmatomis, lems atidėjinių kredito nuostoliams pokytį ir bus įtraukti arba įskaityti į pajamų ataskaitą. Sumažinimas dėl vertės sumažėjimo panaikinamas tik tada, kai kredito kokybė pagerėja tiek, kad būtų galima pagrįstai užtikrinti, jog pagal reikalavimų susitarimo pradines sutarties sąlygas bus laiku surinkta pagrindinė suma ir palūkanos. Nurašymas atliekamas tada, kai laikoma, kad viso reikalavimo arba jo dalies nepavyks atgauti arba jo nebebus reikalaujama. Nurašytos sumos išskaičiuojamos iš anksčiau nustatytų vertės sumažėjimo sumų arba tiesiogiai pajamų ataskaitoje ir jomis sumažinama pagrindinė reikalavimo suma. Iš dalies arba visiškai susigrąžintos anksčiau nurašytos sumos įtraukiamos į pajamų ataskaitą. Kad būtų laikomasi Banko nustatytų mokėtinų sumų susigrąžinimo procedūrų, vykdymo užtikrinimo veiksmai gali būti taikomi ir nurašyto finansinio turto atžvilgiu.

Tikėtinų kredito nuostolių apskaičiavimas. Duomenys, prielaidos ir metodai

Tikėtinų kredito nuostolių finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu apskaičiavimas taikomas 2 ir 3 etapų turtui, o tikėtinų kredito nuostolių 12-os mėnesių laikotarpiu apskaičiavimas taikomas 1 etapo turtui.

Tikėtini kredito nuostoliai buvo apskaičiuoti remiantis šiais kintamaisiais:

— kredito reitingu ir PIT įsipareigojimų neįvykdymo tikimybe,

— PIT nuostoliu dėl įsipareigojimų neįvykdymo,

— pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui.

Sandorio šalies kredito reitingas nustatomas tam tikrą dieną, naudojant vertinimo rezultatų suvestinės modelius, pritaikytus įvairioms sandorio šalių ir pozicijų kategorijoms.

Kiekvienas kredito reitingas atspindi įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę, t. y. tikimybę, kad sandorio šalis neįvykdys savo finansinių įsipareigojimų per artimiausius 12 mėnesių arba per likusį įsipareigojimo galiojimo laikotarpį. Taigi, reitingai – pagrindiniai duomenys, naudojami nustatant PIT pozicijų įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės struktūrą pagal terminą. EIB surenka su Priemonės kredito rizikos pozicijomis susijusią informaciją apie veiklos rezultatus ir įsipareigojimų neįvykdymą. Surinkti duomenys suskirstomi pagal pramonės rūšį ir regiono tipą. Skirtingos pramonės šakos ir regionai, kurie vienodai reaguoja į kredito ciklus, analizuojami kartu.

EIB taiko statistinius modelius, kad išanalizuotų surinktus duomenis ir sugeneruotų likusio pozicijų galiojimo laikotarpio įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės įverčius ir kaip jie turėtų keistis laikui bėgant ir atsižvelgiant į konkrečius makroekonominius scenarijus.

Nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo reiškia EIB numatomą pozicijos nuostolio, susidariusio dėl sandorio šalies įsipareigojimų neįvykdymo, ir neįvykdytų įsipareigojimų sumos santykį. Nuostolis dėl įsipareigojimų neįvykdymo taip pat gali būti apibrėžiamas kaip „1. Susigrąžinimo norma“. Nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo įverčiai daugiausia nustatomi pagal sandorio šalies pobūdį ir tipą, nurodant penkias pagrindines pozicijų klases: valstybės, valstybės institucijų, finansų įstaigų, bendrovių ir projektų finansų. Nuostolio dėl įsipareigojimų neįvykdymo vertės gali būti toliau tikslinamos pagal pozicijos produkto ir sutarties specifines savybes.

EIB į savo vertinimą įtraukia PIT ir į ateitį orientuotą informaciją apie tai, ar priemonės kredito rizika nuo pirminio jos pripažinimo ir tikėtinų kredito nuostolių apskaičiavimo reikšmingai padidėjo.

Vertindamas tikėtiną kredito nuostolį, EIB parengė sąlyginį modeliavimo metodą – PIT PD modelį – įsipareigojimų neįvykdymo tikimybės struktūroms pagal terminą apskaičiuoti, įskaitant:

— ekonomiškai pagrįstos ryšio funkcijos tarp kredito ciklo ir makroekonominių kintamųjų apibrėžimą ir

— trijų makroekonominių scenarijų rinkinį (vienas pagrindinis scenarijus ir du scenarijai, atspindintys ekonomikos nuosmukį ir pakilimą), pagal kurį numatomas daugiametis potencialus BVP realizavimas ir su juo susijusios tikimybės.

Makroekonominiams scenarijams rengti EIB naudoja pasaulio ekonomikos pusiau struktūrinį daugiašalį ir daugialypį modelį su konkrečiais šaliai būdingais blokais. Pagrindinis scenarijus parengtas taip, kad atitiktų naujausias Europos Komisijos prognozes. Teigiami ir neigiami scenarijai parengti atsižvelgiant į pagrindinį scenarijų, naudojant daugiašalį ir (arba) daugialypį modelį. Scenarijai yra išvedami dėl sukrėtimų poveikio BVP, kuris yra pagrindinis ekonominės veiklos rodiklis. Poveikį realiajam BVP turintys sukrėtimai kalibruojami taip, kad atkartotų ankstesnį kintamojo kintamumą. Be to, siekiant patikslinti BVP sukrėtimų dydį ir pastovumą, prireikus taikomas ekspertų vertinimas. Todėl sukrėtimai nustatomi kartu su smukimo funkcija siekiant nustatyti sukrėtimų poveikį laikui bėgant. Su kiekvienu scenarijumi susijusios tikimybės apibrėžiamos atsižvelgiant į rinkos (svyravimo) rodiklius ir viduje parengtus rodiklius / sekiklius, laikui bėgant nuosekliai naudojamus neapibrėžtumui nustatyti.

EIB PIT PD ir PIT LGD modeliuose naudojamos tos pačios prognozuojamos kredito ciklo vertės, kurios yra pagrindiniai įvesties duomenys pagal skirtingus makroekonominius scenarijus. Kredito ciklas apskaičiuojamas pagal išorės reitingų agentūros reitingų mažėjimo ir realiojo BVP metinio augimo bei ilgalaikių ir trumpalaikių palūkanų normų skirtumo projekcijas.

Pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui reiškia tikėtiną poziciją įsipareigojimų neįvykdymo atveju ir yra pagrįsta dabartine pozicija sandorio šalies atžvilgiu ir galimais pagal sutartį leidžiamos dabartinės sumos pokyčiais, įskaitant amortizaciją. Finansinio turto pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui yra jo bendra balansinė vertė. Skolinimo įsipareigojimų ir finansinių garantijų atveju į poziciją esant įsipareigojimų neįvykdymui įtraukiama panaudota suma.

2.4.2.1. *Pinigai ir pinigų ekvivalentai*

Priemonė pinigus ir pinigų ekvivalentus apibrėžia kaip einamąsias sąskaitas, trumpalaikius indėlius arba komercinius vekselius, kurių terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai. Pinigai ir pinigų ekvivalentai finansinės būklės ataskaitoje pateikiami amortizuota savikaina.

2.4.2.2. *Iždo finansinis turtas*

Iždo finansinį turtą sudaro kotiruojamos ir nekotiruojamos obligacijos, kurias ketinama laikyti iki išpirkimo termino, ir komerciniai vekseliai, kurių terminas ne ilgesnis kaip trys mėnesiai, ir jis galiausiai klasifikuojamas amortizuota savikaina.

Šios obligacijos ir komerciniai vekseliai iš pradžių vertinami kaina, kuri parodo tikrąją vertę kartu su bet kokiomis tiesiogiai priskirtinomis sandorio išlaidomis. Pradinės kainos ir išpirkimo vertės skirtumas amortizuojamas taikant faktinių palūkanų metodą per likusį priemonės galiojimo laikotarpį.

2.4.2.3. *Paskolos ir išankstiniai mokėjimai*

Paskolų ir išankstinių mokėjimų portfelį gali sudaryti skolos priemonės, pavyzdžiui, paskolos ir skolos vertybiniai popieriai, įskaitant obligacijas, vekselius ar sertifikatus, kuriuos išleido struktūrizuoti ūkio subjektai, ketindami laikyti juos iki išpirkimo termino ir surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus.

Paskolos ir išankstiniai mokėjimai apima:

— paskolas ir išankstinius mokėjimus, įvertintus amortizuota savikaina,

— paskolas ir išankstinius mokėjimus, privalomai įvertintus tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

Priemonės paskolos pripažįstamos Priemonės turtu tada, kai pinigai iš anksto sumokami skolininkams. Neišmokėtos paskolos dalys įrašomos į nebalansinius straipsnius jų nominaliąja verte. Paskolos, kurioms taikomas SPPI testas, iš pradžių įrašomos savikaina (jų grynąja išmokėta suma), t. y. tikrąja pinigų verte, reikalinga paskolai suteikti, įskaitant bet kokias sandorio išlaidas, o vėliau vertinamos amortizuota savikaina pagal faktinės palūkanų normos metodą

Skolos vertybiniai popieriai pripažįstami Priemonės turtu, kai pinigai iš anksto sumokami emitentui ir gali būti sutartimi susieta arba vieno segmento skolos priemonė. Neišmokėtos skolos vertybinių popierių dalys įrašomos į nebalansinius straipsnius jų nominaliąja verte. Skolos vertybiniai popieriai iš pradžių vertinami savikaina, t. y. tikrąja verte, pridėjus bet kokias tiesiogiai priskirtinas sandorio sąnaudas, o vėliau vertinami amortizuota savikaina pagal faktinės palūkanų normos metodą. Pradinės kainos ir išpirkimo vertės skirtumas amortizuojamas taikant faktinių palūkanų metodą per likusį priemonės galiojimo laikotarpį.

Paskolų ir išankstinių mokėjimų vertės sumažėjimo politika aprašyta 2.4.2 pastaboje.

Paskolos ir išankstiniai mokėjimai, neatitinkantys verslo modelio arba SPPI kriterijaus, privalomai vertinami tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais. Tikrosios vertės nustatymo metodas yra pagrįstas diskontuotų pinigų srautų metodu arba likvidacine verte.

Daugiau informacijos apie IBOR reformos poveikį paskolų ir išankstinių mokėjimų pakartotiniam vertinimui amortizuota savikaina pateikta specialiose 2.4.2 pastabos „Klasifikavimas ir vertinimas / keitimas“ pastraipose.

2.4.2.4. *Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai*

Priemonės investicijos į nuosavą kapitalą yra dviejų rūšių: i) tiesioginės investicijos į nuosavą kapitalą ir ii) investicijos į rizikos kapitalo fondus. Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai pirmą kartą pripažįstami tikrąja verte, pridėjus sandorių išlaidas. Vėliau tikrosios vertės pokyčiai, įskaitant užsienio valiutos keitimo pelną ir nuostolius, pripažįstami pelno arba nuostolių ataskaitoje, o kitos bendrosios pajamos – pagal grynąjį akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių rezultatą.

Nepanaudota, bet įsipareigota šių investicijų dalis įrašoma kaip konsoliduoti nebalansiniai įsipareigojimai nominaliąja verte.

Finansinių priemonių tikrosios vertės nustatymas

Tikroji vertė nustatoma taikant suminės grynosios turto vertės metodą (taip darant prielaidą, kad, nepaisant to, jog nėra lengvai nustatomos rinkos vertės, grynoji turto vertė yra geriausias tikrosios vertės įvertis). Nekotiruojamų investicijų atveju, kai tikrosios vertės negalima gauti iš aktyvių rinkų, tikroji vertė nustatoma taikant pripažintus vertinimo metodus (4.2.1 pastaba).

Taikytina grynoji turto vertė koreguojama atsižvelgiant į įvykius nuo paskutinio gauto grynosios turto vertės vertinimo iki balanso sudarymo dienos, jei Valdymo komitetas mano, kad toks koregavimas yra reikšmingas. Reikšmingi koregavimai keičiami iki tol, kol Direktorių valdyba patvirtina tų metų finansines ataskaitas. Šiuo atžvilgiu, atsižvelgdamas į bendrą netikrumą, įvairią riziką, kylančią dėl Rusijos invazijos į Ukrainą, ir stebimą veiklos rezultatų kintamumą, Bankas patobulino savo vertinimo metodus, kad įvertintų bet kokius investicijų į nuosavą kapitalą tikrosios vertės koregavimus dėl fondų valdytojų nepateiktų grynosios turto vertės dydžių priemonės finansinių ataskaitų sudarymo dieną.

Konkrečių investicijų, kurių grynosios turto vertės negalima lengvai nustatyti, atveju gali būti taikomos kitos gairės, pavyzdžiui, IPEV valdybos paskelbtos Tarptautinės privataus ir rizikos kapitalo vertinimo gairės (angl. *International Private Equity and Venture Capital Valuation*, IPEV); taip pat reikės atlikti išsamesnę jų stebėseną ir peržiūrą. Pagal šį metodą banke fondai skirstomi į tris kategorijas:

— I kategorija – fondai, kuriems yra pritaikyti tikrosios vertės reikalavimai pagal 13-ąjį TFAS arba IPEV gaires, ir kurių atžvilgiu atliekama speciali peržiūra siekiant užtikrinti, kad grynoji turto vertė būtų patikimas tikrosios vertės įvertis,

— II kategorija – fondai, kuriems taikomos kitos vertinimo gairės (pavyzdžiui, ankstesnės 2001 m. EVCA) arba standartai, kurie gali būti laikomi atitinkančiais 13-ąjį TFAS, ir kuriems galima apskaičiuoti lygiavertę grynąją turto vertę, ir

— III kategorija – fondai, kuriems nėra pritaikyti tikrosios vertės reikalavimai pagal 13-ąjį TFAS arba kitos 13-ąjį TFAS atitinkančios vertinimo gairės.

Reikšmingo poveikio vertinimas

Priemonės įsigytos dalyvavimo teisės paprastai yra investicijos į privatų kapitalą arba rizikos kapitalo fondus. Remiantis pramonės sektoriaus praktika, paprastai tokios investicijos yra investicijos, kurias bendrai pasirašė keletas investuotojų, iš kurių nė vienas atskirai negali turėti įtakos tokio fondo kasdienėms operacijoms ir investicinei veiklai. Todėl investuotojo narystė tokio fondo valdymo organe iš esmės nesuteikia jam galios daryti įtakos kasdienėms fondo operacijoms. Be to, individualūs privataus kapitalo arba rizikos kapitalo fondo investuotojai nenustato fondo politikos, kaip antai dividendų

paskirstymo ar kitokios paskirstymo politikos. Tokius sprendimus paprastai priima fondo vadovybė, remdamasi akcininkų susitarimu dėl fondo vadovybės ir visų akcininkų teisių bei įsipareigojimų. Akcininkų susitarimas paprastai padeda išvengti to, kad atskiri investuotojai vykdytų dvišalius svarbius sandorius su fondu, keistų vadovaujančius darbuotojus ar įgytų privilegijų susipažinti su esmine techninе informacija. Priemonės investicijos vykdomos remiantis pirmiau išdėstyta pramonės sektoriaus praktika, užtikrinant, kad Priemonė nekontroliuotų nė vienos iš šių investicijų, įskaitant investicijas, kurių atveju Priemonei priklauso daugiau kaip 20 % balsavimo teisių, ir joms Priemonė nedarytų jokios didelės įtakos, kaip nurodyta 10-ajame TFAS ir 28-ajame TAS.

2.4.3. Finansinės garantijos

Finansinių garantijų sutartys – sutartys, pagal kurias reikalaujama, kad Priemonė sumokėtų konkrečias sumas garantijos turėtojui, kad atlygintų nuostolius, kuriuos šis patiria dėl konkretaus skolininko laiku nesumokėtų įmokų pagal skolos priemonės sąlygas.

Finansinės garantijos apskaitomos pagal 9-ąjį TFAS „Finansinės priemonės“ kaip išvestinės finansinės priemonės arba kaip finansinės garantijos, priklausomai nuo jų savybių ir ypatybių, kaip apibrėžta 9-ajame TFAS.

Išvestinių finansinių priemonių apskaitos politika išdėstyta 2.4.5 pastaboje.

Finansinės garantijos pirmą kartą pripažįstamos finansinės būklės ataskaitos antraštinėje dalyje „Atidėjiniai suteiktoms garantijoms“ tikrąja verte, pridėjus sandorio išlaidas, kurios yra tiesiogiai priskirtinos finansinių garantijų suteikimui. Įpareigojimas sumokėti pirminio pripažinimo metu parodomas tikrąja verte, kuri atitinka numatomų priedų įplaukų arba pradinių tikėtinų nuostolių grynąją dabartinę vertę.

Po pirminio pripažinimo finansinės garantijos vertinamos didesniąja iš šių verčių:

— atidėjinių nuostoliams suma, kaip nustatyta pagal 9-ąjį TFAS, ir

— pirmą kartą pripažintu priedu, atėmus pajamas, pripažintas pagal 15-ojo TFAS principus.

Bet koks grynosios įsipareigojimų sumos padidėjimas arba sumažėjimas (vertinamas pagal 9-ąjį TFAS), susijęs su finansinėms garantijoms, išskyrus reikalavimus dėl garantijos išmokėjimo, pripažįstamas pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitos antraštinėje dalyje „Atidėjinių garantijoms pokytis“.

Gauti priedai pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje parodomi kaip mokesčių ir komisinės pajamos, remiantis 15-ajame TFAS nustatytu amortizacijos grafiku, taikomu visą finansinės garantijos galiojimo laikotarpį.

2.4.4. Finansiniai įsipareigojimai, išskyrus išvestines finansines priemones

Klasifikavimas ir vertinimas

Finansinis įsipareigojimas vertinamas amortizuota savikaina, išskyrus finansinius įsipareigojimus, kurie:

— yra privalomai vertinami tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais (pvz., išvestinių finansinių priemonių įsipareigojimai), ir

— priskiriami prie vertinamų tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelnu arba nuostoliais.

Priemonė nutraukia finansinio įsipareigojimo pripažinimą, kai sutartiniai įsipareigojimai įvykdomi, anuliuojami arba pasibaigia jų galiojimo laikotarpis.

2.4.5. Išvestinės finansinės priemonės

Išvestinės finansinės priemonės apima skirtingų valiutų apsikeitimo sandorius, skirtingų valiutų palūkanų normų apsikeitimo sandorius ir trumpalaikius valiutų apsikeitimo sandorius.

Išvestinės finansinės priemonės pirmą kartą pripažįstamos naudojantis prekybos data.

Vykdant įprastinę veiklą pagal Priemonę gali būti sudaryti apsikeitimo sandoriai, siekiant apdrausti nuo rizikos specialias skolinimo operacijas, arba išankstinius valiutos sandorius kitomis nei euras aktyviai prekiaujamomis valiutomis, valiutos pozicijai apdrausti nuo rizikos, kad būtų išlygintas pelnas arba nuostoliai dėl užsienio valiutos kursų svyravimų.

Visos išvestinės finansinės priemonės vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, ir nurodomos kaip išvestinės finansinės priemonės. Tikroji vertė gaunama visų pirma iš diskontuotų pinigų srautų modelių, pasirinkimo sandorių kainų nustatymo modelių ir trečiųjų šalių skelbiamų kainų.

Išvestinės finansinės priemonės įrašomos tikrąja verte ir apskaitomos kaip turtas, kai jų tikroji vertė yra teigiama, ir kaip įsipareigojimai, kai jų tikroji vertė neigiama. Išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pokyčiai parodomi pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitos dalyje „Išvestinių finansinių priemonių tikrosios vertės pokytis“.

Pagal 9-ąjį TFAS finansiniam turtui arba finansiniams įsipareigojimams taikytini reikalavimai dėl įterptųjų išvestinių finansinių priemonių išskaidymo buvo panaikinti, todėl į mišriąją sutartį apskritai atsižvelgiama atitinkamai klasifikuojant finansinį turtą arba finansinį įsipareigojimą.

2.4.6. Įnašai

Valstybių narių įnašai finansinės būklės ataskaitoje kaip gautinos sumos pripažįstami Tarybos sprendimo, kuriuo nustatomi valstybių narių mokėtini Priemonės finansiniai įnašai, dieną.

Valstybių narių įnašai atitinka toliau nurodytas sąlygas ir todėl priskiriami prie nuosavo kapitalo:

— kaip apibrėžta susitarime dėl įnašų, jie suteikia teisę valstybėms narėms priimti sprendimą dėl Priemonės grynojo turto panaudojimo Priemonės likvidavimo atveju,

— jie priskiriami prie priemonių grupės, kuri yra žemesnė už visas kitas priemonių grupes,

— visos finansinės priemonės, priklausančios priemonių grupei, kuri yra žemesnė už visas kitas priemonių grupes, turi vienodas savybes,

— priemonei nebūdingos savybės, dėl kurių ją reikėtų priskirti prie įsipareigojimų, ir

— bendri laukiami pinigų srautai, priskiriami priemonei per jos galiojimo laikotarpį, iš esmės yra pagrįsti pelnu arba nuostoliais, pripažinto grynojo turto pokyčiu arba Priemonės pripažinto ir nepripažinto grynojo turto tikrosios vertės pokyčiu per priemonės galiojimo laikotarpį.

Finansinėse ataskaitose įnašai klasifikuojami ir vertinami amortizuota savikaina.

Valstybių narių sumokėti įnašai yra turimos grįžtamosios lėšos, sumokėtos EK ir Jungtinei Karalystei. Pagal perdavimo susitarimą 2024 m. ir iki 2027 m., ne vėliau kaip kiekvienų metų kovo 31 d., EIB raštu praneša apie turimų grįžtamųjų lėšų iš AKR IP sumą ir turimų grįžtamųjų lėšų iš UŠT IP sumą, kuri buvo sukaupta atitinkamai praėjusių metų gruodžio 31 d. (toliau – ataskaita apie turimas grįžtamąsias lėšas). Ataskaitoje apie turimas grįžtamąsias lėšas atskiriami Komisijai perduotinos grįžtamosios lėšos (grįžtamosios lėšos iš AKR ir UŠT) ir grįžtamosios lėšos, kurios turi būti perduotos Jungtinei Karalystei (toliau – JK). Turimos grįžtamosios lėšos pripažįstamos finansinės būklės ataskaitoje, kai Priemonei išsiunčiamas atitinkamas mokėjimo prašymas.

2.4.7. Palūkanos ir panašios pajamos

Priemonės paskolų palūkanos įrašomos pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje („Palūkanos ir panašios pajamos“) ir finansinės būklės ataskaitoje („Paskolos ir išankstiniai mokėjimai“) pagal kaupiamąjį principą, taikant faktinę palūkanų normą, t. y. normą, kuria tiksliai diskontuojami numatomi būsimi pinigų mokėjimai arba įplaukos per tikėtiną paskolos galiojimo laikotarpį paskolos grynąja balansine verte. Kai apskaityta paskolos vertė sumažinama dėl vertės sumažėjimo, pajamos iš palūkanų ir toliau parodomos taikant pradinę faktinę palūkanų normą, taikomą naujai balansinei vertei.

Nusipirkto arba suteikto dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės turto paskolų palūkanos įrašomos pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje („Palūkanos ir panašios pajamos“) ir finansinės būklės ataskaitoje („Paskolos ir išankstiniai mokėjimai“) pagal kaupiamąjį principą, per visą paskolos galiojimo laikotarpį taikant pagal kreditą patikslintą faktinę palūkanų normą, t. y. normą, kuria tiksliai diskontuojami numatomi būsimi pinigų mokėjimai arba įplaukos per tikėtiną paskolos galiojimo laikotarpį paskolos amortizuota savikaina.

Palūkanų subsidijos, gautos už Priemonės išteklius, yra atidedamos ir pripažįstamos kaip faktinio pelningumo koregavimas, įtraukiamos į pajamų ataskaitos straipsnį „Palūkanos ir panašios pajamos“ laikotarpiu nuo subsidijuojamos paskolos išmokėjimo iki grąžinimo.

Įsipareigojimo mokesčiai yra laikomi būsimojo laikotarpio pajamomis ir yra pripažįstami taikant faktinių palūkanų metodą per laikotarpį nuo susijusios paskolos išmokėjimo iki grąžinimo, ir pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje yra nurodomi prie palūkanų ir panašių pajamų.

2.4.8. Palūkanų subsidijos ir techninė pagalba

Viena iš Priemonės veiklos sričių – valstybių narių vardu administruojamos palūkanų subsidijos ir techninė pagalba.

Valstybių narių įnašų, skirtų palūkanų subsidijoms ir techninei pagalbai mokėti, dalis nepriskiriama Priemonės įnašų mokėtojų ištekliams, bet klasifikuojama kaip trečiosioms šalims mokėtinos sumos. Priemonė atlieka mokėjimus galutiniams gavėjams, o tada sumažinamos trečiosioms šalims mokėtinos sumos.

Kai su palūkanų subsidijomis ir techninė pagalba susijusios įneštos sumos iki galo nesuteikiamos, jos perklasifikuojamos kaip Priemonei skirti įnašai.

2.4.9. Pajamos iš pinigų ir pinigų ekvivalentų palūkanų

Pajamos iš pinigų ir pinigų ekvivalentų palūkanų pripažįstamos Priemonės pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje pagal kaupiamąjį principą.

2.4.10. Mokesčiai, komisiniai ir dividendai

Už suteiktas paslaugas per laikotarpį gauti mokesčiai pripažįstami pajamomis paslaugų suteikimo momentu, o mokesčiai, gauti vykdant svarbią veiklą, pripažįstami pajamomis, kai užbaigiama svarbi veikla. Šie mokesčiai pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje nurodomi prie mokesčių ir komisinių pajamų.

Dividendai, susiję su akcijomis ir kitais kintamo pelningumo vertybiniais popieriais, pripažįstami tada, kai deklaruojami, ir pelno arba nuostolių ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje nurodomi prie grynojo realizuoto pelno iš akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių.

2.4.11. Mokesčių sistema

Protokole dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų, pridedamame prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, nustatyta, kad Sąjungos institucijų turtas, pajamos ir kita nuosavybė yra neapmokestinami jokiais tiesioginiais mokesčiais.

3. **Rizikos valdymas**

Šioje pastaboje pateikiama informacija apie Priemonės kredito ir finansinę riziką bei šios rizikos valdymą ir kontrolę, visų pirma apie riziką, susijusią su taikomomis finansinėmis priemonėmis. Tai:

— kredito rizika – nuostolių rizika, kylanti dėl to, kad klientas arba kita sandorio šalis nevykdo įsipareigojimų, įvairiais būdais gresiančią kreditui, įskaitant atsiskaitymų riziką ([31]),

— likvidumo rizika – rizika, kad subjektas negalės finansuoti turto padidėjimo ir suėjus terminui įvykdyti įsipareigojimų, nepatirdamas nepriimtinų nuostolių,

— rinkos rizika – rizika, kad rinkos kainų ir normų, kaip antai palūkanų normų, akcijų kainų ir užsienio valiutų kursų, pokyčiai turės poveikio subjekto pajamoms arba turimų finansinių priemonių vertei.

([31]) Atsiskaitymų rizika apibrėžiama kaip galimų nuostolių rizika dėl sandorių, už kuriuos neatsiskaitoma pasibaigus jų įvykdymo terminui, ir (arba) dėl sandorių, už kuriuos atsiskaitoma vėliau nei pagal taikomą rinkos standartą. Dėl Priemonės operacijų pobūdžio svarbiausios priemonės, dėl kurių kyla atsiskaitymų rizika, yra Banko įsigytos išvestinės finansinės priemonės, kurios susijusios su užsienio valiutų keitimu. Atsiskaitymų rizikos valdymas aptariamas Finansinės rizikos gairėse.

3.1. *Rizikos valdymo organizavimas*

EIB nuolat pritaiko IP rizikos valdymo sistemą.

EIB grupės rizikos ir atitikties direktoratas nepriklausomai nustato, įvertina, stebi ir praneša apie Priemonei kylančią riziką. Remiantis pareigų atskyrimo sistema, departamentas vykdo veiklą nepriklausomai nuo veiklos padalinių ir pateikia antrą nuomonę dėl visų veiklos padalinių pasiūlymų, turinčių įtakos rizikai.

EIB lygmeniu grupės vyriausiasis rizikos valdymo pareigūnas apie grupės riziką atsiskaito EIB valdymo komitetui prižiūrint už riziką atsakingam valdymo komiteto nariui. Grupės vyriausiasis rizikos valdymo pareigūnas turi tiesioginę prieigą prie Rizikos politikos komiteto ir gali tiesiogiai kreiptis į EIB direktorių valdybą ir su ja bendrauti visais savo kompetencijos srities klausimais.

3.2. *Kredito rizika*

Kredito rizika – potencialūs nuostoliai, kurie gali būti patirti dėl to, kad klientas arba kita sandorio šalis nevykdo įsipareigojimų, ši rizika kreditui gali kilti įvairiais būdais, įskaitant atsiskaitymų riziką.

3.2.1. Kredito rizikos politika

Vykdydamas paskolos sandorio šalių kredito analizę, EIB įvertina kredito riziką ir tikėtinus nuostolius, siekdamas kiekybiškai išreikšti riziką ir ją įkainoti. EIB parengė vidaus reitingo metodiką, skirtą su savo kreditais susijusių sandorio šalių (skolininkų ar garantų) vidaus reitingams nustatyti. Metodika parengta specialiai kiekvienai svarbiai kredito sandorio šaliai (pvz., bendrovėms, finansų įstaigoms ir kt.). Atsižvelgiant į geriausią bankininkystės praktiką, taikomą EIB, ir Kapitalo reikalavimų reglamento (KRR) principus, visos tam tikro sandorio kredito profiliui svarbios sandorio šalys klasifikuojamos pagal vidaus reitingo kategorijas, taikant tam tikros rūšies sandorio šaliai skirtą vidaus reitingo metodiką. Atlikus išsamią sandorio šalies verslo ir finansinės rizikos profilio analizę ir jos valstybės rizikos analizę, kiekvienai sandorio šaliai priskiriamas vidaus reitingas, kuris atspindi jo įsipareigojimų neįvykdymo tikimybę. Prireikus ekspertai atlieka koregavimus atsižvelgiant į juridinių asmenų kontroliuojančiosios įstaigos ar vyriausybės paramą, o galutinis reitingas leidžia neatsižvelgti į informaciją (pvz., rinkos kainodarą), į kurią neatsižvelgta modelyje.

Atliekant projekto finansų ir kitų struktūrinių riboto naudojimo operacijų kredito vertinimą, taikomos atitinkamos sektoriaus kredito rizikos priemonės, daugiausia orientuotos į pinigų srautų buvimą ir gebėjimą vykdyti su skola susijusius įsipareigojimus. Šios priemonės apima projekto sutarties pagrindo ir sandorio šalies analizę, taip pat pinigų srautų modeliavimą. Panašiai kaip bendrovių ir finansų įstaigų atveju, kiekvienam projektui priskiriamas vidaus rizikos reitingas. Galiausiai ne ES valstybių narių vyriausybes pagal statistinį modelį reitinguoja Ekonomikos departamentas.

Visi vidaus reitingai paskolos laikotarpiu stebimi ir reguliariai atnaujinami.

Siekdamas sumažinti kredito riziką EIB, kai tinkama ir atsižvelgdamas į kiekvieną konkretų atvejį, naudoja įvairias kredito vertės didinimo priemones, įskaitant, be kita ko, su sandorio šalimi arba projektu susijusias užtikrinimo priemones, garantijas ir sutarčių sąlygas, priklausomai nuo skolininko pobūdžio ir operacijos rūšies.

Taikant Priemonę nesinaudojama jokiomis kredito išvestinėmis finansinėmis priemonėmis kredito rizikai sumažinti.

3.2.2. Didžiausia kredito rizika, neatsižvelgiant į jokį užstatą ir kitokį kredito vertės didinimą

Toliau pateikiamoje lentelėje nurodoma didžiausia finansinės būklės ataskaitos elementų, įskaitant išvestines finansines priemones, kredito rizika. Pateikta bendroji didžiausia rizika, neatsižvelgiant į sumažinimo poveikį taikant užstatą.

(tūkst. EUR)

Didžiausia rizika	2024 12 31	2023 12 31
TURTAS		
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 638 604	1 376 824
Iš įnašų mokėtojų gautinos sumos	7 482	85 321
Išvestinės finansinės priemonės	783	55 765

(tūkst. EUR)

Didžiausia rizika	2024 12 31	2023 12 31
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	1 498 048	1 683 312
Kitas turtas	—	616
Iš viso	**3 144 917**	**3 201 838**
Atidėjiniai kreditavimo įsipareigojimams	**– 18 320**	**– 19 038**
NEBALANSINIAI STRAIPSNIAI		
Neapibrėžtieji įsipareigojimai		
— Išduotos garantijos	—	985
Įsipareigojimai		
— Neišmokėtos paskolos	676 229	883 092
— Neišduotos garantijos	2 500	46 764
Nebalansiniai straipsniai, iš viso	**678 729**	**930 841**
Kredito rizika, iš viso	**3 805 326**	**4 113 641**

3.2.3. Paskolų ir išankstinių mokėjimų kredito rizika

3.2.3.1. *Paskolų ir išankstinių mokėjimų kredito rizikos nustatymas*

Pagal Priemonę prisiimtų paskolų ir avansų arba garantijos atveju atliekamas išsamus rizikos vertinimas ir kiekybinis tikėtinų nuostolių įvertinimas, į kuriuos atsižvelgiama klasifikuojant paskolas. Pagal IFE vykdomoms operacijoms (apibūdintoms 25 pastaboje), išskyrus per tarpininkus teikiamas paskolas, taikomi bendrojo įgaliojimo rizikos principai, kaip numatyta EIB kredito ir nuosavo kapitalo rizikos gairėse. Paskolų klasifikacija nustatyta remiantis visuotinai priimtais kriterijais, grindžiamais skolininko kokybe, paskolos terminu, garantijos rūšimi ir, prireikus, garantu.

Paskolų klasifikavimo sistema apima metodikas, procesus, duomenų bazes ir IT sistemas, kuriomis atliekamas skolinimo operacijų kredito rizikos vertinimas ir kiekybinis tikėtinų nuostolių įvertinimas. Ja apibendrinama daug informacijos, siekiant nustatyti tinkamą paskolų kredito rizikos reitingą. Paskolų klasifikacija nurodo dabartinę apskaičiuotų „tikėtinų nuostolių“, kurie įvertinami atsižvelgiant į pagrindinių skolininkų įsipareigojimų nevykdymo tikimybę, poziciją esant įsipareigojimų nevykdymui ir nuostolių dydį įsipareigojimų nevykdymo atveju, vertę. Paskolų klasifikacijos paskirtis:

— ji padeda tiksliau ir kiekybiškiau įvertinti skolinimo riziką,

— ji yra kredito rizikos pokyčių rodiklis siekiant nustatyti stebėsenos pastangų prioritetus,

— ja apibūdinama paskolos portfelio kokybė bet kuriuo konkrečiu metu, ir

— ji yra vienas iš rodiklių priimant rizikos įvertinimo sprendimus.

Klasifikuojant paskolas, vertinami tokie veiksniai:

i) skolininko kreditingumas. Rizikos valdymo padalinys nepriklausomai atlieka skolininkų apžvalgą ir, remdamasi vidaus metodika bei išorės duomenimis, įvertina jų kreditingumą. Remdamasis pasirinktu „Bazelis III“ vidaus reitingais pagrįstu metodu, bankas parengė vidaus reitingo metodiką, skirtą skolininkų ir garantų vidaus reitingams nustatyti. Ji grindžiama vertinimo lapais, skirtais konkrečios rūšies sandorio šaliai.

ii) Įsipareigojimų nevykdymo koreliacija. Ja kiekybiškai įvertinama galimybė, kad skolininkui ir garantui vienu metu gali kilti finansinių sunkumų. Kuo didesnė skolininko ir garanto įsipareigojimų nevykdymo tikimybių koreliacija, tuo mažesnė garantijos vertė ir kartu tuo žemesnė (prastesnė) paskolos klasifikacija.

iii) Garantijos priemonių ir garantijų vertė. Ši vertė vertinama atsižvelgiant į garantijos pateikėjo kreditingumo ir taikytos priemonės derinį.

iv) Taikytina susigrąžinimo norma – suma, kurią numatoma susigrąžinti po to, kai atitinkama sandorio šalis neįvykdo įsipareigojimų, išreikšta atitinkamos paskolos pozicijos procentine dalimi.

v) Sutarties pagrindas. Patikimas sutarties pagrindas didina paskolos kokybę ir jos klasifikaciją.

vi) Paskolos trukmė arba, bendrai paėmus, paskolos pinigų srautai. Visiems kitiems veiksniams esant vienodiems, ilgesnė paskolos trukmė reiškia didesnę riziką patirti su paskola susijusių įsipareigojimų vykdymo sunkumų.

Tikėtini paskolos nuostoliai apskaičiuojami atsižvelgiant į pirmiau nurodytų šešių elementų derinį. Atsižvelgiant į tikėtinų nuostolių dydį, paskola priskiriama vienai iš toliau išvardytų paskolos klasifikacijos klasių.

„A“ – aukščiausios kokybės paskolos:

„A0“ apima visą ES valstybinę „riziką“, t. y. paskolas, kurias visiškai, aiškiai ir besąlygiškai garantavo valstybės narės, kai nenumatoma jokių paskolos grąžinimo sunkumų, t. y. jų tikėtinas nuostolis yra 0 % (remiantis Banko pageidaujamo kreditoriaus statusu ir įstatymu nustatyta apsauga, kurie laikomi užtikrinančiais visišką Banko turto susigrąžinimą suėjus terminui), taip pat paskolas, kurioms suteikta bendroji ES arba valstybės narės garantija.

„A+“ – tai kitiems nei ES valstybės narės subjektams suteiktos (arba jų garantuotos) paskolos, kurių kokybės pablogėjimo nenumatoma arba numatomas nedidelis pablogėjimas jų trukmės metu.

„B“ – aukštos kokybės paskolos: tai Bankui priimtina turto klasė, nors neatmetama galimybė, kad ateityje padėtis gali šiek tiek pablogėti. B+ ir B- apibūdina reliatyvią tikimybę, kad minėtas pablogėjimas gali įvykti.

„C“ – geros kokybės paskolos: jų pavyzdys galėtų būti „vieno parašo“ (be garantijos) paskolos patikimoms bendrovėms (pvz., lygiavertis vidaus reitingas Baa1 / BBB+), kurioms taikomas pagrįstas terminas ir tinkamos apsaugos sąlygos.

„D“ – ši reitingo klasė (be paskolų, iš pradžių patvirtintų šiuo lygmeniu) yra ribinė pozicija, kurios rizikos profilis Bankui yra priimtinas. Ši paskolų klasifikavimo takoskyra tiksliau apibrėžiama D+ ir D- subkategorijomis.

„E“ – ši paskolų klasifikacijos kategorija apima paskolas, kurių rizikos profilis yra didesnis nei paprastai priimtina. Ji taip pat apima paskolas, per kurių galiojimo trukmę patirta rimtų problemų ir negalima atmesti galimybės, kad atsiras nuostolių. Todėl šias paskolas būtina atidžiai ir griežtai stebėti. E+ ir E- subkategorijos skiriasi minėto specialaus stebėsenos proceso intensyvumu, E- subkategorijai priskirtų operacijų atveju esama didelės galimybės, kad su skola susiję įsipareigojimai nebus vykdomi laiku ir todėl reikės tam tikro skolos restruktūrizavimo, dėl kurio kyla galimybė patirti nuostolių dėl vertės sumažėjimo.

„F“ – „F“ (įsipareigojimų nevykdymas, angl. *fail*) nurodo paskolas, su kuriomis susijusi nepriimtina rizika. F- klasei priskirtos paskolos gali atsirasti tik dėl neįvykdytų sandorių, po kurių pasirašymo susidurta su nenumatytomis, išskirtinėmis ir itin nepalankiomis aplinkybėmis. Visos operacijos, dėl kurių Priemonė patiria pagrindinės sumos nuostolių, vertinamos F ir joms taikoma speciali nuostata.

3.2.3.3 skirsnyje esančioje lentelėje pateikta Priemonės paskolų portfelio kredito kokybės analizė, grindžiama pirma apibūdintomis įvairiomis paskolų klasifikacijos klasėmis.

3.2.3.2. *Skolinimo kredito rizikos analizė*

Toliau pateikiamoje lentelėje nurodoma didžiausia pasirašytų (išmokėtų ir neišmokėtų) paskolų kredito rizika (grynąja balansine verte) pagal skolininko pobūdį, atsižvelgiant į garantų suteiktas garantijas.

(tūkst. EUR)

2024 12 31	Su garantija	Be garantijos	Iš viso	Iš viso išmokėta %
Finansų įstaigos	45 015	879 963	**924 978**	**62 %**
Bendrovės	164 680	193 836	**358 516**	**24 %**
Valstybės institucijos	—	—	—	**0 %**
Valstybės	—	214 554	**214 554**	**14 %**
Iš viso išmokėta	**209 695**	**1 288 353**	**1 498 048**	**100 %**
Neišmokėta	**42 259**	**615 650**	**657 909**	
Iš viso išmokėta ir neišmokėta	**251 954**	**1 904 003**	**2 155 957**	

(tūkst. EUR)

2023 12 31	Su garantija	Be garantijos	Iš viso	Iš viso išmokėta %
Finansų įstaigos	54 290	952 740	**1 007 030**	**60 %**
Bendrovės	155 653	293 302	**448 955**	**27 %**
Valstybės institucijos	15 138	—	**15 138**	**1 %**
Valstybės	—	212 189	**212 189**	**13 %**
Iš viso išmokėta	**225 081**	**1 458 231**	**1 683 312**	**100 %**
Neišmokėta	**43 200**	**820 854**	**864 054**	
Iš viso išmokėta ir neišmokėta	**268 281**	**2 279 085**	**2 547 366**	

Portfelio valdymo ir stebėsenos direktoratas yra atsakingas už skolininkų ir garantų stebėjimą, taip pat su projektais susijusią finansinę ir sutarčių priežiūrą. Todėl Priemonės paskolų, skolininkų ir garantų kreditingumas yra nuolat stebimas, tai atliekama ne rečiau kaip kartą per metus, tačiau dažniau – pagal poreikį ir įvykus kredito įvykiui. Portfelio valdymo ir stebėsenos direktoratas visų pirma peržiūri, ar laikomasi sutartyse numatytų teisių, o jeigu pablogėja reitingas ir (arba) neįvykdomi sutartiniai įsipareigojimai, imasi taisomųjų veiksmų. Prireikus, vadovaujantis kredito rizikos gairėmis, taikomos rizikos mažinimo priemonės. Be to, jeigu atnaujinamos paskoloms suteiktos banko garantijos, užtikrinama, kad jos būtų pakeistos arba būtų laiku imamasi veiksmų.

3.2.3.3. *Kredito kokybės analizė pagal skolininko tipą*

Tolesnėje lentelėje pateikiama 2024 m. gruodžio 31 d. ir 2023 m. gruodžio 31 d. Priemonės paskolų portfelio kredito kokybės analizė pagal paskolos klasifikavimo paraiškas, remiantis pasirašytų paskolų (išmokėtų ir neišmokėtų) rizika.

(tūkst. EUR)

2024 12 31		Aukštas reitingas	Standartinis reitingas	Mažiausia priimtina rizika	Didelė rizika	Be reitingo ([1])	Iš viso	Viso biudžeto %
		Nuo A iki B-	C	D+	D- ir žemesnis			
Skolininkas	Finansų įstaigos	234 681	299 526	218 172	387 621	—	**1 140 000**	**53 %**
	Bendrovės	41 934	3 318	—	189 403	195 031	**429 686**	**20 %**
	Valstybės institucijos	—	—	—	—	—	—	**0 %**
	Valstybės	51 820	2 929	22 375	509 147	—	**586 271**	**27 %**
Iš viso		**328 435**	**305 773**	**240 547**	**1 086 171**	**195 031**	**2 155 957**	**100 %**

([1]) Skolinimo operacijos, vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

(tūkst. EUR)

2023 12 31		Aukštas reitingas	Standartinis reitingas	Mažiausia priimtina rizika	Didelė rizika	Be reitingo ([1])	Iš viso	Viso biudžeto %
		Nuo A iki B-	C	D+	D- ir žemesnis			
Skolininkas	Finansų įstaigos	270 520	276 133	268 648	508 180	—	**1 323 481**	**52 %**
	Bendrovės	51 505	53	564	347 992	194 441	**594 555**	**23 %**
	Valstybės institucijos	—	15 138	—	—	—	**15 138**	**1 %**
	Valstybės	50 858	2 164	12 907	548 263	—	**614 192**	**24 %**
Iš viso		**372 883**	**293 488**	**282 119**	**1 404 435**	**194 441**	**2 547 366**	**100 %**

([1]) Skolinimo operacijos, vertinamos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais.

3.2.3.4. *Paskolų ir išankstinių mokėjimų rizikos koncentracija*

3.2.3.4.1. *Geografinė analizė*

Atsižvelgiant į skolininko šalį, Priemonės paskolų portfelį galima analizuoti pagal toliau nurodytus geografinius regionus:

(tūkst. EUR)

Skolininko šalis	2024 12 31	2023 12 31
Kenija	246 455	248 823
Egiptas	224 074	260 529
Nigerija	119 847	218 521

(tūkst. EUR)

Skolininko šalis	2024 12 31	2023 12 31
Etiopija	117 954	121 126
Togas	91 324	80 267
Mauricijus	86 850	84 331
Zambija	84 336	66 947
AKR regionas	75 060	86 505
Barbadosas	67 426	72 036
Ruanda	67 061	71 525
Kamerūnas	58 577	48 616
Uganda	37 062	33 365
Zimbabvė	35 885	35 546
Kongo Demokratinė Respublika	23 820	29 803
Naujoji Kaledonija	21 166	26 425
Senegalas	18 052	28 729
Tanzanija	16 233	21 394
Beninas	16 208	16 742
Dominikos Respublika	11 006	16 768
Gvinėja	10 337	12 926
Madagaskaras	9 122	9 287
Mauritanija	8 717	9 374
Dramblio Kaulo Krantas	7 440	9 644
Malis	5 707	8 158
Esvatinis	5 673	6 453
Kaimanų Salos	5 588	6 575
Seišeliai	5 018	2 037
Sent Lusija	4 864	4 565
Malavis	3 586	6 476
Žaliasis Kyšulys	3 318	6 254
Mozambikas	3 126	5 142
Burkina Fasas	2 348	4 389
Mikronezija	2 062	2 342
Gana	1 304	4 074
Prancūzijos Polinezija	1 193	1 838
Samoa	198	344
Haitis	51	121
Jamaika	—	15 138
Vanuatu	—	177
Iš viso	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.4.2. *Pramonės sektorių analizė*

Tolesnėje lentelėje Priemonės paskolų portfelis analizuojamas pagal skolininko pramonės sektorių. Operacijos, kai paskolos prieš jas išmokant galutiniam gavėjui pirma išmokamos finansų tarpininkams, parodomos eilutėje „Tretinės paslaugos ir kt.“.

(tūkst. EUR)

Skolininko pramonės sektorius	2024 12 31	2023 12 31
Finansinės paslaugos	924 947	1 012 001
Viešasis administravimas	214 554	212 189
Elektros energija	170 632	187 701
Cheminės medžiagos	81 046	91 786
Sveikatos priežiūra	36 833	36 833
Verslo paslaugos, IT ir žiniasklaida	33 926	33 638
Vaistai ir medicinos reikmenys	13 227	18 526
Investicinės prekės	7 244	4 103
Metalai ir kasyba	7 157	7 236
Reguliuojami tinklai	5 441	—
Atliekų perdirbimas ir antrinis perdirbimas	3 041	3 802
Telekomunikacijos	—	60 182
Oro ir jūrų transporto infrastruktūra	—	15 138
Įvairios komunalinės paslaugos	—	177
Iš viso	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.5. *Kiekvieno vidaus rizikos reitingo kredito rizikos pozicija*

EIB naudoja vidaus reitingo metodiką, atitinkančią vidaus reitingais grindžiamą metodą pagal sistemą „Bazelis III“. Daugumai Priemonės sandorio šalių pagal šią metodiką buvo suteiktas vidaus reitingas. Toliau pateikiamoje lentelėje parodytas Priemonės paskolų portfelio pasiskirstymas pagal geresnius skolininko arba garanto vidaus reitingus, jei tokių yra. Tais atvejais, kai vidaus reitingo nėra, atliekant šią analizę buvo naudojamas išorės reitingas.

Lentelėje parodomos ir pasirašytos (išmokėtos ir neišmokėtos) pozicijos, ir pagal riziką įvertintos pozicijos, pagrįstos vidaus metodika, kuri taikant Priemonę naudojama riboms valdyti.

(tūkst. EUR)

	2024					
	„Moody's“ reitingo ekvivalentas	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	Iš viso
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai amortizuota savikaina						
Vidaus reitingas Nr. 1 – Minimali kredito rizika	Aaa	—	38 896	—	—	**38 896**
Vidaus reitingas Nr. 2 – Labai maža kredito rizika	Aa1–Aa3	67 436	—	—	—	**67 436**
Vidaus reitingas Nr. 3 – Maža kredito rizika	A1–A3	10 501	—	—	—	**10 501**
Vidaus reitingas Nr. 4 – Vidutinė kredito rizika	Baa1–Baa3	246 650	—	3 041	—	**249 691**
Vidaus reitingas Nr. 5 – Finansiškai silpna sandorio šalis	Ba1–Ba3	66 050	—	—	—	**66 050**
Vidaus reitingas Nr. 6 – Didelė kredito rizika	B1–B3	588 657	29 996	16 233	—	**634 886**
Vidaus reitingas Nr. 7 – Labai didelė kredito rizika	mažesnis nei Caa1	74 924	229 726	—	—	**304 650**
Vidaus reitingas Nr. 8 – Įsipareigojimų nevykdanti sandorio šalis	mažesnis nei Caa1, bet įsipareigojimai nevykdomi	—	—	22 307	—	**22 307**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais		—	—	—	**200 677**	**200 677**
Atidėjinys nuostoliams ir tikrosios vertės koregavimas		**– 9 675**	**– 12 576**	**– 12 431**	**– 62 364**	**– 97 046**
Paskolų ir išankstinių mokėjimų bendra balansinė vertė		**1 044 543**	**286 042**	**29 150**	**138 313**	**1 498 048**
Kreditavimo įsipareigojimai						
Vidaus reitingas Nr. 2 – Labai maža kredito rizika	Aa1–Aa3	86 796	—	—	—	**86 796**
Vidaus reitingas Nr. 4 – Vidutinė kredito rizika	Baa1–Baa3	10 000	—	—	—	**10 000**
Vidaus reitingas Nr. 5 – Finansiškai silpna sandorio šalis	Ba1–Ba3	81 500	—	—	—	**81 500**
Vidaus reitingas Nr. 6 – Didelė kredito rizika	B1–B3	20 000	270 990	—	—	**290 990**
Vidaus reitingas Nr. 7 – Labai didelė kredito rizika	mažesnis nei Caa1	12 500	11 329	—	—	**23 829**
Vidaus reitingas Nr. 8 – Įsipareigojimų nevykdanti sandorio šalis	mažesnis nei Caa1, bet įsipareigojimai nevykdomi	—	—	111 000	—	**111 000**
Vidaus reitingo nėra ([1])		15 445	—	—	—	**15 445**

(tūkst. EUR)

	2024					
	„Moody's“ reitingo ekvivalentas	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	Iš viso
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais		—	—	—	**56 669**	**56 669**
Atidėjinys nuostoliams ir tikrosios vertės koregavimas		**– 1 491**	**– 16 829**	—	—	**– 18 320**
Atidėjinys nuostoliams ir tikrosios vertės koregavimas		**224 750**	**265 490**	**111 000**	**56 669**	**657 909**

([1]) Atstovavimo susitarimai, kuriuose finansinių ataskaitų sudarymo dieną nėra pagrindinių sandorio šalių.

(tūkst. EUR)

	2023					
	„Moody's“ reitingo ekvivalentas	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	Iš viso
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai amortizuota savikaina						
Vidaus reitingas Nr. 1 – Minimali kredito rizika	Aaa	—	47 534	—	—	**47 534**
Vidaus reitingas Nr. 2 – Labai maža kredito rizika	Aa1–Aa3	72 051	—	—	—	**72 051**
Vidaus reitingas Nr. 3 – Maža kredito rizika	A1–A3	10 428	—	—	—	**10 428**
Vidaus reitingas Nr. 4 – Vidutinė kredito rizika	Baa1–Baa3	33 439	263 036	3 802	—	**300 277**
Vidaus reitingas Nr. 5 – Finansiškai silpna sandorio šalis	Ba1–Ba3	75 418	—	—	—	**75 418**
Vidaus reitingas Nr. 6 – Didelė kredito rizika	B1–B3	533 775	206 438	20 349	—	**760 562**
Vidaus reitingas Nr. 7 – Labai didelė kredito rizika	mažesnis nei Caa1	77 010	246 682	—	—	**323 692**
Vidaus reitingas Nr. 8 – Įsipareigojimų nevykdanti sandorio šalis	mažesnis nei Caa1, bet įsipareigojimai nevykdomi	—	—	17 860	—	**17 860**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais		—	—	—	**182 080**	**182 080**
Atidėjinys nuostoliams ir tikrosios vertės koregavimas		**– 10 964**	**– 24 674**	**– 14 976**	**– 55 976**	**– 106 590**
Paskolų ir išankstinių mokėjimų bendra balansinė vertė		**791 157**	**739 016**	**27 035**	**126 104**	**1 683 312**
Kreditavimo įsipareigojimai						
Vidaus reitingas Nr. 2 – Labai maža kredito rizika	Aa1–Aa3	86 796	—	—	—	**86 796**
Vidaus reitingas Nr. 3 – Maža kredito rizika	A1–A3	1 687	—	—	—	**1 687**

(tūkst. EUR)

	2023					
	„Moody's“ reitingo ekvivalentas	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	Iš viso
Vidaus reitingas Nr. 4 – Vidutinė kredito rizika	Baa1–Baa3	10 000	—	—	—	**10 000**
Vidaus reitingas Nr. 5 – Finansiškai silpna sandorio šalis	Ba1–Ba3	82 770	—	—	—	**82 770**
Vidaus reitingas Nr. 6 – Didelė kredito rizika	B1–B3	327 995	45 990	—	—	**373 985**
Vidaus reitingas Nr. 7 – Labai didelė kredito rizika	mažesnis nei Caa1	28 089	30 537	—	—	**58 626**
Vidaus reitingas Nr. 8 – Įsipareigojimų nevykdanti sandorio šalis	mažesnis nei Caa1, bet įsipareigojimai nevykdomi	—	50 000	111 000	—	**161 000**
Vidaus reitingo nėra (*)		39 940	—	—	—	**39 940**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais		—	—	—	**68 288**	**68 288**
Atidėjinys nuostoliams ir tikrosios vertės koregavimas		**– 2 715**	**– 16 323**	—	—	**– 19 038**
Atidėjinys nuostoliams ir tikrosios vertės koregavimas		**574 562**	**110 204**	**111 000**	**68 288**	**864 054**

(*) Atstovavimo susitarimai, kuriuose finansinių ataskaitų sudarymo dieną nėra pagrindinių sandorio šalių.

ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4948/oj

EIB toliau stebi įvykius, turinčius įtakos jos skolininkams ir garantams. Visų pirma, EIB kiekvienu konkrečiu atveju vertina sutartyje numatytas teises, jei reitingas pablogėja ir siekiama imtis rizikos mažinimo priemonių. Be to, atidžiai stebimos atnaujinamos banko garantijos, kurios suteikiamos už jo išduotas paskolas, siekiant užtikrinti, kad jos būtų pakeistos arba prireikus būtų laiku imamasi veiksmų.

3.2.3.6. *Įsiskolinimai už paskolas ir vertės sumažėjimas*

Įsiskolinimų sumos yra nustatomos, stebimos ir apie jas pranešama laikantis procedūrų, nustatytų Banko dokumente „Finansų stebėsenos gairės ir procedūros“. Šios procedūros atitinka geriausią bankininkystės praktiką ir yra taikomos visoms EIB valdomoms paskoloms.

Stebėsenos proceso struktūra tokia, kad būtų užtikrinta, kad i) per kuo trumpesnį laiką būtų nustatyti įsiskolinimai ir apie juos pranešta atsakingoms tarnyboms; ii) kritiniai atvejai būtų skubiai perduodami spręsti tinkamu operaciniu ir sprendimų priėmimų lygmeniu; iii) būtų reguliariai teikiama informacija Priemonės vadovybei apie bendrą būklę.

Paskolų ir išankstinių mokėjimų įsiskolinimus ir vertės sumažėjimą galima analizuoti taip:

(tūkst. EUR)

	Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Paskolos ir išankstiniai mokėjimai
	2024 12 31	2023 12 31
Balansinė vertė	**1 498 048**	**1 683 312**
Finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu tikėtini kredito nuostoliai, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi		
Bendra suma	22 307	17 860
Vertės sumažėjimas dėl atidėjinių nuostoliams	– 12 431	– 14 976
Tikėtinų kredito nuostolių finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi, balansinė vertė	**9 876**	**2 884**
Pradelsta, bet vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi		
Laiku nesumokėta:		
0–30 dienų	229	—
30–90 dienų	26	23
90–180 dienų	—	315
daugiau kaip 180 dienų	25	—
Balansinė vertė, kai laiku nesumokėta, bet vertė dėl kredito rizikos nesumažėjo	**280**	**338**
Balansinė vertė, kai laiku sumokėta ir vertė dėl kredito rizikos nesumažėjo	**1 487 892**	**1 680 090**
Visa paskolų ir išankstinių sumų balansinė vertė	**1 498 048**	**1 683 312**

3.2.3.7. *Tikėtino kredito nuostolio jautrumas būsimoms ekonominėms sąlygoms (tūkst. EUR)*

Tikėtino kredito nuostolis priklauso nuo sprendimų ir prielaidų, susijusių su į ateitį orientuotų scenarijų formulavimu. EIB atlieka reikšmingų savo turto klasių pripažįstamo tikėtino kredito nuostolio jautrumo analizę.

Būsimų ekonominių sąlygų prognozės (pagal makroekonominius scenarijus) yra naudojamos prognozės modeliui, pagal kurį gaunami sąlyginiai rizikos parametrai, į kuriuos atsižvelgiama apskaičiuojant atidėjinius nuostoliams.

Scenarijai yra išvedami dėl sukrėtimų poveikio BVP, kuris yra pagrindinis ekonominės veiklos rodiklis. Poveikį realiajam BVP turintys sukrėtimai kalibruojami taip, kad atkartotų ankstesnį kintamojo kintamumą. Be to, siekiant patikslinti BVP sukrėtimų dydį ir pastovumą, prireikus taikomas ekspertų vertinimas. Todėl sukrėtimai nustatomi kartu su smukimo funkcija siekiant nustatyti sukrėtimų poveikį laikui bėgant. Su kiekvienu scenarijumi susijusios tikimybės apibrėžiamos atsižvelgiant į rinkos (svyravimo) rodiklius ir viduje parengtus rodiklius / sekiklius, laikui bėgant nuosekliai naudojamus neapibrėžtumui nustatyti. Teigiamų ir neigiamų sukrėtimų koeficientas priklauso nuo rizikos ekonomikoje pusiausvyros, vidutiniškai neigiami ir teigiami sukrėtimai, kurių tikimybė atitinkamai yra 40 % ir 5 %, buvo taikyti ankstesnėse ketvirčio projekcijose.

Toliau pateikiamoje lentelėje parodytas 1 ir 2 etapų paskolų ir išankstinių mokėjimų atidėjinys nuostoliams. Kiekvienam perspektyviniam scenarijui (pvz., pagrindiniam, teigiamam ir neigiamam) buvo taikomas 100 % koeficientas, o ne scenarijaus tikimybės koeficientai visuose trijuose scenarijuose.

(tūkst. EUR)

	2024		
	Teigiami	Pagrindiniai	Neigiami
Bendroji pozicija	1 851 153	1 851 153	1 851 153
Atidėjiniai nuostoliams	28 883	30 301	31 819

(tūkst. EUR)

	2023		
	Teigiami	Pagrindiniai	Neigiami
Bendroji pozicija	2 258 365	2 258 365	2 258 365
Atidėjiniai nuostoliams	45 603	51 610	58 857

3.2.3.8. *Paskolų sąlygų pakeitimas ir restruktūrizavimo priemonės*

EIB paskolas laiko restruktūrizuotomis paskolomis (t. y. paskolomis, skolos vertybiniais popieriais ir paskolų įsipareigojimais), kurioms buvo taikomos restruktūrizavimo priemonės. Restruktūrizavimo priemones sudaro nuolaidos, kurias EIB nusprendžia suteikti skolininkui, kuris dėl savo finansinių sunkumų laikomas negalinčiu laikytis sutartyje numatytų su skola susijusių įsipareigojimų ir sąlygų, kad skolininkas galėtų laikytis su skola susijusių įsipareigojimų arba visiškai ar iš dalies refinansuoti sutartį. Pozicijos laikomos restruktūrizuotomis, jei buvo suteikta nuolaida, neatsižvelgiant į tai, ar kokia nors suma yra pradelsta, ar pozicija klasifikuojama kaip pozicija esant įsipareigojimų neįvykdymui. Pozicijos nelaikomos restruktūrizuotomis, jeigu skolininkas neturi finansinių sunkumų.

Įprastomis veiklos sąlygomis atitinkamų paskolų suprastėjimas būtų nustatytas taikant Banko gairių ir procedūrų nuostatas ir prieš peržiūrint sąlygas jos būtų stebimos. Peržiūrėjus sąlygas, EIB ir toliau atidžiai stebėtų šias paskolas. Jei finansinės priemonės kredito vertė sumažėtų, ji būtų perkelta į 3 etapą. Paskola bus reguliariai stebima vadovaujantis Banko sistema.

Restruktūrizavimo priemonės ir veiksmai, kurių per ataskaitinį laikotarpį ėmėsi EIB vykdydamas restruktūrizavimo veiklą, apima terminų pratęsimą, pagrindinės sumos mokėjimo atidėjimą, pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimo atidėjimą, esminių sąlygų taikymo atsisakymą ir pradelstų skolų kapitalizavimą, bet tuo neapsiriboja.

Operacijos, kurioms taikytos restruktūrizavimo priemonės, nurodytos kaip tokios toliau pateikiamoje lentelėje:

(tūkst. EUR)

	2024 12 31		2023 12 31	
	Veiksnios	Neveiksnios	Veiksnios	Neveiksnios
Sutarčių, kurioms taikytos restruktūrizavimo priemonės, skaičius	3	7	13	6
Balansinė vertė (įskaitant palūkanas ir įsiskolinimų sumas)	60 223	35 718	112 554	46 432
Pripažintas tikėtinų kredito nuostolių sumažinimas	622	11 156	1 654	22 151
Pajamos iš restruktūrizuotų sutarčių palūkanų	3 353	1 717	8 594	1 776

(tūkst. EUR)

			Restruktūrizavimo priemonės				
	2023 12 31	Išpirkimo terminų pratęsimas	Pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimo atidėjimas	Esminių finansinių sąlygų pažeidimas	Kita	Grąžinimas, nutraukimas ir (arba) nurašymas pagal sutartį	2024 12 31
Finansų įstaigos	68 355	—	—	10 472	—	– 56 445	22 382
Bendrovės	90 631	—	—	—	—	– 17 072	73 559
Iš viso	**158 986**	—	—	**10 472**	—	**– 73 517**	**95 941**

3.2.5. Pinigų ir pinigų ekvivalentų kredito rizika

Turimos lėšos investuojamos vadovaujantis Priemonės sutartinių mokėjimo įsipareigojimų tvarkaraščiu. 2024 m. gruodžio 31 d. ir 2023 m. gruodžio 31 d. investicijos buvo vykdomos tik banko indėlių, indėlių sertifikatų ir komercinių vekselių pavidalu.

Įgaliotieji subjektai turi reitingą, kuris yra panašus į trumpalaikius ir ilgalaikius reitingus, kurių reikalaujama paties EIB iždo investicijoms. Jeigu kelios kredito reitingų agentūros suteikė skirtingus reitingus, atsižvelgiama į žemiausiąjį. Didžiausia leistina riba kiekvienam įgaliotajam bankui šiuo metu siekia 50 000 000 EUR (penkiasdešimt milijonų eurų). Taisyklės išimtis padaryta bankui „Societe Generale S. A.“, kuriame yra Priemonės grynųjų pinigų iš veiklos sąskaitos. 2024 m. gruodžio 31 d. ir 2023 m. gruodžio 31 d. „Societe Generale S. A.“ trumpalaikio kredito riba siekė 110 000 000 EUR (šimtą dešimt milijonų eurų). Padidinta riba taikoma grynųjų pinigų iš veiklos sąskaitoje laikomai pinigų sumai ir priemonėms, kurias išleido ši sandorio šalis ir kurios laikomos iždo portfelyje.

Visos investicijos padarytos į įgaliotuosius subjektus ne ilgiau kaip trims mėnesiams nuo įskaitymo datos. Apie visus kredito rizikos pažeidimus pranešama įgaliojimus suteikiančioms institucijoms. 2024 m. gruodžio 31 d. ir 2023 m. gruodžio 31 d. visų terminuotųjų indėlių, komercinių vekselių ir grynųjų pinigų kasoje, laikomų Priemonės iždo portfelyje, reitingas atsiskaitymo dieną buvo ne mažesnis kaip P-2 („Moody's“ ekvivalentas).

Toliau pateikiamoje lentelėje pateikiama pinigų ir pinigų ekvivalentų, įskaitant sukauptas palūkanas, apžvalga:

(tūkst. EUR)

Žemiausias trumpalaikis reitingas („Moody's“ terminas)	Žemiausias ilgalaikis reitingas („Moody's“ terminas)	2024 12 31		2023 12 31	
P-1	Aaa	124 532	8 %	140 592	10 %
P-1	Aa1	173 639	11 %	—	0 %
P-1	Aa2	—	0 %	29 951	2 %
P-1	Aa3	149 239	9 %	89 682	7 %
P-1	A1	309 342	19 %	360 831	26 %
P-1	A2	280 035	17 %	204 179	15 %
P-1	A3	367 211	22 %	346 275	25 %
P-2	A3	154 829	9 %	205 314	15 %
P-2	Baa1	79 777	5 %	—	0 %
Iš viso		**1 638 604**	**100 %**	**1 376 824**	**100 %**

3.2.6. Išvestinių finansinių priemonių kredito rizika

3.2.6.1. *Išvestinių finansinių priemonių kredito rizikos politika*

Išvestinių finansinių priemonių kredito rizika išreiškiama nuostoliais, kuriuos konkreti šalis patirtų, jeigu kita sandorio šalis nepajėgtų vykdyti savo sutartinių įsipareigojimų. Išvestinių finansinių priemonių kredito rizika kinta priklausomai nuo daugelio veiksnių (pvz., palūkanų ir valiutų kursų), paprastai ji atitinka tik nedidelę jų tariamosios vertės dalį.

Vykdant įprastinę veiklą pagal Priemonę gali būti sudaryti apsikeitimo sandoriai, siekiant apdrausti nuo rizikos specialias skolinimo operacijas, arba išankstinius valiutos sandorius kitomis nei euras aktyviai prekiaujamomis valiutomis, valiutos pozicijai apdrausti nuo rizikos. Visus apsikeitimo sandorius EIB vykdo su išorės sandorio šalimi. Apsikeitimo sandoriai tvarkomi pagal tuos pačius EIB ir išorės sandorio šalių pasirašytus pagrindinius apsikeitimo sandorių susitarimus (angl. *Master Swap Agreements*) ir kredito užtikrinimo priedus (angl. *Credit Support Annexes*).

3.2.6.2. *Išvestinių finansinių priemonių kredito rizikos nustatymas*

Visi EIB vykdomi su Priemone susiję apsikeitimo sandoriai tvarkomi remiantis tuo pačiu sutartiniu pagrindu ir metodikomis, kurie taikomi išvestinėms finansinėms priemonėms, dėl kurių EIB susiderėjo savo reikmėms. Visų pirma, apsikeitimo sandorių šalių tinkamumą EIB nustato remdamasis tomis pačiomis tinkamumo sąlygomis, kurios taikomos bendraisiais apsikeitimo sandorių tikslais.

Su apsikeitimo sandoriais ir išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusią kredito riziką EIB nustato taikydamas trumpalaikės neužtikrintos pozicijos (angl. *Current Unsecured Exposure*) ir galimos būsimos pozicijos (angl. *Potential Future Exposure*) metodą, skirtą atskaitomybei ir ribos stebėsenai. Šie rodikliai apima visas su investicine priemone susijusias išvestines finansines priemones.

Priemonė sudaro trumpalaikius valiutų apsikeitimo sandorius, siekiant apdrausti nuo valiutų rizikos paskolas, išduodamas kitomis nei euras valiutomis. Valiutų apsikeitimo sandorių trukmė ne ilgesnė kaip trys mėnesiai, jie nuolat pratęsiami. 2024 m. gruodžio 31 d. valiutų apsikeitimo sandorių sąlyginė suma siekė 1 330,0 mln. EUR, palyginti su 1 640,0 mln. EUR 2023 m. gruodžio 31 d. 2024 m. gruodžio 31 d. valiutų apsikeitimo sandorių tikroji vertė siekė - 38,9 mln. EUR, palyginti su 45,8 mln. EUR 2023 m. gruodžio 31 d.

Priemonė sudaro skirtingų valiutų apsikeitimo sandorius, kad apsidraustų nuo valiutų rizikos, susijusios su paskolų išmokėjimu ne eurais, o kitomis valiutomis. Skirtingų valiutų apsikeitimo sandoriai yra ilgalaikiai. 2024 m. gruodžio 31 d. valiutų apsikeitimo sandorių sąlyginė suma siekė 33,1 mln. EUR, palyginti su 43,3 mln. EUR 2023 m. gruodžio 31 d. 2024 m. gruodžio 31 d. valiutų apsikeitimo sandorių tikroji vertė siekė 0,5 mln. EUR, palyginti su 10,0 mln. EUR 2023 m. gruodžio 31 d.

3.2.7. Iždo finansinio turto kredito rizika

Iždo portfelį sudarė vien tik valstybinio pavaldumo įstaigų, bankų ir subjektų, kurie nėra bankai, komerciniai vekseliai, kurių terminas yra daugiau nei trys mėnesiai. ES valstybės narės, jų agentūros, bankai ir subjektai, kurie nėra bankai, yra reikalavimus atitinkantys emitentai. Didžiausia leistina riba kiekvienam įgaliotajam emitentui yra 50 000 000 EUR (penkiasdešimt milijonų eurų). Atsižvelgiant į likvidumo reikalavimus, taip pat galima investuoti į vidutinės trukmės ir ilgalaikes obligacijas. 2023 m. gruodžio 31 d. ir 2024 m. gruodžio 31 d. iždo finansinio turto nebuvo.

3.3. ***Likvidumo rizika***

Likvidumo rizika reiškia subjekto gebėjimą finansuoti turto padidėjimą ir suėjus terminui vykdyti įsipareigojimus, nepatiriant nepriimtinų nuostolių. Ji gali būti toliau skirstoma į finansavimo likvidumo riziką ir rinkos likvidumo riziką.

Finansavimo likvidumo rizika yra susijusi su rizika, kad subjektas negalės refinansuoti savo balanso turto dalies ir visiškai įvykdyti mokėjimo įsipareigojimų iš lengvai prieinamų likvidumo išteklių. Rinkos likvidumo rizika – tai subjekto pozicijų ekonominės vertės arba iš jų gaunamų pajamų kintamumas, atsirandantis dėl galimo nesugebėjimo pagrįstomis rinkos kainomis įvykdyti sandorio, kuriuo siekiama kompensuoti, panaikinti arba sumažinti tokias atvirąsias pozicijas.

3.3.1. Likvidumo rizikos valdymas

Priemonė visų pirma finansuojama metiniais valstybių narių įnašais, taip pat dėl priemonės operacijų atsirandančiomis grįžtamosiomis lėšomis. Vadovaujantis Sprendimu (ES) 2020/2233, grįžtamosios lėšos iš AKR IP bus naudojamos pagal KVTBP sistemą. Tačiau galimybė panaudoti šias grįžtamąsias lėšas priklauso nuo to, ar pagal IP palaikomas pakankamas likvidumo lygis.

Priemonės finansavimo likvidumo rizika valdoma daugiausia planuojant jos grynuosius likvidumo poreikius. Siekiant papildomai sumažinti likvidumo riziką, palaikomas Priemonės likvidumo rezervas, kuris yra pakankamas, kad bet kuriuo PIT būtų galima padengti numatytas pinigines išmokas, apie kurias reguliariai praneša EIB skolinimo skyrius. Lėšos investuojamos pinigų rinkoje ir obligacijų rinkose tarpbankinių indėlių ir kitų trumpalaikių finansinių priemonių forma atsižvelgiant į Priemonės įsipareigojimus dėl piniginių išmokų. Priemonės likviduųjį turtą valdo Banko iždo departamentas, siekdamas išlaikyti tinkamą likvidumą, kad būtų galima vykdyti pagal Priemonę prisiimtus įsipareigojimus.

Verta pabrėžti, kad kapitalas valdomas tik iš likvidumo perspektyvos, kaip aprašyta pirmiau.

Laikantis veiklos ir administracinių padalinių pareigų atskyrimo principo, už atsiskaitymo operacijas, susijusias su šio turto investavimu, atsako EIB Operacijų planavimo ir atsiskaitymo departamentas. Be to, už sandorio šalių įgaliojimą ir iždo investicijų ribų nustatymą ir tų ribų stebėjimą atsakingas Banko grupės rizikos ir atitikties direktoratas.

3.3.2. Likvidumo rizikos vertinimas

Šio skirsnio lentelėse analizuojami finansiniai pagal Priemonę prisiimti įsipareigojimai pagal išpirkimo datą, remiantis laikotarpiu, likusiu nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos iki sutartyje nustatytos išpirkimo datos (remiantis nediskontuotais pinigų srautais).

Neišvestinių priemonių finansinių įsipareigojimų atžvilgiu Priemonė susijusi su įsipareigojimais pagal neišmokėtas kredito dalis pagal pasirašytus paskolos susitarimus, pagal neišmokėtas pasirašytų kapitalo pasirašymo ir (arba) investicinių susitarimų dalis, pagal suteiktas paskolų garantijas arba pagal palūkanų subsidijas ir techninę pagalbą, kurias įsipareigota skirti.

Paskoloms pagal IP nustatytas išmokėjimo terminas. Tačiau išmokų laikas ir sumos atspindi susijusių investicinių projektų pažangą. Be to, IP paskolos yra operacijos, atliekamos santykinai kintančioje aplinkoje, todėl jų išmokėjimo grafikui būdingas didelis neapibrėžtumas.

Kapitalo investicijos tampa mokėtinomis, kai akcijų fondų valdytojai parengia galiojančius kvietimus įnešti kapitalo lėšų, kurie rodo jų investicinės veiklos pažangą. Lėšų įnešimo laikotarpis paprastai yra 3 metai, tačiau jis dažnai pratęsiamas vieniems arba dvejiems metams. Kai kurių išmokėjimo įsipareigojimų laikotarpis paprastai yra ilgesnis nei lėšų įnešimo laikotarpis, t. y. iki to laiko, kai galima visiškai disponuoti fondo investicijomis, kadangi fondo likvidumas gali būti nepakankamas, kad laikas nuo laiko būtų galima įvykdyti mokėjimo įsipareigojimus, kylančius dėl mokesčių ar kitokių išlaidų.

Garantijoms netaikomi specialūs išmokėjimo įsipareigojimai, nebent pareikalaujama įvykdyti garantiją. Neapmokėtų garantijų suma sumažinama, atsižvelgiant į garantija užtikrintų paskolų grąžinimo grafiką.

Palūkanų subsidijos, kurias įsipareigota skirti, išmokamos, kai subsidijuojamos paskolos finansuojamos iš Banko nuosavų išteklių. Nurodytos „Palūkanų subsidijų, kurias įsipareigojama skirti, išlaidos“ yra tik įsipareigojimai, susiję su tomis paskolomis, o ne su visa neišmokėtų palūkanų subsidijų, kurias įsipareigota skirti, suma. Kaip ir paskolų atveju, jų išmokėjimo grafikas nėra aiškus.

Techninės pagalbos, kurią įsipareigojama skirti, bendros nominaliosios išlaidos lentelėje „Neišvestinių priemonių finansinių įsipareigojimų terminas“ rodo visą pagal pasirašytas techninės pagalbos sutartis neišmokėtą dalį. Išmokėjimo grafikui būdingas didelis neapibrėžtumas. Išmokamų pinigų srautai, priskirti terminų intervalui „3 mėnesiai arba trumpesnis“, reiškia iki finansinių ataskaitų sudarymo dienos gautų neapmokėtų sąskaitų faktūrų sumą.

Neišvestinių priemonių finansiniai įsipareigojimai, kuriems sutartimi nenustatyta konkreti išpirkimo data, priskiriami kategorijai „Išpirkimo data neapibrėžta“. Įsipareigojimai, dėl kurių finansinių ataskaitų sudarymo dieną yra užregistruotas išmokos reikalavimas, priskiriami atitinkamam terminų intervalui.

Išvestinių priemonių finansinių įsipareigojimų terminas rodo apsikeitimo sandorių, įskaitant skirtingų valiutų apsikeitimo sandorius (angl. CCS – *cross currency swaps*), skirtingų valiutų palūkanų normų apsikeitimo sandorius (angl. CCIRS – *cross currency interest rate swaps*), trumpalaikius valiutų apsikeitimo sandorius ir palūkanų normų apsikeitimo sandorius, sutartinius nediskontuotus bendruosius pinigų srautus.

(tūkst. EUR)

Neišvestinių priemonių finansinių įsipareigojimų terminas 2024 12 31	3 mėnesiai arba trumpesnis	Nuo 3 mėn. iki 1 metų	Nuo 1 iki 5 metų	Daugiau kaip 5 metai	Neapibrėžtas terminas	Bendros nominaliosios išlaidos
Paskolų, kurias įsipareigojama skirti, bet kurios neišmokėtos, išlaidos	80 913	20 208	—	—	575 108	676 229
Investicinių lėšų, kurias įsipareigojama skirti, ir pasirašytų akcijų išlaidos	4 190	—	—	—	233 696	237 886
Kita (pasirašytos, bet neišduotos garantijos, išduotos garantijos)	—	—	—	—	2 500	2 500
Palūkanų subsidijų, kurias įsipareigojama skirti, išlaidos	—	—	—	—	334 754	334 754
Techninės pagalbos, kurią įsipareigojama skirti, išlaidos	1 859	—	—	—	18 341	20 200
Iš viso	**86 962**	**20 208**	**—**	**–**	**1 164 399**	**1 271 569**

(tūkst. EUR)

Neišvestinių priemonių finansinių įsipareigojimų terminas 2023 12 31	3 mėnesiai arba trumpesnis	Nuo 3 mėn. iki 1 metų	Nuo 1 iki 5 metų	Daugiau kaip 5 metai	Neapibrėžtas terminas	Bendros nominaliosios išlaidos
Paskolų, kurias įsipareigojama skirti, bet kurios neišmokėtos, išlaidos	49 019	6 000	—	—	828 073	883 092
Investicinių lėšų, kurias įsipareigojama skirti, ir pasirašytų akcijų išlaidos	—	—	—	—	297 534	297 534
Kita (pasirašytos, bet neišduotos garantijos, išduotos garantijos)	—	—	—	—	47 749	47 749
Palūkanų subsidijų, kurias įsipareigojama skirti, išlaidos	4 235	—	—	—	343 282	347 517
Techninės pagalbos, kurią įsipareigojama skirti, išlaidos	849	—	—	—	25 343	26 192
Iš viso	**54 103**	**6 000**	**—**	**—**	**1 541 981**	**1 602 084**

(tūkst. EUR)

Išvestinių priemonių finansinių įsipareigojimų terminas 2024 12 31	3 mėnesiai arba trumpesnis	Nuo 3 mėn. iki 1 metų	Nuo 1 iki 5 metų	Daugiau kaip 5 metai	Bendros nominaliosios įplaukos / išlaidos
CCS – įplaukos	157	10 405	22 613	832	34 007
CCS – išlaidos	– 87	– 12 310	– 24 852	– 899	– 38 148
Trumpalaikiai valiutos apsikeitimo sandoriai. Įplaukos	1 330 000	—	—	—	1 330 000
Trumpalaikiai valiutos apsikeitimo sandoriai. Išlaidos	– 1 371 666	—	—	—	– 1 371 666
Iš viso	**– 41 596**	**– 1 905**	**– 2 239**	**– 67**	**– 45 807**

(tūkst. EUR)

Išvestinių priemonių finansinių įsipareigojimų terminas 2023 12 31	3 mėnesiai arba trumpesnis	Nuo 3 mėn. iki 1 metų	Nuo 1 iki 5 metų	Daugiau kaip 5 metai	Bendros nominaliosios įplaukos / išlaidos
CCS ir CCIRS. Įplaukos	192	10 909	32 186	1 706	44 993
CCS ir CCIRS. Išlaidos	–90	– 10 212	– 23 783	– 1 828	– 35 913
Trumpalaikiai valiutos apsikeitimo sandoriai. Įplaukos	1 640 000	—	—	—	1 640 000
Trumpalaikiai valiutos apsikeitimo sandoriai. Išlaidos	– 1 597 068	—	—	—	– 1 597 068
Iš viso	**43 034**	**697**	**8 403**	**–122**	**52 012**

3.3.3. Iš viso Ilgalaikis finansinis turtas ir įsipareigojimai

Toliau pateikiamoje lentelėje nurodytas neišvestinis finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai, kuriuos tikimasi atgauti arba padengti per daugiau nei 12 mėnesių nuo finansinių ataskaitų sudarymo dienos.

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31	
Finansinis turtas:			
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	1 551 776	1 755 831	
Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	834 621	820 713	
Iš viso	**2 386 397**	**2 576 544**	
Finansiniai įsipareigojimai:			
Trečiosioms šalims mokėtina suma (*)	534 569	389 116	
Atidėjiniai kreditavimo įsipareigojimams	18 320	19 038	
Iš viso	**552 889**	**408 154**	

(*) Trečiosioms šalims mokėtinos sumos apima palūkanų subsidijas ir techninę pagalbą, kurios dar nėra išmokėtos valstybėms narėms, kai terminas iš esmės nenustatytas.

3.4. ***Rinkos rizika***

Rinkos rizika – tai rizika, kad rinkos kainų ir normų, kaip antai palūkanų normų, akcijų kainų ir užsienio valiutų kursų, pokyčiai turės poveikio subjekto pajamoms arba turimų finansinių priemonių vertei.

3.4.1. Palūkanų normos rizika

Palūkanų normos rizika kyla dėl pozicijų, už kurias mokamos palūkanos, ekonominės vertės arba iš jų gaunamų pajamų kintamumo, susijusio su nepalankiais palūkanų normos svyravimais.

Priemonė nėra tiesiogiai veikiama jos ekonominės vertės svyravimo arba įvairių turto, įsipareigojimų ir apsidraudimo priemonių kainų skirtumo, nes jai netaikoma palūkanų norma.

Priemonė savo paskolų portfelio ir mikro apsidraudimo skirtingų valiutų apsikeitimo sandorių jautrumą palūkanų normos svyravimui vertina kasmet apskaičiuodama bazinio punkto vertę (BPV).

Remiantis BPV, vertinamas atitinkamo portfelio grynosios dabartinės vertės padidėjimas arba sumažėjimas, kai 1 baziniu punktu (0,01 %) padidėja palūkanų normos, esant konkrečiam terminui: „pinigų rinkos – iki vienų metų“, „labai trumpam – 2–3 metai“, „trumpam – 4–6 metai“, „vidutiniam“ – 7–11 metų, „ilgam – 12–20 metų“ arba „labai ilgam – daugiau kaip 21 metai“.

Siekiant nustatyti Priemonės eurais išreikštų paskolų ir apsidraudimo apsikeitimo sandorių pinigų srautų grynąją dabartinę vertę (GDV), naudojama 3 mėnesių EURIBOR kreivė. Paskolų ne euro valiuta pinigų srautų GDV nustatoma taikant 3 mėnesių EURIBOR kreivę, pakoreguotą atitinkamos valiutos skirtingų valiutų bazės skirtumu. Tų valiutų, kurių patikima ir pakankamai išsami diskonto kreivė nėra žinoma, atžvilgiu taikoma EUR arba USD diskonto kreivė.

Kaip parodyta toliau pateikiamoje lentelėje, 2024 m. gruodžio 31 d. paskolų portfelio, įskaitant susijusius mikro apsidraudimo apsikeitimo sandorius, grynoji dabartinė vertė sumažėjo 413 tūkst. EUR (2023 m. gruodžio 31 d. – 491 tūkst. EUR sumažėjimas) dėl 1 baziniu punktu padidėjusių palūkanų normų.

(tūkst. EUR)

Bazinio punkto vertė 2024 12 31	Pinigai Rinka 1 metai	Labai trumpas 2–3 metai	Trumpas 4–6 metai	Vidutinis 7–11 metų	Ilgas 12–20 metų	Labai ilgas 21 metai	Iš viso
Bendras paskolų ir mikro apsidraudimo apsikeitimo sandorių jautrumas	– 33	– 82	– 126	– 133	– 38	– 1	**–413**

(tūkst. EUR)

Bazinio punkto vertė 2023 12 31	Pinigai Rinka 1 metai	Labai trumpas 2–3 metai	Trumpas 4–6 metai	Vidutinis 7–11 metų	Ilgas 12–20 metų	Labai ilgas 21 metai	Iš viso
Bendras paskolų ir mikro apsidraudimo apsikeitimo sandorių jautrumas	– 39	– 97	– 153	– 153	– 47	– 2	**–491**

3.4.2. Užsienio valiutos kurso rizika

Užsienio valiutos kurso rizika – tai nepalankių užsienio valiutos kurso pokyčių keliama rizika Priemonės IP pozicijų ekonominei vertei arba iš jų gaunamoms pajamoms.

Atsižvelgiant į pasirinktą apskaitos valiutą (IP atveju tai yra EUR), užsienio valiutos kurso rizika Priemonei kyla tuomet, kai yra neatitikimas tarp turto, įsipareigojimų ir apsidraudimo priemonių valiutų.

3.4.2.1. *Užsienio valiutos kurso rizika ir iždo turtas*

IP iždo turtas išreiškiamas eurais arba JAV doleriais.

Nuo užsienio valiutos kurso rizikos apsidraudžiama sudarant neatidėliotinus valiutos keitimo sandorius (angl. *FX spot*) arba išankstinius sandorius, taip pat valiutos apsikeitimo sandorius (angl. *FX swaps*) arba skirtingų valiutų apsikeitimo sandorius. Jeigu mano esant būtina ir tinkama, EIB Iždo departamentas gali imtis bet kokių kitų Banko politiką atitinkančių priemonių, kuriomis apsaugoma nuo rinkos rizikos, patiriamos dėl IP finansinės veiklos.

3.4.2.2. *Užsienio valiutos kurso rizika ir IP finansuojamos arba garantuojamos operacijos*

Valstybių narių įnašai pagal IP mokami eurais. IP finansuojamos arba garantuojamos operacijos, taip pat palūkanų subsidijos gali būti išreikštos eurais, JAV doleriais ar bet kuria kita leistina valiuta.

Užsienio valiutos kurso rizika (euro kaip pasirinktosios valiutos atžvilgiu) kyla visada, kai operacijos, atliekamos kita nei euras valiuta, nėra apdraustos. IP apdraudimo nuo užsienio valiutos kurso rizikos gairės pateiktos toliau.

3.4.2.2.1. *JAV doleriais išreikštų operacijų apdraudimas*

Nuo užsienio valiutos kurso rizikos, kylančios, kai operacijos išreiškiamos JAV doleriais, turi būti apsidraudžiama agreguotuoju pagrindu, naudojant euro ir JAV dolerio apsikeitimo sandorius, kurie periodiškai pratęsiami ir kurių suma periodiškai patikslinama. Naudojant užsienio valiutų apsikeitimo sandorius siekiama dviejų tikslų. Viena vertus, gauti lėšų, reikalingų naujoms išmokoms (paskolos ir nuosavas turtas), kita vertus, išlaikyti užsienio valiutos makrolygio rizikos draudimą.

Atsižvelgiant į planuojamas ar tikėtinas grįžtamąsias lėšas ar lėšų išmokėjimą, kiekvieno laikotarpio pradžioje nustatomi būsimojo laikotarpio JAV doleriais gautini ar mokėtini pinigų srautai. Kartu pratęsiami užsienio valiutos apsikeitimo sandoriai, kurių galiojimas baigiasi, o jų suma patikslinama taip, kad padengtų bent jau būsimu laikotarpiu numatomus likvidumo poreikius JAV doleriais.

Kas mėnesį JAV dolerių užsienio valiutos kurso pozicija yra apdraudžiama, jei viršija atitinkamas ribas, sudarant neatidėliotinus valiutos keitimo sandorius arba išankstinius sandorius.

Nenumatytas likvidumo JAV doleriais trūkumas pratęsimo laikotarpiu gali būti dengiamas sudarant *ad hoc* užsienio valiutos apsikeitimo sandorius, o dėl užsienio valiutos kurso pozicijos didinimo atsiradęs likvidžių lėšų perteklius investuojamas į iždo turtą arba iškeičiamas į eurus.

3.4.2.2.2. *Kitomis nei euras ar JAV doleris valiutomis atliekamų operacijų apdraudimas*

Kitomis nei euras ar JAV doleris valiutomis išreikštos IP operacijos apdraudžiamos tokio paties finansinio profilio kaip susijusi paskola skirtingų valiutų apsikeitimo sandoriais su sąlyga, kad veikia apsikeitimo sandorių rinka.

Pagal IP vykdomos operacijos, išreiškiamos tokiomis valiutomis, kurioms negalima pritaikyti apsidraudimo galimybių arba toks apsidraudimas brangiai kainuoja. Šios operacijos išreikštos vietos valiutomis, tačiau atliktos eurais arba JAV doleriais. IP finansinės rizikos programoje, kurią 2015 m. sausio 22 d. patvirtino IP komitetas, nustatyta galimybė sintetiniu būdu apsidrausti nuo užsienio valiutos kurso pozicijos rizikos vietos valiutų, kurios yra stipriai teigiamai susietos su JAV doleriais, atveju, taikant JAV doleriais išreikštas išvestines finansines priemones. Vietos valiutos, kurios apsaugomos sintetiniu būdu, taikant JAV doleriais išreikštas išvestines finansines priemones, nurodytos 3.4.2.2.3 skirsnio lentelėje „Vietos valiutos (pagal sintetinį apsidraudimą)“, o vietos valiutos, kurioms netaikomas šis sintetinis apsidraudimas, nurodytos toje pačioje lentelėje kaip „Vietos valiutos (ne pagal sintetinį apsidraudimą)“.

Be to, paskoloms, suteiktoms kitomis valiutomis nei eurai, JAV doleriai arba valiutomis, kurioms nėra apsidraudimo galimybių pagal skirtingų valiutų apsikeitimo sandorius, IF taiko papildomą palūkanų komponentą, vadinamą „FX priemoka“, kad sumažintų galimo vietos valiutos nuvertėjimo riziką.

3.4.2.2.3. *Užsienio valiutos kurso pozicija (tūkst. EUR)*

Šios pastabos lentelėse nurodoma IP užsienio valiutos kurso pozicija.

Užsienio valiutos kurso pozicija nurodyta toliau pateikiamose lentelėse pagal IP rizikos politiką (aprašytą IF finansinės rizikos programoje). Užsienio valiutos kurso pozicija taikant rizikos politiką yra grindžiama apskaitos duomenimis ir apibrėžiama kaip pasirinkto turto ir įsipareigojimų likutis. Užsienio valiutos kurso pozicijoje taikant rizikos politiką apibrėžti turtas ir įsipareigojimai pasirenkami taip, kad būtų užtikrinta, jog gautos pajamos būtų perskaičiuojamos tik į atskaitomybės valiutą (EUR).

Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių tikrosios vertės pokytis yra įtraukiamas į užsienio valiutos kurso poziciją taikant rizikos politiką, kaip ir paskolų bei išankstinių mokėjimų vertės sumažėjimas. Į užsienio valiutos kurso poziciją taikant rizikos politiką įtrauktos išvestinės finansinės priemonės vertinamos nominaliąja, o ne tikrąja verte, kad būtų suderintos su turto, kuris taip pat vertinamas nominaliąja verte, patikslinta pagal paskolų vertės sumažėjimą, išlaikyta verte.

Toliau pateikiamose lentelėse likusi turto ir įsipareigojimų dalis, kurią pirmiausia sudaro susikaupusios paskolų, išvestinių finansinių priemonių ir subsidijų palūkanos, pateikiama kaip „Užsienio valiutos kurso pozicija netaikant rizikos politikos“.

2024 m. gruodžio 31 d.	Turtas ir įsipareigojimai			Įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai
Valiutos	Užsienio valiutos kurso pozicija taikant rizikos politiką	Užsienio valiutos kurso pozicija netaikant rizikos politikos	Užsienio valiutos kurso pozicija balanso sudarymo dieną	
USD	– 45 774	– 21 740	– 67 514	235 603
Vietos valiutos (pagal sintetinį apsidraudimą) (*)				
TZS	—	—	—	—
DOP	10 884	133	11 017	—
Vietos valiutos (ne pagal sintetinį apsidraudimą) (*)				
KES, RWF, UGX, HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	225 877	– 3 763	222 114	—
Iš viso kita nei EUR valiuta	**190 987**	**– 25 370**	**165 617**	**235 603**
EUR		3 139 294	3 139 294	1 043 860
Iš viso EUR ir ne EUR	**190 987**	**3 113 924**	**3 304 911**	**1 279 463**

(*) Išsamiau apie sintetinį apsidraudimą žr. 3.4.2.2.2 skirsnyje. 2024 m. atlikus sintetinio apsidraudimo strategijos peržiūrą, KES, UGX ir RWF sintetiniam apsidraudimui nebenaudojamos.

2023 m. gruodžio 31 d.	Turtas ir įsipareigojimai			Įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai
Valiutos	Užsienio valiutos kurso pozicija taikant rizikos politiką	Užsienio valiutos kurso pozicija netaikant rizikos politikos	Užsienio valiutos kurso pozicija balanso sudarymo dieną	
USD	– 194 166	– 16 111	– 210 277	306 161
Vietos valiutos (pagal sintetinį apsidraudimą) (*)				
KES	87 829	– 4 832	82 997	—
TZS	1 071	19	1 090	—
DOP	16 663	122	16 785	—
UGX	20 283	221	20 504	—
RWF	55 837	367	56 204	—

2023 m. gruodžio 31 d.	Turtas ir įsipareigojimai			Įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai
Valiutos	Užsienio valiutos kurso pozicija taikant rizikos politiką	Užsienio valiutos kurso pozicija netaikant rizikos politikos	Užsienio valiutos kurso pozicija balanso sudarymo dieną	
Vietos valiutos (ne pagal sintetinį apsidraudimą) (*) **HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR**	67 992	– 1 136	66 856	—
Iš viso kita nei EUR valiuta	**55 509**	**– 21 350**	**34 159**	**306 161**
EUR	—	3 489 673	3 489 673	1 344 972
Iš viso EUR ir ne EUR	**55 509**	**3 468 323**	**3 523 832**	**1 651 133**

(*) Išsamiau apie sintetinį apsidraudimą žr. 3.4.2.2.2 skirsnyje.

3.4.2.3. *Jautrumo užsienio valiutos kursui analizė*

2024 m. gruodžio 31 d. EUR kursui sumažėjus 10 % visų kitų valiutų atžvilgiu, įnašų mokėtojų ištekliai ir pelnas padidėtų ir sudarytų 18,4 mln. EUR (2023 m. gruodžio 31 d. – 2,9 mln. EUR). EUR kursui padidėjus 10 % visų kitų valiutų atžvilgiu, įnašų mokėtojų ištekliai sumažėtų ir sudarytų – 15,1 mln. EUR (2023 m. gruodžio 31 d. – - 2,4 mln. EUR).

3.4.2.4. *Konvertavimo kursai*

Toliau nurodyti konvertavimo kursai buvo taikyti sudarant 2024 m. gruodžio 31 d. ir 2023 m. gruodžio 31 d. balansus.

	2024 m. gruodžio 31 d.	2023 m. gruodžio 31 d.
Ne ES šalių valiutos		
Botsvanos pula (BWP)	14,49	14,78
Dominikos Respublikos pesai (DOP)	63,09	64,08
Fidžio doleriai (FJD)	2,38	2,39
Haičio gurdas (HTG)	135,09	143,68
Jamaikos doleris (JMD)	161,15	168,22
Kenijos šilingai (KES)	133,69	173,20
Mauritanijos ugijos (MRU)	41,30	43,35
Mauricijaus rupijos (MUR)	48,56	48,56

	2024 m. gruodžio 31 d.	2023 m. gruodžio 31 d.
Mozambiko metikalis (MZN)	65,65	69,98
Nigerijos naira (NGN)	1 591,68	975,04
Ruandos frankai (RWF)	1 419,85	1 385,07
Tanzanijos šilingai (TZS)	2 490,24	2 772,53
Ugandos šilingai (UGX)	3 812,00	4 178,00
JAV doleriai (USD)	1,04	1,11
CFA frankai (XAF / XOF)	655,96	655,96
Pietų Afrikos randai (ZAR)	19,62	20,35
Zambijos kvača (ZMW)	28,87	28,45

3.4.3. Akcijų kainų rizika

Akcijų kainų rizika – tai rizika, kad tikroji investicijų į nuosavą kapitalą vertė sumažės dėl akcijų kainų lygio ir (arba) investicijų į nuosavą kapitalą vertės pokyčių.

Akcijų kainų rizika IP kyla dėl investicijų į tiesioginį nuosavą kapitalą ir rizikos kapitalo fondus.

Į biržos sąrašus neįtrauktų akcijų pozicijų verte negalima greitai pasinaudoti stebėsenos ir nuolatinės kontrolės tikslais. Geriausi tokių pozicijų rodikliai, kuriais galima pasinaudoti, yra kainos, gautos taikant bet kokius tinkamus vertinimo metodus.

+/–10 % pakitus atskirų tiesioginių investicijų į nuosavą kapitalą ir į rizikos kapitalą vertei, o visiems kitiems kintamiesiems nepakitus, poveikis Priemonės įnašų mokėtojų ištekliams (pasikeitus nuosavo kapitalo priemonių portfelio tikrajai vertei) 2024 m. gruodžio 31 d. buvo lygus 83,5 mln. EUR, arba atitinkamai – 83,5 mln. EUR (2023 m. gruodžio 31 d. – 82,1 mln. EUR, arba atitinkamai – 82,1 mln. EUR).

4. **Finansinių priemonių tikroji vertė**

4.1. ***Apskaitos klasifikacijos ir tikrosios vertės***

Toliau pateiktoje lentelėje parodoma finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų balansinė vertė ir tikroji vertė, įskaitant jos lygį tikrosios vertės hierarchijoje. Čia neįtraukta informacija apie finansinio turto ir finansinių įsipareigojimų, kurie vertinami amortizuota savikaina, tikrąją vertę, nes balansinė vertė yra artima tikrajai vertei.

(tūkst. EUR)

2024 m. gruodžio 31 d.	Balansinė vertė						Tikroji vertė			
	Išvestinės finansinės priemonės	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	Pinigai, paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Iždo finansinis turtas	Kitas finansinis turtas / įsipareigojimai	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
Finansinis turtas, privalomai vertinamas tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais										
Išvestinės finansinės priemonės	783	—	—	—	—	**783**	—	783	—	**783**
Rizikos kapitalo fondas	—	655 817	—	—	—	**655 817**	—	—	655 817	**655 817**
Tiesioginės investicijos į nuosavą kapitalą	—	178 804	—	—	—	**178 804**	—	—	178 804	**178 804**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	—	—	136 983	—	—	**136 983**	—	—	136 983	**136 983**
Visas finansinis turtas, privalomai vertinamas tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	**783**	**834 621**	**136 983**	—	—	**972 387**	—	**783**	**971 604**	**972 387**
Finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina										
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	—	—	1 638 604	—	—	**1 638 604**				
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	—	—	1 361 065	—	—	**1 361 065**				
Iš įnašų mokėtojų gautinos sumos	—	—	7 482	—	—	**7 482**				
Iždo finansinis turtas	—	—	—	—	—	—				
Kitas turtas	—	—	—	—	—	—				
Visas finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina	—	—	**3 007 151**	—	—	**3 007 151**				
Iš viso finansinio turto	**783**	**834 621**	**3 144 134**	—	—	**3 979 538**				
Finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais										
Išvestinės finansinės priemonės	– 39 210	—	—	—	—	**– 39 210**	—	– 39 210	—	**– 39 210**
Visi finansiniai įsipareigojimai, vertinami tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	**– 39 210**	—	—	—	—	**– 39 210**	—	**– 39 210**	—	**– 39 210**
Finansiniai įsipareigojimai amortizuota savikaina										
Atidėjiniai kreditavimo įsipareigojimams	—	—	—	—	– 18 320	**– 18 320**				
Trečiosioms šalims mokėtinos sumos	—	—	—	—	– 566 083	**– 566 083**				
Kiti įsipareigojimai	—	—	—	—	– 3 289	**– 3 289**				
Visi finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina	—	—	—	—	**– 587 692**	**– 587 692**				
Iš viso finansinių įsipareigojimų	**– 39 210**	—	—	—	**– 587 692**	**– 626 902**				

(tūkst. EUR)

2023 m. gruodžio 31 d.	Balansinė vertė						Tikroji vertė			
	Išvestinės finansinės priemonės	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	Pinigai, paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Iždo finansinis turtas	Kitas finansinis turtas / įsipareigojimai	Iš viso	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
Finansinis turtas, privalomai vertinamas tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais										
Išvestinės finansinės priemonės	55 765	—	—	—	—	**55 765**	—	55 765	—	**55 765**
Rizikos kapitalo fondas	—	693 042	—	—	—	**693 042**	—	—	693 042	**693 042**
Tiesioginės investicijos į nuosavą kapitalą	—	127 671	—	—	—	**127 671**	—	—	127 671	**127 671**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	—	—	124 323	—	—	**124 323**	—	—	124 323	**124 323**
Visas finansinis turtas, privalomai vertinamas tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	**55 765**	**820 713**	**124 323**	—	—	**1 000 801**	—	**55 765**	**945 036**	**1 000 801**
Finansinis turtas amortizuota savikaina										
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	—	—	1 376 824	—	—	**1 376 824**				
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	—	—	1 558 989	—	—	**1 558 989**				
Iš įnašų mokėtojų gautinos sumos	—	—	85 321	—	—	**85 321**				
Iždo finansinis turtas	—	—	—	—	—	—				
Kitas turtas	—	—	—	—	616	**616**				
Visas finansinis turtas, vertinamas amortizuota savikaina	—	—	**3 021 134**	—	**616**	**3 021 750**				
Iš viso finansinio turto	**55 765**	**820 713**	**3 145 457**	—	**616**	**4 022 551**				
Finansiniai įsipareigojimai amortizuota savikaina										
Atidėjiniai kreditavimo įsipareigojimams	—	—	—	—	– 19 038	**– 19 038**				
Trečiosioms šalims mokėtinos sumos	—	—	—	—	– 427 828	**– 427 828**				
Kiti įsipareigojimai	—	—	—	—	– 3 338	**– 3 338**				
Visi finansiniai įsipareigojimai, vertinami amortizuota savikaina	—	—	—	—	**– 450 204**	**– 450 204**				
Iš viso finansinių įsipareigojimų	—	—	—	—	**– 450 204**	**– 450 204**				

4.2. ***Tikrosios vertės nustatymas***

4.2.1. Vertinimo metodai ir svarbūs rinkoje negaunami duomenys

Toliau pateikiamoje lentelėje pateikta informacija apie vertinimo metodus ir svarbius rinkoje negaunamus duomenis, naudojamus finansinių priemonių, tikrosios vertės hierarchijoje priskiriamų 2 ir 3 lygiams, vertinimui.

	Vertinimo metodas	Svarbūs rinkoje negaunami duomenys	Rinkoje negaunamų duomenų ir tikrosios vertės nustatymo santykis
Tikrąja verte apskaitytos finansinės priemonės			
Išvestinės finansinės priemonės	Diskontuotas pinigų srautas. Būsimieji pinigų srautai apskaičiuojami remiantis išankstiniu valiutos kursu / palūkanų normomis (iš stebimų išankstinių valiutos kursų ir pelningumo kreivių ataskaitinio laikotarpio pabaigoje) ir sutartinėmis išankstinėmis / palūkanų normomis, diskontuotomis taip, kad būtų atsižvelgta į įvairių sandorio šalių kredito riziką.	Vertinant ir diskontuojant pinigų srautus naudojamos kreivės kalibruojamos pagal rinkos duomenis, o portfelio apsikeitimo sandorių terminai neviršija ilgiausio įvesties duomenyse nurodyto termino. Todėl nestebimų įvesties duomenų nėra.	Netaikoma.
Rizikos kapitalo fondas	Patikslintos grynosios vertės metodas. Tikroji vertė nustatoma vadovaujantis arba Priemonės nuosavybės grynąją turto vertę lemiančioje priemonėje procentine dalimi, kuri atsispindi vėliausioje ataskaitoje, patikslintoje pagal pinigų srautus, arba, kai įmanoma, atitinkamo fondo valdytojo pateikta tikslia akcijos verte tą pačią dieną. Siekiant išlyginti turimos naujausios grynosios turto vertės ir metų pabaigos ataskaitose pateiktos vertės skirtumą, atliekama vėlesnių įvykių peržiūros procedūra ir, jei reikia, patikslinama pateikta grynoji turto vertė.	Laiko, praėjusio nuo paskutinės rizikos kapitalo fondo finansinių ataskaitų sudarymo dienos iki vertinimo dienos, tikslinimas, atsižvelgiant į: veiklos išlaidas ir valdymo mokesčius, tolesnius rizikos kapitalo fondo pagrindinio turto tikrosios vertės pokyčius, papildomus įsipareigojimus, rinkos pokyčius ar kitus ekonominių sąlygų pokyčius.	Kuo ilgesnis laikotarpis praėjo nuo vertinimo tikrąja verte dienos iki paskutinės rizikos kapitalo fondo finansinių ataskaitų sudarymo dienos, tuo didesnis praėjusio laiko tikslinimas.
Tiesioginės investicijos į nuosavą kapitalą	Patikslintas grynasis turtas	Laiko, praėjusio nuo subjekto, į kurį investuojama, paskutinės finansinių ataskaitų sudarymo dienos iki vertinimo dienos, tikslinimas, atsižvelgiant į: veiklos išlaidas, tolesnius subjekto, į kurį investuojama, pagrindinio turto tikrosios vertės pokyčius, papildomus įsipareigojimus, rinkos pokyčius ar kitus ekonominių sąlygų pokyčius, kapitalo padidinimą, pardavimą ar kontrolės pasikeitimą.	Kuo didesnė paklausos diskonto norma, tuo mažesnė tikroji vertė.

	Vertinimo metodas	Svarbūs rinkoje negaunami duomenys	Rinkoje negaunamų duomenų ir tikrosios vertės nustatymo santykis
		Diskontas dėl nepakankamos paklausos (likvidumo), nustatomas atsižvelgiant į ankstesnių sandorių su panašiomis akcijomis toje šalyje (regione) kainas, svyruojantis nuo 5 iki 30 %.	
Paskolos tikrąja verte (IFE)	Veiklą tęsiantiems skolininkams. Diskontuoti pinigų srautai, naudojant sutartyje numatytus / tikėtinus būsimuosius pinigų srautus, diskontuotus taikant atitinkamą pagal riziką pakoreguotą diskonto normą, kuri atspindi paskolai būdingą riziką (įskaitant skolininko kredito riziką). Diskonto norma lyginama (vertinama) su bet kuriuo atitinkamu rinkos lyginamuoju rodikliu. Veiklos netęsiantiems skolininkams. Grynojo turto metodas (likvidacinės vertės metodas).	Diskonto normos komponentai, atspindintys skolininko kredito riziką, palyginti su nerizikingomis rinkos normomis.	Kuo didesnė diskonto norma, tuo mažesnė tikroji vertė.

	Vertinimo metodas	Svarbūs rinkoje negaunami duomenys	Rinkoje negaunamų duomenų ir tikrosios vertės nustatymo santykis
Tikrąja verte neapskaitomos finansinės priemonės			
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Diskontuoti pinigų srautai. Vertinimo modeliuose naudojami sutartyje numatyti pinigų srautai, kurie priklauso nuo to, ar skolininkas vykdys finansinius įsipareigojimus, ir neatsižvelgiama į jokias užtikrinimo priemonių, kuriomis padengiamos pagrindinės pozicijos, vertes ar ankstyvo paskolos grąžinimo scenarijus. Norint apskaičiuoti paskolų grynąją dabartinę vertę, pagal modelį diskontuojami kiekvienos paskolos sutartyje numatyti pinigų srautai, naudojant patikslintą rinkos diskonto normos kreivę. Tada atskiros paskolos grynoji dabartinė vertė yra patikslinama atsižvelgiant į svarbius susijusius tikėtinus nuostolius. Tada rezultatai susumuojami, kad būtų gauta paskolų ir išankstinių mokėjimų tikroji vertė.	Netaikoma.	Netaikoma.
Išdo finansinis turtas	Diskontuoti pinigų srautai.	Netaikoma.	Netaikoma.

Pradėjus taikyti 13-ąjį TFAS, į išvestinių finansinių priemonių tikrąją vertę 2024 m. ir 2023 m. gruodžio 31 d. įtraukiamos vertinimo patikslinimo sumos, t. y.:

— kredito vertinimo koregavimo sumos, rodančios sandorio šalių kredito riziką išvestinių finansinių priemonių sandoriuose, kurios sudarė – 2,8 tūkst. EUR 2024 m. gruodžio 31 d. ir – 6,1 tūkst. EUR 2023 m. gruodžio 31 d.,

— debeto vertinimo patikslinimo sumos, rodančios kredito riziką išvestinių finansinių priemonių sandoriuose, kurios sudarė +3,6 tūkst. EUR 2024 m. gruodžio 31 d. ir +7,2 tūkst. EUR 2023 m. gruodžio 31 d.

4.2.2. Perkėlimai tarp 1 ir 2 lygių

Priemonės politika – pripažinti perkėlimus tarp lygių įvykio dieną arba perkėlimą lėmusio aplinkybių pasikeitimo dieną.

2024 ir 2023 m. taikant Priemonę neatlikta perkėlimų iš tikrosios vertės hierarchijos 1 lygio į 2 lygį ar iš 2 lygio į 1 lygį.

4.2.3. 3 lygio tikrosios vertės

3 lygio tikrųjų verčių suderinimas

Toliau pateikiamoje lentelėje nurodomi 3 lygio priemonių ([32]) pokyčiai 2024 m. gruodžio 31 d. ir 2023 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais metais:

(tūkst. EUR)

	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai
Likutis 2024 m. sausio 1 d.	**820 713**
Pelnas arba nuostoliai, pripažinti pelno arba nuostolių ataskaitoje:	
Tikrosios vertės koregavimo pardavimo / pasitraukimo atveju pripažinimo panaikinimas	14 051
Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynasis tikrosios vertės pokytis	– 45 698
Iš viso	**– 31 647**
Išmokos	69 392
Grąžintos sumos	– 21 413
Pardavimas / pasitraukimas	– 25 623
Užsienio valiutos kursų skirtumai	23 199
Likutis 2024 m. gruodžio 31 d.	**834 621**

([32]) Paskolos, įvertintos tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, nurodytos 7 pastaboje.

(tūkst. EUR)

	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai
Likutis 2023 m. sausio 1 d.	**797 341**
Pelnas arba nuostoliai, pripažinti pelno arba nuostolių ataskaitoje:	
Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynasis tikrosios vertės pokytis	– 15 142
Iš viso	**– 15 142**
Išmokos	101 100
Grąžintos sumos	– 32 560
Užsienio valiutos kursų skirtumai	– 30 026
Likutis 2023 m. gruodžio 31 d.	**820 713**

Jautrumo analizė

+/10 % pakitus tiesioginių investicijų į nuosavą kapitalą ir į rizikos kapitalą vertei, o visiems kitiems kintamiesiems nepakitus, poveikis Priemonės įnašų mokėtojų ištekliams ir pelno ir nuostolių ataskaitai ir kitoms bendrosioms pajamoms 2024 m. gruodžio 31 d. buvo lygus 83,5 mln. EUR, arba atitinkamai 83,5 mln. EUR (2023 m. gruodžio 31 d. – 82,1 mln. EUR, arba atitinkamai 82,1 mln. EUR).

5. Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro:

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Grynieji pinigai kasoje	212 466	146 494
Terminuotieji indėliai	304 538	625 403
Komerciniai vekseliai	1 116 826	599 507
Pinigai ir pinigų ekvivalentai pinigų srautų ataskaitoje	**1 633 830**	**1 371 404**
Sukauptos palūkanos	4 774	5 420
Pinigai ir pinigų ekvivalentai finansinės būklės ataskaitoje	**1 638 604**	**1 376 824**

6. Išvestinės finansinės priemonės

Pagrindiniai išvestinių finansinių priemonių komponentai, priskiriami skirtiems parduoti:

(tūkst. EUR)

2024 m. gruodžio 31 d.	Tikroji vertė		Tariamoji suma
	Turtas	Įsipareigojimai	
Skirtingų valiutų apsikeitimo sandoriai	783	– 268	33 073
Valiutų apsikeitimo sandoriai	—	– 38 942	1 330 000
Iš viso išvestinių finansinių priemonių	**783**	**– 39 210**	**1 363 073**

(tūkst. EUR)

2023 m. gruodžio 31 d.	Tikroji vertė		Tariamoji suma
	Turtas	Įsipareigojimai	
Skirtingų valiutų palūkanų normų apsikeitimo sandoriai	9 983	—	43 250
Valiutų apsikeitimo sandoriai	45 782	—	1 640 000
Iš viso išvestinių finansinių priemonių	**55 765**	—	**1 683 250**

7. **Paskolos ir išankstiniai mokėjimai**

7.1. ***Paskolos ir išankstiniai mokėjimai***

Toliau pateikiamoje lentelėje parodoma, kaip suderinamas paskolų ir išankstinių mokėjimų laikotarpio pradžios ir pabaigos balansas.

(tūkst. EUR)

	Bendrosios paskolos (*)	Pirmaeilės paskolos	Subordinuotosios paskolos	Iš viso
Nominali paskolų suma amortizuota savikaina 2024 m. sausio 1 d.	**1 098 121**	**495 337**	—	**1 593 458**
Išmokos	68 519	16 987	—	**85 506**
Nurašytos sumos	– 4 945	—	—	**– 4 945**
Grąžintos sumos	– 226 719	– 141 664	—	**– 368 383**
Kapitalizuotos palūkanos	—	—	—	—
Užsienio valiutos kursų skirtumai	60 352	16 689	—	**77 041**
Nominali paskolų suma amortizuota savikaina 2024 m. gruodžio 31 d.	**995 328**	**387 349**	—	**1 382 677**
Vertės sumažėjimas dėl atidėjinių nuostoliams 2024 m. sausio 1 d.	**– 32 398**	**– 17 199**	—	**– 49 597**
Tikėtinų kredito nuostolių 12-os mėnesių laikotarpiu grynasis pokytis	2 081	124	—	**2 205**
Tikėtinų kredito nuostolių finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi, grynasis pokytis	7 071	5 567	—	**12 638**
Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	– 581	– 5 205	—	**– 5 786**
Tikėtinų kredito nuostolių finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi, atkūrimas	2 796	292	—	**3 088**
Nurašytos sumos	4 945	—	—	**4 945**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	– 1 300	– 704	—	**– 2 004**
Vertės sumažėjimas dėl atidėjinių nuostoliams 2024 m. gruodžio 31 d.	**– 17 386**	**– 17 125**	—	**– 34 511**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai amortizuota savikaina 2024 m. gruodžio 31 d.	**977 942**	**370 224**	—	**1 348 166**
Nominali paskolų suma tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, 2024 m. sausio 1 d.	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Išmokos	—	7 851	8 037	**15 888**
Kapitalizuotos palūkanos	—	1 675	568	**2 243**
Grąžintos sumos	—	– 3 185	—	**– 3 185**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	—	3 771	562	**4 333**
Nominali paskolų suma tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, 2024 m. gruodžio 31 d.	**1 080**	**116 688**	**79 620**	**197 388**
Tikrosios vertės tikslinimas 2024 m. sausio 1 d.	**– 1 080**	**– 34 983**	**– 17 723**	**– 53 786**

(tūkst. EUR)

	Bendrosios paskolos (*)	Pirmaeilės paskolos	Subordinuotosios paskolos	Iš viso
Grynasis tikrosios vertės pokytis	—	1 724	– 7 160	**– 5 436**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	—	– 1 136	– 47	**– 1 183**
Tikrosios vertės tikslinimas 2024 m. gruodžio 31 d.	**– 1 080**	**– 34 395**	**– 24 930**	**– 60 405**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, 2024 m. gruodžio 31 d.	—	**82 293**	**54 690**	**136 983**
Amortizuota savikaina	– 3 079	– 3 681	—	**– 6 760**
Palūkanos	10 766	8 429	464	**19 659**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai 2024 m. gruodžio 31 d.	**985 629**	**457 265**	**55 154**	**1 498 048**

(*) Įskaitant atstovavimo susitarimus.

(tūkst. EUR)

	Bendrosios paskolos (*)	Pirmaeilės paskolos	Subordinuotosios paskolos	Iš viso
Nominali paskolų suma amortizuota savikaina 2023 m. sausio 1 d.	**1 236 887**	**563 277**	—	**1 800 164**
Išmokos	154 587	11 986	—	**166 573**
Grąžintos sumos	– 219 739	– 67 902	—	**– 287 641**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	– 73 614	– 12 024	—	**– 85 638**
Nominali paskolų suma amortizuota savikaina 2023 m. gruodžio 31 d.	**1 098 121**	**495 337**	—	**1 593 458**
Vertės sumažėjimas dėl atidėjinių nuostoliams 2023 m. sausio 1 d.	**– 37 604**	**– 22 798**	—	**– 60 402**
Tikėtinų kredito nuostolių 12-os mėnesių laikotarpiu grynasis pokytis	– 287	– 92	—	**– 379**
Tikėtinų kredito nuostolių finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi, grynasis pokytis	– 1 060	4 887	—	**3 827**
Tikėtinų kredito nuostolių finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi, atkūrimas	5 205	402	—	**5 607**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	1 348	402	—	**1 750**
Vertės sumažėjimas dėl atidėjinių nuostoliams 2023 m. gruodžio 31 d.	**– 32 398**	**– 17 199**	—	**– 49 597**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai amortizuota savikaina 2023 m. gruodžio 31 d.	**1 065 723**	**478 138**	—	**1 543 861**
Nominali paskolų suma tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, 2023 m. sausio 1 d.	**1 080**	**72 923**	**66 833**	**140 836**
Išmokos	—	37 092	3 572	**40 664**
Grąžintos sumos	—	– 514	—	**– 514**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	—	– 2 925	48	**– 2 877**

(tūkst. EUR)

	Bendrosios paskolos (*)	Pirmaeilės paskolos	Subordinuotosios paskolos	Iš viso
Nominali paskolų suma tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, 2023 m. gruodžio 31 d.	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Tikrosios vertės tikslinimas 2023 m. sausio 1 d.	**– 1 080**	**– 26 420**	**– 17 732**	**– 45 232**
Grynasis tikrosios vertės pokytis	—	– 8 941	9	**– 8 932**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	—	378	—	**378**
Tikrosios vertės tikslinimas 2023 m. gruodžio 31 d.	**– 1 080**	**– 34 983**	**– 17 723**	**– 53 786**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai tikrąja verte, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais, 2023 m. gruodžio 31 d.	—	**71 593**	**52 730**	**124 323**
Amortizuota savikaina	– 3 518	– 4 040	—	**– 7 558**
Palūkanos	11 560	10 876	250	**22 686**
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai 2023 m. gruodžio 31 d.	**1 073 765**	**556 567**	**52 980**	**1 683 312**

(*) Įskaitant atstovavimo susitarimus.

7.2. ***Paskolų ir išankstinių mokėjimų vertės sumažėjimas. Atidėjiniai nuostoliams***

(tūkst. EUR)

	2024			
	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu			
	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Iš viso
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai amortizuota savikaina				
Likutis 2024 m. sausio 1 d.	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius 12-os mėnesių laikotarpiu	2 271	– 9 511	—	**– 7 240**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	– 288	948	—	**660**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	—	– 1 428	5 786	**4 358**
Atidėjinio nuostoliams grynasis vertinimas	– 3 160	– 2 394	– 3 088	**– 8 642**
Naujas sukurtas arba įsigytas finansinis turtas	—	—	—	—
Finansinis turtas, kurio pripažinimas nutraukiamas	– 1 028	– 253	—	**– 1 281**
Nurašytos sumos	—	—	– 4 945	**– 4 945**
Užsienio valiutos kursų skirtumai*	916	540	548	**2 004**
Likutis 2024 m. gruodžio 31 d.	**9 675**	**12 576**	**12 260**	**34 511**

(tūkst. EUR)

	2023 Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu			
	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Iš viso
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai amortizuota savikaina				
Likutis 2023 m. sausio 1 d.	**11 370**	**28 817**	**20 215**	**60 402**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius 12-os mėnesių laikotarpiu	869	– 4 217	—	**– 3 348**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	– 927	3 593	—	**2 666**
Atidėjinio nuostoliams grynasis vertinimas	– 993	– 4 333	– 2 873	**– 8 199**
Naujas sukurtas arba įsigytas finansinis turtas	1 470	1 188	—	**2 658**
Finansinis turtas, kurio pripažinimas nutraukiamas	– 41	– 57	– 2 734	**– 2 832**
Užsienio valiutos kursų skirtumai ([1])	– 784	– 317	– 649	**– 1 750**
Likutis 2023 m. gruodžio 31 d.	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**

([1]) Užsienio valiutos kurso pokyčiai neįtraukiami į sumas, nurodytas pelno (nuostolių) ir kitų bendrųjų pajamų ataskaitoje bei įnašų mokėtojų išteklių pokyčių ataskaitoje.

8. **Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai**

Toliau pateikiamoje lentelėje parodoma, kaip suderinamas investicijų į nuosavą kapitalą laikotarpio pradžios ir pabaigos balansas.

(tūkst. EUR)

	Rizikos kapitalo fondai	Tiesioginės investicijos į nuosavą kapitalą	Iš viso
Savikaina 2024 m. sausio 1 d.	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Perklasifikavimas ([1])	– 25 059	25 059	—
Išmokos	69 392	—	69 392
Grąžintos sumos	– 21 181	– 232	– 21 413
Pardavimas / pasitraukimas	– 22 992	– 2 631	– 25 623
Užsienio valiutos kursų skirtumai	30 374	– 1 816	28 558
Savikaina 2024 m. gruodžio 31 d.	**663 881**	**93 835**	**757 716**
Nerealizuotas pelnas ir nuostoliai 2024 m. sausio 1 d.	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Perklasifikavimas ([1])	– 395	395	—
Nerealizuoto pelno ir nuostolių grynasis pokytis	– 77 795	32 097	– 45 698
Tikrosios vertės koregavimo pardavimo / pasitraukimo atveju pripažinimo panaikinimas	11 202	2 849	14 051
Užsienio valiutos kursų skirtumai	– 771	– 4 588	– 5 359
Nerealizuotas pelnas ir nuostoliai 2024 m. gruodžio 31 d.	**– 8 064**	**84 969**	**76 905**
Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai 2024 m. gruodžio 31 d.	**655 817**	**178 804**	**834 621**

([1]) Pagal naująjį Vertinimo veiklos vadovą pakeistas Priemonės investicijų priskyrimas rizikos kapitalo fondams arba tiesioginėms investicijoms į nuosavą kapitalą.

(tūkst. EUR)

	Rizikos kapitalo fondai	Tiesioginės investicijos į nuosavą kapitalą	Iš viso
Savikaina 2023 m. sausio 1 d.	**580 534**	**81 711**	**662 245**
Išmokos	101 100	—	101 100
Grąžintos sumos / pardavimai	– 32 560	—	– 32 560
Užsienio valiutos kursų skirtumai	– 15 727	– 8 256	– 23 983
Savikaina 2023 m. gruodžio 31 d.	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Nerealizuotas pelnas ir nuostoliai 2023 m. sausio 1 d.	**104 030**	**31 066**	**135 096**
Nerealizuoto pelno ir nuostolių grynasis pokytis	– 43 652	28 510	– 15 142
Užsienio valiutos kursų skirtumai	– 683	– 5 360	– 6 043
Nerealizuotas pelnas ir nuostoliai 2023 m. gruodžio 31 d.	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai 2023 m. gruodžio 31 d.	**693 042**	**127 671**	**820 713**

9. **Iš įnašų mokėtojų gautinos sumos**

7,5 mln. EUR (2023 m – 85,3 mln. EUR) iš įnašų mokėtojų gautiną sumą sudaro vien tik pareikalauti, bet neįmokėti valstybių narių įnašai.

10. **Iždo finansinis turtas**

Iždo portfelį sudaro kotiruojamos obligacijos, kurių likęs terminas finansinių ataskaitų sudarymo dieną yra trumpesnis nei trys mėnesiai. Toliau pateikiamoje lentelėje parodomi iždo portfelio pokyčiai.

(tūkst. EUR)

Likutis 2024 m. sausio 1 d.	—
Įsigijimai	—
Išpirkimo terminai	—
Priedų / nuolaidų amortizacijos pokytis	—
Sukauptų palūkanų pokytis	—
Likutis 2024 m. gruodžio 31 d.	—

(tūkst. EUR)

Likutis 2023 m. sausio 1 d.	**73 003**
Įsigijimai	348 523
Išpirkimo terminai	– 421 278
Priedų / nuolaidų amortizacijos pokytis	–248
Sukauptų palūkanų pokytis	—
Likutis 2023 m. gruodžio 31 d.	—

11. **Kitas turtas**

Pagrindiniai kito turto komponentai:

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Iš EIB gautina suma	—	616
Finansinės garantijos	—	—
Iš viso kito turto	**—**	**616**

12. **Būsimojo laikotarpio pajamos**

Pagrindiniai būsimojo laikotarpio pajamų komponentai:

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Būsimojo laikotarpio palūkanų subsidijos	46 461	47 923
Būsimojo laikotarpio komisiniai už paskolas ir išankstinius mokėjimus	1 264	1 202
Iš viso būsimojo laikotarpio pajamų	**47 725**	**49 125**

13. **Atidėjiniai kreditavimo įsipareigojimams**

Toliau pateikiamose lentelėse parodoma, kaip suderinamas neišmokėtų paskolų atidėjinių nuostoliams (kreditavimo įsipareigojimų) laikotarpio pradžios ir pabaigos balansas.

(tūkst. EUR)

	2024			
	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Iš viso
Kreditavimo įsipareigojimai				
Sausio 1 d. likutis	**2 715**	**16 323**	**—**	**19 038**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius 12-os mėnesių laikotarpiu	13	– 279	—	**– 266**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	– 853	15 386	—	**14 533**
Atidėjinio nuostoliams grynasis vertinimas	761	– 1 330	—	**– 569**
Finansinis turtas, kurio pripažinimas nutraukiamas	– 1 145	– 13 271	—	**– 14 416**
Gruodžio 31 d. likutis	**1 491**	**16 829**	**—**	**18 320**

(tūkst. EUR)

	2023			
	Tikėtini kredito nuostoliai 12-os mėnesių laikotarpiu	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	Tikėtini kredito nuostoliai finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos sumažėjusi	Iš viso
Kreditavimo įsipareigojimai				
Sausio 1 d. likutis	**4 825**	**11 758**	—	**16 583**
Perkėlimas į tikėtinus kredito nuostolius finansinės priemonės galiojimo laikotarpiu, kurių vertė dėl kredito rizikos nesumažėjusi	– 163	1 955	—	**1 792**
Atidėjinio nuostoliams grynasis vertinimas	466	8 206	—	**8 672**
Naujas sukurtas arba įsigytas finansinis turtas	– 1 295	– 1 461	—	**– 2 756**
Finansinis turtas, kurio pripažinimas nutraukiamas	– 1 120	– 4 118	—	**– 5 238**
Užsienio valiutos kursų skirtumai	2	– 17	—	**– 15**
Gruodžio 31 d. likutis	**2 715**	**16 323**	—	**19 038**

14. Trečiosioms šalims mokėtinos sumos

Pagrindiniai trečiosioms šalims mokėtinų sumų komponentai:

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Grynosios bendrosios administracinės išlaidos, mokėtinos EIB	24 794	29 655
Kitos sumos, mokėtinos EIB	43 260	39 384
Valstybėms narėms dar neišmokėtos palūkanų subsidijos ir TP	498 029	358 789
Iš viso trečiosioms šalims mokėtinų sumų	**566 083**	**427 828**

15. Kiti įsipareigojimai

Pagrindiniai kitų įsipareigojimų komponentai:

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Iš anksto gauti paskolos mokėjimai	3 289	2 727
Būsimojo laikotarpio pajamos iš palūkanų subsidijų	—	611
Iš viso kitų įsipareigojimų	**3 289**	**3 338**

16. Pareikalautieji valstybių narių įnašai

(tūkst. EUR)

Valstybės narės	Priemonei skirtas įnašas	Įnašas, skirtas palūkanų subsidijoms ir techninei pagalbai	Iš viso įnešta	Pareikalauta, bet neįmokėta (*)
Austrija	94 677	45 267	139 944	216
Belgija	138 169	26 952	165 121	292

(tūkst. EUR)

Valstybės narės	Priemonei skirtas įnašas	Įnašas, skirtas palūkanų subsidijoms ir techninei pagalbai	Iš viso įnešta	Pareikalauta, bet neįmokėta (*)
Bulgarija	2 660	28 898	31 558	20
Kroatija	1 126	173 578	174 704	20
Kipras	1 566	4 528	6 094	—
Čekijos Respublika	9 697	3 028	12 725	72
Danija	77 279	5 108	82 387	178
Estija	992	5 141	6 133	—
Suomija	55 115	66 602	121 717	136
Prancūzija	818 754	196 514	1 015 268	1 603
Vokietija	823 467	43 762	867 229	1 852
Graikija	50 271	3 672	53 943	135
Vengrija	9 230	2 422	11 652	—
Airija	27 921	18 598	46 519	85
Italija	470 233	38 318	508 551	1 128
Latvija	1 364	7 630	8 994	10
Lietuva	2 248	105 253	107 501	—
Liuksemburgas	10 395	1 242	11 637	23
Malta	526	2 273	2 799	3
Nyderlandai	187 913	10 236	198 149	430
Lenkija	24 591	16 732	41 323	181
Portugalija	39 250	12 058	51 308	—
Rumunija	7 734	5 701	13 435	65
Slovakija	4 231	2 293	6 524	34
Slovėnija	3 137	2 717	5 854	20
Ispanija	250 314	28 943	279 257	714
Švedija	102 760	29 704	132 464	265
Jungtinė Karalystė	506 075	150 826	656 901	—
Iš viso 2024 m. gruodžio 31 d.	**3 721 695**	**1 037 996**	**4 759 691**	**7 482**
Iš viso 2023 m. gruodžio 31 d.	**3 721 695**	**828 996**	**4 550 691**	**85 321**

(*) 2024 m. lapkričio 14 d. Taryba nustatė kiekvienos valstybės narės 2025 m. sausio 21 d. mokėtinų įnašų sumas. 2024 m. gruodžio 31 d. dar nebuvo įmokėta 7,5 mln. EUR suma.

17. **Valstybių narių sumokėti įnašai**

(tūkst. EUR)

	Europos Komisija			JK	Iš viso
	AKR	UŠT	Iš viso		
Grįžtamosios lėšos, palyginti su 2021 m.	251 000	7 000	**258 000**	44 386	**302 386**
Grįžtamosios lėšos, palyginti su 2022 m.	236 883	6 732	**243 615**	41 912	**285 527**
Grįžtamosios lėšos, palyginti su 2023 m.	257 152	7 154	**264 306**	45 471	**309 777**
Valstybių narių sumokėti įnašai 2024 m. gruodžio 31 d.	**745 035**	**20 886**	**765 921**	**131 769**	**897 690**
Valstybių narių sumokėti įnašai 2023 m. gruodžio 31 d.	**487 883**	**13 732**	**501 615**	**86 298**	**587 913**

Pagal perdavimo susitarimą nuo 2024 m. iki 2027 m. gruodžio 31 d. pagal Priemonę kiekvienais metais EK pervedama grįžtamųjų lėšų iš AKR IP ir grįžtamųjų lėšų iš UŠT IP suma. Turimų grįžtamųjų lėšų iš AKR IP ir grįžtamųjų lėšų iš UŠT IP preliminarios sumos sudaro atitinkamai 1 000 mln. EUR ir 35 mln. EUR. Be to, pagal Priemonę Jungtinei Karalystei pervedamos sumos, atitinkančios šių turimų grįžtamųjų lėšų JK dalį. Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodytos jau išmokėtos grįžtamosios lėšos.

18. **Įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai**

(tūkst. EUR)

	2024 12 31	2023 12 31
Įsipareigojimai		
Neišmokėtos paskolos	676 229	883 092
Neišmokėtos sumos, kurias įsipareigota skirti, susijusios su akcijomis ir kitais kintamo pelningumo vertybiniais popieriais	237 886	297 534
Išduotos garantijos	—	985
Palūkanų subsidijos ir techninė pagalba	362 848	422 758
Neapibrėžtieji įsipareigojimai		
Pasirašytos, bet neišduotos garantijos	2 500	46 764
Visi įsipareigojimai ir neapibrėžtieji įsipareigojimai	**1 279 463**	**1 651 133**

19. **Pajamos iš palūkanų ir panašios pajamos ir išlaidos**

Pagrindiniai pajamų iš palūkanų ir panašių pajamų komponentai:

(tūkst. EUR)

	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	56 083	36 668
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	90 034	95 137

(tūkst. EUR)

	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Palūkanų subsidijos	10 484	10 029
Iždo finansinis turtas	—	3 584
Išvestinės finansinės priemonės	—	2 918
Iš viso pajamų iš palūkanų ir panašių pajamų	**156 601**	**148 336**

Pagrindiniai palūkanų ir panašių išlaidų komponentai:

(tūkst. EUR)

	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Išvestinės finansinės priemonės	– 1 805	—
Iš viso palūkanų ir panašių išlaidų	**– 1 805**	—

20. **Mokesčių ir komisinių pajamos ir išlaidos**

Pagrindiniai mokesčių ir komisinių pajamų komponentai:

(tūkst. EUR)

	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Paskolų ir išankstinių mokėjimų mokesčiai ir komisiniai	—	1
Finansinių garantijų mokesčiai ir komisiniai	20	24
Iš viso mokesčių ir komisinių pajamų	**20**	**25**

Pagrindiniai mokesčių ir komisinių išlaidų komponentai:

(tūkst. EUR)

	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Trečiosioms šalims sumokėti su akcijomis ir kitais kintamo pelningumo vertybiniais popieriais susiję komisiniai	– 212	– 62
Iš viso mokesčių ir komisinių išlaidų	**– 212**	**– 62**

21. **Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynasis rezultatas**

Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynojo rezultato pagrindiniai komponentai:

(tūkst. EUR)

	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Grynosios pajamos	– 4 946	130
Dividendų pajamos	16 548	6 555
Grynasis tikrosios vertės pokytis	– 45 698	– 15 142
Akcijų ir kitų kintamo pelningumo vertybinių popierių grynasis rezultatas	**– 34 096**	**– 8 457**

22. **Grynasis užsienio valiutos keitimo rezultatas**

Pagrindiniai grynojo užsienio valiutos keitimo rezultato komponentai:

(tūkst. EUR)

	Nuo 2024 1 1 iki 2024 12 31	Nuo 2023 1 1 iki 2023 12 31
Užsienio valiutos pozicijų perkainojimas		
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	6 821	– 123
Išvestinės finansinės priemonės	– 773	86 071
Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	78 744	– 89 458
Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	23 199	– 30 026
Kita	– 2 231	3 479
Užsienio valiutos pozicijų perkainojimas, iš viso	**105 760**	**– 30 057**
Valiutų apsikeitimo sandorių realizuoti rezultatai (apsidraudimo išlaidos)	**– 23 853**	**– 37 828**
Grynasis užsienio valiutos keitimo rezultatas	**81 907**	**– 67 885**

23. **Bendrosios administracinės išlaidos**

Bendrosios administracinės išlaidos – tai faktinės EIB patirtos Priemonės valdymo išlaidos, atėmus pajamas iš standartinių įvertinimo mokesčių, kuriais EIB tiesiogiai apmokestina Priemonės klientus.

2024 m. gruodžio 31 d. visos bendrosios administracinės išlaidos sudarė – 24,8 mln. EUR (2023 m. gruodžio 31 d. – – 29,7 mln. EUR).

24. **Ryšiai su nekonsoliduojamais struktūrizuotais ūkio subjektais (tūkst. EUR)**

Struktūrizuoto ūkio subjekto apibrėžtis

Struktūrizuotas ūkio subjektas – tai subjektas, sukurtas taip, kad balsavimo arba panašios teisės nebūtų lemiamas veiksnys sprendžiant, kas kontroliuoja subjektą. 12-ajame TFAS nurodoma, kad struktūrizuotam ūkio subjektui dažnai būdingi keli ar visi šie požymiai:

— apribota veikla,

— siauras ir aiškiai apibrėžtas tikslas, pavyzdžiui, suorganizuoti nuomą palankiomis mokestinėmis sąlygomis, vykdyti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą, suteikti kapitalo arba finansavimo šaltinį subjektui arba suteikti investavimo galimybių investuotojams, perduodant investuotojams su struktūrizuoto ūkio subjekto turtu susijusią riziką ir naudą,

— nepakankamai nuosavybės, kad struktūrizuotas ūkio subjektas galėtų finansuoti savo veiklą be subordinuotos finansinės paramos,

— finansavimas naudojant daugelį priemonių, kurios susietos sutartimis su investuotojais ir dėl kurių atsiranda kredito ar kitokios rizikos koncentracija (segmentai).

Nekonsoliduojami struktūrizuoti ūkio subjektai

Terminas „nekonsoliduojami struktūrizuoti ūkio subjektai“ taikomas visiems struktūrizuotiems ūkio subjektams, kurių Priemonė nekontroliuoja, ir apima nekonsoliduojamų struktūrizuotų ūkio subjektų palūkanas.

Dalių struktūrizuotuose ūkio subjektuose apibrėžtis

12-jame TFAS „dalys“ apibrėžiamos taip, kad būtų įtrauktas sutartinis ir nesutartinis ryšys, dėl kurio ataskaitas teikiantis subjektas gauna kintamą grąžą iš to kito subjekto veiklos. Tokių dalių pavyzdžiai apima dalyvavimą nuosavybės dalių valdyme ir kitokius ryšius, pvz., finansavimo teikimą, paramą likvidumui užtikrinti, kredito vertės didinimo priemones, įsipareigojimus ir garantijas kitam subjektui. 12-ajame TFAS nurodyta, kad ataskaitas teikiantis subjektas nebūtinai turi dalį kitame subjekte tik dėl to, kad su juo palaiko įprastus kliento ir tiekėjo santykius.

Toliau pateikiamoje lentelėje aprašyti struktūrizuotų ūkio subjektų, kurių Priemonė nekonsoliduoja, bet kuriuose Priemonė turi dalių, tipai.

Struktūrizuoto ūkio subjekto tipas	Pobūdis ir paskirtis	Priemonės turimos dalys
Projektų finansavimas. Skolinimas specialiosios paskirties įmonėms (SPĮ)	Projektų finansavimo operacijos (PF operacijos) – tai operacijos, kurias vykdant Priemonės skolos tvarkymas priklauso nuo skolininko, kurio vienintelis ar pagrindinis pajamų šaltinis – vienos arba kelių rūšių turtas, finansuojamas tokios skolos lėšomis, arba kitas ankstesnis turtas, sutartimi susijęs su projektu. PF operacijas dažnai finansuoja SPĮ.	Grynosios išmokėtos sumos. Pajamos iš palūkanų.
Rizikos kapitalo operacijos	Priemonė finansuoja rizikos kapitalo ir investicinius fondus. Rizikos kapitalo ir investiciniai fondai sutelkia ir valdo investuotojų, norinčių turėti privataus akcinio kapitalo dalių didelių augimo galimybių turinčiose mažose ir vidutinio dydžio įmonėse ir finansuoti infrastruktūros projektus, pinigus.	Investicijos į rizikos kapitalo subjekto išleistus vienetus ir (arba) akcijas. Dividendai, gauti kaip dividendų pajamos.

Toliau pateikiamoje lentelėje parodytos nekonsoliduojamų struktūrizuotų ūkio subjektų, kuriuose Priemonė turi dalių, balansinės vertės finansinių ataskaitų sudarymo dieną, taip pat didžiausia Priemonės nuostolių, susijusių su tais ūkio subjektais, rizika. Didžiausia nuostolių rizika apima balansines vertes ir susijusias neišmokėtas sumas, kurias įsipareigota skirti.

		2024 12 31		2023 12 31	
Struktūrizuoto ūkio subjekto tipas	Antraštinė dalis	Balansinė vertė	Didžiausia nuostolių rizika	Balansinė vertė	Didžiausia nuostolių rizika
Rizikos kapitalo fondai	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	655 817	667 832	693 042	725 781
Iš viso		**655 817**	**667 832**	**693 042**	**725 781**

Priemonė struktūrizuotiems ūkio subjektams neteikia jokios paramos, išskyrus atitinkamą finansavimą.

25. **Poveikio finansavimo priemonių paketas (tūkst. EUR)**

2013 m. birželio mėn. bendrame AKR ir ES ministrų tarybos susitikime patvirtintas naujas 11-ojo Europos plėtros fondo (EPF), apimančio 2014–2020 m. laikotarpį, finansinis protokolas.

Buvo susitarta dėl 500 mln. EUR skyrimo naujai investicinei priemonei – poveikio finansavimo priemonių paketui (angl. „*Impact Financing Envelope*“, IFE), kurio tikslas – remti projektus, galinčius turėti ypač didelį poveikį vystymuisi, kartu prisiimant didesnę tokioms investicijoms būdingą riziką. Šis paketas suteikia naujų galimybių pasinaudoti Priemone ir didinti paskolas privačiajam sektoriui, investuojant į šias priemones:

Socialinio poveikio kapitalo fondus, kuriuos palaiko nauji privataus kapitalo fondų valdytojai, socialinių ir aplinkos problemų sprendimą laikantys savo fondų investavimo strategijos pagrindu, tačiau ir toliau siekiantys fondų ir bendrovių, į kurias investuojama, tvarumo.

Paskolas finansų tarpininkams (pvz., mikrofinansų įstaigoms, vietos bankams ir kredito unijoms), veikiantiems AKR šalyse, kuriose EIB, remdamasis kredito rizikos gairėmis, negali teikti finansavimo (visų pirma, vietos valiuta) pvz., dėl didelės šalies rizikos, valiutos kurso svyravimo arba kainų nustatymo lyginamųjų kriterijų nebuvimo. Pagrindinis tokių paskolų tikslas – finansuoti projektus, kuriais daromas didelis poveikis plėtrai, visų pirma, susijusius su parama labai mažoms ir mažoms įmonėms ir žemės ūkiu, kuriems paprastai negali būti taikomas finansavimas pagal IP.

Rizikos pasidalijimą lengvinančias priemones, kurios taikomos kaip pirmųjų nuostolių garantijos, sudarančios palankesnes sąlygas EIB rizikos dalijimosi su vietos finansų tarpininkais (daugiausia komerciniais bankais) operacijoms. Ši priemonė taikoma MVĮ ir smulkiems projektams, kurie šiuo metu tokia pagalba negali naudotis ir kurie atitinka poveikio finansavimo kriterijus, tais atvejais, kai nustatoma rinkos spraga, susijusi su MVĮ ir (arba) smulkių projektų galimybe gauti finansavimą. Pirmųjų nuostolių garantijos priemonė veiks kaip priešpriešinė garantija, taikoma EIB pagal investicinę priemonę ir kitų tarptautinių finansų įstaigų bei vystymosi finansų įstaigų finansuotoms pirmaeilės garantijos dalims, taip užtikrinant didelį sverto poveikį.

Tiesioginiam finansavimui, taikant skolos ar nuosavo kapitalo priemones projektams, kuriuos įgyvendina patikimi ir patyrę vykdytojai ir kurie turi didelį poveikį plėtrai; tačiau įgyvendinant šiuos projektus kyla didesnė nuostolių ir sunkumų susigrąžinti investicijas rizika (nuosavo kapitalo tipo rizika su didesniais nei įprasta tikėtinais nuostoliais). Pagal šią priemonę EIB taiko griežtus atrankos ir tinkamumo finansuoti kriterijus, nes šie projektai, nepaisant didelio jų poveikio plėtrai, negalėtų atitikti priimtinų finansavimo kriterijų (pvz., mažai tikėtina galimybė atgauti investuotas lėšas arba kompensuoti nuostolius palūkanomis ir (arba) nuosavo kapitalo grąža).

Poveikio finansavimo priemonių paketas sudaro sąlygas vykdyti veiklą naujuose sektoriuose, pavyzdžiui, sveikatos apsaugos ir švietimo, žemės ūkio ir aprūpinimo maistu, ir plėtoti naujas ir novatoriškas rizikos pasidalijimo priemones. 2016 m. IFE pajėgumas padidintas iki 800 mln. EUR, iš dalies atnaujinus poveikio finansavimo priemonių paketą.

Finansų ir apskaitos požiūriu poveikio finansavimo priemonių paketas yra IP portfelio dalis ir įtraukiamas į bendras IP metines finansines ataskaitas.

Šioje lentelėje pagal turto rūšis pateikiamos balansinės vertės ir skirtos, bet neišmokėtos sumos. Poveikio finansavimo priemonių paketo investicijų rūšis

Poveikio finansavimo priemonių paketo investicijų rūšis	Antraštinė dalis	Vertinimas	Bendroji balansinė vertė 2024 12 31	Atidėjinys nuosto-liams / koreguota tikroji vertė 2024 12 31	Balansinė vertė 2024 12 31	Neišmokėta suma 2024 12 31	Nebalansinė tikėtinų kredito nuostolių koreguota suma 2024 12 31
Paskolos finansų tarpininkams	Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Amorti-zuota savikaina	59 209	—	59 209	5 000	– 225
Tiesioginės skolinimo operacijos	Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	158 880	—	158 880	56 669	—

Poveikio finansavimo priemonių paketo investicijų rūšis	Antraštinė dalis	Vertinimas	Bendroji balansinė vertė 2024 12 31	Atidėjinys nuosto-liams / koreguota tikroji vertė 2024 12 31	Balansinė vertė 2024 12 31	Neišmokėta suma 2024 12 31	Nebalansinė tikėtinų kredito nuostolių koreguota suma 2024 12 31
Socialinio poveikio kapitalo fondas	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	134 595	– 1 559	133 036	34 686	—
Tiesioginis dalyvavimas valdant kapitalą	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	59 843	61 686	121 529	14	—
Iš viso			**412 527**	**60 127**	**472 654**	**96 369**	**– 225**

* Išsamiau žr. 2.4.3 pastabos skirsnį „Vėlesnis vertinimas“.

Poveikio finansavimo priemonių paketo investicijų rūšis	Antraštinė dalis	Vertinimas	Bendroji balansinė vertė 2023 12 31	Atidėjinys nuostoliams / koreguota tikroji vertė 2023 12 31	Balansinė vertė 2023 12 31	Neišmokėta suma 2023 12 31	Nebalansinė tikėtinų kredito nuostolių koreguota suma 2023 12 31
Paskolos finansų tarpininkams	Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Amortizuota savikaina	73 423	– 1 522	71 901	7 749	– 334
Tiesioginės skolinimo operacijos	Paskolos ir išankstiniai mokėjimai	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	152 155	– 58 759	93 396	68 288	—
Socialinio poveikio kapitalo fondas	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	110 572	9 936	120 508	58 572	—
Tiesioginis dalyvavimas valdant kapitalą	Akcijos ir kiti kintamo pelningumo vertybiniai popieriai	Tikroji vertė, kurios pokyčiai pripažįstami pelnu arba nuostoliais	58 889	41 490	100 379	14	—
Rizikos pasidalijimą lengvinančios priemonės	Išduotos garantijos	Metodas „kuri didesnė“ (*)	—	—	—	44 264	—
Iš viso			**395 039**	**– 8 855**	**386 184**	**178 887**	**– 334**

(*) Išsamiau žr. 2.4.3 pastabos skirsnį „Vėlesnis vertinimas“.

EIB IFE tiesioginėms skolinimo operacijoms (išskyrus paskolas finansų tarpininkams) taiko bendrojo įgaliojimo rizikos principus, kaip numatyta EIB kredito ir nuosavo kapitalo rizikos gairėse, taip pat stebi ir praneša apie riziką, susijusią su IFE tiesioginėmis skolinimo operacijomis, remiantis jų tikrąja verte. Pagal šį metodą Bankas atlieka kokybinį rizikos vertinimą, kuriuo siekiama įvertinti investavimo principų pagrįstumą ir tokių operacijų ekonominį gyvybingumą.

26. **Susijusių šalių atskleidimas**

Pagal Priemonę nustatyta, kad taikant 24-ąjį TAS EIB yra susijusi šalis, nes ES valstybės narės įgaliojo EIB valdyti Priemonę pagal taikytinos teisinės sistemos nuostatas, įskaitant jos operacijų stebėseną iki visiško kompensavimo, ir teikti pagrindines vadovaujančio personalo paslaugas (EIB valdymo komitetas ir EIB audito komitetas). EIB turi teisę susigrąžinti valdant Priemonę patirtas faktines išlaidas, atėmus pajamas iš standartinių įvertinimo mokesčių, kuriais EIB tiesiogiai apmokestina Priemonės klientus. Daugiau informacijos apie atlygį rasite 23 pastaboje.

27. **Vėlesni įvykiai**

Atsižvelgiant į dabartinę geopolitinę ir ekonominę aplinką, toliau atidžiai stebima padėtis, visų pirma atliekant tolesnę įvykių peržiūrą.

Po paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos reikšmingų įvykių, dėl kurių reikėtų koreguoti finansines ataskaitas arba jas atskleisti, 2024 m. gruodžio 31 d. nebuvo.